Justerat tisdag den 22 december 2015.

Annika Sandström Mikael Sundesten Inger Strömbom

§ 179
Inledning och justering m.m.

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdets protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 22 december 2015.

§ 180
Interpellation 2015:34 av Jens Sjöström (S) om behovet av snabb validering av utländsk kompetens
LS 2015-1204 Anf. 1-17

Inleddes kl. 10.07 och avslutades kl. 10.47.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för personalfrågor. Fullmäktige medgav den 20 oktober 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 1.

Landstingsrådet Peter Carpelan hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Jens Sjöström och Peter Carpelan, Swapna Sharma, Aram El Khoury, landstingsrådet Susanne Nordling, Ninos Maraha, Stefan Bergström, Shadi Larsson, Pia Helleday samt landstingsrådet Håkan Jörnehed.

§ 181
Interpellation 2015:35 av Tomas Eriksson (MP) om landstingets resepolicy och klimatpåverkan för bolag och egna verksamheter
LS 2015-1205 Anf. 18-29

Inleddes kl. 10.47 och avslutades kl. 11.16.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för miljöfrågor. Fullmäktige medgav den 20 oktober 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 2.

Landstingsrådet Gustav Hemming hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Tomas Eriksson och landstingsråden Torbjörn Rosdahl och Gustav Hemming, Mattias Lönnqvist, Fredrik Saweståhl, Anna Sehlin samt Rickard Wall.

§ 182
Interpellation 2015:36 av Håkan Jörnehed (V) om V-märkta hälso- och sjukvårdssatsningar i regeringens budget
LS 2015-1206 Anf. 30-37

Inleddes kl. 11.16 och avslutades kl. 11.30.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för hälso- och sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 20 oktober 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 3.

Landstingsrådet Anna Starbrink hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Håkan Jörnehed och Anna Starbrink, Tomas Eriksson samt landstingsrådet Dag Larsson.

§ 183
Interpellation 2015:37 av Per Carlberg (SD) om nolltolerans gentemot oskuldskontroller
LS 2015-1207 Anf. 38-42

Inleddes kl. 11.30 och avslutades kl. 11.46.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för kvinnosjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 20 oktober 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Ella Bohlin hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Per Carlberg, landstingsrådet Ella Bohlin, Rickard Wall, Cecilia Elving samt Kerstin Burman.

§ 184
Interpellation 2015:38 av Robert Johansson (S) om vilka förväntningar man kan ha på en trygg resenärsmiljö
LS 2015-1208 Anf. 43-48

Inleddes kl. 11.46 och avslutades kl. 11.58.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 20 oktober 2015 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Kristoffer Tamsons hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Robert Johansson och landstingsrådet Kristoffer Tamsons

§ 185
Interpellation 2015:39 av Michel Silvestri (MP) om landstingets FoUU-satsning på ökad patientsäkerhet
LS 2015-1209

Inleddes kl. 11.58 och avslutades kl. 11.58.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 186
Interpellation 2015:40 av Pia Ortiz Venegas (V) om underdiagnosticering av osteoporos, benskörhet
LS 2015-1210

Inleddes kl. 11.58 och avslutades kl. 11.58

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 187
Frågestund
LS 2015-1498 Anf. 49-104

Inleddes kl. 11.58 och avslutades kl. 13.08.

I ordningsfråga yttrade sig Tomas Eriksson, Gunilla Roxby Cromvall, Rickard Wall samt landstingsrådet Erika Ullberg.

Fullmäktige beslutade enligt 1:e vice ordförandens förslag att de inkomna frågorna fick ställas.

1) Fråga av Erika Ullberg(S) till finanslandstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Anser du att ditt brev till sjukvårdsministern med kritik mot regeringens tillskott på 177 miljoner till Stockholms läns landsting, samt dina uttalanden om "paus i flyktingmottagandet" är baserat på fakta, realism och ansvar?

2) Fråga av Susanne Nordling (MP) till hälso- och sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink (L): Anser du att Stockholms läns landsting är tillräckligt rustat för att ta emot fler asylsökande människor i hälso- och sjukvården?

3) Fråga av Håkan Jörnehed (V) till hälso- och sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink (L): Anser du som högsta politiskt ansvarig för sjukvården, ordförande i Hälso- och sjukvårdsnämnden, att Stockholms läns landsting behöver ta en paus i flyktingmottagandet för att klara sjukvårdsinsatserna?

4) Fråga av Rickard Wall (-) till fastighets- och investeringslandstingsrådet Paul Lindquist (M): Bedömer du att risken för skadegörelse och attentat mot de lokaler som landstinget planerar att ställa till förfogande som asylboenden är så pass hög att åtgärder kan synas motiverade?

5) Fråga av Dag Larsson (S) till hälso- och sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink (L): Vi har identifierat att vi måste agera för att säkra tillgången till tolkar i hela sjukvårdssystemet och öka antalet hälsoundersökningar. Är du beredd att i samtal med oss diskutera vilka åtgärder som bör vidtas??

6) Fråga av Tomas Eriksson (MP) till fastighets- och investeringslandstingsrådet Paul Lindquist (M): Står vi fast vid målet om miljöklass guld och i vissa fall silver vid ombyggnationer i befintliga fastigheter?

7) Fråga av Kerstin Burman (V) till hälso- och sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink (L): Är du som ansvarigt landstingsråd trygg med att det har vidtagits åtgärder för att kommunicera regelförtydligandena till vårdgivarna när det gäller samkönade pars rätt till insemination, så att alla nu i praktiken garanteras en vård på likvärdiga villkor?

8) Fråga av Rickard Wall (-) till trafiklandstingsrådet Kristoffer Tamsons: Avser du att ta några särskilda initiativ i frågan om plattformsväggar i kollektivtrafiken?

9) Fråga av Jens Sjöström (S) till forsknings- och personallandstingsråd Peter Carpelan (M): Har du möjlighet att berätta om de åtgärder du har vidtagit för att se till att situationen i vården inte blir riktigt lika katastrofal i år som tidigare jul- och nyårshelger?

Frågorna antecknades som besvarade.

Fullmäktige beslutade enligt 1:e vice ordförandens förslag att de återstående frågorna på den utdelade förteckningen inte skulle besvaras.

Stockholms läns landstings bemötandepris 2015 Anf. 105-106

Landstingets bemötandepris för år 2015 delades ut av ordföranden i juryn för bemötandepriset, Maria Fälth och fullmäktiges presidium. Priset gick till Neuropediatriska avdelningen, Astrid Lindgrens sjukhus som företräddes av Christina Strömbeck och Ulrika Bäckman.

§ 188
Bekräftande av fullmäktiges beslutsförhet

Inleddes kl. 13.14 och avslutades kl. 13.14.

Ordföranden konstaterade att 146 ledamöter var närvarande och att 3 ledamöter var frånvarande, enligt bilaga A.

§ 189
Kungörelse och annonsering

Anf. 107

Inleddes kl. 13.15 och avslutades kl. 13.23.

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde anslogs den 3 december 2015 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt till länsstyrelsen.

Föredragningslistan infördes den 8 december 2015 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 11 december 2015 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

Ordföranden frågade sedan fullmäktige om en justering av dagordningen kunde göras innebärande att innan val av ledamöter och ersättare i landstingets nämnder förrättas, ska fullmäktige besluta om antalet ledamöter och ersättare i hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden.

Fullmäktige beslutade enligt ordföranden förslag.

I detta ärende yttrade sig landstingsrådet Erika Ullberg.

§ 190
Anmälan av länsstyrelsens beslut att för tiden t.o.m. den 14 oktober 2018 till ny ledamot i valkrets 2 efter Christer G Wennerholm (M) utse Nils Ingelström (M) och till ny ersättare efter Ingelström utse Louise Honnér (M) samt till nya ersättare i valkrets O, SO och SV efter Katja Ojanne (V) utse i valkretsarna O och SO Sverre Launy (V), och i valkrets SV Marit Strand Pettersen (V)
LS 2015-1141, 2015-1175

Inleddes kl. 13.23 och avslutades kl. 13.24.

Fullmäktige beslutade enligt ordförandens förslag

att lägga anmälan till handlingarna.

§ 191
Anmälan av delårsrapport januari – juni 2015 och revisorernas utlåtande avseende Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling
LS 2015-1217

Inleddes kl. 13.24 och avslutades kl. 13.24.

Fullmäktige beslutade enligt ordförandens förslag

att lägga anmälan till handlingarna.

§ 192
Anmälan av revisorernas utlåtande avseende Delårsrapport den 31 augusti 2015 för Kommunalförbundet ägarsamverkan i Norrtälje Sjukvård och Omsorg
LS 2015-1276

Inleddes kl. 13.24 och avslutades kl. 13.24.

Fullmäktige beslutade enligt ordförandens förslag

att lägga anmälan till handlingarna.

§ 193
Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting (förslag 70)
LS 2015-0656

Inleddes kl. 13.24 och avslutades kl. 13.24.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fastställa delårsrapporten per augusti 2015 för Stockholms läns landsting i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag i budget 2015 i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag under löpande år i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapportering internkontroll i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna att koncernfinansiering ska lämna villkorat aktieägartillskott till AB Storstockholms Lokaltrafik med 74 919 936 kronor avseende underskott räkenskapsåret 2014 i enlighet med gällande sanktions- och vinstdispositionsregler.

§ 194
Uppdatering av finanspolicy för Stockholms läns landsting (förslag 71)
LS 2015-0946

Anf. 108-123

Inleddes kl. 13.24 och avslutades kl. 13.51.

I ärendet yttrade sig Tomas Eriksson, Pia Ortiz Venegas, landstingsrådet Torbjörn Rosdahl, Michel Silvestri, Rickard Wessman samt landstingsrådet Paul Lindquist.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till i första hand MP- och V-ledamöternas förslag om återremiss av ärendet med följande motivering ” ärendet återremitteras för komplettering med förslag på tydliga riktlinjer kring etiska, klimat- och miljömässiga hänsyn vid placering, som tydligt stipulerar vilken typ av finansiella placeringar som ska undvikas respektive främjas samt hur uppföljning av befintliga placeringar ska ske”

3) bifall till i andra hand MP- och V-ledamöternas tilläggsförslag i landstingsstyrelsen innebärande ” att finansiella placeringar ska följas upp utifrån internfinans gällande placeringspolicy minst en gång per år.”

Återremissyrkandet togs först upp till behandling.

Ordföranden ställde propositioner om avslag respektive bifall till återremissyrkandet och fann att fullmäktige avslagit återremissyrkandet.

BESLUT

Fullmäktige beslutade att avslå yrkandet om återremiss.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som vill avgöra ärendet i dag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat återremittera ärendet.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablån visade 111 ja-röster, 27 nej-röster, 3 ledamöter avstod och 8 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 6.

RESERVATION

MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

Ordföranden ställde sedan propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena under 1) och 3) ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna finanspolicy för Stockholms läns landsting enligt landstingsdirektörens förslag, att gälla från och med den i januari 2016.

RESERVATION

MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 195
Budget 2016 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling samt plan för verksamhet och ekonomi 2016 samt plan för ekonomi 2017-2018 (förslag 72)

LS 2015-1069

Anf. 124

Inleddes kl. 13.51 och avslutades kl. 13.54.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Torbjörn Rosdahl.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna budget och plan för verksamhet och ekonomi för år 2016 samt plan för verksamhet och ekonomi för åren 2017-2018 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling.

§ 196
Anmälan av slutlig budget 2016 för Stockholms läns landsting (förslag 73)
LS 2015-0328

Anf. 125-129

Inleddes kl. 13.54 och avslutades kl. 13.56.

I ärendet yttrade sig Torbjörn Rosdahl, Dan Kareliusson samt landstingsråden Håkan Jörnehed, Susanne Nordling och Erika Ullberg.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att lägga anmälan av slutlig budget 2016 för Stockholms läns landsting till handlingarna.

S-, MP-, V- och SD-ledamöterna deltog inte i fullmäktiges beslut.

§ 197
Förändrad organisation och styrning av Tiohundraverksamheten (förslag 74)
LS 2015-0990

Anf. 130-140

Inleddes kl. 13.56 och avslutades kl. 14.14.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Torbjörn Rosdahl och Håkan Jörnehed, Kjell Jansson, Hanna Stymne-Bratt, landstingsrådet Susanne Nordling, Lars Tunberg, Anders Olander, landstingsrådet Ella Bohlin samt Hans Andersson.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje upphör från och med den 1 januari 2016 och att vården av de angelägenheter som hanteras av nämnden lämnas över till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje vid samma tidpunkt

att fastställa förbundsordning för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje i enlighet med landstingsdirektörens förslag till reviderad förbundsordning för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

att ändra namn på Kommunalförbundet Ägarsamverkan i Norrtäljes sjukvård och omsorg till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

att besluta att Stockholms läns landstings beslut avseende Framtidsplan för hälso- och sjukvården ska gälla för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

att besluta att Kommunalförbundet Sjukvård- och omsorg i Norrtälje ska följa de båda huvudmännens krav på ekonomi- och verksamhetsrapportering

att förlänga löptiden för lånet till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje om 27,5 miljoner kronor tills vidare från landstinget

att lånet till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje om 27,5 miljoner kronor fortsatt ska vara amorteringsfritt och återbetalas i sin helhet när parterna överenskommer om det

att landstingsbidraget för sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje i enlighet med Stockholms läns landstings Mål och budget för 2016 förs över till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

att ålägga Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje att fastställa sjukvårds- och omsorgsnämndens i Norrtälje verksamhetsplan och budget för 2016 som sin egen efter eventuella tekniska justeringar

att ålägga Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje att bistå i Norrtälje kommuns utredning huruvida Kommunalförbundet ska ha ansvaret för stöd och service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) eller om det ska föras över till socialnämnden i Norrtälje kommun

att uppdra åt Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje att tillsammans med Norrtälje kommun och Stockholms läns landsting se över vilka administrativa stödprocesser som behövs i den nya organisationen

att godkänna ändring av bolagsordning för TioHundra AB i enlighet med landstingsdirektörens förslag till reviderad bolagsordning för TioHundra AB

att godkänna ändringar av ägardirektiv för TioHundra AB i enlighet med landstingsdirektörens Förslag till reviderade ägardirektiv för TioHundra AB

att uppdra åt landstingsstyrelsen att ingå eller transportera de avtal och vidta de åtgärder som krävs med anledning av föreslagna förändringar samt föreslå vilka policyer och riktlinjer som ska gälla för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

att sjukvårds- och omsorgsnämnden, med stöd av 15 § arkivlagen (1990:782), avhänder sig de allmänna handlingar som är nödvändiga för fortsatt handläggning och verksamhet i kommunalförbundets regi till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje, samt att förbundsdirektionen är arkivmyndighet för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje

att Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje inträder i de processer som vid överflyttningen prövas i förvaltningsdomstol

att Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje i övrigt vidtar de åtgärder som krävs för att genomföra verksamhetsövergången.

UTTALANDE

V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalande likalydande med uttalandet i landstingsstyrelsen.

§ 198
Fusion av vilande dotterbolag till AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) (förslag 75)
LS 2015-1122 Anf. 141

Inleddes kl. 14.14 och avslutades kl.14.15.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Torbjörn Rosdahl.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att de vilande bolagen SL Kundtjänst AB, SL HR-service AB, Tågia AB och Fastighets Aktiebolaget Viggestaberg fusioneras med moderbolaget AB Storstockholms Lokaltrafik

att uppdra åt trafiknämnden att verkställa fusionerna och vidta därmed sammanhängande åtgärder.

§ 199
Lokalt regelverk för omställningsstöd för förtroendevalda (förslag 76)
LS 1406-0826
Anf. 142

Inleddes kl. 14.15 och avslutades kl. 14.16.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Torbjörn Rosdahl.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att det aktiva omställningsstöd för förtroendevalda, som kan komma i fråga för omställningsinsatser i enlighet med Omställningsstöd och pension för förtroendevalda med tjänstgöringsgrad om 40%-100%, ska utformas på samma sätt som för tjänstemän inom landstingsstyrelsens förvaltning

att omställningsinsatser för förtroendevalda i enlighet med Omställningsstöd och pension för förtroendevalda endast kan vidtas när ekonomiskt omställningsstöd utgår

att omställningsinsatser för förtroendevalda i enlighet med Omställningsstöd och pension för förtroendevalda ska påbörjas i direkt anslutning till att uppdraget som förtroendevald upphör.

§ 200
Yttrande över ansökan om delning av Botkyrka kommun avseende kommundelen Tullinge (förslag 77)
LS 2015-1032 Anf. 143

Inleddes kl. 14.16 och avslutades kl. 14.17.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Torbjörn Rosdahl.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att som yttrande till Kammarkollegiet meddela att Stockholms läns landsting inte tar ställning till frågan om delning av Botkyrka kommun avseende kommundelen Tullinge.

§ 201
Strategi för forskning, utveckling och utbildning för hälso- och sjukvården, tandvården och kollektivtrafiken i Stockholms läns landsting (förslag 78)
LS 1310-1325

Anf. 144-161

Inleddes kl. 14.17 och avslutades kl. 15.10.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Peter Carpelan, Anders Lönnberg, landstingsrådet Daniel Forslund, Michel Silvestri, Karin Fälldin, Thomas Magnusson, Thorbjörn Larsson, Solveig Holmgren, Susanne Sjöblom, Vivanne Gunnarsson samt Rickard Wall.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna Strategi för forskning, utveckling och utbildning, för hälso- och sjukvården, tandvården och kollektivtrafiken i Stockholms läns landsting 2015-2019 att gälla för all landstingsfinansierad verksamhet under perioden 1 januari 2016 - 31 december 2019

att den tidigare strategin för forskning, utveckling och utbildning LS 1005-0483 beslutad i landstingsfullmäktige den 22 mars 2011 upphör att gälla

att skapa ett system vari meritering från insatser inom akademi, hälso- och sjukvård samt näringsliv ska bli mera likställda

att genomföra en årlig uppföljning av hälso- och sjukvårdens inkludering av patienter vid kliniska prövningar och att detta görs i landstingets FoUUbokslut.

RESERVATION

MP-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

UTTALANDE

S och V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalanden likalydande med partiernas uttalanden i landstingsstyrelsen.

§ 202
Motion 2015:11 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om meddelarfrihet (förslag 79)
LS 2015-0736

Anf. 162-169

Inleddes kl. 15.10 och avslutades kl.15.31.

I ärendet yttrade sig Birgitta Sevefjord, landstingsråden Torbjörn Rosdahl och Jens Sjöström, Malin Fijen Pacsay, Kerstin Burman samt Pia Ortiz Venegas.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till S-, MP- och V-ledamöternas muntliga reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla motionen.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablån visade 78 ja-röster, 61 nej-röster och att 10 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 7.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S-, MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 203
Motion 2014:13 av Tara Twana (S) om användandet av begreppet andra-generationsinvandrare inom Stockholms läns landsting (förslag 80)
LS 1411-1357

Anf. 170-218

Inleddes kl. 15.31 och avslutades kl. 16.58.

Ärendet återremitterades vid fullmäktiges möte den 15 september 2015.

I ärendet yttrade sig Tara Twana, landstingsrådet Torbjörn Rosdahl, Thomas Bengtsson, Rickard Wessman, Rickard Wall, Ifrah-Degmo Mohamed, Ninos Maraha, Avivia Barczewska, Galina Monsalves Leal, Pia Ortiz Venegas, Shadi Larsson, landstingsrådet Erika Ullberg, Adriana Haximustafa, landstingsrådet Jens Sjöström, Anna Sehlin, Monzer Dia,

Michel Silvestri, Ahmed Ali Salad, landstingsrådet Kristoffer Tamsons, Carl-Johan Schiller, Alfonso Morales, Cecilia Elving, landstingsrådet Håkan Jörnehed, Martin Sahlin samt Gunilla Roxby Cromvall.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till S-, MP- och V-ledamöternas muntliga reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

3) bifall till Rickard Walls (-) förslag om återremiss av ärenden med följande motivering ”Landstingsstyrelsen föreslår (LS 1411-1357) att Tara Twanas motion 2014:13 om att formuleringen andragenerationsinvandrare inte ska användas inom SLL ska anses vara besvarad. Ett grundargument från Landstingsstyrelsens sida är att formuleringen faktiskt inte används. Detta är emellertid inte korrekt. Formuleringen användes tex under ett seminarium i TMR:s regi den 20 nov 2014, i och även i av SLL utgiven Demografisk rapport 2014:09. Mot den bakgrunden är det rimligt att Landstingsstyrelsen ges möjlighet att skriva om sitt utlåtande utifrån kända fakta.”

Återremissyrkandet togs först upp till behandling.

Ordföranden ställde propositioner om avslag respektive bifall till återremissyrkandet och fann att fullmäktige avslagit återremissyrkandet.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som vill avgöra ärendet idag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat att återremittera ärendet.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablån visade 136 ja-röster, 1 nej-röst och att 12 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 8.

BESLUT

Fullmäktige beslutade att ärendet skulle avgöras vid dagens möte.

Ordföranden ställde sedan propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena under 1) och 2) ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla motionen.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablån visade 76 ja-röster, 60 nej-röster, att 1 ledamot avstod och att 12 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 9.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S-, MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 204
Motion 2015:8 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare (förslag 81)
LS 2015-0299 Anf. 219-234

Inleddes kl. 16.58 och avslutades kl. 17.34.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Håkan Jörnehed, Anna Starbrink och Dag Larsson, Jessica Ericsson, landstingsrådet Ella Bohlin, Fredrik Saweståhl, Michel Silvestri, Kerstin Burman, landstingsrådet Susanne Nordling samt Kerstin Mannerqvist.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till S-ledamöternas skriftliga reservation i landstingsstyrelsen

3) bifall till MP- och V-ledamöternas muntliga reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att uppvakta Folkhälsomyndigheten om att påskynda utredningen HPV-vaccinering av pojkar

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att göra en fördjupad analys av kostnaderna för och hur ett införande av HPV-vaccinering för pojkar, män som har sex med män och män som är HlV-bärare kan genomföras

att i övrigt anse motionen besvarad.

RESERVATION

S-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

MP- och V-ledamöternas reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 205
Motion 2015:2 av Jonas Lindberg m.fl. (V) om införande av akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor (förslag 82)
LS 2015-0121

Anf. 235-246

Inleddes kl. 17.34 och avslutades kl. 18.13.

I ärendet yttrade sig Jonas Lindberg, landstingsråden Peter Carpelan, Jens Sjöström, Susanne Nordling och Håkan Jörnehed samt Lise Lidbäck.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till MP- och V-ledamöternas muntliga reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla motionen.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablån visade 107 ja-röster, 27 nej-röster, att 1 ledamot avstod och att 14 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 10.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 206
Motion 2015:6 av Jonas Lindberg (V) om arbetsmiljö på akutsjukhusen (förslag 83)
LS 2015-0297

Anf. 247-257

Inleddes kl. 18.13 och avslutades kl.18.54.

I ärendet yttrade sig Jonas Lindberg, landstingsrådet Peter Carpelan, Robert Johansson, Ninos Maraha, Rickard Wessman, landstingsrådet Nordling samt Birgitta Sevefjord.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till S-, MP- och V-ledamöternas muntliga reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla motionen.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablån visade 73 ja-röster, 62 nej-röster, att 1 ledamot avstod och att 13 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 11.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 207
Motion 2015:9 av Per Carlberg m.fl. (SD) om införskaffande av så kallade jumbolanser (förslag 84)

LS 2015-0300 Anf. 258-259

Inleddes kl. 18.54 och avslutades kl. 18.58.

I ärendet yttrade sig Per Carlberg och landstingsrådet Marie Ljungberg Schött.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

§ 208 Anf. 260-278

Valärenden (förslag 85)

LS 2015-0839, 2015-0871, 2015-0883, 2015-1008, 2015-1071, 2015-1260, 2015-1271, 2015-1272, 2015-1275, 2015-1307, 2015-1324, 2015-1332, 2015-1335, 2015-1338, 2015-1395, 2015-1413, 2015-1414, 2015-1420, 2015-1428, 2015-1441, 2015-1444, 2015-1457, 2015-1473, 2015-1485

Inleddes kl. 18.58 och avslutades kl. 19.49.

Inledningsvis skulle ärende om antalet ledamöter och ersättare i hälso- och sjukvårdsnämnden samt trafiknämnden tas upp till behandling.

I ärendet yttrade sig Tomas Eriksson, landstingsråden Torbjörn Rosdahl och Anna Starbrink, Gunilla Roxby Cromvall, landstingsråden Erika Ullberg, Gustav Hemming och Ella Bohlin, Rickard Wall samt Tomas Melin.

YRKANDEN

1) bifall till M-, L-, KD- och C-ledamöternas förslag om 20 ledamöter och 20 ersättare i hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden

2) bifall till S-, MP- och V-ledamöternas förslag om 19 ledamöter och 19 ersättare i hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit M-, L-, KD- och C-ledamöternas förslag.
Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller M-, L-, KD- och C-ledamöternas förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt S-, MP- och V-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablån visade 74 ja-röster, 61 nej-röster och att 14 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 12.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt M-, L-, KD- och C-ledamöternas förslag

att hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden ska bestå av 20 ledamöter och 20 ersättare under mandatperioden 1 januari 2016 - 31 december 2016.

RESERVATION

S, MP och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

PROTOKOLLSANTECKNING

S-och MP-ledamöterna inlämnade protokollsanteckning, bilaga 13.

V-ledamöterna inlämnade protokollsanteckning, bilaga 14.

Sedan övergick fullmäktige till att behandla inkomna befrielser och valärenden.

I ärendet yttrade sig Fredrik Saweståhl.

Fullmäktige beslutade att medge befrielser för Lise Lidbäck (L) från uppdragen som ledamot i fullmäktige, valkrets NV och ersättare i landstingsstyrelsen fr.o.m. den 1 januari 2016, för Joakim Spångberg (S), från uppdragen som ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets SO samt fr.o.m. den 1 januari 2016 från uppdraget som ersättare i trafiknämnden, för Thomas Drost (MP), från uppdraget som ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets 2, för Veronica Westergård (KD), från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets SV, för Tommy Deogan (C), från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets N, för Sverre Launy (V), från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets O och SO, för Jenny Manners (SD), från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets SO, för Jan Holmberg (M), från uppdraget som ersättare i skärgårdsstiftelsen, för Morgan Lindqvist (M) från uppdraget som ledamot och tillika ordförande i styrelsen för Stockholms läns museum, för Emma Almgren (S) från uppdraget som ersättare i styrelsen för Stockholms läns museum, för Torbjörn Rosdahl (M), från uppdraget som ledamot i kommunalförbundet Ägarsamverkan i Norrtäljes Sjukvård och Omsorg fr.o.m. den 1 januari 2016, för Erika Ullberg (S), från uppdraget som ersättare i kommunalförbundet Ägarsamverkan i Norrtäljes Sjukvård och Omsorg fr.o.m. den 1 januari 2016, för Gustav Hemming (C), från uppdraget som ordförande i Skärgårdsstiftelsen fr.o.m. den 1 januari 2016 samt för Arzu Alan (S), från uppdraget som ersättare i trafiknämnden.

Val av revisorer

Fullmäktige valde enligt valberedningens förslag

Mälardalstrafik AB för granskning av räkenskaper och förvaltning för år 2016

Lekmannarevisor

(M) Lars Joakim Lundquist

Stiftelsen Vira Bruk för granskning av räkenskaper och förvaltning för år 2016

Lekmannarevisor

(M) Lena Cronwall-Morén

Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län för granskning av räkenskaper och förvaltning för år 2016

Lekmannarevisor

(M) Karin Brodin

Stockholms Konserthusstiftelse för granskning av räkenskaper och förvaltning för år 2016

Lekmannarevisor

(M) Lars Joakim Lundquist

Övriga val

Landstingsstyrelsen för tiden 15 december 2015 intill det sammanträde då val av styrelse förrättas efter nästkommande allmänna val av fullmäktige

Ledamot

(S) Talla Alkurdi (efter Nanna Wikholm)

Landstingsstyrelsen för tiden 1 januari 2016 intill det sammanträde då val av styrelse förrättas efter nästkommande allmänna val av fullmäktige

Ersättare

(L) Jessica Ericsson (efter Lise Lidbäck)

Oppositionslandstingsråd för tiden 15 december 2015 intill det första sammanträdet efter nästkommande allmänna val av fullmäktige

(S) Talla Alkurdi (efter Nanna Wikholm)

Trafiknämnden för tiden 15 december 2015 - 31 december 2015

Ledamot och tillika 2:e vice ordförande

(S) Talla Alkurdi (efter Nanna Wikholm)

Ersättare

(S) Viktor Ellström (efter Joakim Spångberg)
(S) Michaela Lööf (efter Arzu Alan)

AB Storstockholms Lokaltrafik för tiden 15 december 2015 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2016

Ledamot, tillika 2:e vice ordförande

(S) Talla Alkurdi (efter Nanna Wikholm)

Waxholms Ångfartygs AB för tiden 15 december 2015 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2016

Ledamot, tillika 2:e vice ordförande

(S) Talla Alkurdi (efter Nanna Wikholm)

Landstingshuset i Stockholm AB för tiden 15 december 2015 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2016

Suppleant

S Talla Alkurdi (efter Nanna Wikholm)

Mälardalsrådet för tiden 15 december 2015 för tiden intill slutet av ordinarie rådsmöte 2019

Ledamot

S Talla Alkurdi (efter Nanna Wikholm)

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg för tiden 1 januari 2016 - 1 april 2019

Fullmäktigeersättare

(S) Vakant

Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2018

Ledamot och tillika ordförande

(C) Anders Olander (efter Gustav Hemming)

Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län för tiden 15 december - 31 december 2018

Ersättare

(M) Helene Skantze (efter Jan Holmberg)

Stockholms läns museum för tiden 15 december 2015 - 31 december 2018

Ledamot och tillika ordförande

(M) Leif Gripestam (efter Morgan Lindqvist)

Ersättare

(S) Gizela Sladic (efter Emma Almgren)

Hälso- och sjukvårdsnämnden för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2016

Ledamöter	Ersättare
(M) Marie Ljungberg Schött	(M) Anne-Marie Larsson
(M) Inger Akalla	(M) Catarina Ekeståhl
(M) Gunilla Helmerson	(M) Jane Gustavsson
(M) Lotta Lindblad-Söderman	(M) Sofia Paulsson
(M) Olle Reichenberg	(M) Caroline Wallensten
(M) Cecilia Löfgreen	(L) Jessica Ericsson
(L) Anna Starbrink	(L) Hans Andersson
(L) Amelie Tarschys Ingre	(KD) Maria Fälth
(KD) Ella Bohlin	(KD) Margaretha Åkerberg
(C) Karin Fälldin	(C) Kent Ivarsson
(S) Dag Larsson	(S) Jens Sjöström
(S) Tove Sander	(S) Hanna Stymne-Bratt
(S) Petra Larsson	(S) Nina Portocarrero Flores
(S) Victor Harju	(S) Anders Lönnberg

(S) Adriana Haxhimustafa
(MP) Susanne Nordling
(MP) Michel Silvestri
(V) Håkan Jörnehed
(V) Pia Ortiz Venegas
(SD) Jörgen Bengtsson
(S) Christina Enocson-Mårtensson
(S) Parvin Araghi
(MP) Marie-Helena Fjällås
(MP) Shadi Larsson
(V) Kerstin Burman
(SD) Ulf Landström

Ordförande	1:e vice ordförande	2:e vice ordförande
(L) Anna Starbrink	(M) Marie Ljungberg Schött	(S) Dag Larsson

Trafiknämnden för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2016

Ledamöter	Ersättare
(M) Kristoffer Tamsons	(M) Mikael T. Eriksson
(M) Lennart Kalderén	(M) Staffan Olsson
(M) Leif Gripestam	(M) Arin Karapet
(M) Susanne Sjöblom	(M) Zanna Mårtensson
(M) Harry Bouveng	(L) Bo Persson
(M) Lars Berglund	(L) Lars Tunberg
(L) Sara Svanström	(KD) Fredrik Wallén
(L) Christoffer Fagerberg	(KD) Christina Blom-Andersson
(KD) Karl Henriksson	(C) Bosse Andersson
(C) Gustav Hemming	(C) Tage Gripenstam
(S) Talla Alkurdi	(S) Conny Fogelström
(S) Sven-Inge Nylund	(S) Alexander Petersson
(S) Stefan Johansson	(S) Michaela Lööf
(S) Ayla Eftekhari	(S) Annika Andersson Ribbing
(S) Susanne Lund	(S) Viktor Ellström
(S) Elof Hansjons	(MP) Vivianne Gunnarsson
(MP) Malin Karlsson	(MP) Sabina Edelman
(MP) Niklas Gladh	(MP) Niklas Thidevall
(V) Gunilla Roxby Cromvall	(V) Anna Sehlin
(SD) Mats Arkhem	(SD) Sebastian Lindqvist

Ordförande	1:e vice ordförande	2:e vice ordförande
(M) Kristoffer Tamsons	(L) Sara Svanström	(S) Talla Alkurdi

Tillväxt- och regionplaneringsnämnden för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2016

Ledamöter	Ersättare
(M) Charlotte Broberg	(M) Nikolina Bucht
(M) Pehr Granfalk	(M) Jan Holmberg
(M) Mikael Igelström	(M) Kjell Jansson
(M) Christina Eklund	(L) Mia Franzén
(L) Mattias Lönnqvist	(L) Tobias Davidsson
(KD) Lennart Nilsson	(KD) Carl Johan Schiller
(C) Gustav Hemming	(C) Bosse Andersson
(S) Jens Sjöström	(S) Meeri Wasberg
(S) Johnny Nadérus	(S) Jan Valeskog

(S) Carina Paulsson	(S) Freddie Lundqvist
(S) Emma Lidell	(S) Karl-Olov Jansson
(MP) Tomas Eriksson	(MP) Malin Fijen Pacsay
(V) Anna Sehlin	(V) Lisa Rasmussen

Ordförande	1:e vice ordförande	2:e vice ordförande
(C) Gustav Hemming	(M) Charlotte Broberg	(S) Jens Sjöström

Kulturnämnden för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2016

Ledamöter	Ersättare
(M) Rickard Wessman	(M) Arslan Bicen
(M) Benjamin Dousa	(M) Antonia Jaksic
(M) Edvin Alam	(M) Magnus Nilsson
(L) Gunnel Orselius-Dahl	(L) Paula Ternström
(KD) Lennart Nilsson	(C) Fredrik Lindstål
(S) Robert Johansson	(S) Lilja Johansson Lindfors
(S) Adnan Can	(S) Moa Neuman
(S) Bim Eriksson	(MP) Aviva Barczewska
(MP) Tomas Melin	(V) Isabell Flygare

Ordförande	1:e vice ordförande	2:e vice ordförande
(L) Gunnel Orselius-Dahl	(M) Rickard Wessman	(S) Robert Johansson

Patientnämnden för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2016

Ledamöter	Ersättare
(M) Pia Helleday	(M) Björn Falkeblad
(L) Lena Huss	(KD) Stefan Dozzi
(KD) Eva Lannerö	(S) Kerstin Mannerquist
(C) Eva-Britt Sandlund	(MP) Holger von Fircks
(S) Eleonor Eriksson	
(MP) Lars Harms-Ringdahl	
(V) Elisabeth Ulin Karlsson	
(SD) Ingrid Hult	

Ordförande	Vice ordförande
(KD) Eva Lannerö	(S) Eleonor Eriksson

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2018

Ledamöter	Ersättare
(M) Martina Mossberg	(M) Lars Björndahl
(S) Lilja Johansson Lindfors	(M) Olov Holst
(L) Lars Tunberg	(KD) Eva von Wowern
(C) Anders Olander	(S) Olle Jansson

(S) Thore Nyman
(MP) Bengt Annebäck

Ordförande

(S) Kristofer Nygren
(V) Catarina Wahlgren

Vice ordförande

(M) Martina Mossberg

(S) Lilja Johansson Lindfors

Jurymän 1:a gruppen för tryckfrihetsmål för tiden 15 december 2015 - 31 december 2017

Juryman

(V) Lena Murray (efter Beatrice Jansson)

Förvaltningsrätten i Stockholm för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2019

Nämndemän för (M)= 12 vakanser

Anna Fritzon
Matilda Ljunggren
Harry Huschner
Roland Axelsson
Victoria Cobbinah
Yrsa Bringensparr
Agneta Lydig
Georgios Tsiouras
Helene A Jonsson
Roger Gehrman
Anna Bredin
Gun Schulte

Nämndemän för (KD) = 2 vakanser

Hanna Bergström
Bo Björkstén
André Fagerman
Johanna Holmdahl
Andrea Larsson
Anders Novak
Pia Oscarsson
Ulla Salmi
Ingela Sellin
Anita Svedberg
Susanne Tornell
Maria Wilhelmsson
Lisa Sabelsjö
Bordläggs
Bordläggs

Nämndemän för (C) = 2 vakanser

Bordläggs
Bordläggs

Nämndemän för (S) = 1 vakans

Bordläggs

Nämndemän för (V)

Anna-Carin Wallin (efter Jan Bäckström)
Rodrigo Arce (efter Ed Vivenius)

Nämndemän för (SD) = 3

Jimmy Fors (efter Sergiusz Lach)
Ann Clewett
Sven Pernils

Förvaltningsrätten i Uppsala för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2019

Nämndeman

(C) Bordläggs (efter Mårten Fintling)

Kammarrätten för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2019

Nämndeman

(KD) Sara Skyttedal

Svea Hovrätt för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2019

Nämndemän

(KD) Bertil Fredriksson
(KD) Joel Gren
(KD) Gunilla Slörner Oljeqvist
(KD) Bordläggs
(S) Bordläggs (efter Daniel Armyr)
(MP) Örjan Herlitz
(MP) Carin Beije (efter Sonya Aho)

§ 209
Valärenden (förslag 86)
LISAB 2015-0007, LS 2015-0022

Inleddes kl. 19.49 och avslutades kl. 19.49.

Fullmäktige beslutade enligt Landstingshuset i Stockholm AB:s förslag

att välja Talla Alkurdi (S) till ny ledamot i Waxholms Ångfartygs AB för tiden 15 december 2015 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2016.

§ 210
Valärenden (förslag 87)
LS 2015-1152, 2015-1185

Inleddes kl. 19.49 och avslutades kl. 19.49.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens ägarutskotts förslag att välja för tiden 1 januari 2016 - 31 december 2016

Styrelsen för Karolinska universitetssjukhuset

Ekblom Anders	Ordförande
Lövgren Mikael	Ledamot
Holm Anette	Ledamot
Svensson Siv	Ledamot
Andersson Forsman Catarina	Ledamot
Hamsten Anders	Ledamot

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde

Dreber Agneta	Ordförande
Jonasson Lennart	Ledamot
Pettersson Billie	Ledamot
Jenvén Ann-Christine	Ledamot
Ros Inger	Ledamot

Fullmäktige beslutade vidare enligt landstingsstyrelsens ägarutskotts förslag

att medge befrielse för Nanna Wikholm (S) från uppdraget som suppleant i Mälardalstrafik AB

att välja Talla Alkurdi (S) till ny suppleant i Mälardalstrafik AB för tiden 15 december 2015 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2016.

§ 211
Valärenden (förslag 88)
LISAB 2015-0014

Inleddes kl. 19.49 och avslutades kl. 19.52.

I ärendet yttrade sig Tomas Eriksson, Gunilla Roxby Cromvall samt landstingsrådet Erika Ullberg.

Fullmäktige beslutade enligt Landstingshuset i Stockholm AB:s förslag

att välja Toivo Heinsoo (-) till ny ledamot och tillika ordförande i styrelsen för Danderyds sjukhus AB för tiden 16 december 2015 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2016.

RESERVATION

MP-ledamöterna och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

UTTALANDE

S-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalande likalydande med uttalandet lagt vid möte med Landstingshuset i Stockholm AB.

§ 212
Nya motioner
LS 2015-1501, 2015-1502, 2015-1503, 2015-1504, 2015-1505, 2015-1506, 2015-1507, 2015-1508, 2015-1509, 2015-1510, 2015-1511, 2015-1512, 2015-1513, 2015-1514, 2015-1515, 2015-1516

Inleddes kl. 19.52 och avslutades kl. 19.52.

Nr 2015:38 av Rickard Wall (-) om möjligheten för SLL att agera för Värtabanan genom en utsedd förhandlingsman

Nr 2015:39 av Maria Kjellsdotter Rydinger (S) och Nina Portocarrero Flores (S) om att permanenta Rinkeby-projektet i socioekonomiskt utsatta områden

Nr 2015:40 av Jens Sjöström (S) och Robert Johansson (S) om kartläggning av anledningarna till deltidssysselsättning inom Stockholms läns landsting

Nr 2015:41 av Victor Harju (S) och Eleonor Eriksson (S) om Patientnämndens erfarenhet i vårdvalen

Nr 2015:42 av Victor Harju (S)och Adriana Haxhimustafa (S) om utökad pendeltågstrafik

Nr 2015:43 av Erika Ullberg (S) m.fl. om mäns våld mot kvinnor

Nr 2015:44 av Susanne Nordling (MP) om nollvision för bältesläggningar och avskiljning inom BUP

Nr 2015:45 av Tomas Eriksson m.fl. (MP) om att tydliggöra och kraftsamla landstingets forskning, utveckling, utbildning och innovation

Nr 2015:46 av Vivianne Gunnarsson (MP) m.fl. om Program för cirkulär ekonomi för ett mer resurseffektivt landsting

Nr 2015:47 av Susanne Nordling (MP) om att permanenta Rinkebyprojektet och införa socioekonomisk viktning för BVC och MVC

Nr 2015:48 av Gunilla Roxby Cromvall (V) och Malin Karlsson (MP) om att utöka möjligheten för resenärer i kollektivtrafiken att sopsortera

Nr 2015:49 av Anna Sehlin (V) om livscykelanalys av landstingets bygg- och anläggningsprojekt

Nr 2015:50 av Gunilla Roxby Cromvall (V) och Håkan Jörnehed (V) om ett reklamfritt landsting

Nr 2015:51 av Håkan Jörnehed (V) Birgitta Sevefjord (V) Jonas Lindberg (V) och Isabell Flygare (V) om städning i sjukhusens egen regi

Nr 2015:52 av Gunilla Roxby Cromvall (V) Anna Sehlin (V) Kerstin Burman (V) om en reklamfri ny tunnelbanelinje

Nr 2015:53 av Anna Sehlin (V) Pia Ortiz Venegas (V) och Marina A Davidsdotter om vegetariska måltider under landstingsfullmäktiges möten

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 213
Nya interpellationer
LS 2015-1476, 2015-1477, 2015-1478, 2015-1479, 2015-1480, 2015-1481, 2015-1482

Inleddes kl. 19.52. och avslutades kl. 19.52.

Nr 2015:41 av Curre Hansson (S) om vaccinationsprogram för äldre

Nr 2015:42 av Dag Larsson (S) om behovet av åtgärder mot det hårda trycket på Astrid Lindgrens Barnsjukhus

Nr 2015:43 av Parvin Araghi (S) om att säkerställa en patientsäker vård för nyanlända flyktingar

Nr 2015:44 av Rickard Wall (-) om läget för Värtabanan

Nr 2015:45 av Anna Sehlin (V) om landstingets medverkan i genomförandet av den regionala cykelplanen

Nr 2015:46 av Anna Sehlin (V) om införandet av ett regionalt lånecykelsystem som kopplas till SL-kortet

Nr 2015: 47 av Michel Silvestri (MP) om ”ny” upphandling av insulinpumpar för diabetiker

Interpellationerna godkändes och ska besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning Anf. 279-281

Under denna punkt yttrade sig landstingsråden Torbjörn Rosdahl och Erika Ullberg.

Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 20.00.

Vid protokollet

Elisabeth Angard Levander Karin Mikaelsson

Anföranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges sammanträde den 15 december 2015.

§ 180 Interpellation 2015:34 av Jens Sjöström (S) om behovet av snabb validering av utländsk kompetens

Anförande nr 1
J e n s S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Det är trevligt att få inleda detta fullmäktige, det sista för året. Först av allt vill jag naturligtvis tacka Peter Carpelan för det svar han har gett på min interpellation. Jag tycker också att svaret andas öppenhet för förstärkta insatser för framtiden.

Fredagen den 4 december, alldeles nyligen, presenterade regeringen det snabbspår som nu ska införas för de 21 reglerade hälso- och sjukvårdsyrkena – med fokus på läkare, sjuksköterskor, tandläkare och apotekare, men det ska vara tillämpbart för alla de 21 reglerade yrkena. Det är en efterlängtad reform, inte minst mot bakgrund av den brist på åtgärder som följde efter Riksrevisionens ganska hårda kritik i rapporten från 2011.

Under året har jag i ett antal sammanhang talat just om behovet av validering och av snabba vägar in för att underlätta valideringssystemet. När nu regeringen tillsammans med företrädare för de olika yrkesgrupperna inom hälso- och sjukvården på kort tid har lyckats få fram tydliga riktlinjer för att snabba upp processen och också gett Socialstyrelsen totalt 18 miljoner kronor för ökad handläggning är det också viktigt att Stockholms läns landsting är på alerten och utvecklar ett system som kan ta vara på dessa nya möjligheter.

De som kommer till vårt land från olika oroligheter runt om i världen vill också bidra till sin egen försörjning. Man vill använda de kunskaper man har från hemlandet och göra nytta i Sverige. Som jag också skrev i interpellationen väntas i dag ungefär 30 procent av dem som har anlänt under 2015 ha högskolekompetens eller akademisk kompetens, många av dem inom vårdyrkena.

I dag tar det tid att gå igenom hela processen för att få svensk legitimation om man kommer från ett tredje land, alltså ett land utanför EU. Enligt Riksrevisionens granskning från 2011 tog det i snitt fyra år att få läkarlegitimation – sex år för dem utan vidareutbildning och 2,7 år för dem som har vidareutbildning. Och det tog nästan fem år att få legitimation som sjuksköterska. I ett räkneexempel konstaterade man också att produktionstillskottet om en person med akademisk utbildning etableras på arbetsmarknaden en månad tidigare skulle bli 40 miljoner kronor.

Med erfarenhet från Västra Götaland och Kalmar kan man dra slutsatsen att det är många delar som kan och bör samverka för att man ska få effekt. Det snabbspår som nu har presenterats innehåller följande delar: bättre och tydligare information om Socialstyrelsens valideringsprocess och hur den kan påbörjas, yrkesanpassad svenskundervisning via Arbetsförmedlingen, att lärosäten på uppdrag av Arbetsförmedlingen tillhandahåller introduktionskurser inför Socialstyrelsens kunskapspool, bättre möjligheter att auskultera genom handledararvode samt att fackförbunden och arbetsgivarorganisationerna deltar aktivt i processen.

Här måste vi också från Stockholms läns landstings sida säkerställa ett antal åtgärder. Det handlar om att antalet auskultationsplatser är tillräckligt, att vi har handledare som står redo att ta emot praktikanter, att vi tidigt inventerar och eftersöker kompetenser bland de nyanlända inom just vårdsektorn, att vi använder vård- och omsorgscollage i detta arbete för dem som är undersköterskor och inte har akademisk utbildning, att vi erbjuder vård- och omsorgssvenska redan tidigt på de olika boendena och att vi också tittar på hur vi hittar former för dem i vår region som är EBO. Detta måste göras inte minst mot bakgrund av att vi i dag vet att vi har en brist till exempel när det gäller försörjningen av AT-platserna.

Tack för svaret på interpellationen! Jag återkommer.

Anförande nr 2
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Detta är en mycket viktig fråga. Sverige står inför mycket stora utmaningar när det gäller strömmen av asylsökande till Sverige. Det innebär att vi har stora påfrestningar i alla sektorer i Sverige, framför allt i kommuner och landsting. Det är givetvis otroligt viktigt att vi kan ta till vara de krafter vi har, de asylsökande som har utländsk vårdexamen.

Jag är den som verkligen har drivit frågan om snabb validering gentemot den socialdemokratiska regeringen. Resurserna har absolut inte varit tillräckliga. Jens Sjöström räknade upp ett antal tider när det gäller hur lång tid det tar att bli validerad inom respektive vårddel. Vi får komma ihåg att det hittills har tagit sju år att så att säga komma ut i produktion för människor också inom de enklaste yrken. Det tar alltså alldeles för lång tid. Med den stora flyktingström vi har i dag måste man snabba på detta i alla delar, speciellt när det handlar om utbildningar som är värdefulla för samhället, i det här fallet för oss inom Stockholms läns landsting.

Jag har vid ett flertal tillfällen påpekat att regeringen måste tillse att vi har tillräckliga resurser, framför allt hos valideringsmyndigheten, alltså Socialstyrelsen, för att speeda upp det hela. Man måste få till godkännanden mycket snabbare. Jag är väl medveten om att detta är svårt. Att godkänna en vårdexamen från ett universitet som kanske är förstört eller sönderbombat är kanske inte helt enkelt.

Jens Sjöström och Socialdemokraterna säger att det är ett uppvaknande hos regeringen. Man försöker göra vissa saker. Det tycker jag är bra. Det så kallade snabbspåret är dock ganska magert. Regeringen hade kunnat göra mycket mer för att se till att detta går fortare. Informationsinsatser och diskussioner med facket är bra, men vi måste se till at godkännande myndigheter också får muskler att de till att detta verkligen genomförs. Sedan ska vi från landstingets sida göra vad vi kan och se till att vi har auskultations- och provtjänstgöringssatser som är tillräckligt många. Här finns det en inbyggd problembild, för vi måste ha handledare inom våra verksamheter som kan ta emot dessa människor. Det är ett uppdrag för oss. Det kommer vi att arbeta med.

Snabbspåret är nog bra, men det krävs ytterligare åtgärder från statsmaktens och landstingets sida. Jag kommer att återkomma till det strax.

Anförande nr 3
S w a p n a S h a r m a (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det som Jens tar upp i interpellationen är väldigt viktigt. Det handlar om kompetensbedömning för folk med utländsk utbildning. Alla med högre utbildning vill känna att deras arbete ger resultat och att deras kompetens erkänns. Därför är det extra viktigt att vi ska kunna integrera dem och minska utanförskapet.

Jag tror att de flesta som har en högre utbildning och en speciell kompetens vill jobba så att de kan bidra i Sverige och också få chansen att påverka sitt eget liv och sin levnadsstandard. Att få sina betyg eller sin kompetens godkända blir en viktig aspekt av integrering då det ger folk chansen att till en viss nivå återuppta sina tidigare liv och känna sig delaktiga i samhället.

Vi ser att ett par regioner – Gotland, Västra Götaland och Kalmar – redan har börjat jobba mycket aktivt med frågan och inte bara kommit långt utan också haft bra resultat när det gäller att förkorta valideringsprocessen. Det är viktigt att vi inte hamnar efter utan att vi kämpar för at vara i framkant och få bästa möjliga resultat och också kan vara en inspiration för andra landsting.

I Peters svar ser man att Stockholmslandstinget har börjat aktivt jobba med detta. Det är jättebra och glädjande. Men räcker det? I svaret handlar det om 50 personer. Men nämner man en siffra måste man också vara väldigt noga med att säga hur många som har kommit. Hur många år har det tagit för dessa 50 personer att komma in? Som jag har förstått det är talet 50 en siffra som gäller många år, inte bara för i år.

Detta vill jag ha svar på. Precis som Jens skriver är det 30 procent av dem som kommer som har högre utbildning. Då skulle det vara bra att få veta hur många som har kommit med sådan kompetens och hur många som sökte förra året eller för fem år sedan, och hur lång tid har det tagit för dem?

Anförande nr 4
Aram El-Khoury (KD): Ordförande, ledamöter! Jens Sjöström tar upp en viktig fråga som berör flera viktiga områden, nämligen hur vi förbättrar rekryteringen av läkare, sjuksköterskor och andra medarbetare i vården och hur vi ser till att integrera de många nyanlända som nu dyker upp i vårt län.

I personalutskottet följer vi detta arbetet regelbundet. Det är inte en helt okomplicerad uppgift i och med att den bygger på samverkan med kommuner, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och andra instanser. Det finns en viktig aspekt. Det är viktigt att skynda långsamt. Då tänker jag på språket. Språket är väldigt viktigt. Det är en nyckelfaktor. Vi får inte tumma på det. Personal som jobbar inom vården, särskilt läkare, tandläkare och apotekare. Jag var för tio dagar sedan på Sacomässa i egenskap av apotekschef. Där var det många nyanlända, ungefär ett 150-tal. Jag träffade i första hand apotekare med utländsk examen samt läkare och tandläkare. Alla var ivriga och entusiastiska och ville verkligen komma i gång. Men språket är som sagt en nyckelfaktor. Man måste säkerställa det. Det är viktigt för både kvaliteten i vården och för patientsäkerheten.

Vi har tyvärr en del exempel på läkare eller apotekare som fått sina examina validerade men inte har tillräckligt med språkkunskaper. Det har vållat lite problem när kommunikationen med patienterna har fungerat – patienterna har kanske inte förstått vad läkaren har sagt, eller läkaren har inte riktigt förstått vad patientens problem är. Detta måste vi komma till rätta med, för det handlar om hälsa och patientsäkerhet. Det är viktigt att vi just när det gäller språk är försiktiga och inte går för fort fram.

Samtidigt är det förstås viktigt att Stockholms läns landsting som en av landets allra största arbetsgivare kan vara i framkant och visa vägen i dessa frågor. Som Peter Carpelan redan har redogjort för sker mycket arbete på detta område. Vi jobbar gemensamt för att åstadkomma ännu mer.

Anförande nr 5
Landstingsrådet Nordling (MP): Fru ordförande! Ledamöter och åhörare! Detta är en viktig interpellation som Jens lägger fram. Tusen tack för den! Det här är en fråga som är högaktuell på regeringsnivå eftersom det finns hinder i vägen för att få kompetens och utbildning validerade. Därför är det oerhört viktigt att vi jobbar med detta.

Det handlar om att jobba med gemensamma krafter, tydliga prioriteringar och god samverkan för att möte den utmaning vi har inom hälso- och sjukvården när det gäller kompetensförsörjning. Här handlar det om en grupp som vi behöver se och verkligen hjälpa in i hälso- och sjukvården på ett bra sätt.

Jag vill ta upp ett exempel som nämns. Även vi som landsting kan ta ett eget ansvar. Det här är inte bara en nationell fråga och en fråga för Socialstyrelsen, utan även vi själva i Stockholms läns landsting kan göra något när det gäller validering. I Kalmar har man lyckats göra det på ett väldigt bra sätt. Man jobbar sedan januari i år med att på eget initiativ söka upp de människor som har någon form av sjukvårdsutbildning eller sjukvårdskompetens.

Bland annat finns det många syriska flyktingar som kommer med utbildning, men de vet inte hur de ska komma in i systemet och börja göra sin valideringsresa.

I Kalmar har man valt att vid hälsosamtalen ställa frågan: Har du sjukvårdskompetens eller sjukvårdserfarenhet? Kalmar läns landsting når 80 till 90 procent av alla nyanlända, och det är betydligt fler än vad vi i Stockholms läns landsting når. Vi når bara ungefär 50 procent. Man ställer frågan vid den första kontakten i Kalmar, och får man ett positivt svar erbjuder man utbildning. Det blir ett introduktionssamtal för dem som önskar och vill. Därefter får man hjälp med alla papper som ska in till Migrationsverket, Socialstyrelsen och så vidare för att man ska kunna gå igenom valideringen. Man får stöd i den processen.

Man får också utbildning i svenska via landstinget, utöver det som sker på statligt håll, och det är för att få till sjukvårdssvenskan på ett bra sätt och för att få stöd i den processen, parallellt med att papperen rullar genom systemet. Sedan använder man studenterna som språkunderlättare i vården under utbildningstiden, som ett stöd. De går parallellt. De ser hur man jobbar. Därefter erbjuder man rena praktikplatser i väntan på verifikation från Socialstyrelsen. Kalmar har alltså byggt upp ett bra system, och jag hoppas att vi i Stockholms läns landsting kan finna en väg att själva vara med och aktivt bidra.

Anförande nr 6
N i n o s M a r a h a (L): Ordförande, fullmäktige! Den omfattande flyktinginvandring som vi nu bevittnar kommer att medföra stora integrationsutmaningar i framtiden. Det kan vi alla vara överens om. Samtidigt innebär inflödet av kompetenta utrikesfödda att vi också kommer att få stora möjligheter att säkra vår gemensamma välfärd, inte minst hälso- och sjukvården. Men för att kunna bemanna vården med dessa specialistutbildade läkare och sjuksköterskor krävs en snabbare valideringsprocess, effektivare insatser för kompletterande utbildningar och inte minst en smartare introduktion i arbetslivet.

I dag tar det alldeles för lång tid att få utbildningen validerad av Socialstyrelsen. Det är ohållbart. Därefter väntar ett inträde på arbetsmarknaden och inlärning av svenska språket. Det innebär att en läkare eller en sjuksköterska i sina bästa år förlorar många arbetsdagar. Därför måste vi ta ett gemensamt ansvar i den här frågan, både på landstingsnivå och på statlig nivå.

Snabbare ansökningstider hos Socialstyrelsen har vi diskuterat här. Det är helt grundläggande att det måste skyndas på. Det är helt ohållbart som det är i dag.

För att vårdpersonalen ska kunna lära sig svenska språket så bra som möjligt finns en sfx-utbildning som är anpassad för utländska akademiker. Problemet är dock att den kräver att man studerar på heltid. Man kan inte varva den med praktik. Vi måste se till att det förändras, så att man kan både studera språket och samtidigt praktisera.

Avslutningsvis måste vi i hela landet bli bättre på att skapa dessa praktikplatser i verksamheterna. Detta är inte helt lätt, och det är också behäftat med ökade kostnader som alla måste ta gemensamt. Man måste sprida ut kostnaderna över hela landet för att vi ska kunna få till stånd ett bra och hållbart system.

Anförande nr 7
S t e f a n B e r g s t r ö m (C): Ordförande, ledamöter, åhörare! Som alla vet är Stockholmsregionen en av Europas snabbast växande regioner. En av de viktigaste utmaningarna är att säkerställa kompetensförsörjningen. Jag vill därför tacka Jens för en bra och relevant interpellation.

Stockholmsregionen står inför stora arbetskraftsbehov framöver. År 2025 beräknas här finnas ett underskott på kompetent arbetskraft om 220 000 människor, en hel del av dessa är inom vårdrelaterade yrken. Därför måste det tas krafttag på alla nivåer, så att inventering

och validering får hög prioritet. Här har regeringen, precis som Peter Carpelan påpekar, ett stort ansvar.

En fungerande och snabbare validering kommer att vara en tydlig framgångsfaktor för vår region. Vi måste tillvarata denna potential med välutbildade människor som inget hellre vill än att vara med och arbeta och bidra till vår regions tillväxt och välfärd. Det pågår redan ett bra arbete både här i landstinget och i andra delar av landet. Låt oss lära av det! Jag är väldigt glad över att vi har en sådan politisk samsyn i den här frågan.

Anförande nr 8
Shadi Larsson (MP): Ordförande, ledamöter! Validering av utländsk kompetens är en metod att underlätta för personer med utländsk kompetens att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden. Arbetsgivaren får också ökade möjligheter att hitta rätt person till de arbetsuppgifter som ska utföras.

Många undersökningar har visat hur lönsamt det är att se till att de nyanlända akademikernas kompetens snabbt tas till vara. Sacos beräkningar visar att en invandrad läkare genom validering och komplettering kostar drygt en tiondel av en svensk utbildad läkare. Möjligheten att få sin tidigare utbildning bedömd, sin kompetens validerad och att vid behov kunna ta del av ytterligare utbildning har tagit för lång tid, ibland väldigt många år. Tiden för att erhålla svensk yrkeslegitimation kan avsevärt förkortas med stödåtgärder som kurser, fler auskultationsplatser och provtjänstgöring med lön under praktik och med handledarstöd. Utökade medel för dessa ändamål behövs.

Stockholms läns landsting behöver både kort- och långsiktig kompetensförsörjningsstrategi. Det ska inte behöva vara svårt att hitta erfarna handledare som vill och kan handleda. Landstinget bör ha ett eget kompletterande alternativ till Arbetsförmedlingen och andra aktörer.

Anförande nr 9
Pia Helleday (M): Fru ordförande! Ledamöter! Det har varit spännande att lyssna till den här diskussionen. Det är lätt att hålla med Jens i de frågor han ställer i sin interpellation, och det är också trevligt med den samsyn som råder. Vi har ett stort behov av specialistutbildade läkare och sjuksköterskor. Kan vi på något sätt effektivare och snabbare rekrytera personer som kommer med examina och kompetens är det naturligtvis något vi måste medverka till. Processen behöver gå snabbare.

Som introduktion till hälso- och sjukvården erbjuder vi i dag auskultationsplatser. Att gå bredvid en kollega och auskultera är en fantastisk möjlighet att snabbare lära sig jobbet och rent praktiskt komma in i vårdarbetet. Under 2015 har vi kunnat se ett 50-tal läkare komma ut på det sättet. De kan nu arbeta som läkare.

Vi måste erbjuda handledning. Andra elever, sådana som är under utbildning, måste också ha handledning. Det ska vara handledning med bra kompetens. Där har vi en utmaning som vi också har talat om här.

Självklart ska vi titta på hur man arbetar i andra landsting, inte minst Västra Götaland, när det gäller språket, som är viktigt. Att komma ut och arbeta i det patientnära arbetet kräver att man klarar språket, så att patienterna förstår och kan ta till sig behandlingen och vården på rätt sätt.

För övrigt hänvisar jag till det fyllliga skriftliga interpellationssvaret från landstingsrådet.

Anförande nr 10
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Ordförande! Det här är en spännande interpellation. När man hör Alliansens talare undrar man: Vad har ni då gjort under det här året? Ni säger att vi ska ta ansvar på landstingsnivå. Varför har ni inte gjort det, då. Pia Helleday talar om ett 50-tal läkare. Det är väl lite lite med bara ett 50-tal. Är det något att vara stolt över?

Har ni några idéer om hur man konkret ska kunna hjälpa Socialstyrelsen, eller lägger ni bara ansvaret på regeringen? Vänsterpartiet lade fram en skrivelse i den här frågan i personalutskottet redan i januari. Ni har haft ett år på er. Den fråga som ni främst har engagerat er i var huruvida man skulle få ett skriftligt svar på den skrivelsen eller inte, i stället för att ta upp själva frågeställningen. Varför kan vi inte göra riktade språkinsatser för syrianska flyktingar med sjukvårdskompetens, som man har gjort i Västra Götaland? Så gör man i region Skåne. Det är inget som vi behöver uppfinna själva. Vi kan bara åka dit och tita på hur de gör.

Varför händer inget i den här frågan? Alla verkar tycka att det är en fantastisk idé, men att få till stånd något praktiskt verkar vara segare än knäcken så här i juletid.

I förra veckan var jag på Vasa vårdcentral i Södertälje. Där sade man att man skulle kunna ta emot många fler men att man behövde ekonomiska resurser för det.

Peter Carpelans svar på Jens Sjöströms interpellation är långt, men jag saknar konkreta åtgärder. Tiden tickar på. Vi kan väl höja ögonen och titta på hur man gör i andra landsting. Där har man kunnat vara konkreta och hittat på åtgärder oavsett politisk färg. Nu, Peter, får du allt se till att komma med lite konkreta förslag i den här frågan! Annars springer tiden ifrån dig.

Anförande nr 11
J e n s S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Så eniga som vi är i denna fråga skulle jag vilja ge Peter Carpelan ett förslag och ett tips, nämligen att genast inrätta ett regionalt snabbspårs- och valideringscentrum för hälso- och sjukvården i Stockholms län. Det ska inkludera kommunsektorn, landstinget, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, studieförbunden och folkhögskolorna med flera.

Jag tolkar fortfarande Peter Carpelans svar som att han är beredd att tillföra mer resurser om det skulle behövas. Ja, Peter, det kommer att behövas, och det är lika bra att du sätter i gång och jobbar med detta just nu.

Jag blir också lite konfunderad. Ni har ju haft ganska många år på er sedan Riksrevisionen kom med förödande kritik i sin rapport 2011. Det gläder mig att du har god kontakt med den nuvarande regeringen, Peter. Det är synd att dina företrädare inte hade en lika bra kontakt med den tidigare regeringen. Då kanske vi hade kunnat åstadkomma förändringar tidigare.

Jag håller med Ninos när han säger att Socialstyrelsen behöver skynda på sin processhantering när det gäller tillstånden. Nu har Socialstyrelsen fått 10 miljoner i mars månad, och man fick ytterligare 8 miljoner i september. Nu jobbar man med att bygga ut verksamheten. Men jag håller med om att detta är en viktig fråga.

Detta handlar om förprocesserna. Det man gör i Västra Götaland och Kalmar och nu också ska göra i Östergötland handlar dock om att nå ut tidigt. Alla vet att om det tar två år innan man får permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd är man borta från sitt yrke under för lång tid. Därför behöver vi jobba med insatser direkt på boendena. I vår region behöver vi också hitta modeller för att nå ut till de många asylsökande i vårt län som har eget boende, EBO. Det kan handla om att göra som Skånes folkhögskolor. Regeringen har tillskjutit pengar till folkbildningen. I Skåne jobbar man med framtagandet av ett eget valideringssystem. Där låter man vård- och omsorgspersonal köra redan från dag ett, så fort man har identifierat den yrkeskompetens som personen i fråga har.

Stödet till folkbildningen är ganska dåligt utnyttjat i den här regionen. Vi är den region som ligger sist när det gäller att ha folkhögskolor och studieförbund aktiva gentemot de nyanlända som nu kommer.

Jag skulle önska att allianspartierna tog sig en funderare på hur landstinget, som är en stor stödgivare, kan öka trycket på att folkbildningen ska komma i gång i en region som tar emot väldigt många flyktingar.

Vi måste också fundera på vad Swapna sade i sitt anförande. Det nuvarande systemet omfattar fortfarande bara ungefär samma numerär som det har gjort i flera år, samtidigt som vi har tagit emot 80 000 fler flyktingar på två månader, varav många i den här regionen.

Anförande nr 12
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Ledamöter! Det är intressant att höra socialdemokraten Jens Sjöström. Man kan fråga sig om staten fullständigt har kapitulerat från sitt uppdrag att sköta flyktingsamordningen. Tydligen ska landstingen, och då särskilt Stockholms läns landsting, göra allt i alla delar. Fine, då får regeringen avgå, så får vi lösa detta.

Håkan Jörnehed är, som vanligt, höll jag på att säga, en smula raljant i sina lättsamma toner. Man får ha största respekt också för valideringsprocessen. En fråga som är svår är handledningsfrågan. Vi har problem med att hitta kompetenta handledare i tillräcklig omfattning för att ens hantera våra egna studenter som ska ut i verksamheterna. Då är det svårt att hitta handledare också till sådana med utländska examina. Att raljera tror jag inte är till hjälp för någon i denna del.

Vad gör vi då från landstingets sida? Sitter vi och rullar tummarna? Nej, självklart inte! Vi har sett till att vi i vart fall har 50 läkare under innevarande år som genomför auskultation och provtjänstgöring, och i princip alla av dem kommer sedan ut i arbete som färdiga läkare. Det är bra och något vi ska vara glada och stolta över i stället för att hacka sönder detta arbete. Sedan kan vi göra mer, absolut. Jag ska se till att vi, om det krävs, har fler auskultationshandledare och handledare i verksamheterna, och vi får ta upp denna diskussion i budgetarbetet för att se om det krävs ytterligare resurser.

Flera har tagit upp betydelsen av svenska språket, hälso- och sjukvårdssvenskan. Den är viktig för att man ska kunna komma ut i arbete och möta patienter. Här pågår ett arbete, och vi ska följa det noggrant. Jag är beredd att se till att vi också där gör något om det behövs.

Men det är också statliga myndigheter som har ansvar. Migrationsverket har ansvar för flyktingförläggningarna. Det har inte Stockholms läns landsting.

Låt mig nämna en annan sak som vi har gjort. Den 4 december hade vi en stor arbetsmarknadsmässa i Stockholm, där vi från landstingets sida var ute för att träffa nyanlända personer med sjukvårdsexamen. Det pågår alltså inom landstinget ett omfattande arbete för att möta och försöka få in de flyktingar och asylsökande som har vårdexamen och som gärna vill in i produktionen. Vi vill gärna att de ska komma in i hälso- och sjukvården i Stockholms län.

Jag kommer att följa denna fråga noga och kommer också att försöka vidta de åtgärder som krävs om vi märker att det behövs ytterligare åtgärder utöver de omfattande insatser som vi redan i dag gör.

Anförande nr 13
S h a d i L a r s s o n (MP): Ordförande, ledamöter! Det är inte någon annans fel. Vi ska ta ansvar och göra det vi kan.

Man behöver inte kunna perfekt svenska när man gör praktik till att börja med. Många högutbildade akademiker som kommer hit kan engelska. Jag tycker att vi ska göra en inventering av språkkunskaperna hos vår personal. Man kan använda handledare med samma språk. Det finns väldigt många möjligheter att se till att så snabbt som möjligt få in läkare, sjuksköterskor och annan sjukvårdspersonal i tjänst.

Anförande nr 14
Jens Sjöström (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tycker inte att vi bara ska ”noga följa” arbetet, Peter Carpelan. Vi måste leda arbetet. Här går en viktig skiljelinje i diskussionen.

Vi har lagt fram ett antal förslag. Det vi i Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet diskuterar är vilka insatser vi ska göra för att växla in allt det som regeringen nu levererar. Det måste ske skyndsamt. Då är ditt svar, Peter Carpelan, att vi ”nogsamt” ska följa arbetet. Vi ska leda utvecklingen, och vi ska göra det nu!

Det är också viktigt att slå fast att de insatser som nu görs i Västra Götaland och i Kalmar har utvärderats och visat sig framgångsrika. Där startar man från ruta ett. Nu är också region Östergötland med på tåget och har nyss antagit en ny strategi med sju konkreta insatser. Man tillsätter dessutom en projektorganisation. Man särskiljer detta och väntar inte till budgeten, för budgeten inför det kommande året antar vi först på sommaren.

Anförande nr 15
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Ordförande! Tack, Peter Carpelan, för ditt inlägg! Där säger du att vi har problem med att hantera våra vikarier och att de har svårt att få verksamhetsförlagda utbildningsplatser. Då får vi ju göra något åt det. Vi kan inte luta oss tillbaka och säga att vi har problem. Det känns inte som en bra ambitionsnivå.

Du säger också att du kommer att vidta åtgärder om det behövs. Men vi säger ju att de behöver göras nu! Det är detta vi säger. Vad har ni egentligen gjort det här året? Hur kan ni ha missat att man jobbar så aktivt med denna fråga i andra landsting?

Vi ska vidta åtgärder om det behövs, säger Peter Carpelan nu i december. Det har ju gått ett år sedan vi lade fram vår skrivelse. Frågan har varit uppe i personalutskottet. Man jobbar aktivt i andra landsting men inte här. Tycker du att man inte ska engagera sig i detta? Det är tydligen staten som ska lösa detta.

Låt mig också säga att det finns andra arbetsuppgifter än de som är patientnära. Där kan man använda engelska. Det kan handla om att titta på röntgenbilder, till exempel. Så gör man i Australien.

Anförande nr 16
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Fru ordförande! Fullmäktigeledamöter och åhörare! Det finns två stora vinster i detta. Det ena är att man får en snabbare integration och en snabbare process där människor kan behålla och vidareutveckla sin kompetens i stället för att vara försatta i en limbosituation under flera år. Det andra är att vi faktiskt har behov av mer personal. Svensk hälso- och sjukvård har behov av mer kompetens.

Vi har ett underskott på specialiserade sjuksköterskor. Ska de som redan finns inom hälso- och sjukvården ha möjlighet att specialisera sig behövs det också fler som kommer in och täcker upp. Vi behöver alltså denna vårdpersonal som redan har en kompetens. Vi behöver ta vara på den.

I Kalmar hittade man snabbt 100 personer. I Stockholms läns landsting har vi ett betydligt större underlag och borde kunna hitta betydligt fler med hälso- och sjukvårdskompetens.

Anförande nr 17
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Håkan Jörnehed hävdar att jag skulle ha talat om vikarier. Det har jag inte gjort. Jag har inte sagt ett enda ord om vikarier. Jag har talat om handledare – kompetenta och duktiga handledare som ska vägleda blivande sjukvårdspersonal i våra verksamheter. Där finns det en smula brist, men vi arbetar på den fronten för att vi ska ha tillräckligt många duktiga och kompetenta handledare.

Jens Sjöström, vi startar inte från ruta ett i Stockholms läns landsting. Vi har ett pågående arbete sedan lång tid för att möta flyktingar som har vårdexamina. Vad jag menar är att vi kommer att vara beredda att utöka våra insatser om det är nödvändigt att göra ytterligare något. Det är sannolikt att vi behöver göra mer med tanke på hur många som kommer till Sverige i dag.

Hur många handlar det då om? Enligt vad jag läste i Dagens Samhälle är det ungefär 2 000 personer som är anmälda hos Socialstyrelsen för att få sina vårdexamina godkända. Där krävs det resurser för att snabba upp godkännandeprocessen.

§ 181 Interpellation 2015:35 av Tomas Eriksson (MP) om landstingets resepolicy och klimatpåverkan för bolag och egna verksamheter

Anförande nr 18
T o m a s E r i k s s o n (MP): Fru ordförande! Ledamöter, åhörare! Stockholms läns landsting är på många sätt unikt. Inte bara är vi unika för att vi flera år i rad har fått den fina utmärkelsen Sveriges miljöbästa landsting. Vi är också unika eftersom vi har nästan all vår verksamhet i bolag eller bolagsliknande former. Det är därför intressant att om man, som i min interpellation, ställer frågor om hur vår miljöpolicy implementeras i verksamheter med koppling till bolagen, är det Torbjörn Rosdahl och inte miljölandstingsrådet som besvarar dem.

Torbjörn Rosdahl är väldigt konstaterande i sitt svar och inte särskilt klargörande när det gäller hur man ska agera framåt i den här frågan. Enligt den miljöpolicy vi har i dag ska landstingets samlade klimatpåverkan redovisas i årsredovisningen. Det görs inte. Den samlade klimatpåverkan ska också redovisas i bolagens separata årsredovisningar. Det görs i vissa fall men inte på ett enhetligt sätt, vilket gör att det är väldigt svårt att jämföra de olika verksamheterna med varandra.

När det gäller det som konkret gäller resande kan vi konstatera en del fakta som gäller de verksamheter som tar upp detta i sina årsredovisningar. Till exempel kommer 37 procent av Karolinska Sjukhusets klimatpåverkan av flygresor. Det är den största enskilda klimatpåverkan som sjukhuset har. 300 flygresor genomförs av Stockholms läns landsting varje år, till orter som Göteborg, Malmö och Oslo. Det är platser dit det är möjligt att ta sig med tåg, med minimal tidsförlust.

Folktandvården efterfrågar i sin redovisning dessutom aktivt att landstinget på ett tydligare sätt talar om vad man vill när det gäller tjänsteresor. Det verkar dock inte ha gjorts. Över huvud taget verkar det inte som om miljödelen har varit särskilt framträdande, historiskt sett, när landstinget har ägnat sig åt ägarstyrning.

Anförande nr 19
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Fru ordförande! Jag blir lite ledsen över att du inte tycker att det är så bra att jag svarar, Tomas, men jag ska göra mitt bästa, och jag börjar med att tacka så mycket för din fråga.

Du sade att de flesta resorna görs till Oslo, Göteborg och Köpenhamn. Jag kan påminna om att samtliga gruppledare gjorde just en sådan resa, till Oslo, Köpenhamn och Göteborg, och där deltog du också. Det kan vara bra att påpeka.

Stockholms läns landstingsförvaltning förändrar just nu sitt arbetssätt, inklusive uppföljning, i och med den nya ägarstyrningen. Den nya ägarstyrningen, som gett landstingsdirektören en tydligare arbetsledande roll, innebär att verksamheterna kommer att följas upp på ett mer omfattande sätt. Sammantaget kommer det att finnas betydligt större möjligheter att från centralt håll styra och följa upp kostnader – i det här fallet även kostnader kopplade till miljö.

Jag håller med dig om att nya teknologiska lösningar öppnar för nya möjligheter i terner av resefria mötesforum. I de fall de går att använda är jag en av de första att välkomna denna nya teknologiska utveckling , inte bara för att den sparar miljöutsläpp utan även för att andra typer av resurser, som tid, också är pengar.

Resurseffektivitet ska prägla hela vår organisation, oavsett vilka resurser vi talar om. Det finns flera projekt rörande effektiva möten på de olika förvaltningarna. En viktig del av effektiva möten är att överväga alternativa mötessätt om mötet innebär en resa.

Självklart skulle den politiska nivån kunna anslå specifika medel för att hitta bättre sätt att mötas utan att resa, men i så fall bör de pengarna kanske hanteras inom befintliga strukturer i landstinget för att utveckla innovationer. Det är detta jag uppfattar att Tomas Eriksson efterfrågar. Låt mig också rätta mig själv, för som jag minns det var du inte med på resan. Däremot var Miljöpartiets gruppledare med, alltså Susanne. Men ni i Miljöpartiet var alltså med och flög, och det tycker jag att man kan notera.

I och med detta vill jag anse interpellationen för besvarad.

Anförande nr 20
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! Tack, Tomas Eriksson, för interpellationen!

Låt mig förtydliga. Om jag skulle tala om alla de frågeställningar som på något sätt har en koppling till vårt miljöprogram skulle jag svara på alla interpellationer i landstingsfullmäktige. Som jag uppfattar det handlar den här interpellationen i huvudsak om resepolicyn, och den sorterar inte under min portfölj.

De frågeställningar du väcker är dock högst relevanta i ljuset av till exempel arbetet med nytt miljöprogram. De förhållanden som du tar upp är naturligtvis viktiga att apostrofera och kanalisera i lämplig handling, vilket gör just arbetet med det nya miljöprogrammet synnerligen vältajmat.

Grunden för hur vi ska arbeta med resor i landstinget ska naturligtvis vara minskad miljöpåverkan. Jag hoppas att vårt nya miljöprogram, när det kommer, ska inkludera ett tydligt mål på det området. Här behöver vi ha en ambition att arbeta mer med resefria arbetssätt. Det nuvarande styret i landstinget kraftsamlar när det gäller digitalisering, och jag hoppas att det kan resultera också i fler resefria möten, som ju dessutom sparar arbetstid. Dessutom ska naturligtvis tåg, där det går, väljas framför flyg.

Men flyg behövs ibland. Det är viktigt att vi är ett landsting dit människor kommer för att delta i forskning och för att ta del av våra framstående verksamheter och att våra medarbetare kan komma ut i världen. Det är min förhoppning att vi också ska kunna bli en offentlig aktör som bidrar till att efterfråga fossilfritt flyg. Sådana instrument, så kallade biobiljetter, börjar komma för inrikesflyget. Skulle vi kunna bidra till att skapa en marknad för fossilfritt flyg har vi lämnat ett viktigt bidrag för att också få flyget någorlunda hållbart. Flyget behövs verkligen för Stockholmsregionen.

Vi är också beroende av välfungerande tågtrafik om vi ska kunna välja tåg framför flyg. Tyvärr har vi mycket störningar i tågtrafiken, och det är ett osäkerhetsmoment för människor som ska till möten, också om de exempelvis ska till Göteborg. Jag hoppas att den regering som nu sitter fullföljer Alliansens satsningar på att stärka tågtrafiken. I det sammanhanget tycker jag att det är bekymmersamt med den plundring av SJ som den rödgröna regeringen har genomfört.

Jag hoppas att vi med samlade krafter kan se till att få välfungerande flyg och att landstinget med sitt nya miljöprogram kan skärpa kraven inom det här området.

Anförande nr 21
M a t t i a s L ö n n q v i s t (L): Ordförande, ledamöter, åhörare! Tomas Eriksson är väl medveten om att det pågår en dialog om alla möjliga klimat- och miljöfrågor på många olika ställen inom landstinget. Vi sitter i samma beredningar och har ibland gemensamma diskussioner.

Det pågår ett arbete med ett nytt miljöprogram, där vi har haft givande och konstruktiva diskussioner i Miljöberedningen, senast den 22 oktober, då vi diskuterade hur statusen såg ut. Dessutom kommer, som Torbjörn påpekar, en ny resepolicy under nästa år. Jag utgår från att Tomas kommer att vara uppe flitigt i talarstolen när den behandlas.

En viktig del som vi kan arbeta mer med och som jag också vet att vi kommer att arbeta mer med är just att använda digitala kanaler och plattformar. En rekommendation är att Tomas, om han har några minuter över, tar en fika med det så kallade innovationslandstingsrådet, som har många kloka idéer. Ni kan säkert ha en mycket konstruktiv diskussion.

Sedan kan vi givetvis bli bättre, och vi ska bli bättre. Vi fortsätter att förändra oss och förbättra oss. Jag är helt övertygad om att vi kommer att fortsätta minska vårt klimatavtryck. Om ett år har vi kommit ännu längre. Sedan finns det alltid utrymme för förbättring.

Jag tycker att vi gör bra saker. Vi har tre viktiga verktyg i form av digitala kanaler, den nya resepolicyn och Miljöberedningens arbete.

Jag vill dock tacka Tomas för att han kontinuerligt tar upp de här frågorna. Det är bra att vi är många i landstingsfullmäktige som ofta pratar om miljö och som lyfter miljöfrågorna. Du ska ha tack för interpellationen!

Anförande nr 22
F r e d r i k S a v e s t å h l (M): Fru ordförande! Något som fascinerar mig som majoritetspolitiker är den osvikliga förmåga som delar av oppositionen har att alltid hoppa med full fart genom vidöppna dörrar.

Det är knappast en hemlighet för någon i det här rummet att det pågår ett arbete med att ta fram ett nytt miljöprogram och nya resepolicyer. Så sent som på det senaste mötet med Miljöberedningen hade vi en diskussion om just resepolicyn och resefrågor, och dessutom, roligt nog, med Karolinska, som just nämns som exempel i interpellationen. Där

konstaterade vi faktiskt att det inte är helt rimligt att man har en så stor andel inrikes flygresor.

Ska vi kunna gå över till att resa mer klimatsmart, oavsett om det innebär att vi reser med ett miljövänligare flyg eller att vi går över till tågresande, är det väsentligt att vi har ett fungerande och robust infrastruktursystem. Då är vi beroende av andra aktörer. Jag är för min del bekymrad över vart den rödgröna sammanbrottsregeringen är på väg. Man plundrar SJ på pengar. Jag ser inte att man gör de satsningar på järnvägstrafik eller annan infrastruktur som skulle behövas, inte minst i vår region.

Men det pågår alltså ett innovativt arbete. Vi är ett av världens bästa miljölandsting, och det kommer vi se till att fortsätta vara. I det nya miljöprogrammet och den nya resepolicyn kommer vi att se till att vi reser på det smartaste sättet och möts på det smartaste och mest klimateffektiva sättet. Det behöver vi inga interpellationer för att konstatera. Det borde alla här inne redan veta.

Anförande nr 23
A n n a S e h l i n (V): Jag var också med på det berömda mötet med miljöberedningen, då vi fick dragningar om hur det ser ut med resorna i landstinget. Jag måste säga att jag blev ganska förvånad över att det görs så pass många flygresor till relativt närliggande städer i Sverige, till exempel mellan Stockholm och Göteborg. Jag trodde att vi hade kommit längre. Det är väl också därför som Miljöpartiet har ställt den här interpellationen.

Det talas om att slå in öppna dörrar och samstämmighet, och man undrar: Varför ska frågor som redan är beredda tas upp? Uppenbarligen därför att det inte är så bra som det bör vara i Sveriges miljöbästa landsting.

Jag tänker att vi här i landstinget har ett stort ansvar just när det gäller miljö- och klimatpåverkan. Ofta sägs det att vår största klimatpåverkan är när vi försöker öka antalet personer som reser i kollektivtrafiken i stället för med egen bil. Men det handlar om ett ganska långsiktigt arbete som vi måste hålla på med på alla plan. Vi måste bygga ut kollektivtrafiken, och vi måste fördela vägutrymmet annorlunda. När det gäller vår egen resepolicy – hur vi själva reser, politiker, förtroendevalda och anställda – är det en ganska lågt hängande frukt. Där skulle vi kunna vidta åtgärder redan nu, den här veckan, redan vid nästa resa vi gör.

Jag reser ganska ofta till Göteborg. Jag tycker att det fungerar bra. Jag tycker också att det fungerar bra att jobba på tåget. Jag kan sitta uppkopplad med min dator på tåget till Göteborg från Stockholm – det är inga problem. Det kan jag inte göra när jag flyger. Jag har aldrig flugit inrikes. Det är säkert jag som är speciell, men jag har som policy att inte flyga inrikes. Jag tycker att fler skulle kunna tänka i de banorna.

Det är också en rättvisefråga. Det är som Gustav säger: Flyget är viktigt också. Men jag tycker att vi ska avstå från flygresor för de flygresor som verkligen behövs. Jag kommer inte att begära att någon åker tåg till Kina för att gå på studiebesök där, utan då kommer man att kunna flyga. Men inom Sverige ska vi försöka använda oss av flyget i minsta möjliga mån. Där ska det vara tåg som gäller. I norra Sverige är det tyvärr svårare att få till resorna, om man ska på möten och ska kunna ha en fullgod dag på studiebesök, och då kanske flyget är alternativet. Men till södra Sverige från Stockholm är det inte så.

Ur rättviseperspektiv: Avstå från flygresorna internt i Sverige för de flygresor som behövs, för dem som ska komma hit och träffa oss fysiskt från andra delar av världen och för att vi ska kunna resa till andra delar av världen med flyg! Minska på de interna flygresorna i Sverige! Där tycker jag att vi har mycket att jobba med nu.

Tack för en bra interpellation och tack för en bra diskussion! Vi är ju eniga om det här. Det är bara att det går lite långsamt.

Anförande nr 24
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Jag står nu här utan partibeteckning. Jag kanske ska ta några sekunder för att förklara för nytillkomna. Jag är sedan en dryg månad tillbaka inte medlem i Sverigedemokraterna och ingår inte i Sverigedemokraternas ledamotsgrupp.

Jag talar alltså inte för Sverigedemokraterna. Jag har ingen partibeteckning, men jag är på väg att starta ett parti som ska kallas ”Vi socialkonservativa”. Jag kommer därför inte att prata om mig själv, utan jag kommer att säga ”vi socialkonservativa”. Det är ingen registrerad partibeteckning, så jag kan säga så.

Någon kanske undrar varför det har blivit på det här sättet. Man kan i dagens Svenska Dagbladet läsa en intervju med Stefan Löfven där jag tycker att han är mycket tydlig med att tala om vad min uteslutning beror på.

Nu går jag in på interpellationen. Det har varit intressant att lyssna på debatten. Som det skulle kunna förväntas har man varken i svaret eller i debatten tagit upp den viktiga fråga som har nummer 4 i Tomas Erikssons interpellation. Det står: ”Är du beredd att verka för att konkreta pengar anslås …?” Det är det som är nyckeln. Pengar ska anslås.

Klimatarbete kostar pengar. Då ska man ställa sig en fråga. I den situation som landstinget befinner sig i, när man ställer in bussturer och gör nedskärningar, är det klimatarbete som vi ska slänga ut pengar på? Det ska man fundera på.

Man kan också fråga sig: Varför är det en sådan hysteri kring klimatarbete? Jo, titta på den bild som jag visar nu. Jag säger inte att det finns någon sådan här i salen. Men det finns människor som har inflytande över miljö och trafikpolitik som säger: Det där är Haga Norra i rusningstid. Men sedan tittar man noga och säger: Nej, det är nog inte Haga Norra, men ungefär så ser det ut vid Haga Norra i rusningstid. Det är alltså människor som drivs av så mycket känslor, engagemang och vilja att hela deras verklighetsbild blir skev. De människorna ska vi inte följa. Vi socialkonservativa kommer aldrig att lyssna på de människorna. Vi anser att de behöver stöd och terapi, behöver komma ned på jorden.

Anförande nr 25
Tomas Eriksson (MP): Fru ordförande! Nej, Torbjörn, jag är inte ledsen för att du och inte Gustav svarade på min fråga. Jag tyckte att det var intressant. Däremot kan jag säga att jag blir lite ledsen om du inte lyckas skilja på mig och Susanne – så pass lika är vi ändå inte till det yttre.

Däremot kan jag säga att Susanne, just på grund av att vi skulle flyga till de här orterna, valde att klimatkompensera, dessutom med råge, för den klimatpåverkan som gjordes med den flygresan. Jag hoppas att du och ditt parti gjorde detsamma.

Jag tycker att det var spännande med de hänvisningar som gjordes till mötet i miljöberedningen den 16 oktober. Där delades det som var tänkt att vara remissversionen av miljöprogrammet ut. Men sedan fick vi häromdagen ett mejl där det mycket tydligt framgår att landstingsdirektören helt plötsligt har gått ut och tagit över processen om beredande och förankring av miljöprogrammet.

Den intressanta frågan – som jag gärna vill att du, Torbjörn, och Gustav svarar på och för övrigt också Fredrik, om han så vill – är: Kommer det mål som fanns där om en 10-procentig minskning av klimatpåverkan från flygresor att stå kvar när vi ser nästa version av miljöprogrammet? Det tror jag blir lackmustestet på vad era ord i den här debatten faktiskt är värda.

Sedan kan jag inte mer än att konstatera två saker. Statens Järnvägar, SJ, styrs genom dess ägardirektiv. Det ägardirektivet författades av den tidigare regeringen. Om Centerpartiet och Moderaterna var beredda att i Sveriges riksdag verka för att ändra SJ:s ägardirektiv till att verka för något annat än maximal avkastning tror jag att det finns en ganska stor majoritet för det i riksdagen, till skillnad från nu, när det bara verkar vara regeringen som är beredd att verka i den riktningen.

Till sist till de kära liberalerna i salen: Jag och Daniel har faktiskt redan ätit lunch. Jag kan från det mötet personligen intyga att han är inte bara innovativ utan även trevlig, så jag hoppas att vi kan komma vidare i den här frågan.

Men jag tycker ändå att den sista frågan, fråga 4, förtjänar en viss uppmärksamhet. Kommer Daniel att få några extra specifika medel för att göra investeringar i våra sjukhus för att vi ska kunna ersätta exempelvis en del av flygresorna med digitala möten? Jag tror att kan vara en nyckelfråga för att komma framåt i arbetet.

Anförande nr 26
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Nu dök det upp en ny fråga mitt i alltihop. Den tycker jag inte att vi ska gå in på nu. Vi har fått fyra frågor, och jag försökte svara på dem. Reser gärna till Göteborg med tåg gör vi alla, och jag välkomnar också det privata alternativet, som gör att det blir betydligt billigare och att det finns fler avgångar. Beträffande den nya frågan kan jag säga att vi får avvakta och se vad som kommer ut. Det kan vi inte stå och spekulera om här.

Den nuvarande resepolicyn är elva år gammal, och mycket har hänt sedan 2004. Behovet av en uppdatering är mycket tydligt. Därför pågår ett aktivt arbete med att förnya och uppdatera policyn efter moderna och dagsaktuella förutsättningar. Vi förväntar oss att under första halvåret nästa år presentera policyn här i fullmäktige. Parallellt med det arbetet pågår också ett arbete med ett nytt miljöpolitiskt program. Det är tidsatt något senare, till hösten nästa år.

Målsättningen för arbetet är att landstinget fullt ut ska utnyttja digitaliseringens möjligheter till resefria möten, flexibla arbetssätt och stödjande e-hälsotjänster. Till exempel vill vi titta på hur telefon- eller videokonsultation kan bli en lika naturlig del av vårdutbudet som fysiska besök.

Vi är en stor arbetsgivare, och i och med det kan landstinget också påverka resandet hos de anställda, där resefria arbetssätt är att föredra och tåg prioriteras framför flyg. Just nu pågår som sagt detta arbete, och det är viktigt att miljövänliga resesätt och mötessätt ökar.

Jag ser fram emot att komma kunna tillbaka till fullmäktige med ett ambitiöst och realistiskt miljöprogram under nästa år.

Anförande nr 27
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Först och främst när det gäller miljöprogrammet är det landstingsfullmäktige som beslutar om det, så det är vi som sitter här som kommer att vara med och bestämma vilka mål det ska vara. Jag ser det som absolut självklart att miljöprogrammet kommer att ha ett ambitiöst mål när det gäller att minska miljöpåverkan från våra resor, och jag märker av den här debatten att åtminstone sju av åtta partier tycker att det är angeläget.

Sedan till Rickard Wall: Vi vet i och för sig inte vad Sverigedemokraterna tycker i den här frågan. Men du, Rickard Wall, pratar om kostnaderna för klimatarbetet. För det första när det gäller resor är den billigaste resan den som inte behöver göras. För det andra – särskilt när det är offentliga institutioner som ska ut och resa med flyg – blir det ofta relativt dyra

flygbiljetter. Jag är rätt säker på att en klok resepolicy med tonvikt på digitalisering och … Jaha, är tiden snart slut.

Själva klimatförstöringen kommer naturligtvis att vara mycket dyrare än vad det kostar att vidta åtgärder för att förebygga dem.

Andre vice ordföranden: Vi ber om ursäkt för att tidvisningen inte fungerade riktigt och ska försöka sköta den ordentligt.

Anförande nr 28
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Nu står det helt korrekt bindestreck som partibeteckning för mig. Det är bra.

Jag glömde påpeka att jag har lagt en motion som kommer upp så småningom. Ni är den fjärde politiska församling som jag säger detta till, men jag måste ändå säga det: När jag nu lägger förslag och motioner är jag inte med i Sverigedemokraterna. Alltså är ni oförhindrade att rösta ja till det jag föreslår.

När det gäller klimatresor ska man inte bara titta på resans pris, utan det handlar om så mycket mer. Jag var i Stadshuset på kommunfullmäktige och välkomnade hem miljöborgarrådet Katarina Luhr, som hade varit i Paris och hade åkt tåg till Paris. Det är inte ett effektivt utnyttjande av ett borgarråds tid. Det måste man också väga in när man pratar om kostnader för resor.

Anförande nr 29
Tomas Eriksson (MP): Fru ordförande! Jag ska fatta mig kort. Jag hoppas och tror, baserat på inläggen från Gustav och Torbjörn, att det finns en så god uppslutning kring det här målet som ni säger att det gör. Beviset på det kommer vi att se den dag när det nya miljöprogrammet de facto skickas ut på remiss.

När det kommer vet inte riktigt, eftersom processen helt plötsligt har övertagits av landstingsdirektören och inte längre sköts av vår miljöchef och inom miljöberedningen. Men jag hoppas att det kommer skyndsamt, och jag hoppas att det snart landar i ett förslag som vi här kan ta ställning till. Jag hoppas också att det förslaget är av så bra kvalitet att det finns en bred politisk uppslutning bakom det.

§ 182 Interpellation 2015:36 av Håkan Jörnehed (V) om V-märkta hälso- och sjukvårdssatsningar i regeringens budget

Anförande nr 30
Landstingsrådet Jörnehed (V): Ordförande! Tack, sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink, för svaret på min interpellation om V-märkta hälso- och sjukvårdssatsningar i regeringens budget.

Tack för ditt mycket långa svar! Det var tyvärr väldigt negativt. Om man sammanfattar sjukvårdslandstingsrådets svar låter det som om du tycker att det är dumt att vi får ekonomiska tillskott från regeringen. I det långa svaret radar Starbrink upp problem efter problem med att få ekonomiskt tillskott och sjukvårdssatsningar

När det exempelvis gäller avgiftsfri medicin för barn räknar Starbrink upp det ena negativa argumentet efter det andra. Ojoj, det kan bland annat leda till oönskad användning av läkemedel, skriver Starbrink. Jag för min del säger att jag litar på föräldrarna som vanligt när det gäller det medicinska behovet, och det gäller oavsett pris på läkemedel.

Jag tänker så här – och jag är stolt över det: Inga barn ska behöva avstå från läkemedelsbehandling på grund av ekonomiska faktorer. Undersökningar visar att så många som var tionde förälder väntar med att hämta ut medicin till barn av ekonomiska skäl. Ensamstående med barn avstår från att hämta ut läkemedel nära fyra gånger så ofta som befolkningen i stort.

Jag undrar, Anna: Hur tänker du? Struntar du i de uppgifterna, eftersom du inte nämner ett enda positivt argument för avgiftsfri medicin till barn i ditt interpellationssvar? Jag tänker att avgifter för barn i vården i stort blir viktigt i ett sådant län där hälsoklyftorna är så stora som i vårt län och när vårt län är så segregerat.

Man kan även titta på att kostnader spelar roll i sjukvården. När det här landstinget tog bort kostnaderna för mammografi ökade besöken, och de ökade särskilt mycket i områden med hög andel utlandsfödda och låg socioekonomisk status. Jag tycker att det är fantastiskt att flera avgifter i vården nu försvinner med regeringens satsning. Flera unga får råd att fortsätta gå till tandläkaren även efter 20 år – ni vet, de där känsliga åren efter gymnasiet när man har svårt att få ett jobb och lever snålt på CNN. Och jag blir glad att äldre nu får avgiftsfri öppenvård. Ja, Vänsterpartiet har faktiskt drivit dessa frågor hårt i budgetförhandlingarna med S- och MP-regeringen, och vi har lyckats få igenom det. Vi är väldigt glada och stolta över det.

Det var synd att sjukvårdslandstingsrådet inte var lika glad som jag. Men det kanske ligger i politikens dramaturgi.

Anförande nr 31
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Tack, Håkan, för din interpellation! Det är roligt att du är glad och nöjd.

Du ställer frågor om statsbudgetens påverkan på landstinget och framför allt hälso- och sjukvården. Landstingsfullmäktiges budget, som antogs i juni, innehåller strategier och satsningar för att utveckla vården och stärka patienternas ställning genom exempelvis ökad valfrihet och mycket annat. Sjukvårdsnämndens budget omfattar ungefär 54 miljarder kronor. Det är en ökning med 3,2 procent jämfört med innevarande år.

Landstinget kommer naturligtvis att följa de beslut som riksdagen fattar om förändringar inom hälso- och sjukvården. Men jag vill påpeka att den stora delen av hälso- och sjukvården är det naturligtvis vi i den här salen som påverkar i huvudsak. Vi kommer självklart att eftersträva att skattemedel används så effektivt som möjligt.

Sedan till dina frågor. Regeringen gör själv inte någon bedömning av hur deras budgetmedel påverkar hälsoläget, exempelvis när det gäller kostnadsfria läkemedel för barn. Det finns självklart en massa olika faktorer som påverkar hälsoläget. Det ser vi inte minst i vår nya folkhälsorapport för Stockholm. Socioekonomiska faktorer spelar förstås roll, och segregationen avspeglas tydligt i hälsoläget i länet.

Men det finns risker med att erbjuda fria läkemedel. Det är inte så, Håkan, att jag vill lägga sordin på stämningen. Men jag konstaterar att remissinstanser som Svenska Läkarförbundet varnar för effekterna. Vi måste naturligtvis följa detta noga och se till att vi kan motverka, om vi får en oönskad användning av läkemedel, till exempel ökat användande av antibiotika – det måste vi undvika.

Självklart kommer landstinget att informera på olika sätt om gällande patientavgifter. Det gör vi naturligtvis hela tiden när de förändras, i synnerhet med olika informationsinsatser.

Om du tycker att jag låter lite negativ har du nog lite rätt i det, Håkan, för sammantaget är bilden av regeringens budget högst blandad, kan man säga. Det finns plusposter för landstinget, och de är välkomna. Men tyvärr slukas de helt upp av det utjämningssystem som gör att vi skickar mer härifrån än vad vi får i tillskott från staten.

Den fråga som vi bör ställa oss är därför: Hur ska vi hantera regeringens dränering av landstingets ekonomi?

Anförande nr 32
T o m a s E r i k s s o n (MP): Fru ordförande! Jag kommer inte att tala så länge i den här debatten.

Man kan ha olika åsikter om i vilken utsträckning man tycker att separata, öronmärkta pengar eller ökning av sådana – vilket dessutom kräver administrativa system för att hanteras – är positivt eller negativt. Det behöver vi kanske inte ta upp till diskussion just nu. Men jag vill i alla fall konstatera som ett faktum att det ingenstans i den av riksdagen antagna budgeten från regeringen, för någon av de satsningar som presenteras där, står Vänsterpartiets partibeteckning efteråt.

Anförande nr 33
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Tomas! Jag vet hur det har gått till. Då ska jag berätta något beträffande avgiftsfri medicin för barn. Jag tror faktiskt att det är min baby härifrån eller mitt förslag från allra första början.

För några år sedan var jag ute på ett möte och träffade föräldrar som var lite upprörda därför att de hade blivit av med sin familjecentral. Vi satt och pratade om livsvillkor, arbetsmarknad, oro för ekonomi, oro för när barnen blir sjuka, oro för att inte kunna hämta ut sina mediciner.

Det var precis före sommaren, och de hade olika idéer när det gällde allergimediciner. De kunde känna: Det är inte så livsviktigt, eller man kanske kan ta bara en tablett en gång om dagen. Uppfinningsrikedomen var stor när det gällde hur man skulle klara det ekonomiskt, för det var en ekonomisk påfrestning.

De var väl medvetna om att barn inte ska äta antibiotika i onödan. Men ibland måste man som öronbarn äta antibiotika. Då hade de olika idéer. Ofta ska man äta en antibiotikakur i tio dagar. Men de sa: Om man äter bara fem dagar kan vi spara till hösten, om något syskon kanske insjuknar. Så löste de den ekonomiska utmaningen och den oron.

När jag satt på tunnelbanan från det mötet kände jag: Tänk vad människor kämpar med sina liv i det här länet! Därför lyfte vi i Vänsterpartiet upp detta i vårt budgetförslag för det året och hade det sedan år efter år. Vi lyfte också upp det till Sveriges Kommuner och Landsting och pratade om det. Då blev frågan om avgiftsfri medicin för barn till och med en valfråga.

Nu har man drivit det i budgetförhandlingarna, och nu blir det möjligt för alla barn i hela Sverige. Där ser man hur ett litet frö i Stockholms läns landsting kan påverka hela Sverige. Det är vi i Vänsterpartiet väldigt stolta över.

Jag tycker att det finns många andra saker som är bra i överenskommelsen när det gäller satsningar. Det finns satsningar på kvinnors hälsa och satsningar på psykisk ohälsa.

Du säger i ditt svar, Anna, att ni planerar en extern informationskampanj till äldre. Ja, det var något som var lite positivt i ditt svar. Men jag undrar: Varför har man inte motsvarande kampanj till barnföräldrar, till unga som nu får gratis tandvård och beträffande de fria preventivmedlen?

Jag måste göra en distinktion i ditt svar, Anna. Du skriver att det nu blir avgiftsfritt för kvinnor upp till 20 år och att det troligtvis kommer att minska antalet aborter. Jag tror faktiskt att det är en liten tankevurpa. Jag hoppas att du menar att du inte vill minska antalet aborter utan antalet oönskade graviditeter. Där tror jag, Anna Starbrink, att vi är väldigt överens.

Anförande nr 34
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag begärde ordet med anledning av att Anna Starbrink var uppe och gjorde ett sedvanligt utfall om skatteutjämningen och om hur synd det är om oss i Stockholm som får betala denna skatteutjämning.

Jag skulle ta den kritiken och det gnället på allvar om det hade varit så att man från alliansspartiernas någon gång på allvar försökte göra något åt skatteutjämningen. Under åtta års tid bildade man regering här i landet, men man fann sig ändå i att ha ett skatteutjämningssystem där Stockholm skulle betala till andra. Ni är mest emot skatteutjämningen när ni inte själva har regeringsmakten – det är något man kan konstatera. När ni har regeringsmakten är skatteutjämningen alldeles fantastisk.

Jag tycker att det finns många bra saker i budgeten som kommer. Jag ogillar avgifter i sjukvård och tycker att alliansspartierna gjorde en bra sak när ni tog bort avgifterna inom mammografin. Det finns flera avgifter som man borde se över eftersom de har fördelningspolitiskt orättfärdiga effekter.

Men samtidigt som jag ogillar avgifter i sjukvården måste jag säga att jag är kritisk mot statlig detaljstyrning. Det finns inslag i budgeten som jag tycker är detaljreglerande. Det finns en mycket önskvärd satsning på kvinnosjukvården som har stötts av S, V och MP i riksdagen och som nu kommer att gå igenom. Men där försöker man i detalj reglera att alla landsting ska anställa fler barnmorskor i kvinnosjukvården. Det är fullständig galet. Man har ju olika utmaningar i olika delar av landet. Det vore rimligare att låta regionpolitikerna och landstingspolitikerna själva bestämma hur kvinnosjukvården ska förbättras.

Det, Håkan, tror jag är något som ditt parti står bakom: vilja att detaljreglera och detaljbestämma vad landstingen regionerna ska göra. Mer pengar till jämlik vård och mindre statlig detaljstyrning – det tycker jag är något som även ni vänsterpartister borde fundera på.

Anförande nr 35
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Det är intressant att följa regeringspartiernas interna diskussioner om vem som har kommit bäst ut ur budgetförhandlingarna. Men jag gläder mig mest med Håkan, för han verkar mest nöjd med sig själv.

Till dig, Dag, om utjämningssystemet: Jag är för att vi har ett utjämningssystem i Sverige som gör att vi kan bidra till de delar av landet som behöver ett ekonomiskt tillskott. Vad jag vänder mig mot är den kraftiga ökning inom utjämningssystemet som med exakt precision träffar just Stockholm, så att det är vi som ska betala in mer i ett system där alla andra är mottagare. Det är finurligt uträknat, men det gör de facto att de satsningar som finns i budgeten – man måste erkänna att det finns sådana – helt äts upp av utjämningssystemet. Det är ett problem, om man vill kalla det satsning.

Håkan! Jag delar helt din synpunkt att om vi ska minska antalet aborter ska vi minska de oönskade graviditeterna. På den punkten är vi helt eniga. Jag svarade dock på din fråga så som du har formulerat den, om minskat antal aborter.

Anförande nr 36
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Jag konstaterar att jag är glad, precis som alla säger. Jag tror att vi i Vänsterpartiet är stolta. Vi tycker att vi har fått bra genomslag i förhandlingarna med regeringen som kommer att påverka människor till en mer solidarisk och mer jämlik och jämställd vård. Vi får nu följa hur de satsningarna påverkar Stockholms läns landsting. Därmed tackar jag för mig i den här interpellationsdebatten.

Anförande nr 37
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag är, föga förvånande, mycket nöjd med den budget som nu går igenom i riksdagen och som innebär att det blir bättre sjukvård i Sverige och mer satsningar på jämlikhet.

Jag konstaterar också att det är lättare att vara emot skatteutjämningen när man inte har regeringsmakten och inte har tillgång till Rosenbad än när man har den, för då brukar skatteutjämningen ligga kvar ganska oförändrad. Jag bara konstaterar det.

§ 183 Interpellation 2015:37 av Per Carlberg (SD) om nolltolerans gentemot oskuldskontroller

Anförande nr 38
P e r C a r l b e r g (SD): Ordförande, ledamöter! Tack, Ella, för svaret!

Oskuldskontroll är en kontroll av något som man inte kan kontrollera. Det känns därför sorgligt att vi har läkare som jobbar inom landstinget som genomför okontrollerbara kontroller på flickor och kvinnor. Det kom fram genom programmet *Kalla fakta* på tv. Det var väl bra att de tog upp det, så att vi kan se över våra rutiner och att landstinget blir bättre på att till de grupper där det existerar en föreställning om att man kan kontrollera om en person är oskuld eller ej föra ut budskapet att det är omöjligt. Även om det var möjligt skulle det ändå vara fullständigt oacceptabelt i det svenska samhället att utföra dessa övergrep på barn och flickor.

Mina frågor var: ”Vilka åtgärder kommer Stockholms läns landsting vidta för att förhindra att sådana här kränkande övergrepp sker igen? Om det trots allt sker igen kommer Stockholms läns landsting då att överväga att bryta kontraktet med vårdgivaren om denna är en privat aktör? På vilket sätt kommer Stockholms läns landsting följa upp och erbjuda stöd till de flickor/unga kvinnor som utsatts för dessa övergrepp?”

Jag håller till fullo med Ella Bohlin när hon skriver: ”Oskuldskontroller är ingenting som ska förekomma inom Stockholms läns landsting. Det är inte acceptabelt och läkaren ska alltid ha patientens hälsa som det främsta målet och bota, lindra, trösta och handla utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.”

Sedan läser jag i svaret bland annat: ”Kvinnor som har utsatts för övergrepp erbjuds hjälp vid bland annat Akutmottagningen för våldtagna vid Södersjukhuset. Där finns även en särskild ungdomsenhet. År 2005 antogs i SLL ett Handlingsprogram ’Omhändertagande av våldsutsatta kvinnor’.”

Men problemet är att det är svensk sjukvård som eventuellt har stått för övergreppet i de här unga flickornas och kvinnornas värld. Kommer då den utsatta flickan att vända sig till svensk sjukvård igen? Det var ju skådeplatsen för övergreppet. Jag vet inte, men jag tror inte det.

Vi måste hur som helst få den som har utsatts att förstå att det som har gjorts av landstingets läkare inte är acceptabelt och att de som utfört detta ska straffas, stängas av och få läkarlegitimationen indragen, och det företag som den anställda läkaren jobbar för ska

omedelbart inkomma med en åtgärdsplan som säkerställer att något sådant aldrig mer utförs av deras anställda eller sker i deras lokaler.

Ett citat från Ella Bohlin: ”ta fram klara riktlinjer och vi bör diskutera om läkarlegitimationen kan dras in om en läkare misstänks ha genomfört dessa kontroller.” Vi tycker inte att man ska diskutera om en läkarlegitimation ska dras in, utan den ska ovillkorligen dras in om man har utsatt barn för övergrepp.

Anförande nr 39
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tackar för frågan och tror att mitt svar är ganska tydligt och talar för sig självt. Men jag vill ändå lägga ut texten något.

Det var som bekant programmet *Kalla fakta* som hade ett program i oktober som handlade om oskuldskontroller. En läkare i vårt landsting och en vårdgivare som har avtal med oss hade erbjudit sig att utföra sådana kontroller och även skriva intyg. Det är väldigt allvarligt.

Dagen efter, i omedelbar anslutning till programmet, träffade jag och Anna Starbrink vårdgivaren i fråga och hade ett allvarligt och uppriktigt samtal där det var mycket tydligt vad vi tycker. Vi upplevde också att vårdgivaren agerade på ett bra och föredömligt sätt och tog det hela på mycket stort allvar.

Jag vill understryka av sådana här typer av oskuldskontroller aldrig någonsin ska förekomma i vårt landsting. Det är varken vetenskapligt eller beprövat, och det är helt enkelt inte en metod som vi ska tillämpa över huvud taget. Det ska aldrig få förekomma. Landstinget ska aldrig vara med och bidra till förtryckande strukturer oavsett vad det handlar om.

Den andra frågan i interpellationen gäller om vi kan bryta avtal. Vi kan naturligtvis göra det. Vi har alla möjligheter att säga upp avtalet med omedelbar verkan om man inte rättar sig. Man har 30 dagar på sig. Det framgick också i samtalet med vårdgivaren.

Med anledning av programmet skickade vi ut ett förtydligande till alla vårdgivare om vad som gäller, så att det inte ska råda några som helst oklarheter kring det.

Vilken hjälp finns då att få? Jo, precis som ni har sett i svaret har Södersjukhuset en särskild mottagning som erbjuder den här hjälpen till kvinnor. Vi har också ett handlingsprogram som är framtaget för att motverka kvinnor som förtrycks. I det programmet anges särskilda rutiner för hur ett gott omhändertagande ska ske.

När det gäller olika läkarlegitimationer och om de ska kunna krävas in tycker vi att Socialstyrelsen borde ta fram riktlinjer som vi bör diskutera. Baserat på det får man helt enkelt ta beslut om läkarlegitimationer. Det finns ett lite större perspektiv i den här frågan också.

Med det anser jag interpellationen besvarad.

Anförande nr 40
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Man skulle vid en snabb genomläsning och om man har lyssnat på debatten kunna tycka: Det här känns väldigt betryggande, och saken är under kontroll. Men vid närmare eftertanke är det nog inte riktigt så.

Först och främst: Att sådant här över huvud taget förekommer och att man över huvud taget behöver ställa sådana här interpellationer förstärker bilden av att det i det officiella Sverige finns en etnisk könsmaktsordning. Överst står de utländska männen. Strax under dem kommer svenska kvinnor. På tredje plats kommer svenska män.

Längst ned i botten kommer utländska kvinnor, som man kan behandla hur som helst. Man kan mörda dem som Fadime. Man kan kasta ut dem från balkonger. Det officiella Sverige möter med att man stampar lite med foten. Mycket mer än så blir det inte.

Om man tittar på frågorna i interpellationen och svaret på interpellationen skulle man kunna tro att både frågan och svaret har skrivits av Feministiskt initiativ. Det som lyser igenom är att det som saknas är förövarna. Dem pratar man inte om. Förövarna vet vi, längst bak, är charmiga, sydländska män som man inte vill närma sig. Men här finns det faktiskt saker och ting att göra.

Man kan naturligtvis säga: I landstinget har vi sjukvården, och vi ska hålla oss inom vårt kompetensområde och har befogenheter som vi inte ska överskrida. Men det som händer på dessa mottagningar är inte att dessa unga kvinnor och flickor kommer ensamma, utan det är någon som följer med dem, som beledsagar dem, som tvingar dem dit. Spontant tänker jag: Det måste vara medhjälp till brott. De personerna, dem som driver på, borde sjukvården ha i uppgift att rapportera. Det är en åtgärd som man kan vidta. Man kan tänka sig mer.

Jag hoppas att det kommer mer. De personer som ägnar sig åt detta och ligger bakom detta är ganska tuffa personer. De skräms inte av Ella Bohlin. Ni kommer ihåg Fadime. När man inte fick skjuta flickorna knuffade man ut dem från balkongen i stället. Historien är inte slut därför att ni bryter kontrakten. Detta kommer att fortsätta i andra former.

Andre vice ordföranden: Jag vill försiktigt påminna om att vi diskuterar landstingets verksamhet och oskuldskontroller.

Anförande nr 41
Cecilia Elving (L): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag har skrivit ned att jag är glad över den samsyn som finns här i salen. Men det kan jag inte riktigt säga efter ett sådant inlägg som det nyss.

Självklart blundar vi inte för det hedersförtryck som finns. Oskuldskontroller är en viktig del i ett patriarkalt hedersvåld och ett förtryck som drabbar alltför många kvinnor i Sverige. Det är självklart ett oerhört allvarligt problem som vi måste ta på yttersta allvar och göra allt för att förhindra.

Som Rickard Wall beskriver situationen ser det inte ut. Det allra vanligaste scenariot är att unga flickor och kvinnor kommer själva, helt frivilligt, till vården och ber om hjälp. Vi får liksom inte förenkla diskussionen och bara prata om de fall som är så uppenbara, där det är som man iscensatte det i programmet *Kalla fakta*, där flickan själv uppenbarligen är emot att bli undersökt. Det är självklart ett olagligt övergrepp.

I regeringsformen finns det ett uttryckligt skydd mot påtvingade fysiska ingrepp som läkarundersökningar. FN har upprepade gånger sagt att oskuldskontroller är att likställa med tortyr. Men vi gör det för enkelt för oss om vi bara pratar om fallen då unga kvinnor undersöks mot deras vilja.

Det vanligaste scenariot – även om det trots allt är väldigt ovanligt i Stockholms läns landsting – är att unga flickor och kvinnor själva uppsöker läkare för att få hjälp för att de kanske är rädda för att bli utsatta för våld. Då är frågan: Hur ska vi hantera den situationen? Där måste vi självklart vara mycket tydliga och säga: Vi ska aldrig skriva ut något slags oskuldsintyg, för då upprätthåller vi myten om att det går att se om en kvinna har haft sex eller inte. Det är en helt livsfarlig myt som leder till övergrepp och våld och till och med mord runt om i världen.

Vi tror att regelverket för läkares legitimation behöver förtydligas. Man måste kunna tydliggöra att oskuldskontroller och andra ovetenskapliga och kränkande undersökningar inte är tillåtna. Oskuldskontroller måste bli olagliga oavsett var och av vem de utförs. Där kan man säga att en läkare som döms för brott kan bli av med legitimationen. Men det borde ske långt tidigare, även i de fall som inte involverar rent tvång.

Anförande nr 42
Kerstin Burman (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Tack, Ella Bohlin, för svaret! Jag är särskilt glad att man understryker att det är Socialstyrelsen och inte en politiskt vald församling som beslutar om läkarlegitimationer, ifall någon läkare har misskött sig. Vi har en ordning för hur man anmäler och får frågan prövad.

Det finns en relativt stor enighet här och inom den medicinska expertisen om att oskuldsbegreppet är förlegat och att det inte finns någon mödomshinna. Det ska naturligtvis alla vårdgivare i Stockholms läns landsting veta och ge korrekt information om, oavsett i vilket ärende de får frågan, även när det gäller ridtjejer som undrar om deras mödomshinna är spräckt eller när det är fråga om den typ av ärenden som vi pratar om nu.

Ett sätt att motverka den typen av ärenden är att se till att sjukvården har tillgång till korrekt information om kvinnors kroppar och kvinnors sexualitet. Men om man vill värna om kvinnors livsvillkor på riktigt behöver man gå ett steg längre. Då ansluter man sig också till ett parti som är för jämställdhetsundervisning, sexualkunskap i skolan och att ha tillgängliga ungdomsmottagningar i alla bostadsområden.

De allra flesta partier i den här salen har faktiskt någon form av politik i de frågorna, även om det är med olika ideologisk inriktning och omfattning. De allra flesta partier har det. Det är att värna om kvinnors frihet i stället för att använda särskilda frågor som politiska slagträn i en annan typ av debatt.

I övrigt vill jag återigen tacka Ella Bohlin för svaret. Jag tyckte att det var bra.

§ 184 Interpellation 2015:38 av Robert Johansson (S) om vilka förväntningar man kan ha på en trygg resenärsmiljö

Anförande nr 43
Robert Johansson (S): Först: Tack så mycket, Kristoffer Tamsons, för ett mycket bra svar med en trevlig tonalitet! Trots att jag inte anser att interpellationen i sin helhet är besvarad vill jag ändå berömma det svar som jag har fått och den djupa detaljrikedom som finns i svaret.

För att ge alla en bakgrund: I juni var jag ute och njöt av Stockholmsnatten. Jag kom till min hållplats. Den var mörk som natten i övrigt. Som den goda trafikant och landstingsledamot jag är felanmälde jag det. Tre veckor senare såg det fortfarande ut som på bilden jag visar, och tre månader senare såg det fortfarande ut som på bilden jag visar nu. Ni ser att det är väldigt mörkt, och man ser lite billjus i bakgrunden. För tre veckor sedan såg det ut som på den här bilden. Det är fortfarande mörkt.

Senast jag ringde, när den här bilden togs, blev jag dessutom lovad återkoppling av kundtjänst. Det var den 22 november. Senast i fredags, när jag använde hållplatsen, var den fortfarande mörk, och felet var inte åtgärdat.

Trots att jag tycker att det är ett bra och trevligt svar anser jag inte att frågorna 2 och 3 är besvarade. Jag menar att SL måste kunna sätta tryck på sina entreprenörer, oavsett om det handlar om MTR, Stockholms stad, ett litet städbolag eller för den delen den stora entreprenören Infranord.

Det skulle vara intressant att veta hur lång tid som är godtagbar för att ett sådant här fel ska lösas och varför SL och förvaltningen inte tar i hårdare mot de entreprenörer som inte sköter sig. Jag som trafikant kan inte veta vem som bär ansvaret, utan jag vill ha en trygg och säker miljö.

Jag är fullt medveten om att problemet med att SL inte har koll på sina entreprenörer inte är något nytt. Det var problem på Elwe Nilssons tid. Det var problem när min goda vän och kamrat Anna Kettner skötte det, även om hon försökte ta tag i det. Det har varit jättemycket problem under Christers tid. Det är alltså absolut inte ditt fel, Kristoffer, men nu har du chans att styra upp detta, styra upp förvaltningen.

När jag själv jobbade inom trafiken fick man hota med trafikstopp för att få fel åtgärdade. Om man sade att det var dålig arbetsmiljö hände ingenting. Men om man sade ”Det kommer inte ut några spårvagnar i morgon”, då kom Svensk Banproduktion, som det hette på den tiden, med ilfart. Om man sade ”Det är så mörkt på bangården att vi inte kan arbeta”, då hände ingenting.

Jag skulle gärna se att du besvarade frågorna 2 och 3.

Anförande nr 44
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Först ett tack till Robert Johansson för en viktig interpellation!

Låt mig inleda med att säga: För mig spelar det ingen roll om den som hör av sig till mig med synpunkter är en enskild medborgare, en enskild resenär eller som i det här fallet en högt värderad folkvald ledamot av Stockholms läns landstingsfullmäktige. Frågor av det här slaget ska tas på allvar, och när jag får frågor av det här slaget går jag till botten med dem för att utröna vem som är ansvarig och vem som har brustit, och sedan kommer jag att göra vad som står i min makt för att se till att det som har brustit rättas till.

I det här fallet är det alldeles uppenbart. Jag har gått till botten med vad som har brustit och tittat på det. Det kan då konstateras att det är Stockholms stad som – utan tillbörlig information och dialog med trafikförvaltningen, våra operatörer och våra entreprenörer – har iscensatt ett vägarbete på Drottningholmsvägen och därvid klippt av en elledning, som man skulle kunna säga, vilket innebär att varken den ordinarie eller den kompensatoriska elen till bussväderskyddet fungerar.

Det är inte något fel på bussväderskyddet, och det är inte något fel med tekniken i bussväderskyddet, utan det är så att Stockholms stad ännu inte har åtgärdat de fel och brister som blev resultatet av de vägarbeten som man iscensatte på Drottningholmsvägen. Det ser jag mycket allvarligt på. Det är inte acceptabelt, precis som Robert Johansson säger.

Av den anledningen kommer jag också, nästa gång jag träffar ledande politiska företrädare för Stockholms stad, i det här fallet socialdemokrater och miljöpartister, skulle jag tro, att ta upp just den här frågeställningen. Jag kommer att ha med mig Robert Johanssons interpellation, och jag är också villig att försöka ta plats och tid i anspråk under detta möte för att Robert Johansson själv ska kunna framföra sina synpunkter till ansvariga politiker i Stockholms stad.

Anförande nr 45
R o b e r t J o h a n s s o n (S): Det är jättetrevligt. Jag dricker gärna kaffe med Jan Valeskog, Roger Mogert eller vem det nu är som vi ska träffa.

Men problemet är att jag inte tycker att detta ska vara en fråga för dig och mig, Kristoffer, utan jag tycker att detta är lägsta godtagbara nivå man borde kunna kräva på förvaltningen. Trafikförvaltningen och SL borde rimligtvis, efter så här lång tid och efter så många

felanmälningar från min sida, kunna lösa detta själva. Om inte annat borde man kunna driva det civilrättsligt, om man vill göra det. Jag tror tyvärr inte att en fika med ansvarigt borgarråd i Stockholms stad kommer att skynda på processen.

Då är frågan igen: Vad tycker du är godtagbar tid för att få ett sådant här fel löst? Nu handlar det inte om tre månader utan om fem månader. Vad tycker du själv är rimlig tid? Det skulle jag vilja veta.

Anförande nr 46
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det är inte upp till mig att svara på frågan om hur snabbt Stockholms stad i sina policyer och regelverk säger att man ska åtgärda fel och brister som har att göra med beslut som de ytterst politiskt är ansvariga för.

Det har brustit där. Det ska riktas skarp kritik mot dem. De ordval som du hade tidigare om att sätta in hårda och skarpa signaler är jag villig att använda i min roll, och då hoppas jag på stöd från Socialdemokraterna i den här församlingen gentemot partivännerna i Stadshuset.

Det finns regelverk och policyer kring detta som vi själva tillämpar. Det handlar bland annat om att avhjälpning av fel som är direkt trafikfarliga ska ske omedelbart och att belysningsfel som anmäls och som vi själva förfogar och kan styra över ska åtgärdas inom 24 timmer från kännedom, förutom fel som kommer av markarbeten av det slag som Robert Johansson pekar på, eftersom det ligger utanför vår möjlighet att åtgärda. Där kan och ska vi ligga på och har legat på, utifrån den anmälan som har gjorts till kundtjänst. Men vi kan tyvärr inte tvinga och föra våld på Stockholms stads möjlighet att själv rätta till fel och brister som Stockholms stad har åsamkat oss. Det är tyvärr ett beklagligt inslag, som det många gånger är fallet när det gäller kollektivtrafiken, och så är fallet också den här gången.

Jag är mer än villig att arbeta och kämpa för att Stockholms stad ska ta sitt ansvar. Det är inte bara här som vi kan se att det brister i trygghetsarbetet när det gäller Stockholms stads arbete i kollektivtrafiknära lägen. Det finns många exempel på mejl och telefonsamtal som jag får där man upplever att belysningen inte fungerar i parkstråk i närheten av tunnelbane- eller pendeltågsstationer och hur buskage skymmer på ett sätt som man inte anser skapar trygghet för en som resenär när man tar sig till och från kollektivtrafiken.

Den vanligaste orsaken till att resenärer i dag upplever otrygghet i eller i anslutning till vår kollektivtrafik handlar just om sådant som ligger utanför vår egen möjlighet att kontrollera. Därför arbetar vi – vid sidan av ett eget, stort, målmedvetet trygghetsarbete, där vi varje år satsar mångmiljonbelopp på att allt från trygghetsvärdar till trygghetskameror och en dygnetruntbemannad trygghetscentral och nära samarbete med polis och andra intressenter – med att ligga på kommunerna runt om i länet för att de ska ta sitt ansvar. Vi genomför trygghetsvandringar och försöker på olika sätt belysa och tydliggöra för dem att de måste göra mer för att vi ska få tryggare resenärsmiljöer.

Jag tror att den plats som Robert Johansson pekar ut på lite sikt mycket väl skulle kunna vara intressant för en sådan trygghetsvandring. Kanske i och med att det är så många människor som rör sig där skulle det vara intressant att förhoppningsvis kunna intressera stadens politiska ledning för en sådan vandring.

Låt mig slutligen tillägga något annat som jag tror kan vara ganska viktigt att ha med sig i sammanhanget. Det är att detta med trygghetsarbete inte är en quick fix. Jag var själv i går och besökte den hållplats som Robert Johansson pekar ut i sin interpellation, och jag kan se att det finns mycket runt omkring i stadsmiljön som borde åtgärdas. Det är ett långsiktigt arbete, ett arbete där vi kan och ska ligga på men som sist och slutligen är ett kommunalt ansvar att åtgärda.

Anförande nr 47
Robert Johansson (S): Tack igen för svaret! Jag hoppas att den här frågan och många andra frågor löser sig, och jag hoppas att det nästa gång inte ska beror på att du träffar företrädare för Stadshuset utan att det löser sig på tjänstemannanivå och att vi har en sådan styrning av förvaltningen och SL att det kan lösas på tjänstemannanivå.

Tänk om hela matningen till tunnelbanan skulle smälla av! Då hoppas jag verkligen inte att du och eventuellt någon mer måste gå och träffa Mikael Odenberg på Svenska kraftnät för att få det löst. Men tack för svaret!

Anförande nr 48
Landstingsrådet Tamsons (M): Tack själv! Jag får väl säga att det bästa trygghetsarbetet är det som är proaktivt och inte reaktivt. Jag hoppas att vi, med den debatt som vi har haft här och nu, har sänt en tydlig signal till ansvariga politiker i Stockholms stadshus om att vi inte accepterar att det genomförs ett så taffligt arbete i gatumiljön att det påverkar resenärernas trygghet så till den grad att landstingsledamöter, ledande folkvalda i denna församling, känner sig tvungna att skriva interpellationer för att de själva för egen del upplever sig så otrygga i kollektivtrafiken.

Ordningsfråga

Anförande nr 49
Tomas Eriksson (MP): Herr ordförande! Vi i Miljöpartiet vill framföra åsikten att det är orimligt att en person utan partibeteckning får ställa inte mindre än två frågor inom ramen för den timme som vi alla har på oss för att ställa frågor.

Vi hade tyckt att det hade varit tillbörligt om han hade fått ställa en fråga, och att den andra frågan som är inlämnad behandlas sist i mån av tid. Därför vill vi yrka att Rickard Walls andra fråga som har nummer 8, blir fråga nummer 12 och att man flyttar upp de andra frågorna på listan.

Förste vice ordföranden: Den här ordningsfrågan är ju ställd till presidiet. Jag kan förklara hur vi tänkt.

Den ordning som ordningsställarna har bestäms av presidiet. Det gör vi utifrån att vi har samverkat med gruppledarna. Det finns ett regelverk för det som vi följer.

Det som har inträffat under senare tid är att vi har fått en ledamot, i det här fallet Rickard Wall, som inte har någon partibeteckning längre. Vi har för avsikt att ta upp den här frågan med gruppledarna, och diskutera hur vi ska hantera den på bästa sätt framöver.

Vi valde att till det här fullmäktigesammanträdet, när det gäller fördelningen av hur man får ställa frågor, betrakta Rickard Wall på samma sätt som vi gjort med Sverigedemokraterna. Det betyder att han ingår i SD-gruppen på papperet även om han rent praktiskt inte gör det. Det var så vi valde att göra eftersom vi inte har någon ny ordning ännu, och inte har haft möjlighet att hålla en sådan diskussion med gruppledarna.

Eftersom Sverigedemokraterna själva inte har anmält någon fråga medan Rickard Wall själv har lämnat in två frågor så blev det på det här sättet, han tar båda de platser som SD egentligen har. Det är bakgrunden till att listan över frågor ser ut som den gör.

Anförande nr 50
Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande! Tack för att du tar upp den här viktiga frågan, Tomas! Det är ju så att vi i partierna bara ställer en fråga var. Nu har en person ställt två frågor.

Jag tycker att Tomas fråga är helt relevant. Om Rickard som partilös ska ställa en fråga så får det bli den sista frågan för den här gången. Vi ser gärna att det blir gruppledar-överläggningar sedan om den här frågan.

Anförande nr 51
Rickard Wall (-): Om jag har förstått saken korrekt så får Sverigedemokraterna fortfarande partibidrag för min plats här. Då är det väl också så att Sverigedemokraterna ska få ställa frågorna i precis samma ordning som tidigare. Om de inte vill ställa frågor så hamnar det på min lott.

Så ser jag på det hela.

Anförande nr 52
Landstingsrådet Ullberg (S): Herr ordförande! Som du inledde med bygger hela den här stunden på en överenskommelse mellan partierna. Rickard Wall deklarerade ganska nyligen i talarstolen att han inte längre tillhör något parti. Därför är Tomas yrkande, som Gunilla instämmer i, helt relevant. Det ställer vi oss också förstås bakom.

Vi kommer också att återkomma till frågan om hur oppositionens verktyg i form av interpellationer och enkla frågor kan bli mer proportionerliga utifrån valresultat och gärna påskyndas och bli lite snärtigare. Presidiet är ju väldigt kreativt men kanske något långsamt i verkställande av sådana saker.

Jag ställer mig bakom Tomas yrkande.

Förste vice ordföranden: Det finns ju en överenskommelse mellan partierna om fördelningen, och i den arbetsordning som vi har är det ordföranden som slutligen gör den här listan. Den frågan tänker jag inte ta upp till proposition. Den saken finns i vår arbetsordning. Det är ordföranden som fördelar.

Det finns inga regler för att en person inte skulle kunna ställa flera frågor. Någon sådan regel känner presidiet inte till. Däremot är det brukligt att det är olika personer som ställer frågorna.

Nu finns det inget regelverk för hur vi ska göra den här gången. Vi i presidiet välkomnar självklart att vi inför nästa fullmäktigesammanträde ska ha ett nytt förslag till ordning för hur vi hanterar den uppkomna situationen.

Jag vill som en kommentar till Rickard Wall också säga att vi inte tar några hänsyn till vilka som får partistöd eller mandatstöd när vi gör listan. Alla som är ledamöter ska ju kunna ha rätt att ställa någon fråga. Frågan är egentligen bara i vilken ordning som detta ska ske. Och då finns som sagt överenskommelsen, men mot bakgrund av det uppkomna läget är den inte fullständigt till fyllest utan vi behöver justera den. Den diskussionen med gruppledarna välkomnar vi.

Med detta förklarar jag diskussionen om ordningsfrågan avslutad. Jag hoppas att vi därmed vet hur vi kan gå vidare.

§ 187 Frågestund

Fråga 1

Anförande nr 53
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Dagens flyktingsituation är framför allt en tuff situation för de individer som flyr. Men den innebär också en påfrestning för landets kommuner och landsting och för sjukvården här i regionen. Det är vi överens om.

Därför har också regeringen avsatt 11 miljarder kronor för att stötta kommuner, landsting, regioner och civilsamhället. Det har alla partier i riksdagen ställt sig bakom utom Sverigedemokraterna.

Du, Torbjörn Rosdahl, har skrivit ett brev till statsrådet Gabriel Wikström och ondgjort dig över hur dessa medel, där fördelningsnyckeln blir känd på torsdag, ska fördelas.

De fördelas utifrån antalet asylsökande och nyanlända i respektive landsting. Jag tycker att det är högst rimligt att man får pengar utifrån det ansvar som man har tagit. Men du argumenterar utifrån att vi bör få mer pengar till Sveriges rikaste landsting, inte för att vi tar emot fler eller tar ett större ansvar, utan för att vi bidrar till det kommunalekonomiska utjämningssystemet.

Jag tycker att det är förvirrande populism och därför frågar jag: Anser du att ditt brev till sjukvårdsministern med kritik mot tillskottet på 177 miljoner kronor samt uttalandet om paus i flyktingmottagandet är baserat på fakta, realism och ansvarstagande?

Anförande nr 54
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Tack, Erika, för frågan! Sverige tar ett stort ansvar för människor på flykt, och Stockholms läns landsting ska fortsätta att erbjuda människor som flytt god kvalitet och tillgänglighet till sjukvård. Nyanlända människors välmående börjar och slutar med oss i landstinget – det är ett stort och viktigt ansvar.

Vi klarar situationen väl i dag, trots att många av våra verksamheter är ställda under hårt tryck. Det som inte gagnar någon är att blunda för verkligheten. Vi måste i dag planera för vad som kan komma att hända i morgon. Mitt ansvar som finanslandstingsråd är att ta ansvar för ekonomin och se till att vi även i framtiden kan garantera en utbyggd kvalitativ välfärd för alla som uppehåller sig i vårt län.

Landstinget har under lång tid haft en oroväckande hög kostnadsutvecklingstakt. Många åtgärder behöver vidtas för att bromsa denna takt, bland annat inom våra sjukhus. Att mot den bakgrunden blunda för att kostnaderna kommer att öka när väldigt många nya människor ska ta del av den gemensamma välfärden är att göra stockholmarna, etablerade som nyanlända, en otjänst.

Regeringen har tydligen märkt att extra resurser behövs och ger oss 177 miljoner kronor med den ena handen, men med den andra tar finansministern från oss en extra miljard i utjämningsskatt. Du har mer kunskap än vad Sveriges kommuner och landsting har när du vet hur regeringen har fördelat pengarna. När vi har ställt frågan har de sagt att det är arbetsmaterial, och det får vi inte ta del av.

Jag vill åter en gång säga att vi har en situation som vi hanterar väl, men det är oansvarigt att inte även titta på framtiden.

Regeringen föreslog för några veckor sedan att ett stopp skulle införas på Öresundsbron, ett förslag som brutalt avfärdades av lagrådet. Nu citerar jag från regeringens proposition som diskuteras i riksdagen: Migrationsströmmarna medför akuta utmaningar med avseende på samhällets funktionalitet, vilket är en del av Sveriges säkerhet. Myndigheten för

samhällsskydd och beredskap pekar på stora påfrestningar för främst boende, hälso- och sjukvård med mera.

Därför frågar jag dig: Håller du med din partiledare om att samhällets funktionalitet hotas och därför kom förslaget att stänga Öresundsbron?

Anförande nr 55
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Det är jag som är frågeställare.

Om jag förstår dig korrekt, Torbjörn Rosdahl, så menar du att pengar som regeringen fördelar till kommuner och landsting för att klara flyktingmottagandet inte ska utgå ifrån det ansvar man tar för detta eller utifrån antalet asylsökande utan som en kompensation till rika landsting. I det resonemanget blandar du friskt äpplen och päron och slänger in skatteutjämningssystemet som verkar vara en kär fråga, fast ni under åtta år i regeringen inte gjorde någonting för att förändra det systemet i grunden.

Menar du att det är ansvarsfullt och rimligt att vi i Sveriges tillväxtmotor inte ska vara nöjda med de 177 miljoner kronor som vi får eller över den miljard som vår region, våra kommuner och vi får tillsammans för att klara det ansträngda läget? Du verkar tycka att det är anständigt att börja gnälla över skatteutjämningssystemet när vi står inför den här situationen då människor knackar på dörren.

Menar du att vi ska sätta en skylt på dörren med informationen att asylsökande inte är välkomna att få hälso- och sjukvård?

Anförande nr 56
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Det vore anständigt om du läste brevet i stället för att tolka. Det jag säger är att vi hela tiden klarar situationen väl i dag, och verksamheterna är satta under hård press. Jag säger som ansvarigt finanslandstingsråd att jag i dag måste se till att vi även om två år kan erbjuda alla som vistas i vårt landsting den sjukvård och den tandvård som de har rätt till.

Det problem som står inför, det vet alla ni, är att vi har historiskt stora investeringar och vi har onödigt höga kostnadsökningar i sjukvården. Vi måste få stopp på detta. Jag skulle naturligtvis få kritik från revisionen om det skulle visa sig att jag bara har suttit och rullat tummarna när vi ser att fortfarande kommer 40 000 flyktingar varje vecka, 200 000 på ett år.

Det är fortfarande höga flyktingströmmar, och jag anser att man ska titta in i framtiden. Om det visar sig att vi står inför utmaningar som vi inte klarar av så måste vi vidta åtgärder. Jag bara sätter strålkastaren på det här problemet.

Anförande nr 57
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Det ligger i betraktarens ögon att värdera om ett passivt krav på paus eller aktiva åtgärder på att hantera situationen i dialog med förvaltning och våra verksamheter är mest aktivt. Jag tycker att du verkar rulla tummarna. Du verkar skylla på andra, du verkar skriva brev till regeringen om osakligheter när vi står inför en situation som vi borde hjälpas åt att lösa här och nu.

När vi talar med förvaltningen då är de väldigt noga med att betona att det inte är någon kris, det är en hanterbar situation men det råder akut brist på tolkar, till exempel tolkar som talar dari. Detta problem måste vi hjälpas åt att lösa tillsammans med Arbetsförmedlingen, studieförbunden, regeringen och andra. Det kan vi lösa.

De 177 miljonerna som vi får i år och nästa år är mycket välkomna bidrag, och våra sex vårdcentraler som gör hälsoundersökningar kan få del av pengarna och en del kan gå till andra åtgärder.

Jag tycker att du har fel fokus. Det är ansvarslöst, Torbjörn Rosdahl. Jag vill avsluta med att ge en eloge till de allianspartier – Centerpartiet och Liberalerna – som står upp för att det här inte är någon kris utan att det är en situation som vi borde lösa. Det borde du också hjälpa till att göra.

Anförande nr 58
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Det är precis det jag också gör. Jag försöker få till stånd en dialog med sjukvårdsministern för att kanske till och med lösa de här problemen på ett nationellt plan. Varför skulle vi inte kunna försöka tänka lite utanför ramarna?

Vad skulle skolhälsovården kunna göra för att avlasta vårdcentralerna? Behöver vaccinering utföras på vårdcentraler eller kan man gå till vaccinationsbyråer? Kan man hitta sätt där människors språkkompetenser tillvaratas utan att man ställer byråkratiska krav på tolkutbildningar och medicinsk kompetens?

Vi borde genast ge bättre förutsättningar för samarbete med skolhälsovården. Regeringen föreslår översyn och analyser, men det är dags med lite verkstad. Till och med SKL har lämnat in förslag för att hälso- och sjukvården ska bli bättre och klara sitt uppdrag. Dessa förslag går i mångt och mycket ut på att effektivisera, att vara pragmatisk i tider av hårt tryck.

Stockholms läns landstings budget är satt under hårt press. Vi har mycket stora investeringar framöver, och vi kan se framför oss att vi står med röda siffror i bokslutet om vi inte gör någonting. Att då säga att 177 miljoner från regeringen kan jämföras med att bli av med en miljard, ja, det kan den som gått ut årskurs tre räkna ut inte går.

Fråga 2

Anförande nr 59
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Vikten av att tillgodose sjukvårdsbehovet för dem som flytt till vårt län är odiskutabel. Behovet måste tillgodoses. Dessutom behöver människor alla olika former av vård. Det är en fråga om humanitet, om människors fysiska och psykiska hälsa men även en fråga om att ge människor förutsättningar att komma i arbete, att gå i skola och att tillgodogöra sig en utbildning. Det är också en fråga om integration.

Det har framkommit i medier att det finns borgerliga politiker som framför att vi i Stockholms läns landsting inte kommer att klara den här situationen. Eftersom ansvaret ligger hos Anna Starbrink när det gäller hälso- och sjukvård så undrar jag i min fråga: Anser du att Stockholms läns landsting är tillräckligt väl rustat för att ta emot fler asylsökande människor i hälso- och sjukvården?

Anförande nr 60
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack, Susanne, för din fråga! Jag tycker att det här ämnet är angeläget, och det kräver också varsamhet med orden. Jag uppskattar att du ställer din fråga, Susanne.

Svaret på den är: Ja, om vi agerar ansvarsfullt så är vi rustade att möta behovet hos asylsökande i dag och framöver.

Den ståndpunken grundar jag på kunskap om hur det står till i hälso- och sjukvården och vår förmåga att möta behoven. Vi vet att vi klarar den här situationen i Stockholms läns landsting i dag med de resurser som vi har. Varje asylsökande för med sig en påse pengar som vi använder till hälsoundersökningar. Det finns också medel i de fall det handlar om större vårdbehov.

Prognoserna från Migrationsverket är att inströmningen av asylsökande nu minskar, och det påverkar naturligtvis också antalet människor som kommer till vårt landsting och behöver vård. Vi ska följa den här utvecklingen noga, inte bara följa den utan också dra slutsatser av hur vi ska rusta vår hälso- och sjukvård för att möta fler asylsökande i framtiden.

När man kommer som ny behöver man få erbjudande om en hälsoundersökning. Man behöver också få mer akuta vårdbehov tillgodosedda. Vi ser att de flesta som kommer är i ganska gott skick. Det är kanske en naturlig sak att det i första hand är unga, friska, starka människor som lyckas göra den strapatsrika och farliga resan genom Europa. Men på sikt kan vi se att många av dem också kommer att behöva hjälp av till exempel psykolog för att få bearbeta sina trauman. Till det ska vi använda de resurser som vi har och den tid som vi har på oss för att möta det behovet också.

Anförande nr 61
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Tack, Anna för ditt svar! Det är precis den bild som också förvaltningen ger till oss i hälso- och sjukvårdsnämnden.

Vi har alltså ett fyraårigt projekt som nu permanentas med aktörer runt om i hela vårt län om samarbete för att kunna möta upp väldigt snabbt om en akutsituation skulle uppstå på några timmar. Vi har insatser inom Stockholms läns landsting vad det gäller skriftligt material för att underlätta situationen. Det råder tolkbrist i hela landet.

Vi har piktogram för hjälp vid samtal, vi har särskilt informationsmaterial som har tryckts upp till vårdpersonal. Informationen finns såväl på svenska som på andra språk. Vi har särskilda insatser med vårdcentraler, med uppsökande verksamhet med jourläkarbilar. Vi har alltså ingen undanträngningseffekt, enligt vår biträdande landstingsdirektör. Vi har heller inga sänkta kvalitetskrav när det gäller hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting.

Det är ytterst viktigt och angeläget att vi gör det här på ett bra sätt.

Anförande nr 62
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack för det! Vi är helt eniga om bilden. Den bilden grundar sig ju på de fakta som vi får från hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Det kan väl kanske kännas tryggt för hela församlingen att veta att vi regelbundet får rapporter i hälso- och sjukvårdsnämnden.

Om någon vill ta del av hur arbetet går och fördjupa sig och grunda sin argumentation på kunskap och fakta framöver så ska ni inte alls tveka att höra av er till någon av oss som sitter i hälso- och sjukvårdsnämnden, för vi har mycket information. Ni kan naturligtvis också vända er till våra tjänstemän som är beredda att ge er den kunskapen. Även på nätet finns lättillgänglig information om hur arbetet bedrivs.

Anförande nr 63
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Jag vill lägga till litet information, med anledning av att flyktingar är en grupp.

Vi har också fått pengar för de papperslösa. I enlighet med lagen som stiftades i juli 2013 får vi statliga pengar för vård till papperslösa. Faktum är att vi under 2014 gick med 20 miljoner plus på de pengarna. Det finns alltså, så att säga, lite gummiband i vår budget när det gäller statliga pengar till dessa två utsatta grupper.

Fråga 3

Anförande nr 64
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Ordförande! Det här är en fråga som är nära besläktad med den fråga som Susanne Nordling ställde. Min bild är också att vi får rapporter på hälso- och sjukvårdsnämnden – vi har en väldigt duktig chefsläkare som ger rapporter om hur flyktigmottagandet och asylmottagandet fungerar. Det verkar fungera bra.

Det är klart att det är en utmaning, det finns utmaningar när det gäller tolkar, men det verkar fungera relativt bra. Därför blir jag så otroligt förvånad när jag på nyheterna – jag tror att det var i fredags – plötsligt hörde talas om att vi att alla ska ta paus i mottagandet av asylsökande.

Därför tänkte jag att det kanske var bättre att jag ställde frågan till den som har ansvar för sjukvården och vet hur det är. Min fråga är därför till högsta politiskt ansvariga för sjukvården, alltså till ordföranden i hälso- och sjukvårdsnämnden i Stockholms läns landsting: Anser du att Stockholms läns landsting behöver ta en paus i flyktingmottagandet för att klara sjukvårdsinsatserna här i länet?

Anförande nr 65
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Tack, Håkan, för din fråga! Det här är punkten för enkla frågor, och det här är en enkel fråga. Svaret är: Nej, jag tycker inte att Stockholms läns landsting behöver ta någon paus i flyktingmottagandet, ej heller att riket behöver en paus i flyktingmottagandet.

Som jag beskrev nyss så fungerar landstingets ansvar för asylmottagandet väl, men vi ska inte skönmåla. Det är klart att det finns utmaningar när många människor kommer till vårt landsting, till vårt län och behöver olika insatser från samhällets sida. Men vi ska heller inte svartmåla.

Det finns en väl fungerande struktur. Vi har en sjukvård som totalt sett är dimensionerad för 2 miljoner invånare. Nu kommer det ett antal ytterligare. Det finns en struktur för att erbjuda asylsökande ett gott bemötande och omhändertagande när det gäller hälsoundersökningar. Vi når inte alla riktigt som vi skulle önska, och därför arbetar vi med metodutveckling och med att utveckla informationen. Vi studerar också framgångsrika vårdcentraler som har lyckats höja andelen som kommer på hälsoundersökning till exempel i Rinkeby.

Mitt svar, Håkan, är: Nej, någon paus behöver vi inte, men vi behöver ett seriöst samtal om hur vi ska utveckla hälso- och sjukvården för att klara de utmaningar som vi står mitt uppe i och som kommer att förändras med tiden. Vi ska vara redo att erbjuda de insatser som behövs från hälso- och sjukvårdens sida. Min bedömning, grundad på den kunskap som jag har utifrån det underlag som förvaltningen har gett oss, är att vi står väl rustade.

Anförande nr 66
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Så glad jag blir, Anna Starbrink! Var glad att du är så stark och står här och säger detta! Jag tycker att det är jättebra! Jag blir oerhört bekymrad när man börjar prata om paus. Man sänder en signal som jag tycker är oerhört olycklig, bland annat för de människor som flyr från krig, som har varit med om saker som vi i vår vildaste fantasi antagligen inte kan föreställa oss. Vi har personal som i dag hittar otroligt

bra och kreativa lösningar på utmaningar. Att då börja prata om paus är en väldigt speciell signal. Jag tycker det är olyckligt att den signalen har kommit nu i lite lätt religiös jultid.

Jag vill också nämna att jag var på Vasa vårdcentral i Södertälje, vilket jag nämnde tidigare. Det är en av sex vårdcentraler som gör de här hälsoundersökningarna. De sade att läget inte var någon skillnad för dem. Det är vana vid detta. Vi ska ta vara på de goda exemplen och jag tror inte att vi ska börja prata om paus.

Jag gillar dig, Anna, att du är så stark och tydlig i den här frågan! Det är bra!

Anförande nr 67
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack för det, Håkan! Det känns skönt att få en sådan uppbackning i en så här viktig fråga!

Jag tycker att det är viktigt att vi ser människorna bakom statistiken. Det kommer många flyktingar. Varje flykting är ett människoöde som vi har att välkomna och göra någonting gott för i vårt landsting, och vi som tillhör en av de absolut rikaste delarna av världen har naturligtvis den möjligheten.

Men återigen, låt oss inte bara skönmåla. Det är klart att det finns utmaningar i det här! Det känns fint att det finns ett gott samarbete på det här området över blockgränserna och att vi tillsammans utforskar möjligheterna till nya metoder, till nya sätt att möta behoven.

Till det brev som Torbjörn har skrivit finns det konkreta frågeställningar som vi borde belysa. En del av dem kan vi nog till och med lösa här tillsammans genom att fundera på hur vi kan använda hela sjukvårdssystemet på ett effektivare sätt, till exempel vaccinations-centraler. Annars behöver vi hjälpas åt i samhället i stort. Det handlar ju bland annat om tillgången på tolkar.

Anförande nr 68
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Vi är ju överens. Jag tycker att det är viktigt att understryka att det inte finns någon undanträngningseffekt vilket ibland påstås i debatten.

Det måste skapas nya kreativa lösningar. När det gäller exempelvis de ensamkommande barnen så jobbar man i team som har besökt boendena, så barnen har inte alltid behövt uppsöka vården, vården har kunnat uppsöka den enskilde. Det har ju fungerat relativt bra.

Precis som du tidigare nämnde förstår jag också att de som kom tidigt hade relativt god hälsa. Man kan se tendenser, inte minst när det gäller ensamkommande barn, att de som anländer nu mår lite sämre. Vi verkar vara rustade för det, och det ska vi klara. Det ska vi vara stolta över. Vi fixar det! Tack, Anna!

Anförande nr 69
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Jag tycker att budskapet är att vi klarar av det här och inte bara lutar oss tillbaka och blundar för de utmaningar som finns. Vi klarar av det om vi samlar oss och hittar lösningar för framtiden, genom att noga följa hurdan utvecklingen blir och agera utifrån det. Detta gör vi utan att vi på något vis behöver ta till några överord eller några drastiska åtgärder. Med metodiskt och lugnt arbete som vi är vana vid att möta utmaningarna i sjukvården så kommer vi att klara även detta.

Fråga 4

Anförande nr 70
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Den här frågan grundar sig på att jag vet ganska lite om frågan. Jag har bara läst mig till i massmedier att landstinget nu tydligen ska börja ställa sina lokaler till förfogande. Det är tydligen lite grand av en ny sak.

Jag som värnar om både landstingets egendom och människors väl och ve såg ett TV-inslag i SVT Nyheter den 9 december där ordföranden i Sigtuna kommunstyrelse, Lars Bryntesson, sa så här: Det vi har lärt oss det senaste året, det är att vi inte var beredda för tre år sedan på hur det skulle se ut i dag, och att vi måste klara situationen både 2015 och vara beredda på hur det kan se ut 2017 och 2019.

Detta gäller alltså i Sigtuna och Märsta där man har erfarenhet av att arbeta med de här frågorna.

Därför vill jag bara förvissa mig om att man är lika beredd här i landstinget.

Anförande nr 71
Landstingsrådet Lindquist (M): Herr ordförande! Först vill jag tacka Rickard Wall för en dessvärre mycket aktuell fråga. Det enkla svaret är tyvärr: Ja!

Från den 1 juli i år och fram till nu har det brunnit vid nästan 40 asylboenden runt om i landet. Och så sent som i går brändes ett boende för ensamkommande barn i Södertälje ned.

Locum har därför genomfört en hotbildsanalys i syfte att klarlägga vilka risker som föreligger, och bedömer att det finns en förhöjd hotbild för brand i fastigheter om de nyttjas som boende för flyktingar.

Av den orsaken har vi – till skillnad från exempelvis Sverigedemokraterna i Habo och Lund, som lade ut adresserna till flyktingboenden på sociala medier, vilket i sin tur ledde till fler attentat – valt att inte avslöja vilka fastigheter som berörs.

För att minska risken och minimera eventuell skada har Locum också genomfört besiktning av brandskyddet i aktuella fastigheter och kommer att genomföra en fullständig test av anläggningarna innan några flyktingar flyttar in. Vidare kommer brandskyddet att förstärkas med ronderande väktare som dygnet runt befinner sig i och omkring fastigheterna. Förutom väktare finns också Locums driftsentreprenör på plats dygnet runt och kommer att bistå i trygghetsarbetet vid aktuella fastigheter.

Samtliga fastigheter kommer dessutom att förses med överfallslarm som går via larmcentral direkt till Polisen. Locums säkerhetschef samverkar också regelbundet med ett antal myndigheter och är beredd att revidera hotbilden och vidta de åtgärder som behövs.

Anförande nr 72
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Jag har nu fått ett svar som jag hade förväntat mig. Svaret ligger ungefär lite i stil med den debatt som vi hade om oskuldstester – man inriktar sina åtgärder åt ett håll, men man glömmer att nämna vad man gör för att sänka hotbilden. Ni åtgärdar hotbilden, men vad gör ni för att sänka hoten?

Vi ska tänka så här. Hurdan är den situation som Paul Lindquist berörde när det gäller ensamkommande flyktingbarn? Hurdan är situationen? Jo, situationen är ju den att det där bor i princip enbart killar. Och de som kastar brandbomberna på de här ställena är svenska killar.

Då slog mig denna tanke. Antag att de här boendena var fullproppade med utländska unga tjejer. Skulle det då vara ursinniga svenska killar utanför som kastade brandbomber? Nej, jag tror inte det. Alltså: en balanserad könsfördelning på de här boendena skulle kanske vara ett sätta minska hoten mot boendena.

Anförande nr 73
Landstingsrådet Lindquist (M): Ordförande! Vi befinner oss mitt i den största flyktingkrisen sedan andra världskriget! Aldrig förr har så många varit på flykt från sina hem undan krig, hot, våld och förtryck!

Närmare 200 000 av dessa har sökt sin tillflykt till Sverige, och som en följd av detta står hela samhället inför stora utmaningar.

Därför gav jag för drygt en månad sedan Locum i uppdrag att göra en inventering av landstingets fastigheter för att se om det finns lämpliga, tomma lokaler som kan användas till att ge människor på flykt tak över huvudet.

Då står Rickard Wall här i talarstolen och talar om könsfördelning! Jag tycker att det är skandalöst!

Anförande nr 74
Rickard Wall (-): Allright! Jag konstaterar att jag inte får något svar på min fråga. Paul Lindquist breder ut sig och berättar hur saker och ting är ute i världen. Jag kan bara kortfattat berätta att en av min frus kusiner nu i april följde med en båt ned i djupet och drunknade, en annan kusin blev mördad i ett tumult i Libyen. Jag är inte främmande för de här frågorna. Paul Lindquist behöver inte undervisa mig och skriva mig saker på näsan.

Jag upprepar ändå min fråga. Vad gör Paul Lindquist? Gör Paul Lindquist något för att sänka hotbilden? Kommunerna, de har inget val, de får sig människor tillskickade. Landstinget däremot har ett val. Vi är inte tvungna att ta vem som helst, vi kan faktiskt skapa en balanserad könsfördelning och därigenom minska hotbilden, från vårt perspektiv sett.

Anförande nr 75
Landstingsrådet Lindquist (M): Herr ordförande! Jag är den förste att beklaga de personliga tragedier som har drabbat Rickard Wall och hans närstående, men det är knappast relevant för den här debatten.

De människor som har kommit hit, har kommit hit. Vi kan inte plötsligt kvotera och säga att en person inte får komma hit för att han är man, för vi ska ha hit en kvinna i stället.

När människor hotas med järnrör, när man bränner ner deras hus, då är det inte dags att skrika ”go home”! Då ska vi i stället ställa oss upp som en man och med hela samhällets kraft visa att det här inte är acceptabelt. Det är mitt svar till den här församlingen och mitt svar till Rickard Wall.

Fråga 5

Anförande nr 76
Landstingsrådet Larsson (S): Regeringen har ju beslutat att anslå närmare en miljard kronor till landstinget och till Stockholmsregionens kommuner för att hantera den svåraste flyktingsituation som vi har haft här sedan andra världskriget. Jag tycker att det är glädjande. Jag vet också att regeringen är beredd att anslå ytterligare medel om det behövs längre fram.

Jag tycker också att det hittills har varit glädjande att höra Anna som för en saklig diskussion om detta utan att blanda ihop den här situationen och den här diskussionen med skatteutjämningssystemet och andra i den här frågan ovidkommande frågor.

Jag tycker också att det är bra att se att vi i den här svåra situationen för Sverige, då vi försöker lösa en svårlöst situation och jobbar bra i vårt landsting med jourläkarbilar, och med samverkan med kommuner och frivilligorganisationer. Jag är stolt över det som Stockholms sjukvård uträttar just nu.

Egentligen är min fråga snarast ett erbjudande till er och till dig, Anna. Jag vet ju att vi i den här situationen längre fram kommer att möta ännu fler påfrestningar och utmaningar. Vi vill gärna samverka kring en, som vi betraktar, som angelägen nationell uppgift. Det är därför som jag ställer den här frågan till dig: Vill du samverka med oss för att hitta lösningar framöver i denna fråga?

Anförande nr 77
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Det var ännu en enkel fråga att besvara. Svaret är: Självfallet vill jag och Alliansen samverka för att hitta bra lösningar i en seriös diskussion om hur vi kan förbättra situationen i den utmaning som vi befinner oss i när det gäller det stora antalet asylsökande.

När det gäller hälsoundersökningar är det ungefär hälften av de nyanlända som kommer till de här hälsoundersökningarna. Det är för förstås för få. Därför pågår ett arbete med att försöka nå fler. Det gör man genom att utveckla informationsinsatserna.

Jag ska själv besöka Rinkeby vårdcentral som jag har förstått varit mycket framgångsrik på det här området och se vad vi kan lära av dem och sprida till andra vårdcentraler. Det är ett exempel på vad vi måste arbeta vidare med.

När det gäller tolkarna så tror jag att det är ett större problem. Tillgången till tolkar styr vi inte riktigt över själva, och det är en utmaning. Därför behöver vi fundera på hur vi kan använda den resurs som finns så att den räcker så långt som det bara är möjligt. I det fallet behöver vi verkligen diskutera och se hur vi ska hitta bra vägar framåt. Det handlar både om upphandlingsfrågor, om hur vi kan använda resurserna och hur vi kan samarbeta med de olika vårdgivarna för att resurserna ska användas så väl som möjligt och ingen tolktid slösas bort, om man får uttrycka sig lite slarvigt.

Vi kan behöva diskutera olika lösningar, till exempel distanstolkning, och se över hur administrationen rörande bokning och så vidare skulle kunna vässas så att administrationen blir enklare och mindre tidskrävande för vårdens medarbetare.

Svaret på din fråga är: Självfallet ja! Låt oss diskutera detta tillsammans.

Anförande nr 78
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Det här gör mig glad, måste jag säga. Det här är ju en gemensam uppgift för alla oss stockholmare att se till att de som kommer nya till vår region får god sjukvård och ett gott omhändertagande.

Tolkfrågan är förvisso en utmaning. Jag har kollegor som var ute och besökte Fittja vårdcentral häromdagen. Det är ett av de ställen där man genomför hälsoundersökningar bland annat. De beskrev en situation där man nu möts av besked från tolkförmedlingar och andra att det helt enkelt inte finns tolkar som kan komma ut till dem över huvud taget. När det exempelvis handlar om dem som kommer från Afghanistan så har de ingen tillgång alls till tolkar resten av det här året. Det är ju en helt oacceptabel situation!

Jag tror, precis som du, Anna, att vi behöver se över avtalet. Vi har ju försökt förbättra ersättningarna på sistone, genom att närma oss Domstolsverkets taxa, men det finns också skäl att fundera över reseersättningar exempelvis. Det finns även skäl att fundera över distanstolkning.

Det är viktigt att se till att vi kommer med ett erbjudande om hälsoundersökningar som når alla. Sverigedemokraterna exempelvis for ju med i mitt tycke vedervärdig propaganda på SKL-kongressen när de påstod att asylsökande inte vill ha hälsoundersökningar! Problemet är snarast att asylsökande inte erbjuds hälsoundersökningar. Jag tycker att vi bör hitta metoder för att stärka det här arbetet ytterligare på våra vårdcentraler.

Anförande nr 79
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Om jag får uppehålla mig lite vid den frågan så är det precis som du säger, Dag, att vi inte alltid når de asylsökande med erbjudande om hälsoundersökning. Ibland kan också informationen vara formulerad på ett sätt som gör att människor inte förstår att det är ett erbjudande som man bör tillvarata. Det finns oro för myndighetskontakter hos en del människor. Det finns frågeställningar om hur detta påverkar individens möjlighet att få asyl och så vidare. Allt det där måste vi naturligtvis kommunicera väl för att skapa ett gott förtroende mellan patient och vårdgivare.

Jag vänder mig fullkomligt mot tanken på att vi skulle införa tvångsåtgärder inom vården på det här området. Tvångsåtgärder används inom vården under mycket speciella omständigheter som är strikt reglerade i lagstiftningen. Att göra hälsoundersökningar till en del av något slags tvångsinsatser är för mig helt främmande.

Vård måste ges på ett förtroendefullt sätt mellan vårdgivare och patient. Därmed tycker jag att det viktigaste vi kan göra är att fortsätta att utveckla kommunikationen med de asylsökande för att få så många som möjligt att förstå att det här är ett erbjudande som de har stor nytta av personligen.

Anförande nr 80
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Tack för svaret hittills! Jag tror också att en del av de pengar som regeringen ändå anslagit – och jag hoppas att vi kommer att se ännu större resurser längre fram – kan användas för att understödja personalen på de vårdcentraler som genomför hälsoundersökningar, för jag vet att den personalen sliter hårt och redan nu ibland känner att de arbetar på den yttersta gränsen.

Jag tror att vi behöver – och det kanske vi kan göra tillsammans i SKL:s sjukvårdsdelegation, Anna, både du och jag sitter ju där – sätta oss ned och föra ett samtal om vilka regelförändringar och regelförenklingar som kan krävas på statlig nivå när det gäller validering, att kunna utnyttja människors språkkompetens ytterligare.

Jag ser fram emot ett ytterligare fördjupat samarbete i den här frågan, för vi har i grunden samma syn. De asylsökande som kommer till Stockholm ska få god sjukvård, och vårt sjukvårdssystem har förutsättningar att klara detta även framgent.

Anförande nr 81
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Varje asylsökande får med sig en påse pengar för de här hälsoundersökningarna. Jag vet att det är ett tryck på framför allt de sex vårdcentralerna att kunna hantera alla asylsökande som ska få sina hälsoundersökningar genomförda där.

Mitt budskap är att det inte är resurserna som brister, det är möjligen personalbrist, och man kan behöva rekrytera fler. Det ska vi gärna göra och stötta på olika sätt.

Hur de här pengarna, 177 miljoner, ska användas är det ingen som vet, och man kan inte heller förvänta sig att vare sig landstinget eller regeringen ska veta exakt hurdana behoven är och hur vi kan använda de här pengarna. Det som jag ser framför mig är att vi ska använda dem till metodutveckling och till att förstärka på en del områden där vi behöver ytterligare kompetens på plats. Framför allt behöver vi rusta oss för de insatser som kan behövas på lite sikt, inte minst när det gäller psykologstöd, kanske också tandvård där vi ser att behoven kan öka.

Fråga 6

Anförande nr 82
Tomas Eriksson (MP): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Det är åter spännande att notera att när man ställer en fråga om implementerandet av miljöprogrammet så är det inte miljölandstingsrådet som svarar på den utan ett annat landstingsråd.

Nu till frågan. Frågan aktualiseras helt enkelt av det faktum att jag har mitt kontor i anslutning till en av landstingets möteslokaler. När jag satt där och jobbade en relativt tidig morgon så kom det ut personer från ett möte med relativt högt uppsatta personer i det här landstinget och pratade om att det är ”skönt att vi äntligen har kunnat avskaffa det här onödiga kravet om att vi ska ha miljöklassificeringar vid ombyggnationer i befintliga fastigheter” eftersom det ändå inte är något som vi vill ha eller eftersträvar.

Jag tyckte att det var ett uppseendeväckande uttalande och efterfrågade relevansen i uttalandet från olika personer på chefsnivå i förvaltningen men har ännu inte fått något svar. Därför får du nu frågan, Paul Lindquist.

Anförande nr 83
Landstingsrådet Lindquist (M): Herr ordförande! Tack, Tomas Eriksson, för frågan! Det snabba svaret är ja. Anledningen till att jag svarar på frågan är att du har ställt frågan om miljöklass vid ombyggnationer i befintliga fastigheter, och det är jag som är ansvarig för landstingets fastigheter.

Landstinget investerar historiskt mycket just nu i våra fastigheter, och det ger oss också stora möjligheter att faktiskt förbättra miljökraven i samband med att vi bygger nytt eller bygger om. Den bild som jag har lagt på här kommer från ett sammanträde som ansvariga tjänstemän hade så sent som den 2 december i år. Du kan själv se på bilden att det står att målet för nyproduktion är guld och målet för ombyggnation är silver, precis i enlighet med den fråga som du ställde.

Vi ger direktiv och ger rekommendationer i enlighet med de miljölagar och den bygg-standard som finns, och det innebär att vi ska bygga mer än väl, det vill säga att vi ska hålla oss till så höga standarder som det över huvud taget är rimligt att göra. Det ska vi vara stolta över.

Det kan dock alltid finnas enstaka undantag då man måste göra avsteg därför att det inte går att rent praktiskt lösa problemen, men det ska just vara undantag. Vår ambition är att ha just miljöklass guld för nybyggande och miljöklass silver för ombyggnad.

Dessutom arbetar vi också aktivt med att sänka energiförbrukningen. Och som du säkerligen känner till, Tomas, så har vi också ambitionen att producera el miljövänligt och nära fastigheterna i form av solpaneler.

Anförande nr 84
Tomas Eriksson (MP): Tack så mycket för ett bra och tydligt svar, Paul! Då får jag hoppas att den signal som du också skickar går fram till inte bara dem som var med på mötet utan också till alla på tjänstemannanivå i förvaltningen som arbetar med de här frågorna. Jag hoppas inte minst att jag kan förvänta mig att du å din sida är lika tydlig i dina enskilda kontakter med dem. Huruvida det är så kommer vi att se naturligtvis i de ärenden som kommer till Locums styrelse och passerar beredningen för strategiska fastigheter.

Jag är glad och nöjd över det tydliga svar som du ger här i dag, och jag hoppas att det kommer att visa sig vara med sanningen överensstämmande. Tack för att du besvarade min fråga!

Anförande nr 85
Landstingsrådet Lindquist (M): Jag vet inte vilka tjänstemän du har lyssnat till och i vilket sammanhang de har sagt det du nämnde. Det är väldigt svårt för mig att ha någon personlig dialog med människor som jag inte vet vilka de är.

Vad personer tycker privat eller i informella sammanhang är för mig ganska irrelevant. Det viktiga är att de beslut som vi fattar implementeras i enlighet med besluten som sådana. Det är i samband med att vi fattar investeringsbesluten som vi faktiskt fastställer vilka miljökrav som ska gälla, och jag som landstingsråd kommer att se till att vi lever upp till dem som vi har satt upp.

Anförande nr 86
Tomas Eriksson (MP): Jag har valt att inte namnge några av de här personerna, för jag vet inte om det egentligen skulle tjäna den här debatten.

Du är politiskt ansvarig, vilket du vet om, och du uttrycker en klar och tydlig ståndpunkt här i fullmäktigesalen. Därför utgår jag ifrån att det är det som kommer att bli vägledande och att det är det arbetet som kommer att utföras framöver.

Anförande nr 87
Landstingsrådet Lindquist (M): Jag har inget mer att tillägga. Självfallet kommer jag att se till att de beslut som vi fattar här i landstingsfullmäktige, i landstingsstyrelsen och i Locum kommer att implementeras så som de är fattade.

Fråga 7

Anförande nr 88
Kerstin Burman (V): I september förra året lade Vänsterpartiet en skrivelse i HSN om tillämpningen av villkoren för assisterad befruktning när det gäller samkönade par, en tillämpning som vi tyckte var problematisk. Tyvärr röstades den ned, men när vi tog upp frågan i år igen var det flera partier, i princip alla, som ställde sig bakom den skrivelsen, vilket var mycket glädjande.

Nu, den 3 november, förtydligade vi ju villkoren i hälso- och sjukvårdsnämnden och beslutet skulle börja gälla omedelbart.

Det här rör ett fåtal vårdgivare, två om jag har räknat rätt. Den senaste månaden, och så sent som förra veckan, har jag dock fått höra att den gamla tillämpningen kvarstår. Jag vet att också Liberalerna har blivit upplysta om detta. Därför har jag ställt den nu aktuella frågan till dig, Anna.

Anförande nr 89
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack för frågan! Jag vill vara väldigt tydlig. När hälso- och sjukvårdsnämnden har fattat beslut om ett regelverk så ska det gälla. Självklart är det så, och beslutet ska tillämpas omedelbart.

Det beslut som vi pratar om nu innehöll också ett tydligt uppdrag att informera berörda vårdgivare, och det är naturligtvis olyckligt om informationen inte har nått fram. Precis som du säger har jag också fått signaler om fall där upplevelsen är att det beslut som fattades för drygt en månad sedan inte tycks vara känt av vårdgivarna. Med anledning av det har jag också tagit kontakt med hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Jag vet att det pågår ett arbete, och det kommer att hållas möten under veckan om just de här frågorna i akt och mening att se till att den information som är korrekt ska nå ut så brett som det behövs.

Det finns verkligen anledning att säkerställa att reglerna följs. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har ju, som jag sade, det tydliga uppdraget att kommunicera beslutet. Det har gjorts, om än inte i omedelbar anslutning till beslutet och kanske heller inte så att mottagaren hittills har riktigt förstått vad det är som gäller.

Vi bör se till att följa den här frågan noga så att följsamheten till beslutet blir korrekt. Det här handlar ju om människor som behöver och som inte heller önskar något hellre än att få den här hjälpen.

Om jag får blicka lite framåt så vill jag säga att jag tror att vi har anledning att återkomma i frågan också, för det är ju förändringar på gång även på nationell nivå som handlar om – vilket jag hoppas mycket på – att ensamstående ska få rätt till insemination. Allt det som händer på nationell nivå måste vi förstås också beakta här i landstinget. Det kan förhoppningsvis leda till regelförenklingar så småningom.

Anförande nr 90
K e r s t i n B u r m a n (V): Tack för ditt svar! Det gläder mig att höra att du har kontaktat och efterfrågat åtgärder från förvaltningen. Det var inte det svar som de personer som jag har haft kontakt med upplevde att de hade fått. Det är väldigt glädjande och tydliggörande.

Jag hoppas också att vi kan få en återrapportering av den här frågan, för den har verkligen dragits i långbänk av olika skäl. Den återrapporterades sent och det har tagit väldigt lång tid. Människor väntar. Jag hoppas att vi, som du säger, kan följa upp frågan och få en återrapportering i nämnden om de åtgärder som vidtagits så att vi verkligen säkerställer människors rätt till assisterad befruktning.

Anförande nr 91
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Det ska vi absolut göra i nämnden. Jag tycker att vi ska följa frågan i nämnden. Vi behöver också jobba vidare. Från Alliansens sida visas det genom att det ju finns med i vårt budgetbeslut från i våras att landstinget ska jobba med vårdval IVF, för det är ju väntetider i detta sammanhang också. Och när det handlar om syskon så är det inte lika prioriterat som det första barnet. Det gör också att man kan få vänta en tid, och det upplever många naturligtvis som väldigt jobbigt. Det vore önskvärt att få en bättre ordning även för det.

Låt oss följa frågan och agera i nämnden utifrån hur förutsättningarna förändras.

Anförande nr 92
K e r s t i n B u r m a n (V): Ja, så intressant att du berör det perspektivet också! På den punkten har vi många kreativa tankar tillsammans med professionen om hur vi ska kunna sänka väntetiderna. Det kan ju handla om höjda ersättningar för donatorer, att man tar med en kompis som donerar om man får förtur och liknande saker.

Det låter som om vi har all anledning att återkomma till frågan. Vi hoppas att vi blir inbjudna till sådana samtal om de förs.

Anförande nr 93
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Vi är verkligen beredda att diskutera olika lösningar i den här frågan. Jag tycker att det är viktigt att alla förstår skillnaden.

När man är barnlös och inte har något barn alls så får man hjälp av landstinget, verksamheten är också finansierad av landstinget. När det handlar om syskon handlar det mer om att man får ta eget ansvar och det är också något som man betalar själv för.

Jag tycker att vi ska underlätta detta så mycket som det bara är möjligt, men med den brasklappen att vi inte ska skapa någon undanträngning av de barnlösa paren. Men kreativa lösningar på problemen i dagens situation vill jag gärna att vi ska dela med varandra.

Fråga 8

Anförande nr 94
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Bakgrunden till den här frågan är denna. Dels har två privatpersoner, tydligen oberoende av varandra, vänt sig till mig i egenskap av ledamot i trafiknämnden med frågor i det här plattformsärendet. Dessutom var frågan uppe på trafiknämndens möte förra veckan mot bakgrund av en motion som väckts av Anna Sehlin.

Trafikförvaltningen hade lämnat sina svar. Då visade det sig att trafikförvaltningen just inte sade någonting alls. Det var ett väldigt intetsägande svar.

Jag vände mig då själv till förvaltningen för utbyggd tunnelbana, man jag fick heller inget svar.

Det här är ju trots allt en fråga som pockar på. Hur tänker man göra med plattformsväggarna i den tunnelbana som byggs nu och hur tänker man göra i befintlig tunnelbana? Motionen kommer väl upp till behandling i fullmäktige i februari, men vi kanske ska börja med att värma upp lite redan nu.

Anförande nr 95
Landstingsrådet T a m s o n s (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Tack, Rickard Wall, för din fråga! Jag tror att den egentligen inte handlar om plattformsväggar – som vi har ganska många av för att hålla uppe tak och annat vid plattformarna – utan det som kallas plattformsskärmar i tunnelbanan.

Du har helt rätt i att plattformsskärmar är en mycket viktig del i ett arbete som handlar om ökad trygghet i vår kollektivtrafik. Som exempel på de fördelar man sett på platser där detta har prövats kan man märka bland annat skydd mot olovligt spårbeträdande med tillhörande risker med anledning av detta i form av personolyckor.

Samtidigt ska vi ha stor respekt för att plattformsskärmar ju innebär att man skulle tillföra ny teknik till vårt tunnelbanesystem där det ju i huvudsak diskuteras. Ny teknik innebär nya gränssnitt mellan personalen som är där och angränsande tekniska system, och detta

kommer i sin tur också att kräva nya arbetssätt och rutiner för att hantera dessa gränssnitt i den praktiska verkligheten.

Sedan en tid tillbaka har vi ju tagit ett initiativ för att inom det som kallas för Program röda linjen utreda införande av automatdrift. Som en del i det arbetet studeras också plattformsskärmar. Detta är en utredning som har pågått en längre tid och som är planerad att redovisas för trafiknämnden i början av år 2016, alltså i början av nästa år.

Utifrån den utredningen och det ärende som jag ser framför mig ska presenteras för nämnden, så utgår jag också ifrån att enskilda partier eller nämnden samlat kan fatta beslut om hur man ser på hur vi bör eller inte bör gå vidare i frågan om plattformsskärmar i tunnelbanan.

Vi kan dock också konstatera att vi inför plattformsskärmar när det gäller Citybanan, och det innebär att vi kan dra lärdomar av det arbetet. Men, som sagt var, tror jag att det behövs ett särskilt utredningsarbete som är gediget gjort med koppling till just tunnelbanan. Det arbetet måste bli färdigt. Utifrån detta kan vi sedan dra våra slutsatser och fatta våra beslut som vi också måste vara beredda att finansiera.

Anförande nr 96
Rickard Wall (–): Jag tackar för det svaret som trots allt går lite längre än det som vi fick från trafikförvaltningen!

Men inför nästa år kan vi ändå se en struktur i den här frågan. När man bygger helt ny tunnelbana, en helt ny linje – till exempel gula linjen –, då börjar man från början och då har man en ingång till frågan om plattformsskärmar. När man bygger ny tunnelbana inom befintligt system så har man en annan ingång. När man bygger inom befintliga system så har man en annan ingång.

På något sätt känns det som om vi ledamöter skulle vara betjänta av att få en presentation av problemställningen, kanske strukturerat på det här sättet.

Anförande nr 97
Landstingsrådet Tamsons (M): Det är ju också ett sådant strukturerat arbete som kommer att presenteras för trafiknämnden när det strukturerade utredningsarbetet är färdigt.

Jag tror, som sagt var, att det är av central vikt när vi diskuterar den typen av stora investeringar, såväl finansiellt som när det gäller påverkan och åverkan på både vår tunnelbanemiljö och arbetssätt och rutiner i tunnelbanan, att det krävs att vi faktiskt gör ett gediget förarbete inom politiken för att kunna ta ställning till det hela och att ha ett gott underlag som utgångspunkt för våra diskussioner. Det är ju ett arbete som pågår, och det är ett arbete som vi sedan kommer att kunna presentera för nämnden och lägga till grund för just ett sådant ställningstagande och en sådan diskussion i politiken.

I detta sammanhang är det väldigt viktigt att säga att det inte är någon hemlighet att plattformsskärmar är förknippade med stora investeringskostnader. Det krävs därför också att politiken är villig att ta höjd för att kunna bära sådana investeringskostnader. Politik är på riktigt och politik måste också finansieras.

Anförande nr 98
Rickard Wall (-): Det känns när vi diskuterar den här frågan som att vi för stunden har nått vägs ände. Nu verkar det som att jag har fått den information som är möjlig att få, och med det ambitiösa och respektfulla svar som jag har fått av trafiklandstingsrådet Kristoffer Tamsons är det inte mycket annat att göra än att tacka för det svaret.

Fråga 9

Anförande nr 99
Landstingsrådet S j ö s t r ö m (S): Tack ordförande, ledamöter och åhörare! Jag ställer en fråga till Peter Carpelan. Så sent som förra fullmäktige debatterade vi ju årets sommarkris inom sjukvården i Stockholms län. Vi kunde då konstatera att vi fortfarande hade många stängda vårdplatser sent på året – icke disponibla om man så vill – framför allt på KS i Solna och Huddinge. Med andra ord påverkade sommarsituationen hela hösten och är fortfarande påverkande. Nu är vi inne i influensatider som drabbar våra invånare, men även vår vårdpersonal drabbas ju. Förra året var det stora problem med personalbrist och högt tryck i vården, och inget talar för att denna situation skulle vara påtagligt annorlunda i år.

Under hösten har jag återkommande lyft frågan om just det här med korta och långa för att trygga kompetensförsörjningen och bemanningsplaneringen, öka medarbetarnas delaktighet i organisering och planering, förbättra arbetstiderna – främst slopat treskift och att jobba max två av fem helger, men också att minska arbetstiden på våra akutmottagningar – samt systematisera och förbättra introduktionen, med mera.

När man tittar på de olika förslag som vi har lämnat blir det också intressant att ställa frågan till ansvarigt personallandstingsråd: Har du möjlighet att berätta om de åtgärder som du vidtagit för att se till att situationen i vården inte blir riktigt lika katastrofal i år som tidigare jul- och nyårshelger?

Anförande nr 100
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Ordförande, ledamöter! Vad gäller frågan så tycker jag att den dels är en smula insinuant – om jag tror att situationen blir ”lika katastrofal” – och dels en smula märklig, därför att Jens Sjöström är väl införstådd med vad det här handlar om. Vi har fått rapporter så sent som den 1 december från ansvarig chefläkare Anna Nergårdh vad gäller sammansättningen av personalstyrkorna och hur läget ser ut på våra akutsjukhus under de stundande helgerna. Därför är jag förvånad över frågan över huvud taget.

Det är så att vi har fått en ordentlig rapportering över läget, och akutsjukhusen är öppna i lika stor utsträckning som förra året men kommer att ha mer öppettider vid trettonhelgen och mindre vid jul, därför att det är så utfallet i patienttillströmningen har varit, erfarenhetsmässigt.

Den så kallade prehospitala vården vad gäller ambulanser kommer att vara utökad med minst tre ytterligare ambulanser jämfört med vad som normalt är fallet, och 1177 Medhelp har också ett bra samarbete vilket gör att vi kommer att ha en bra kontroll på situationen. Chefläkarna har ständig kontakt med varandra för att stämma av läget. Veckorapportering av läget med sammanfattande rapporter finns också.

Anförande nr 101
Landstingsrådet S j ö s t r ö m (S): Tack ordförande, och tack Peter för svaret! Jag tycker inte att frågan är insinuant. Jag ställer ju dessutom frågan inte om hela organisationen utan vad *du* har vidtagit för åtgärder för att komma till rätta med den situation som tidigare och hittilldags har rått.

Låt mig bara nämna några tal. I vecka 49 hade vi enligt rapporten 374 stängda vårdplatser, varav 268 på Karolinskas båda sajter. Om vi går tillbaka till statistiken strax innan förra årets jul- och nyårshelger så kan vi konstatera att vi i vecka 48 hade 3 221 disponibla platser mot i år 3 103. Alltså har vi 118 platser färre i år motsvarande vecka. Förra långhelgernas statistik visar också att vi gick ned på 2 816 disponibla platser vecka 52 och 2 709 disponibla vecka 1, och inte ens när vi hade kommit så långt fram som i vecka 9 hade vi fått samma antal platser som vi hade i vecka 48.

Därför frågar jag dig återigen: Finns det skäl att vara ännu mer orolig i år än förra året?

Anförande nr 102
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Tack så mycket, herr ordförande, ledamöter! Jag tror inte det finns anledning att vara mer orolig i år. Det är alltid en ansträngd situation att få tillräckligt med personal under julhelgen när många vill ha semester och vara lediga. Men vi har, som jag bedömer det, kontroll på läget.

Du pratar om stängda vårdplatser, men det är en mer långsiktig fråga som vi har brottats med både i Stockholms läns landsting och i andra landsting och regioner i hela landet, där vi märker att vi har en personalbrist inom vissa specialiteter på sjuksköterskesidan framför allt. Men länets akutsjukhus har minst lika många eller fler vårdplatser öppna denna julsäsong jämfört med förra året, och min bedömning är att det kommer att vara en bättre situation än vad det var förra året i alla fall.

Det som jag gör frågar du efter. Jo, det är att se till att vi har en tillräcklig planering för att kunna överbrygga de semester- och ledighetsperioder som ändå infinner sig. Såvitt jag kan bedöma enligt ansvarig chefstjänsteman har vi läget under kontroll, så långt det kan vara överblickbart.

Anförande nr 103
Landstingsrådet S j ö s t r ö m (S): Tack för det! Bara en liten fråga till. I rapporten inför årets långhelger skrivs bland annat att Karolinska universitetssjukhuset har brottats med särskilda bemanningssvårigheter under hösten och bedöms ha svårt att ha lika många platser öppna som förra året. Jag ställer frågan till dig: Är det så att du anser att vi den jul- och nyårshelg som vi nu närmar oss kommer att ha mindre problem när det gäller öppna vårdplatser än vad vi har haft föregående år?

Anförande nr 104
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Tack, herr ordförande, ledamöter! Det är klart att det alltid är svårt att överblicka jul- och nyårshelgerna, det får vi ha den största respekt för. Men det är också så att bedömningen enligt de rapporter jag har fått, främst från ansvarig chefstjänsteman, är att läget under denna jul- och nyårshelg kommer att vara bättre. Som jag sade ändrar man också bemanningen och kommer att ha fler personal i tjänst över trettonhelgen än över jul- och nyårshelgen därför att tillströmningen bedöms vara högre vid den tiden, i slutet av julhelgerna, och då behövs det också mer folk i tjänst. Planeringen är därför inriktad på det sättet.

Stockholms läns landstings bemötandepris 2015

Anförande nr 105
M a r i a F ä l t h (KD): Tack, fru ordförande! Jag har förmånen att ha varit ordförande i juryn det här året. Vi har samlats, både förtroendevalda och representanter för HSO, SRF och DHR, vid några tillfällen för att utse årets pristagare för landstingets bemötandepris. Det har varit ett spännande jobb, men vi kom snabbt fram till årets pristagare. Det är jätteroligt att få meddela att årets pris har gått till *Astrid Lindgrens barnsjukhus, Barnmedicin 3 neuropediatrik*.

På mottagningen bedöms och behandlas barn med neurologiska sjukdomar och andra funktionsnedsättningar. På mottagningen arbetar man ofta i team för att kunna ge en så bra och komplett vård som möjligt med patienten i centrum. I teamen ingår läkare, specialistsjuksköterska, psykolog, sjukgymnast, logoped, kurator, arbetsterapeut och specialpedagog.

Nu kommer jag till juryns motivering till att Astrid Lindgrens barnsjukhus ska få årets bemötandepris.

Mottagningen arbetar i ett projekt för att förbättra det akuta omhändertagandet av barn med flera funktionsnedsättningar. Barn som har flera funktionsnedsättningar har ofta en omfattande och komplex kontakt med sjukvården, möten med många olika specialiteter och ett flertal besök vid akutmottagningar. Projektet syftar till att ge alternativ till besök vid akutmottagningar för att öka barnets trygghet samt ge ett bättre omhändertagande.

Astrid Lindgrens barnsjukhus, Barnmedicin 3 neuropediatrik tilldelas bemötandepriset 2015 för sitt arbete med att förbättra omhändertagandet för barn med flera funktionsnedsättningar i syfte att underlätta patientens vardag, samt för det etiska förhållningssätt som genomsyrar arbetet.

Med de orden har jag glädjen att överräcka ett diplom till två representanter från barnpediatriken. Ni kommer också att få en del andra saker, men här är ett diplom för ert fantastiska arbete.

Tack för biståndet av landstingets presidium. Prissumman är alltså 100 000 kronor och ska i första hand användas till fortbildning av personal. Det ingår också en möjlighet att anordna ett fortbildningsseminarium för bland annat oss förtroendevalda om just det ni arbetar med, barn med funktionsnedsättningar.

Ett stort grattis till Astrid Lindgrens barnsjukhus och neuropediatriken!

Anförande nr 106
C h r i s t i n a E n g s t r ö m , Astrid Lindgrens barnsjukhus: Tack så hemskt mycket! Vi är otroligt glada att arbetet runt ett bättre omhändertagande av barn som har flera olika typer av funktionsnedsättningar, våra svårast sjuka barn, har fått den här uppskattningen.

Det är ju så att vi har fått en betydligt bättre sjukvård och omvårdnad, och vi har nu många barn med flera funktionsnedsättningar som lever bra liv – men det behövs mycket stöd och det behövs mycket arbete, och vi alla som tar hand om dem behöver kunna samarbeta på ett annat sätt. Det är faktiskt ett väldigt roligt arbete, och det är roligt att se denna entusiasm runt omkring. Vi jobbar också tillsammans med föräldrarna, vilket har varit otroligt inspirerande.

§ 189 Kungörelse och annonsering

O r d f ö r a n d e n : Vi har en liten justering av föredragningslistan. Det är så att vi har ett ärende under Valärenden, punkt 30, om utseende av ledamöter till hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden. Jag föreslår att vi då först beslutar om antalet ledamöter och därefter väljer de ledamöter och ersättare som ska ingå i nämnderna. För att det ska vara helt korrekt frågar jag nu fullmäktige om vi kan göra på det sättet och behandla detta som ett brådskande ärende.

Anförande nr 107
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Tack fru ordförande! Det var alldeles utmärkt att det nu klubbades att vi på Valärenden först tar antalet, 19 eller 20, och sedan namnen. Men det finns ju en fråga som saknas på dagordningen, och det är att göra på precis samma sätt när det gäller landstingsstyrelsens ledamöter och ersättare. Jag skulle vilja berätta om varför vi inte kan göra den omröstningen i dag, hur vi ser på detta och förstås lämna in en protokollsanteckning som förklarar varför detta är väldigt bekymmersamt.

Vi här inne verkar ju i en förtroendebransch – vi ber om folks förtroende. Politik handlar om att hålla vad man lovar och att lova sådant som man kan hålla. Moderaterna i den här församlingen har skapat ett trovärdighetsproblem och en förtroendeklyfta. Jag tänker nu lägga upp den överenskommelse som jag som gruppledare för Socialdemokraterna har undertecknat tillsammans med Torbjörn Rosdahl, gruppledare för Moderaterna.

När vi hade fullmäktige den 21 oktober efter valet förra året diskuterade vi om vi skulle ha 19 personer i landstingsstyrelsen, som är representativt utifrån valresultatet och är det antal som vi hade under föregående mandatperiod, eller om man oortodoxt skulle ha ett jämnt antal och utöka med en person, som skulle tillfalla Moderaterna, för att få en konstruerad Alliansmajoritet, som inte avspeglar valresultatet. Dessvärre blev resultatet det senare eftersom Sverigedemokraterna valde att ge sitt passiva stöd för detta genom att lägga ned sina röster.

Jag har förstås många gånger läst protokollet från vårt fullmäktigemöte och vår separata överenskommelse från den dagen, där Moderaterna lovade en kontrollstation – att vi skulle få pröva frågan igen efter ett år. Om detta inte var möjligt med juridiken, sade Torbjörn Rosdahl: ”att vi helt enkelt en gång om året avsäger oss våra uppdrag – – –för då blir det den kontrollstation som de rödgröna så gärna vill ha”.

Tyvärr kan man inte lita på Landstingsmoderaterna och Torbjörn Rosdahl. Vi kommer inte att få den här frågan prövad i dag. Man har använt juridiska spörsmål som hänvisning till varför detta inte står på dagordningen som vi har framför oss. Det är ganska svagt att skylla på juridiken, inte minst eftersom juridiken är så oklar och eftersom det här löftet från Torbjörn Rosdahl var ett svar på att om juridiken inte var glasklar så skulle i alla fall hans löfte vara glasklart.

Vi har förstås också kollat med juridiken och kan konstatera att det finns inget avgörande från högsta instans, Högsta förvaltningsdomstolen, men det finns ett avgörande på kammarrättsnivå som behandlar frågan, och det beslutet har överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen, som har beviljat prövningstillstånd. I juridisk mening betyder det att rätten erkänner att frågan om en kommun- eller landstingsstyrelse, som i rättslig mening betraktas som en nämnd, också kan ändras under löpande mandatperiod, är oklar och behöver prövas juridiskt.

Vi har även konsulterat professor Olle Lundin vid Uppsala universitet, en av Sveriges främsta experter inom det kommunalrättsliga området. Han bekräftar detta – rättskällorna är otydliga, men slutsatsen är att det absolut sannolikt är möjligt att ändra storleken på landstingsstyrelsen under mandatperioden.

Att försöka gömma sig bakom juridiken för att slingra sig undan ett personligt löfte – det håller faktiskt inte!

Vi har förstås också sett till att ni här inne, 149 folkvalda ledamöter från hela Stockholms län, skulle kunna få upp frågan på dagordningen genom att lyfta den ett flertal gånger. Vi hade en enkel fråga vid senaste fullmäktige, vi har lyft upp frågan i landstingsrådsberedningen och vi lade också en skrivelse i landstingsstyrelsen där vi yrkade på att fullmäktige skulle på lämpligt sätt få pröva frågan om 19 eller 20 inte bara i de stora nämnderna, som vi just har konstaterat, utan också i landstingsstyrelsen. Den skrivelsen har inte behandlats. Det är alltid ordföranden i ett organ som ansvarar för dagordningen – och vem är ordförande i landstingsstyrelsen? Torbjörn Rosdahl! Det här känns inte alls tillfredsställande.

Vi har alltså en överenskommelse att det här kan prövas årligen. Nu får vi inte pröva det i år, men frågan lever förstås vidare till övriga år den här mandatperioden. Jag är glad att vi i alla fall under ordförandens ledning har kunnat konstatera att under Valärenden kommer vi först att pröva om vi ska ha 19 i hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden, som

avspeglar valresultatet, eller om vi ska ha en konstruerad majoritet med stöd av Sverigedemokraterna i hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden.

Jag lämnar nu in vår protokollsanteckning och återkommer förstås till argumentationen om varför vi förespråkar 19 när det är dags för den punkten.

Ordföranden: Tack, Erika. Jag var inte riktigt på det klara med att du skulle gå in i debatten så. Jag skulle vilja föreslå att vi tar den här debatten under Valärenden när vi kommer till det. Nu har du fått göra ditt första inlägg. Jag vill också markera min inställning i den fråga som gäller landstingsstyrelsen. Vi får vänta och återkommer. Ni kommer ihåg vad Erika sade och kan argumentera på ömse håll.

Vad mycket man kan hitta på under justering av en föredragningslista! Det kanske var lite vågat att ta upp den frågan speciellt? Men nu är det gjort och vi kan i alla fall fastställa föredragningslistan.

§ 194 Uppdatering av finanspolicy för Stockholms läns landsting

Anförande nr 108
Tomas Eriksson (MP): Tack fru ordförande! Den som har minnet med sig minns säkert att vi hade en debatt i den här salen för inte alltför länge sedan som handlade just om landstingets finanspolicy och hur vi placerar de stiftelsemedel som landstinget förfogar över. Det är ju, som även då konstaterades, i sammanhanget inte jättestora summor pengar ur landstingets perspektiv men ändock våra pengar och ur ett symboliskt perspektiv väl så viktiga. I det sammanhanget yrkade vi i Miljöpartiet i vår motion på att man skulle skriva in som en tydlig del i placeringspolicyn att man inte skulle placera pengar i sådan verksamhet som hade en väsentlig klimatpåverkan.

Nu föreslår landstingsstyrelsen med landstingsrådet Torbjörn Rosdahl i spetsen en viss revidering av den befintliga finanspolicyn. Det är mindre justeringar, men ur Miljöpartiets perspektiv anser vi att man då lika gärna också kunde ha gjort de justeringar som vi faktiskt yrkade på i vår motion, eftersom det framfördes som ett av argumenten i den debatten att vi nog i sak var ense om att vi ska placera våra pengar så bra som möjligt men att man av olika skäl inte ville genomföra just de förändringar som vi valde.

Utifrån detta skulle jag vilja yrka på vårt förslag till beslut från landstingsstyrelsen.

Anförande nr 109
Pia Ortiz Venegas (V): Tack så mycket! Även vi stod bakom det här förslaget i landstingsstyrelsen, och där yrkade vi i första hand återremiss av finanspolicyn. Återremissen ville vi ha just för att komplettera med tydliga förslag till riktlinjer kring etiska, klimat- och miljömässiga hänsyn vid placering, som tydligt stipulerar vilken typ av finansiella placeringar som ska undvikas respektive främjas, samt hur uppföljning av befintliga placeringar ska ske. I andra hand, om återremissen föll, yrkade vi på att finansiella placeringar ska följas upp utifrån Internfinans gällande placeringspolicy minst en gång per år. Vi står bakom de yrkandena fortfarande i dag.

Vi kan konstatera att i tjänsteutlåtandet till det här ärendet finns det ingen som helst miljökonsekvensbedömning, därför att man anser att den inte behövs. Det kan jag tycka är lite häpnadsväckande, därför att just de obefintliga riktlinjerna kring placeringar möjliggör ju faktiskt – och kan till och främja – att man placerar i klimatpåverkande branscher. Därför borde miljökonsekvensbedömningen snarare ha varit att det i avsaknad av dessa riktlinjer finns risker för miljöpåverkan. Men man har alltså inte gjort någon bedömning alls.

Vi yrkar fortfarande i första hand återremiss och i andra hand på att de finansiella placeringarna ska följas upp utifrån Internfinans gällande placeringspolicy minst en gång per år.

O r d f ö r a n d e n : Inte för att jag ska lägga mig i, men det senare hoppas jag verkligen sker!

Anförande nr 110
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Tack så mycket. Jag börjar med att yrka bifall till förslaget, för de förändringar i finanspolicyn som föreslås är effekter av förändrat internt arbetssätt och förändringar i omvärlden, och vidare föreslås en utökning av placeringsmöjligheter. Redan i dag ska landstingets finanspolicy präglas av balanserat risktagande och långsiktighet, och presenterat förslag till uppdaterad finanspolicy avspeglar mycket väl den utgångspunkten.

Jag vill lägga till att när Internfinans hade sitt sammanträde förra veckan var den här diskussionen uppe i styrelsen, där det sitter väldigt många kunniga, som kunde se vissa problem med att slå ihop det hela men ändå sade att det som går att göra tar man med i nästa revidering – mer skyndsamt är det inte. Man behöver inte skicka tillbaks ärendet för den skull, utan man jobbar utifrån den moral och etik som är praxis. Dessutom har man alldeles på eget initiativ tagit fram en utvärdering av hur man har placerat när det gäller stiftelser – och stiftelserna är som sagt en annan fråga än den som vi just nu ska fatta beslut om.

Anförande nr 111
M i c h e l S i l v e s t r i (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Vi miljöpartister gillar ju återvinning, så jag tänkte återvinna en del argument från den motionsdebatt som min partikollega Tomas Eriksson nämnde för en liten stund sedan, när vi just var inne på att förbättra policy, riktlinjer och reglemente för de medel som landstinget förvaltar i olika sammanhang och på olika sätt. Som ni kanske minns från den debatten lyfte vi exempel. Vi hade granskat just stiftelsemedel, men vi tycker att reglerna bör gälla generellt, alla landstingets pengar, i den mån det är möjligt.

När det gällde stiftelsemedlen hittade vi bland annat pengar som låg i aktier för ett stort koncernbolag som i många sammanhang i medierna tydligt har förknippats med barnarbete i leverantörsleden och där många andra stora förvaltare – även landsting – har dragit bort placeringar av det slaget. Det tycker vi att även Stockholms läns landsting bör göra.

En annan placering som vi tyckte var tveksam var i ett finansbolag. Bara för några månader sedan blev detta finansbolag varnat av Konsumentverket och fick också böta för att man hade en bristande kreditbedömning av sina kunder i sitt snabblåneföretag. Därför tycker vi att det finns flera skäl att ta bort en sådan placering.

Ytterligare ett exempel jag kan nämna är ett fastighetsföretag som ägnade sig åt att bygga lyxbostäder i södra Florida, i områden som utan tvekan kommer att dränkas på grund av klimatförändringarna så småningom. Vi har svårt att förstå varför landstinget ska placera pengar i sådant.

Det var några argument som vi tycker tydligt pekar på att den finanspolicy som gäller i dag inte är fullt tillräcklig, och inte heller med de mindre revideringar som nu är föreslagna. Med stöd i det vidhåller vi från Miljöpartiet och Vänsterpartiet våra yrkanden – i första hand alltså återremiss, i andra hand bifall men då med tilläggsförslag att skärpa upp de årliga granskningarna med mera.

Anförande nr 112
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Det finansbolag som du hänvisar till har man genomlyst extra noga – en i styrelsen som har varit ordförande i en AP-fond fick det uppdraget, och han kom fram till att det finns inga anmärkningar kvar. Det fanns en anmälan och man fick böta 500 000 kronor, men man rättade till allting på nio dagar. Och det går att låna max 250 000 kronor. Han ställde den retoriska frågan: 250 000 kronor har man en chans att betala tillbaks i sin livstid, men alla ni som lånar 4 eller 5 miljoner till era villor har ju inte en chans att betala tillbaka i er livstid. Nu fanns det väl inget svar på den, det vara bara en filosofisk fråga.

Barnarbete – nej, självklart ska man inte delta i sådant. Upptäcks det så ska det naturligtvis försvinna från aktieportföljen, det är vi helt överens om.

Men det är viktigt att ha fakta även här, och vi tackar Michel. Det är bra med nya glasögon. Internfinans tycker också att det ska gå rätt till. Om vi alla hjälps åt så kommer vi att få en bättre och renare aktieportfölj över huvud taget.

Anförande nr 113
M i c h e l S i l v e s t r i (MP): Tack, ordförande! En liten kort replik till Torbjörn Rosdahl. Det var ju ändå så, om vi går tillbaka till den föregående debatten om vår motion, att vi pekade på flera tveksamheter kopplade till det där snabblåneföretaget som du var inne på. Vi tyckte nog att vi fick ett tydligt och konkret facit från Konsumentverket när företaget faktiskt fälldes, efter motionsbehandlingen. Därför känns det lite konstigt att du nu tar det som någon sorts faktaredogörelse och försöker läxa upp mig – det tycker jag är irrelevant i sammanhanget.

Jag vidhåller mitt yrkande om bifall till Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 114
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Även de bästa kan bötfällas – vårt eget landsting har bötfällts, senast vid några tillfällen när Konkurrensverket har tyckt att våra upphandlingar inte har gått rätt till.

Sedan måste jag rätta mig själv. Jag tog i lite för mycket när jag sade 250 000 – det var 25 000 per person som lånar. Det är den nivån vi pratar om.

Anförande nr 115
M i c h e l S i l v e s t r i (MP): Jag konstaterar bara att finanslandstingsrådet finner det helt i sin ordning att bötfällas av olika skäl, oavsett om det är ett finansbolag eller Stockholms läns landsting.

Anförande nr 116
P i a O r t i z V e n e g a s (V): Tack så mycket. Jag tycker att den här diskussionen som jag har lyssnat på nu, och Torbjörns inlägg om ”bara 25 000 kronor”, visar ganska tydligt att vi behöver etiska riktlinjer i vår finanspolicy. Jag har lite svårt att förstå hur man kan negligera ett finansbolag som alltså inte följer den praxis som gäller på marknaden och som sitter och ger ut 25 000-kronorslån till människor utan att göra kreditprövningar. Det kan ju låta som lite pengar, men de som har sett några av alla dessa Fakta-program om SMS-lån vet vad som händer – de 25 000 kronorna växer väldigt snabbt till mycket mer. Lånar man då ut dem till personer utan att ens veta om de har en inkomst och hur pass skuldsatta de redan är så kan det knappast försvaras.

Jag tycker att det är rätt självklart att ett landsting i vår storlek ska ha etiska regler när det gäller hur vi placerar våra pengar, och jag kan inte riktigt förstå den negativitet som råder i frågan från moderat håll.

Anförande nr 117
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Vi måste ha ordning i debatten. Det är inga SMS-lån. Man sitter hemma och ansöker om ett lån på Internet, precis som man gör till Nordea till exempel. De är godkända av Finansinspektionen och uppfyller alla kriterier. Sedan har de vid något tillfälle gjort någonting som föranledde att de skulle få ett straff, och det rättade de till på nio dagar och befinner sig nu helt i linje med vad myndigheterna vill.

Blanda inte ihop SMS-lån och Internet! Och de tar alltid kreditupplysning. Det är oerhört viktigt att ni verkligen förstår vilket företag ni kritiserar.

O r d f ö r a n d e n : Jag har uppfattat att det finns två förslag: landstingsstyrelsens förslag att godkänna denna finanspolicy och Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag om återremiss. I det fall det blir bifall för att godkänna finanspolicyn finns det, om jag har uppfattat det rätt, ett tillägg om att man ska ha en årlig uppföljning.

Låt mig då ge närmast en sakupplysning. Jag har sysslat med sådant här ganska mycket, och jag har aldrig varit med om en kapitalplaceringsverksamhet som inte utvärderar minst en gång om året. Jag trodde faktiskt det var inskrivet sedan tidigare. När chefen för Internfinans var här talade hon, om jag inte missminner mig, just om hur viktigt det är och hur snabb kapitalmarknaden är i dag – ett år är jättelång tid eftersom det händer så mycket och så snabbt att man egentligen måste vara på den pucken dagligdags.

Ordningsfråga

Anförande nr 118
R i c k a r d W e s s m a n (M): Jag skulle vilja veta, innan vi går till beslut, vad det är vi röstar om. Är det förslaget från oppositionen att finanspolicyn ska uppdateras årligen?

O r d f ö r a n d e n : Jag har uppfattat att yrkandet från Miljöpartiet och Vänsterpartiet var att finansiella placeringar ska följas upp utifrån gällande placeringspolicy en gång per år. Det var därför jag tidigare ställde frågan om det inte alltid sker. Jag ställer detta förslag mot avslag.

Anförande nr 119
Landstingsrådet L i n d q u i s t (M): Eftersom Erika Ullberg ifrågasätter om vi ska ha ett avslagsyrkande vill jag bara påpeka att det spelar ingen roll om någon har ställt ett formellt avslagsyrkande under debatten, man måste alltid ställa en proposition med två alternativ, ja eller nej. I det här fallet missade ordföranden att ställa frågan om yrkandet skulle avslås, och innan det är gjort kan man inte dra någon slutsats om vad beslutet egentligen var. Därför är det helt korrekt att ordföranden gör om voteringen.

O r d f ö r a n d e n : Ja, det var det jag försökte säga.

Anförande nr 120
P i a O r t i z V e n e g a s (V): Eftersom det tydligen råder oklarhet om vad Miljöpartiet och Vänsterpartiet har yrkat om tänkte jag bara läsa upp det yrkandet. Jag har läst det upp det tidigare i talarstolen vid ett par tillfällen. Det lyder så här: att finansiella placeringar ska följas upp utifrån Internfinans gällande placeringspolicy minst en gång per år.

O r d f ö r a n d e n : Och det var även vad jag läste upp. Däremot råder det kanske lite osäkerhet i sakfrågan, om inte detta redan sker.

Anförande nr 121
T o m a s E r i k s s o n (MP): För egen del känner jag mig lite bekymrad över att vi hamnar i den ordningen att vi behöver ta om yrkanden när klubban redan har fallit.

Dessutom, fru ordförande, tycker jag kanske inte att det är på sin plats att recensera partiernas yrkanden från presidiet.

O r d f ö r a n d e n : Det var inte en recension, det var en fråga om sakförhållanden. Jag tar på mig att jag skulle ha ställt proposition från början.

Anförande nr 122
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Jag bedömer att det var en likalydande att-sats från Vänsterpartiet som redan finns, och då känns det konstigt att lyssna på en att-sats. Det känns väldigt konstigt att gå emot Vänsterpartiet när det redan står att det ska ske en gång om året – det blir nästan lite schizofrent, skulle jag vilja säga!

Jag ska inte recensera fru ordföranden, men så här i efterhand kanske man kan ifrågasätta om förslaget ens borde ha tagits upp eftersom det ligger i förslaget – egentligen det fru ordföranden sade från början. Det känns konstigt att rösta nej till något som vi redan har sagt ja till eftersom vi har yrkat bifall till förslaget.

O r d f ö r a n d e n : Det var det jag försökte säga från början, men jag fick ingen respons. Nu har jag fått svar på den frågan. Men yrkandet från Miljöpartiet och Vänsterpartiet kvarstår?

Anförande nr 123
M i c h e l S i l v e s t r i (MP): Jag skulle bara vilja ge en sakupplysning med anledning av att ordföranden undrar över yrkandet. Det är så att i princip kanske det har stått så tidigare, att det ska vara en årlig uppföljning, men vi har ju tydligt pekat på exempel där man när det gäller stiftelsemedel tidigare har brutit mot policyn när man har tillåtit placeringar i bolag som är kopplade till barnarbete. Då finns det alltså anledning att tydliggöra detta med en regelbunden uppföljning – helt klart, det går inte att ifrågasätta. Det är grunden till vårt yrkande.

O r d f ö r a n d e n : Det är alltså ett tilläggsförslag till beslutet. Bifaller fullmäktige Miljöpartiets och Vänsterpartiets tillägg? Avslås detsamma? Jag finner att fullmäktige har avslagit det. Reservation anmäls.

§ 195 Budget 2016 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling samt plan för verksamhet och ekonomi 2016 samt plan för ekonomi 2017-2018

Anförande nr 124
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Jag tänkte göra en kort inledning till samtliga ärenden fram till och med nummer 22, för att de som kanske tittar på webben ska ha en aning om vad vi håller på med, och inte bara ta ärende för ärende med rubrik. Så tack för ordet!

Kommunalförbundets medlemmar är landstinget i Uppsala län, landstinget i Östergötlands län, Region Skåne, Stockholms läns landsting, Västerbottens läns landsting, Västra Götalandsregionen samt Örebro läns landsting. Kommunalförbundets ändamål är att skapa förutsättningar för och genomföra en gemensam investering i en anläggning för avancerad strålbehandling. Jag tror att de flesta av er vet att den anläggningen finns i Uppsala.

Av presenterad budget framgår det att verksamheten fortsatt är i ett uppbyggnadsskede. För 2016 budgeteras ett underskott på 25 miljoner kronor och för 2017 ett underskott på 6 miljoner. Redovisat budgetförslag är exklusive den planerade hotellverksamheten.

All verksamhet inom landstinget måste utmärkas av en fokuserad kostnadskontroll för att nedbringa kostnadsutvecklingstakten till en långsiktigt hållbar nivå. Detta gäller även de samverkans- och samarbetsprojekt som landstinget är engagerat i.

Med det sagt yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

§ 196 Anmälan av slutlig budget 2016 för Stockholms läns landsting

Anförande nr 125
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Fru ordförande! Samtliga nämnder och styrelser har rapporterat in lokala budgetar i enlighet med landstingsfullmäktiges budgetbeslut, som vi fattade här den 16 och 17 juni i år. Även investeringsbudgetar är inrapporterade i enlighet med landstingsfullmäktiges beslut.

I ärendet föreslås tekniska justeringar av landstingsbidragen för landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och tillväxt- och regionplanenämnden. Justeringarna är beaktade av respektive nämnds styrelse i slutlig budget för 2016. Dessa justeringar innebär inte några förändrade förutsättningar för Stockholms läns landstings ekonomi utöver landstingsfullmäktiges beslut om budget för Stockholms läns landsting för 2016 och plan för åren 2017–2019, samt investeringsbudget för 2016 och plan för 2017–2020. Budget innebär att verksamheterna även fortsatt får betydande resurstillskott.

Ordning och reda i ekonomin är en förutsättning för en långsiktigt hållbar utveckling. Samtidigt är det av yttersta vikt att understryka att det arbete som bedrivs för en minskad kostnadsutveckling och prioriteringar avseende investeringar är nödvändigt för att säkerställa att landstingets ekonomi även fortsättningsvis ska vara i balans.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut – tack för extratiden!

Anförande nr 126
D a n K a r e l i u s s o n (SD): Ordförande, ledamöter! Vi sverigedemokrater deltar inte i det här beslutet.

Anförande nr 127
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Jag anmäler att Vänsterpartiet inte heller deltar i det här beslutet utan hänvisar till eget budgetförslag.

Anförande nr 128
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Miljöpartiet anmäler också att vi inte deltar i beslutet utan hänvisar till eget budgetförslag.

Anförande nr 129
Landstingsrådet U l l b e r g (S): När det gäller ekonomin ser vi ett flertal oroväckande långsiktiga utmaningar och problem och en fortfarande för hög kostnadsökningstakt. När det gäller att justera slutgiltig budget deltar inte heller vi, med hänvisning till eget budgetalternativ.

§ 197 Förändrad organisation och styrning av Tiohundraverksamheten

Anförande nr 130
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Tack så mycket igen, fru ordförande! Nu står vi här efter många års diskuterande om hur vi ska förändra projektet Tiohundra. Nu tar vi bort ordet ”projekt” – Tiohundranämnden kommer i och med det här beslutet att permanentas från och med den 1 januari 2016.

Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje i dess nuvarande form upphör och nämndens uppgifter förs över till Kommunalförbundet Ägarsamverkan i Norrtälje sjukvård och omsorg. De anställda på sjukvårds- och omsorgskontoret i Norrtälje övergår i de flesta fall i kommunalförbundet, som byter namn till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje. Kommunalförbundets uppdrag utökas därvid till att omfatta beställaransvaret för hälso- och sjukvård samt omsorg om Norrtäljeborna.

Förändringen medför en förenklad organisation och en tydligare modell för beslutsfattande och en transparent insyn för huvudmännen, Stockholms läns landsting och Norrtälje kommun, vilket medför en bättre styrning av Tiohundraverksamheten.

Genom den nya organisationen förstärks målsättningen för Tiohundraverksamheten att med individen i centrum utveckla nya och integrerade verksamhetsformer och arbetssätt, såsom exempelvis e-hälsa inom kommunens ansvarsområden, för att härigenom uppnå större effektivitet i den samlade verksamheten och bli en testbädd och ett föredöme för andra delar av länet och till och med i Svea rike.

Jag yrkar därmed bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 131
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Tack, ordförande och fullmäktigeledamöter! Vad roligt att Tiohundra äntligen permanentas!

Vi lade dock ett särskilt uttalande i landstingsstyrelsen, som vi också hänvisar till här. Bland annat tycker vi att man måste se upp med alla de här vårdvalen så att de inte slår sönder den samverkan som finns i Tiohundra.

Men egentligen går jag upp för att jag hoppas att du kan svara, Torbjörn. Jag förstår att det har förekommit några diskussioner. Om man tittar längre bak i ärendet på de specifika ägardirektiven så ändras, vad jag förstår, inte de den här gången. Men i dem står det inte att Norrtälje sjukhus ska vara ett akutsjukhus som är öppet dygnet runt med somatisk specialistvård.

Eftersom ni vet att det snurrar frågor från medborgare så tror jag att man härifrån talarstolen skulle göra ett klargörande, att det är ingen förändring i ägardirektiven. Det står exempelvis: Bolagets verksamhet ska omfatta somatisk akutsjukvård. Jag vill att våra

medborgare ska förstå vad vi nu beslutar om, så kan du bara förtydliga det, Torbjörn? Jag tror att du och jag egentligen är överens om det här.

Anförande nr 132
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Ja, Håkan, det är juletid och vi är kanske överens om några saker lite extra mycket. I det här fallet har diskussionen, vad jag förstår, även förts i fullmäktige i Norrtälje. När jag pratar med ansvariga tjänstemän så säger de att den terminologi som man använder inkluderar att det är ett akutsjukhus som är öppet dygnet runt. Det kan bli lite förvirring om man inte säger det rakt ut på det här viset, men enligt vår terminologi kommer sjukvården i Norrtälje inte att förändras utan det kommer att fortsätta att vara ett akutsjukhus.

Anförande nr 133
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Bra, Torbjörn! Jag tror att vi framöver kanske bara ska fundera på att det är bra om vi har en terminologi som medborgarna förstår. Men nu har du sagt det här från talarstolen och det är glasklart, så den här gången litar jag på det du säger.

Anförande nr 134
K j e l l J a n s s o n (M): Ordförande och landstingsfullmäktige! Jag är väldigt glad åt att vi är framme vid den här permanentningen nu. Jag vill också tacka Socialdemokraterna för konstruktiva samtal för att komma överens om det här. Mycket bra samarbete!

Jag hoppas nu att det nya kommunalförbundet kan fokusera på att utveckla verksamheten och inte minst hålla i ekonomin framdeles så att de diskussioner som hela tiden har förts om pengar och pengar försvinner och att man mer har koll på grejerna och utvecklar verksamheten.

Sedan vill jag säga till Vänsterpartiet att vi ska vara rädda om vårdvalen. Jag anser att den som bäst väljer vilken läkare eller sjuksköterska man vill ha är patienten själv och inte landstingsfullmäktige.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 135
H a n n a S t y m n e - B r a t t (S): Ordförande, fullmäktige! Det är oerhört glädjande att vi i dag har enats om att permanenta Tiohundraverksamheten. Vi har i Norrtälje under en ganska lång tid bedrivit sjukvård och omsorg i projektform genom Tiohundrasamarbetet, så vi är glada att projektet nu är över och att verksamheten äntligen blir permanentad.

När vi samarbetar över kommun- och landstingsgräns och över partigränser finns goda förutsättningar att skapa riktigt bra och hållbara förändringar. Det är mycket bra för invånarna i hela Norrtälje kommun, men viktigt är också de verksamhetsmässiga vinster som vi kommer att skörda. I Norrtälje har vi ett mycket bra samarbete mellan de två huvudmännen, landstinget och kommunen, och vi kommer nu att ges ännu bättre förutsättningar att utveckla detta.

Jag vill också rikta ett stort tack till både landstinget och Norrtälje kommun som har jobbat fram förslaget att permanenta Tiohundrasamverkan. I och med det här förslaget kommer vi återigen tillbaka till grundtanken för Tiohundra. Det är vi väldigt glada för. Jag vill också understryka, precis som tidigare har sagts här, att ingen förändring angående sjukhuset står i ägardirektiven. Det ska vara dygnetruntsjukvård, precis som det är i dag. Tack så mycket!

Bifall till förslaget!

Anförande nr 136
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Från Miljöpartiets sida sällar vi oss till lovkören. Vi tycker att det är väldigt bra att detta går från att vara projekt till att bli permanentat. När man startar projekt gör man både misstag och bra saker. Nu har vi en organisation som härifrån och framåt kan utvecklas till ett flaggskepp som, precis som Torbjörn Rosdahl säger, kanske är något som kommer att kunna inspirera i hela landet.

Vi ser framför oss hur de äldre genom den här modellen mer konsekvent kommer att kunna skötas av en och samma läkare. Läkaren får möjligheter att samarbeta med såväl äldreboende som primärvård och hemtjänst.

”Testbädd” lyftes fram, det vill säga nya sätt att samarbeta. Det är alldeles utmärkt, speciellt nu när vi har ett tydligt mål för verksamheten som är nedtecknat i dokumentet. Målet är att åstadkomma en sammanhållen vård och omsorg med god kvalitet och tillgänglighet för individen och att ge förutsättningar för innovativt samarbete som ger upphov till samordnings- och effektivitetsvinster. Kommunalförbundets övergripande uppgift är att ansvara för att invånarna i Norrtälje kommun erhåller hälso- och sjukvård samt omsorg inklusive hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Det här målet måste nu alla beslut testas mot. Det är det vi hoppas kunna göra med samordningsvinster över vård- och omsorgsgränser. Vi har ett fint samarbete i dag, men vi ser fram emot nya sätt som man kommer att jobba på i Norrtälje. Därför yrkar vi givetvis bifall till detta förslag.

Anförande nr 137
L a r s T u n b e r g (L): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det är väldigt spännande att som ledamot sitta i Norrtäljes sjukvårds- och omsorgsnämnd och fatta beslut över hela spannet som omfattar både omsorg och vård. Tanken att föra samman den kommunala verksamheten och omsorgsverksamheten med sjukvården under en nämnd har varit fruktbar och väldigt bra. Kostnadsutvecklingen i Norrtälje är faktiskt något blygsammare än i övriga landstinget, vilket förstås är glädjande, och kvaliteten är dokumenterat god.

Ändå har det ibland lyst igenom att man drar åt olika håll. Sjukhuset, nämnden och omsorgen kan dra åt lite olika håll, trots att man har gemensamma huvudmän. Det kan lätt bli så med olika organisatoriska enheter. Det är någonting som vi har försökt att ändra på i Norrtälje.

Vi liberaler är glada över permanentningen. Vi tror också på den här justeringen av organisationen, där visserligen ett antal roller slås ihop men samtidigt antalet organisatoriska enheter begränsas. Liksom alla organisationsförändringar skapar det en initial oreda, men jag tror att det med ett klokt agerande kan lägga sig och att vi skapar en bra plattform för framtida verksamhet.

Anförande nr 138
A n d e r s O l a n d e r (C): Ordförande, ledamöter! Tiohundra har nu varit ett projekt i snart tio år. Vi i Centerpartiet är mycket positiva till att verksamheten permanentas. De justeringar som görs kommer att förbättra styrningen och ledningen och också göra verksamheten mer transparent. Det bygger på samsyn på de områden där landstinget och kommunen tidigare har haft ansvaret och det kommer att garantera att man kan följa upp vårdkedjor som är av godo för den enskilde och som skapar den bästa möjliga vården för Norrtälje kommuns medborgare.

Tiohundra har förutsättningar att vara en spjutspets när det gäller hur man kan organisera sjukvården och omsorgen, inte minst i ett område som har mer landsbygdskaraktär. Låt Tiohundra vara en testbädd för nya vårdformer och arbetssätt mellan landstinget och

kommunal verksamhet. Vi måste då anamma att Tiohundra har en särställning i förhållande till övriga vård- och omsorgssystem.

Norrtälje kommun är unik i detta sammanhang och i detta landsting och ska också kunna bedriva verksamheter som passar kommunens förhållanden. Ett mer specifikt område som jag tror kommer att vara intressant för oss är att utveckla e-hälsan.

Sjukhuset är basen i vården. Norrtälje sjukhus är inte ett närsjukhus, inte en närakut utan ett fullständigt akutsjukhus med specialistvård, öppet dygnet runt årets alla dagar, något som ibland inte framkommer när landstinget presenterar sina akutsjukhus. Sjukhuset är en resurs för alla, även övriga länsbor. Det är ca 200 000 människor som finns i det här området under sommaren. Jag tror att sjukhuset även skulle kunna ha en större roll i den framtidsplan som vi håller på och jobbar med i landstinget. Det gäller att se de specifika möjligheter som ett litet, väl fungerande sjukhus har. Jag tror att vi kan titta närmare på detta.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 139
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Presidiet, ledamöter och åhörare! Tiohundra är en verksamhet som vi från Kristdemokraterna är mycket stolta över. Vi har som politiker ofta pratat om att vi ska skapa system som verkligen sätter patienten och människan i centrum. Jag tycker att vi nu verkligen går från ord till handling.

Tiohundra är ett sådant bra exempel på en spännande lösning med mycket hög kvalitet, trots de stora utmaningar som ganska långa avstånd innebär i en region med generellt ganska låga hälsotal. Vi kristdemokrater har länge förordat lösningen att Tiohundra ska bli permanent. Vi är verkligen glada att vi kunde presentera det beskedet för ganska precis ett år sedan, när vi möttes här efter budgetfullmäktige i december 2014.

Jag är också glad över att vi fattar det här beslutet i dag, för jag tror att det innebär att organisationen har blivit lite tydligare och att man har samlat på sig lite mer erfarenhet. Jag är också glad över att det finns en överenskommelse över blockgränserna. Jag tror att det borgar för en god framtid för Tiohundra. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 140
H a n s A n d e r s s o n (L): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar väl med att säga: Äntligen har det här projektet blivit ett permanent tillstånd. Det är kanske framför allt bra för medborgarna i Norrtälje kommun men även för dem som har jobbat i den här organisationen. Att jobba i ett projekt är inte så himla roligt när man inte riktigt vet hur framtiden kommer att se ut.

Jag har haft förmånen att leda det här projektet under åtta år, och när jag i min nya roll här i landstinget, där jag är ordförande i sjukvårdsstyrelsen, ska försöka implementera Framtidens hälso- och sjukvård känner jag att de här åren i Tiohundraprojektet gör att jag kan hantera det jobbet väldigt bra. Framtidens hälso- och sjukvård bygger just på grundkonceptet hur man ska skapa trygghet i hemmet, i primärvården och på akutsjukhusen.

De brister som finns i dagens sjukvård är just vårdplaneringen. En person har varit inne på akutsjukhuset och därefter fått en annan livsstatus. Då gäller det att medicinlistor fungerar, att hemtjänsttimmar är uppdaterade och att hemmiljön, oavsett om det är ordinärt boende eller särskilt boende, är uppdaterad till den status man har. Annars hamnar man på akutsjukhuset inom 30 dagar igen med en ännu sämre status.

Här känner jag att vi i landstinget när det gäller Tiohundra bör tittar på det lilla konceptet. Det är ett småskaligt Sverige. Det är några tätorter och en stor landsbygd. Hur ska man kunna implementera valfrihetssystem när populationen inte är så jättetät som i Storstockholm? Där har vi mycket att lära oss. Hur ska man kunna skapa trygghet i valfrihetssystem där det inte finns så himla många människor? Hur ska man kunna ge dem möjlighet till valfrihet och ändå ha hög kompetens och kvalitet i den service vi ska ge medborgarna?

Jag säger: Äntligen och fantastiskt att det är en blocköverskridande överenskommelse! Det gynnar vården. Det gynnar människorna. Och jag tror att det gynnar politiken också, att vi i de tuffa tider vi har framöver visar att vi kan samverka om de människor som behöver vårt stöd mest.

§ 198 Fusion av vilande dotterbolag till AB Storstockholms Lokaltrafik (SL)

Anförande nr 141
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Fru ordförande! Helt kort vill jag bara berätta att bolagen inte bedriver någon verksamhet och inte innehåller några balansräkningsposter utöver eget kapital och koncerninterna mellanhavanden. Genom den här fusioneringen åstadkoms en administrativ besparing och en enklare legal struktur. Därför yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

§ 199 Lokalt regelverk för omställningsstöd för förtroendevalda

Anförande nr 142
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Sveriges Kommuner och Landsting antog den 20 oktober för två år sedan förslag till förändrade bestämmelser om pension och omställningsstöd för förtroendevalda. Sveriges Kommuner och Landsting rekommenderade samtliga kommuner och landsting att anta bestämmelserna. Landstingsfullmäktige fattade den 10 juni 2014 beslut om att anta de här bestämmelserna om omställningsstöd och pension för förtroendevalda.

Landstingsstyrelsen fick samtidigt i uppdrag att utarbeta förslag till ett lokalt regelverk för omställningsstöd med utgångspunkt i det omställningsavtal som gäller för anställda i Stockholms läns landsting samt utarbeta förslag till regelverk för hantering av pensionsförmåner för förtroendevalda, vilket nu presenteras.

Med den här korta inledningen yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

§ 200 Yttrande över ansökan om delning av Botkyrka kommun avseende kommundelen Tullinge

Anförande nr 143
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Tullingepartiet har i en ansökan till Kammarkollegiet begärt att området Tullinge, beläget i dagens Botkyrka kommun, ska bli en egen kommun. Kammarkollegiet har sedan önskat landstingets yttrande i frågan.

Ärendet har beretts inom tillväxt- och regionplanenämnden, där man beslutade att landstinget inte bör yttra sig. Landstingsstyrelsen har sedan instämt i nämndens beslut. Därför förordar jag att vi går till beslut i enlighet med landstingsstyrelsens förslag till beslut.

O r d f ö r a n d e n : Innan vi går till nästa punkt skulle jag vilja hälsa några kolleger till oss från Gävleborgs region välkomna hit. De finns på läktaren för att titta lite på hur vårt it-system fungerar. Varmt välkomna!

§ 201 Strategi för forskning, utveckling och utbildning för hälso- och sjukvården, tandvården och kollektivtrafiken i Stockholms läns landsting

Anförande nr 144
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande, ledamöter! FoUU-strategin är intressant. Jag är glad och stolt över att i dag få vara med om att vi beslutar om den. Det här är ett sätt att presentera den, och förhoppningsvis antar vi också i stor enighet denna strategi.

Det är så att vi i landstinget bedriver forskning och utveckling i framkant. Ambitionen är givetvis att vi ska fortsätta att ligga i framkant. Vi är Sveriges största huvudman för hälso- och sjukvårdsfrågor. Vi har tre av Sveriges ledande universitet i vår region. Under de senaste åren har vi knutit nya kontakter som fört universiteten närmare oss samtidigt som vi har formaliserat vårt samarbete med de universiteten, det vill säga Karolinska Institutet, Kungliga Tekniska högskolan och sist i ledet Stockholms universitet. Det var det senaste avtalet vi slöt.

Vi bygger ett av världens modernaste sjukhus i Solna. Runt sjukhuset växer det sakta men säkert fram ett helt forskningssamhälle. Vi har således alla förutsättningar att ytterligare stärka regionens och faktiskt landets konkurrenskraft genom de satsningar som vi nu gör inom infrastrukturområdet.

I den nya FoUU-strategin som ska gälla i fyra år framåt klargör vi vilka inriktningar landstinget ska arbeta för de kommande åren. Från Alliansens sida har vi varit noggranna med att försöka få till ett samarbete med näringslivet. Det skriver vi också in och trycker på i den nya FoUU-strategin. Vi bedömer att och jag tror att alla här i landstingsfullmäktige bedömer att ska vi vara lyckosamma i strategi- och utvecklingsfrågor måste vi också ha ett samarbete med näringslivet och knyta det närmare till oss än vi kanske tidigare har gjort.

Vi har påbörjat arbetet med att bygga ihop våra unika databanker så att vi har journalsystem, vi har kvalitetsregister, vi har biobanker och vi har den här valdatabasen, alltså kvalitetsregistret. Ska vi kunna ta upp fighten och vara den ledande regionen i konkurrens med övriga Europa, kanske världen, och bli en världsledande forskningsregion måste vi utnyttja de konkurrensfördelar som vi har genom våra unika databanker och databaser.

Vi vill dessutom öka andelen kliniska prövningar inom medicinteknik och farmakologi. Det är också en efterfrågan från näringslivets sida. Vi vill därtill öka andelen patienter som deltar i den kliniska prövningsverksamheten. Vi vill att forskningen kring folkhälsosjukdomarna i fortsättningen ska vara patientnära, det vill säga gälla cancersjukdomar, hjärt- och kärlsjukdomar och det som nu också är mycket i ropet, nämligen psykisk ohälsa.

All forskning ska vara konkurrensutsatt och i allt vi gör ska vi ha ett tydligt resenärs-, patient- och medarbetarperspektiv. Forskning och utveckling ska verka för prevention, behandling och bot av våra stora folksjukdomar och bidra till ny teknik och nya arbetssätt i hälso- och sjukvården. Varje skattekrona ska användas till regionens och invånarnas bästa. Det ska vi noga följa upp genom årliga FoUU-bokslut för att se vad vi använder våra forskningsmedel till och att de används på bästa och effektivaste sätt.

Landstinget ska också aktivt ta del av regionala medel och EU-medel för forskning och utveckling, till exempel Horisont 2020 eller Horizon 2020, som ni har hört talas om. Där har vi också formulerat och formaliserat ett samarbete med länsstyrelsen, Karolinska Institutet och Stockholms stad.

Som forsknings- och personallandstingsråd är jag stolt och glad över att vi nu antar den här FoUU-strategin. Vi är på god väg vad gäller forskning och utveckling. Avsikten med strategin är ju att den på ett verkningsfullt sätt också ska staka ut vägen för framtiden och de framtida svåra och stora utmaningar som vi står inför. Det här kan vara en viljeinriktning, och jag

hoppas att vi i stor samsyn kan anta denna FoUU-strategi, för den behövs för vår egen del i landstinget och för att sända en signal till näringsliv och andra att vi är en region och ett landsting att räkna med i FoUU-frågor.

Anförande nr 145
A n d e r s L ö n n b e r g (S): Ordförande! I mångt och mycket är vi överens om inriktningen. Det är ett utskott som fungerar ganska väl, där samarbetet är tydligt och bra. Men det är ett utskott som har blivit lite stympat i och med att innovationsfrågorna, som rätt ofta är en aspekt av forskning och utveckling, har sin egen nämnd. Det har vi pratat om förut. Jag kommer att komma tillbaka till det.

Just nu går det ganska bra för Sverige inom life science-området. När vi räknar samman 2015 och gör bokslut kan vi se att vi har fått 10 miljarder i utländska investeringar i Sverige. Vi har Alligator som fått ett avtal med Johnson & Johnson värt 6 miljarder. Vi har fått en dubblering av fabriken i Uppsala. Vi har fått en investering i Södertälje, som är beslutad, i biologiska läkemedel. Och i förra veckan kom ett besked om att regeringen och Wallenbergstiftelsen tillsammans med universiteten och Astra satsar på att bygga en helt ny forskningsenhet i Stockholm för biologiska läkemedel. Det är den första av sitt slag i världen. Det betyder att i Stockholm kommer forskning och utveckling att växa rätt stort de närmaste åren. Alla förutsäger också att under nästa år kommer ännu fler satsningar att komma till Stockholm med ganska höga belopp.

Det betyder att landstinget måste hänga med i den här utvecklingen. Annars halkar vi efter. När Sverige ändå har gått från en vågdal i life science och nu är på väg uppåt borde vi förstärka detta. Jag vill då påpeka att vi inom Socialdemokraterna har en forskningsbudget som ligger 100 miljoner kronor över den som ni har föreslagit. Jag har alltså inget emot innehållet, men vi tycker att ambitionerna är lite för låga när det gäller forskningsutvecklingen framåt.

Den andra punkten tycker jag är mer besvärande. Den minnesgode kommer ihåg att när vi antog den här organisationen, att vi skulle ha ett forskningslandstingsråd och ett innovationslandstingsråd, ställde jag frågan om det är så att Peter Carpelan måste lova Daniel Forslund att det han forskar på absolut inte kommer att leda till något nytt, för då kommer det att hamna under innovationslandstingsrådet. Nu är vi där. Vi sitter med en forskningsstrategi som i och för sig är bra men som har många öppna frågor som är obesvarade. Sedan ska det komma en innovationsstrategi. Vi har ingen aning om hur de här två spelar med varandra. Man ska fatta beslut om en halv strategi som hör ihop med en annan. Att försöka få ihop två organisatoriska enheter i landstinget är ungefär lika lätt som att styra ett barnkalas med sms. Det är ganska besvärligt.

Jag önskar att vi hade sett en samlad strategi för innovation och forskning i ett sammanhang så att vi här i salen hade vetat vad exakt det är vi beslutar om. Nu är det som det är. Det är administrationen som styr hur policyn ska utformas. Bara för att man har två administrationer, två utskott, finns det ingenting som hindrar att man har en policy. Dessutom tror jag att sjukvården efterfrågar färre och bättre policyer, inte fler och icke heltäckande.

Vi tillstyrker förslaget men anser att det går att göra mycket bättre och med högre ambitioner.

Anförande nr 146
Landstingsrådet F o r s l u n d (L): Fru ordförande! Vi kan vara stolta över att Stockholm är ett landsting som kan lägga stor kraft på forskning, utveckling och utbildning. Med vår nya strategi för dessa frågor lägger vi nu en stabil grund för att fortsatt intensivt och ambitiöst satsa på utvecklingen i länet och driva fram de nya behandlingsmetoder och de nya arbetssätt som behövs för framtidens hälso- och sjukvård.

Samtidigt som vi kan glädjas över att vi har ett oerhört starkt forskningsklimat i länet är vi också många som har varit oroliga och bekymrade över att tiden för att gå från idé till verklighet, från forskning till innovation, har varit alltför lång. Det är alldeles orimligt att det kan ta fem tio femton år innan de nya forskningsrönen når resultat ute i vården och skapar den nytta för patienterna som vi alla vill åstadkomma. Därför blir nästa steg efter FoUU-strategin en samlad strategi för innovation och digitalisering. Där presenterar vi med två separata handlingsplaner konkreta verktyg för hur vi på de här områdena skapar möjligheterna att gå från ord till handling och se till att de banbrytande forskningsresultat som nu utvecklas på våra universitet och högskolor snabbare kan skapa nytta för patienter.

Här kommer vi också att fokusera på de stora insatser som landstinget nu gör för att förbättra forskningens tillgång till högkvalitativ data genom våra investeringar i nya it-system och för framtidens vårdinformationsmiljö. Med 3R-samarbetet kommer vi att kunna skapa förutsättningar inte bara för automatgenererad inrapportering av data till våra kvalitetsregister och underlag för framtidens forskning, vi kommer också att kunna se till att vi stärker och höjer nivån för integritetsskydd och informationssäkerhet. Vi kommer även att se till att bygga en plattform för att inkludera patienten i forskningen, där patienten själv kan bidra med egen kunskap och den patientgenererade data vi nu ser framför oss.

FoUU-strategin får ännu större styrka genom att vi kompletterar den med en självständig innovations- och digitaliseringsstrategi. Det är först när man skapar likvärdigt fokus på båda dessa områden som vi också får ut den största nyttan av forskningsarbetet. Anders Lönnberg gillar att raljera och säger att vi nu bryter isär de här två områdena av administrativa skäl. Ingenting kunde vara mer fel. Anders försäger sig också själv när han i inledningen av sitt anförande säger att innovation är en aspekt av forskningen. Det är en del av problemet. Innovation är inte en aspekt av forskningen. Den är nyttiggörandet av forskningen och ett självständigt område som nu också måste få självständigt fokus i landstingets arbete. Vi kan därmed undanröja de hinder som har gjort att det tagit väldigt lång tid att gå från ord till handling i hälso- och sjukvården.

Tack vare två samlade strategier, två nära synkade strategier, kan vi göra stora framsteg på det här området. Bifall till Alliansens förslag!

Anförande nr 147
M i c h e l S i l v e s t r i (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Som en av ledamöterna i forskningsberedningen, med den trevliga atmosfär som jag måste säga att vi har där, har jag haft förmånen att se FoUU-strategin i reviderad version växa fram successivt. Jag vill å Miljöpartiets vägnar säga att det är ett bra förslag på det stora hela, men det kan naturligtvis alltid bli bättre. Det tycker vi.

Något som vi har kämpat för sedan långt tidigare, flera år tillbaka, är att vi ska inkludera inte bara hälso- och sjukvård i FoUU-sammanhang utan att vi också ska se till landstingets verksamhetsbredd i övrigt, inte minst att till exempel inkludera kollektivtrafik. Så blir det nu på ett tydligare sätt i det reviderade förslaget. Det tycker vi är en välkommen framgång för oss alla.

Den separation mellan FoUU och innovationsområdet som väl inte riktigt verkade vara tänkt så från början men som ändå har tydliggjorts har berörts lite grann. Jag tycker att Anders Lönnberg beskrev den problematiken hyfsat väl. Sedan vet jag inte riktigt om jag tycker att innovationslandstingsrådet Daniel Forslund kunde avskriva riskerna helt och fullt. Jag skulle faktiskt vilja få lite tydligare beskrivet från både forskningslandstingsrådet och innovationslandstingsrådet hur det här ska gå ihop på ett bra sätt. Det känns lite grann som om det fortfarande är vattentäta skott däremellan. Det tror jag är olyckligt.

Från Miljöpartiets sida har vi under en lång process lagt fram förslag i forskningsberedningen där vi som sagt har tyckt att förslaget till reviderad FoUU-strategi i grunden har varit bra, men vi tycker att det har saknats vissa delar. Om vi tittar på

Framtidens hälso- och sjukvård, framtidsplanen, kan jag notera att vi alla vet att primärvården ska ta ett mycket större ansvar. Det ska vara en utskiftning av patienter från sjukhusen. Vi vet också att landstinget måste utveckla och effektivisera samverkan med kommunerna. Det tycker vi inte alls framgår av den reviderade FoUU-strategin. Det måste naturligtvis också finnas med där. Ska man utveckla vården på det här viset måste naturligtvis även primärvården på ett tydligt sätt få tillgång till FoUU. Så är det ju.

Tittar man på den gamla FoUU-strategi som gäller nu och gör en enkel sökning på ordet sjukhus i den texten trillar det fram 35 gånger. Söker man på ”primärvård” finner man att det bara nämns vid ett enda tillfälle. I det reviderade förslaget nämns ”sjukhus” tio gånger och ”primärvård” två gånger. Det är klart att det på det viset har blivit ett fall framåt men inte i tillräcklig grad, tycker vi.

Vi har från Miljöpartiets sida vid upprepade tillfällen lagt fram förslag till beslut i forskningsberedningen och även i landstingsstyrelsen där vi föreslår att man kompletterar FoUU-strategin med utförligare beskrivning av FoUU inom primärvården. Genom det nybildade Akademiskt primärvårdscentrum och de akademiska vårdcentralerna kan man komplettera FoUU-strategin rörande den viktiga samverkan med kommunerna, till exempel i form av våra samfinansierade äldrecentrum. Vi har ju äldrecentrum tillsammans med Stockholms stad, men vi har också ytterligare äldrecentrum, FoU NU, Seniorum och Nestor. Min egen bild är att kännedomen och kunskapen om det här i det här huset kanske inte är riktigt optimal.

Vi skulle också från Miljöpartiets sida vilja se att den här FoUU-strategin på ett tydligare sätt beskriver hur FoUU kan användas för att förbättras landstingets fastighetsbestånd utifrån olika aspekter, inte minst energieffektivisering och giftsanering. Vi skulle också vilja se att man infogade ett avsnitt som beskriver hur FoUU ska bidra till att förbättra landstingets miljöarbete, till exempel när det gäller läkemedelsrening av avloppsvatten. Vi skulle också gärna se att det på ett tydligare sätt beskrevs hur FoUU och innovation kunde bidra till att stärka patientsäkerhetsarbetet.

På det stora hela tycker vi att strategin är bra, men vi står fast vid vårt yrkande om bifall till våra förslag, som vi har presenterat gång på gång i den tidigare processen.

Anförande nr 148
Landstingsrådet Forslund (L): Fru ordförande! För att ge ett kort svar till Michel Silvestri vill jag säga att vi visst kunde ha tagit fram en gemensam, samlad strategi för de här områdena. Det var också ambitionen från början. Men när vi såg både mängden av aktiviteter som redan pågår och mängden av aktiviteter som vi vill kunna bedriva framåt insåg vi att det hade blivit en strategi som hade varit svårläst. Den hade varit tung på era bord. Den hade omfattat väldigt mycket. Det hade också fördröjt processen på ett ganska onödigt sätt i och med att vi redan hade en FoUU-strategi men vi hade ingen innovationsstrategi.

Ska vi få de här områdena att behandlas likvärdigt, att både prata om forskningen på lång sikt och om innovation, att omsätta forskningen i klinisk vardag, behövs det fullt fokus på båda. Jag kan försäkra att de strategierna kommer att gå hand i hand. De kommer att beredas i både innovationsberedning och forskningsberedning. Peter och jag har ett nära samarbete för att det här ska synkas innehållsmässigt. Jag kan lugna oroliga åhörare med att det här kommer att vara mycket väl uttänkt när det presenteras i maj.

Anförande nr 149
Karin Fälldin (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det är otroligt viktigt att vi i landstinget tillsammans med Karolinska Institutet har beslutat att finansiera planering och genomförande av forskning även inom tandvården, något som alltså inte regleras från nationellt håll i tandvårdslagen. Vi har nationellt sett fördelaktiga förutsättningar för att

vara den ledande regionen för kliniska studier inom tandvården. Det finns många kunskapsluckor kvar att forska om. Det är också roligt att konstatera att vi ligger så bra till i Stockholm. Vi har världens bästa tandläkarutbildning. Odontologiska institutionen på KI kom på första plats när QS, som rankar universitetsutbildningar i världen, rankade just tandläkarutbildningar.

Nyskapande och otroligt viktigt för den kliniska forskningen är också vårt akademiska centrum för äldretandvården, ACT. Därför är jag väldigt glad att vi i dag fattar beslut om en strategi som också lyfter motsvarande kunskapscentrum för barntandvården. Avsikten är att i framtiden etablera ett akademiskt barntandvårdscentrum, ett ABC för forskning, utveckling och utbildning inom barn- och ungdomstandvård.

Vi vet att socioekonomi påverkar tandhälsan hos både barn och vuxna. Vi lägger redan i dag mer pengar på förebyggande insatser till barn i utsatta områden, men vi har svårt att uppnå ett tillfredsställande resultat. Vi saknar svar på hur vi ska rikta våra resurser för att maximera tandhälsan för barnen. Ett ABC som möjliggör mer klinisk forskning kan utveckla kostnadseffektiva behandlingsmetoder som ökar tandhälsan för alla barn i vårt län.

Att strategin som vi nu ska fatta beslut om pekar ut utveckling för forskning just inom barn- och äldretandvården på ett så tydligt vis kommer på sikt att bidra till större tandhälsa i länet, och vi befäster vår plats som ledande region för forskning och utveckling på tandvårdsområdet.

Anförande nr 150
T h o m a s M a g n u s s o n (V): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tycker att det känns ganska bra att vi till stora delar är överens om den här strategin och att vi formar någonting nytt och någonting som ska bli bättre framöver. Men det är samtidigt viktigt att vi för en diskussion om vad den faktiskt innebär och vad vi har för förväntningar på vad det är för någonting som vi vill få ut av den. Vänsterpartiet har därför valt att i landstingsstyrelsen lämna ett särskilt uttalande därför att det finns några områden – vi har valt tre – som vi anser inte har fått tillräckligt utrymme i strategin.

Det första handlar om forskning och utveckling i privat verksamhet. Vi ser en väldigt tydlig skillnad mellan våra egna verksamheter och den privata när det gäller vilket ansvar man tar. Vi tycker att det är viktigt att man som regel i avtal med privata aktörer som utför vård har med att de också ska kunna vara en del och ta ett ansvar på det här området.

Den andra delen handlar om bristen på jämställdhet. Vi saknar helt enkelt ett feministiskt perspektiv i strategin och att man prioriterar forskning om till exempel svårdiagnostiserade kvinnosjukdomar. Vi ska överge mannen som norm i forskning och hitta strategier för att fler kvinnor ska kunna göra en klinisk forskarkarriär. Kvinnliga forskares kapacitet tillvaratas inte tillräckligt bra. Forskningsmedel fördelas ojämnt mellan könen. Bara var fjärde professor är kvinna, trots att de är i majoritet i grundutbildningen. Det här är brister som vi menar att man borde kunna göra någonting åt.

Den tredje delen handlar om avsaknad av koppling till innovation. Anders Lönnberg var inne på det. Vi ser en svaghet i att vi inte riktigt uppfattar den här kopplingen. Om vi tittar till exempel på den protokollsanteckning som fackförbundet Vision lämnar så ser vi att de pekar på att det är viktigt att forskningens resultat implementeras snabbare i hälso- och sjukvården. En del av det är också att de nya innovationer som kommer och de nya rön som dyker upp snabbare måste komma ut i verksamheten. Därför tror vi att det är viktigt att vi kopplar ihop innovation och forskning på ett mycket tydligare sätt än vi gör i dag.

Sist men inte minst skulle jag vilja lyfta fram ett annat perspektiv. Det hittar jag i Socialdemokraternas uttalande som har ett eget stycke om patienterna som medskapare till kunskap. De pekar just på att många patienter är positiva till att vara med i forskningsstudier. Jag skulle kunna uttrycka det ännu tydligare och säga att många patienter

nästan står och hoppar och vill vara med och dela med sig av de erfarenheter som de har skapat sig på grund av sin sjukdom. Att inte ta till vara det är ett misstag, och jag tror att det finns en otrolig utvecklingspotential i landstinget i många olika delar där patienterna skulle kunna vara delaktiga och dela med sig av sina erfarenheter. Det tror jag att både forskning och innovation liksom framtida vård faktiskt mår bra av.

Anförande nr 151
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande, ledamöter! Det Thomas Magnusson från Vänstern säger är ju fel. Vi gör visst satsningar på jämställdheten inom Stockholms läns landsting. Vi satsar medel på genusvetenskaplig forskning med inriktning hälsa och vård. Det har skett även 2015 och sker nu kommande 2016, men de här anslagen är alltid konkurrensutsatta. Det är fyra projekt som har beviljats medel för 2015 och 2016.

Det andra är att det är så att fler män som får vissa forskningsmedel. De tre projekt som har fått högst poäng och störst andel ekonomiskt stöd är tre kvinnliga forskare. Så det Thomas Magnusson säger stämmer inte här heller, men alla forskningsmedel är konkurrensutsatta. Skattepengar ska användas där de gör verklig nytta. Därför menar jag att forskarnas kön inte ska spela någon roll. Frågan är vilka projekt anslagen ska användas till. Och de används till bästa projekt och bästa forskare.

Anförande nr 152
T h o m a s M a g n u s s o n (V): Jag tycker att det som Peter beskriver är bra, att det sker förändringar. Men låt oss ändå vara överens om att historien visar att den beskrivning som jag ger faktiskt är det som gäller än så länge. Jag tror att vi har en rätt lång väg kvar till att få ökad jämställdhet när det gäller forskningsbredden, inte minst när det gäller inriktningen på vilken typ av sjukdomar man ska forska på. Jag hoppas att vi ska kunna vara överens om att vi nog bör styra över den inriktningen på ett helt annat sätt än vi har gjort hittills.

Anförande nr 153
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Thomas Magnusson tjatar. Det han säger här stämmer ju inte. Därför måste jag också bemöta det. Det är precis tvärtom, nämligen att vi gör särskilt inriktade forskningsinsatser som går till duktiga kvinnor. Det är inte fokus på dålig forskning bara för att stöd ska gå till kvinnor. Det resonemanget är helt omöjligt. Tittar man på 2015 och 2016 ser man att det finns en tydlig inriktning. De bästa forskarna får det bästa ekonomiska stödet, och det är ett antal kvinnor. Det ska vi vara glada och stolta över. Det Magnusson framför är fel.

Anförande nr 154
T h o r b j ö r n L a r s s o n (KD): Fru ordförande, ärade ledamöter! Om Volvo hade låtit bli att satsa på forskning hade vi säkert kört Amazon fortfarande och inte en säker, trygg och miljövänlig bil. Jag tycker att man ska komma ihåg varför det är så viktigt med forskning, inte minst inom sjukvården. Det handlar ju om en patients möjlighet att få den absolut bästa och mest högkvalitativa vården. Vi måste vara seriösa med det. Det är det som är fokus.

Jag kan inte låta bli att kommentera diskussionen om huruvida forskning och innovation skulle sitta ihop. Jag tror att det är precis tvärtom. Jag har varit forsknings-vd i sex år, och jag vet ungefär hur forskare och forskning fungerar. Jag hade aldrig vågat koppla ihop de två sakerna. Man behöver en pådrivare utifrån. Forskning är långsam, trög och seg. Den behöver hjälp att komma ut i verkligheten. Det går inte av sig självt, för det finns en motsättning i det. Jag tror att vi har gjort precis helt rätt genom att ha det som vi har det.

Sedan är jag väldigt stolt över det förslag till forskningsstrategi som föreligger just nu. Tittar man på vår historia i Stockholms läns landsting ser man att vi faktiskt står för 63 procent av alla publicerade medicinska artiklar i Sverige. De har sitt ursprung här. Går vi till Nobelpris

är siffrorna ungefär likadana. Det är fantastiskt. Nå, inte allt är ljust. Vi vet att vi i Stockholm håller ställningarna i Sverige men att vi som nation tappar mark. Det måste vi hålla ett öga på. Det är farligt för svensk industri, det är farligt för svenska forskare och forskning och det är naturligtvis också olyckligt för den det är till för, patienten.

Det finns ändå ganska mycket positivt att bygga på, och jag tycker att Peter har framfört det mesta, kanske. Men det finns ändå något som jag skulle vilja hålla fram och som vi ska fundera på. Vi satsar mycket på de viktigaste patientgrupperna. Det är bra. Vi satsar mycket på patientsäkerhet. Det har talats om det tidigare. Patientsäkerhet är ju ingen sak, utan det är en process. Där gör vi stora satsningar i den här strategin. Processen är att klara av det som man ibland kallar för transnationell forskning, det vill säga överföringen av god vård till god hälsa. Att vi satsar på det i den här strategin tycker jag att vi ska vara stolta över. Forskning inom hälsa och medicin är ett av de absolut mest spännande områdena och där visar vi framfötterna. Det är jag väldigt glad för.

Med det sagt vill jag yrka bifall till den föreslagna strategin.

Anförande nr 155
S o l v e i g H o l m g r e n (S): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Det här är en bra strategi för forskning, utveckling och utbildning. Vi har under arbetets gång tyckt att vi har stått inför någonting som verkligen pekar mot framtiden. Jag måste när jag ändå håller på att säga tack peka på att orsaken till att vi äntligen har kommit till skott med det här till stor del är forskningsdirektören Jan Andersson som förtjänar all uppskattning för den passion, om jag får använda det uttrycket, som han har lagt ned för att få oss politiker att hamna på samma båt in i framtiden. Det kommer vi att göra.

Syftet med strategin är ju att skapa en vision, så som vi socialdemokrater ser det, av hur vi skulle kunna göra hälso- och sjukvården bättre: bättre för patienterna, bättre för vår ekonomi och bättre för vårt område. Vi har ju också kollektivtrafiken. Om jag säger att den behöver bli bättre tror jag att alla som försöker använda den till och från kan hålla med om att det behövs. Ska vi vända trenden med färre som åker med kollektivtrafiken finns det nog bara ett sätt. Det är att ta reda på hur vi ska göra den bättre så att den bättre svarar mot de behov som vi har. Det är våra två huvudområden.

Vi har också sagt att inriktningen för den här perioden ska vara att vi ska satsa på folksjukdomar. Med det träffar vi en stor del av befolkningen. För en del är det åkommor, för andra är det ett stort lidande. Det blir liksom inte så dramatiskt som när man säger cancer att säga att jag är diabetiker eller att jag har reumatism. Men om vi tittar på betydelsen av folksjukdomarna för de enskilda individerna och för vårt samhälle tror jag att vi kan se att det här kan bli en riktigt bra strategi.

Det är vår vision. Sedan måste vi fördjupa den visionen. Det är många som har berört vad som är nästa steg, i vilken beredning ärendet hamnar och vad vi ska göra åt det. Sanningen är att alla visioner måste översättas till någonting, gärna handling, som vi ser det. I kollektivtrafiken är ett av de stora problemen hur vi ska kunna fånga upp all data som vi har om exempelvis resandeströmmar och andra saker som man måste ta tag i när det gäller kollektivtrafiken. Var hittar vi forskare som vill ägna sig åt att just lösa Stockholms kollektivtrafikproblem och hjälpa oss att komma fram till vilka åtgärder som är bäst för dem som ska åka, oss också, och vad som är bäst för vår ekonomi och gärna för miljön också, även om vi där enligt min uppfattning ligger ganska bra till i Stockholm.

När det gäller hälso- och sjukvården finns det så klart hur mycket som helst att göra, men vi måste börja med att slå fast det samarbete som vi ska ha med universitet, högskolor, life science och forskning om tillämpning, testning och allt som finns och som många här också har berört. Det är helt enkelt framtiden vi tittar på. Jag såg en rubrik i Computer Sweden där de frågar efter var framtidens sjukvård är.

Anförande nr 156
Susanne Sjöblom (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! En strategi ska vara övergripande, sträcka sig över en längre tid och vara styrande utan att peta i detaljer. I den strategi som vi ska fatta beslut om i dag framgår tydligt vilka mål som ska nås, inte hur de ska nås. Formerna för hur vi ska nå målen sätts av respektive verksamhet. Därför tycker jag att det är förvånande att Socialdemokraterna i sitt särskilda uttalande skriver att de vill tillföra ett fördjupningsavsnitt för varje verksamhet. Det kommer att kväva verksamheterna i stället för att utveckla dem. Moderaterna och övriga i Alliansen har bedömt att om vi fortsättningsvis ska ligga i framkant, vara världsledande och bibehålla vår attraktivitet och tillväxttakt måste strategin fokusera på områdena kring forskning, utveckling och utbildning 2015–2019.

Vi kan göra mycket, men vi kan inte göra allt. Om vi ska ha fokus på kvalitet i det vi ska göra de fyra kommande åren måste vi prioritera några områden. Vår bedömning är att de avsnitt som finns i strategin är viktigast framöver, både nationellt och internationellt.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 157
Solveig Holmgren (S): Anledningen till att vi vill fördjupa är ju att alla de här tjusiga orden, bäst, bra och så vidare, behöver en förklaring. Vad menar vi med bra? Vad menar vi egentligen med visionen och framtidsplanen? Jag tror att de som någon gång ska förverkliga det här helt enkelt måste få en förklarande text, ungefär som i lagtext. Man skriver lagen så kortfattat som möjligt – nu slår någon smålänning igen – och sedan står det ett förtydligande om vad avsikten med de korta och komprimerade orden är. Jag tycker att det är bra att vi vill ha fördjupande avsnitt.

Anförande nr 158
Vivianne Gunnarsson (MP): Ordförande, ledamöter! Väldigt många har i talarstolen pratat om sjukvården, men som tur är kommer den här strategin äntligen att också behandla kollektivtrafiken. Det tycker jag är ett väldigt stort steg framåt. Jag tackar Solveig Holmgren som faktiskt nämnde kollektivtrafiken på ett ganska bra sätt. Men tyvärr är det i den här strategin en trevande och översiktlig förklaring till vad forskning och utveckling inom kollektivtrafiken skulle kunna vara. Jag tror att det kommer att behövas en hel del ytterligare diskussioner kring den frågan. Vad är det egentligen som är forskning på kollektivtrafikområdet? Flera har varit uppe i talarstolen och diskuterat skillnaden mellan innovation och forskning. I dag tror jag inte att det är så väldigt stor skillnad mellan innovation, forskning och utveckling egentligen, inte inom den typen av områden. Det är inte mycket grundforskning på kollektivtrafik eller på trafik över huvud taget. Det skulle möjligen vara om man hittade på ett helt nytt drivmedel eller någonting sådant. I övrigt tror jag att det är mer av innovation.

Ett ord som finns återkommande i forskningsstrategin är ordet testbädd. Det ordet är egentligen lånat från sjukvården. Det handlar om att skapa en miljö där man kan prova saker och ting. Det är inte heller direkt en forskningsverksamhet utan kanske mer en utvecklings- och innovationsverksamhet. Jag tycker att det vore jättebra om man kunde göra det inom kollektivtrafiken också, men som vi skriver i vårt förslag till beslut behövs det då att man verkligen gör entreprenörer och andra uppmärksamma på att det också ska ingå i deras avtal. I annat fall sitter vi där slätt. Eftersom vi inte driver någon verksamhet inom kollektivtrafiken själva kommer vi inte att kunna delta i forskning och utveckling på de här områdena utan entreprenörernas medverkan. Det visar ytterligare hur svårt det kan vara att förklara vad det är man egentligen menar när man lägger till ett nytt område.

Den här strategin kommer att ha en ganska lång varaktighet, fyra år. Om vi inte har kommit fram till någonting mera i detalj efter fyra år tycker jag att det skulle vara väldigt svårt, eftersom det som står i dag inte är mycket till inriktningar inom just kollektivtrafikområdet.

Dessutom är det så att det inte heller finns några pengar, utan alla pengar ska tas inom de ramar som redan är satta i budgetarna. Det ska bli väldigt intressant att se hur vi kommer att kunna bedriva forskning och utveckling inom kollektivtrafiken utan pengar.

Anförande nr 159
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa yrkar inte på återremiss av forskningsstrategin, vilket vi egentligen borde göra.

Vi kan titta på det avsnitt som handlar om forskning inriktad mot kollektivtrafiken. Förra månaden togs det upp i trafiknämnden. Vi fick en skrift från trafikförvaltningen. Man kan sammanfatta landstingets engagemang i kollektivtrafikforskningsfrågor ungefär så här:

Man är djupt involverad i något som heter K2, som har sitt huvudsäte i Lund. Man har nyligen skrivit ett avtal med Stockholms universitet. Sedan lägger man ut forskningsprojekt på frågebasis till Centrum för transportstudier, CTS, på KTH.

Det är en ganska lattjo ordning. Här är vi nu i Stockholm. Varför ska man då ha sin huvudpart i Lund? Om man nu är i Stockholm, varför ska man då ha ett avtal med Stockholms universitet men inte med CTS på KTH under ledning av Jonas Eliasson? Jag har frågat och försökt få svar. Jag har inte fått några svar. Jag har pratat med folk på CTS. Där är man öppen för ett utökat samarbete.

Så länge jag inte har fått svar på varför man har valt att lägga upp kollektivtrafikforskningen på detta sätt skriver jag inte under på detta, helt enkelt.

Sedan har jag en lite mer övergripande forskningsfråga. När jag klev in i forskningen första gången 1987 fungerade det lite grann så här: Det fanns forskare på universitet och institut och lite här och var. Man skickade sin ansökan till någon finansiär. Ibland kunde man slå ihop sig med någon kollega. När man gör det är det klart att man måste anpassa sin forskning och sina idéer till finansiären, så det är klart att detta beroendeförhållande har en hämmande effekt.

Under tiden som har varit sedan dess, 1990-talet och ännu senare, har de som finansierar kommit på: Nej, vi ska inte så mycket ha enskilda forskare som forskar, utan vi ska ha kluster, excellence centers och allt vad det heter, så att forskarna slår ihop sig. Det märker man bland annat på EU-nivå. Där går det inte att få forskningspengar med mindre än att det, som väl regeln är nu, är sju olika kluster i åtminstone tre eller fyra länder eller något liknande.

Det är klart att det finns fördelar med en utveckling på det sättet. Men nackdelen har inte lyfts fram. Man är medveten om den, men den lyfts inte fram tillräckligt. Den enskilda personen måste anpassa sig mot forskningsfinansiären men måste också anpassa sig till sin egen grupp på olika sätt, så det blir två anpassningsprocesser som den enskilda forskaren måste göra, vilket verkar ytterligare hämmande på kreativitet, svängrum och så vidare.

Bara jämmer och elände? Jag har i varje fall en god nyhet att avsluta med. Jag följde ordförandens råd att gå till godisrummet. Där fanns det choklad av den allra bästa kvalitet. Stort tack! Jättemumsigt var det.

Anförande nr 160
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande, ledamöter! Jag tror att den som läser strategin alltid kan tycka att något ytterligare borde komma in i strategin. Ambitionen från Moderaterna och Alliansen har varit att hålla strategin i hyfsat behändigt format. En FoUU-strategi kan ju egentligen bli hur omfattande som helst, om allt ska klämmas in i ett sådant dokument. Nu kommer den att kompletteras med ett dokument för innovations- och digitaliseringsstrategi separat.

Jag tror att vi alla kan känna oss hyfsat nöjda med den strategi som vi lägger fram i dag, för den är ändå en färdvisare, en inriktning som framgår av dokumentet, dels för oss i landstinget, dels för omvärlden, om vart Stockholms läns landsting vill gå inom FoUU-området. Jag tror att det är ett tydligt sådant dokument. Sedan kan man alltid tycka att något saknas, något ord här och där eller någon liten del. Men jag tror att vi kan vara hyfsat nöjda.

Vi kan tycka: Nu lägger vi ett förslag som håller ett antal år och ger en färdriktning. Vi kan öka samarbetet med näringslivet och öka samarbetet med akademin, vilket vi vill göra. Vi ökar andelen klinisk forskning, vilket är mycket viktigt för näringslivet och för att utveckla läkemedel och annan verksamhet med patienten i fokus. Vi ökar antalet prövningar, vilket är bra för resenärer, som vi pratade om nyss, patienter och medarbetare.

Med de orden tycker jag att vi kan vara glada och stolta. Jag yrkar bifall till denna FoUU-strategi.

Anförande nr 161
Michel Silvestri (MP): Ordförande! Jag ska naturligtvis direkt yrka bifall till Miljöpartiets förslag, för att ytterligare förbättra en bra grund till reviderad FoUU-strategi.

Jag ska bara lite kort kommentera några saker. När vi pratar om FoUU-strategi är det väldigt lätt att diskutera den som en forskningsstrategi. Utbildning har nämnts någon gång, men jag vill lyfta fram betydelsen av utbildning i sammanhanget ytterligare en gång. Det tycker jag trots allt framgår bra av förslaget till FoUU-strategi – utbildning nämns på ett bra sätt i strategin. Men sedan gäller det naturligtvis som alltid att gå från ord till handling.

När det gäller FoUU-uppdrag generellt gäller det naturligtvis också att ge vår viktigaste resurs, det vill säga landstingspersonalen och andra som arbetar på uppdrag av landstinget, förutsättningar för att ägna sig åt FoUU, det vill säga framför allt tid. Vi behöver bli bättre på att skapa de förutsättningarna.

Tandvård har nämnts. Det tycker jag är bra. Jag vill ta upp det igen – jag tror att det var Karin Fälldin som tog upp det. Det är egentligen märkligt att våra tänder lagstiftningsmässigt skiljer sig från hela vår övriga kropp. Jag ser nog att tandvården borde vara en del av hälso- och sjukvården även i FoUU-sammanhang.

Beträffande kollektivtrafik har jag uppfattat att den nya strategin är ett steg framåt. Men det är kanske lite rudimentärt formulerat på grund av att trafiknämnden har en egen, mer eller mindre långsiktig vision för kollektivtrafiken. Jag tror att detta är ett steg i rätt riktning, för att så småningom koka ihop dessa strategier på ett bra sätt.

Jag tycker också att det var bra av Solveig Holmgren att lyfta fram betydelsen av FoU-direktörens arbete och hela hans stab. Även jag vill framföra ett stort tack till Jan Andersson, som är FoU-direktör. Jag måste bara säga: Tack, grattis och god jul till oss, för att vi har en sådan fantastisk forskningsdirektör!

Men återigen trots allt: Bifall till Miljöpartiets förslag!

§ 202 Motion 2015:11 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om meddelarfrihet

Anförande nr 162
Birgitta Sevefjord (V): Ordförande! Tack, alla ni som sitter här i salen och lyssnar på debatten om den här viktiga motionen! Vänsterpartiet har lagt en partimotion som handlar om meddelarfrihet. Vi har gjort den som en partimotion eftersom vi tycker att detta ämne är oerhört viktigt.

Vi menar att meddelarfrihet ska gälla i all skattefinansierad verksamhet. Som ni vet gäller meddelarfrihet i dag i all landstingsdriven verksamhet men inte i privatdriven, skattefinansierad verksamhet inom hälso- och sjukvården.

Vi vill att man i den upphandlingspolicy som Stockholms läns landsting har ska skriva in ett stycke om meddelarfrihet. Genom att göra det menar vi att man förstärker de anställdas rättigheter, oavsett om de anställda jobbar privat eller offentligt, och tydliggör också vårdgivarnas skyldigheter.

Vi föreslår i ett litet stycke tre olika saker som jag ska lyfta upp här. Det första är att de anställda i privatdrivna verksamheter ska ha samma rätt till meddelarfrihet som de som jobbar i den landstingsdrivna verksamheten.

För det andra vill vi att efterforskning ska vara förbjudet om man som medarbetare har kontakt med medier eller andra. Det finns ett grundlagsfäst efterfrågeförbud, och vi vill att det ska gälla också i det här fallet.

För det tredje lyfter vi upp att företagshemligheter som skyddas av lagen om skydd för företagshemligheter eller omfattas av tystnadsplikt naturligtvis ska undantas från denna meddelarfrihet.

Det är de tre bitar som vi vill att man ska lyfta in i upphandlingspolicyn. Vi tror att det skulle leda till bättre arbetsmiljöförhållanden ute i verksamheterna, när personalen känner sig trygg att kunna slå larm om det uppstår problem och svårigheter i till exempel vården. Det är en viktig fråga. Vi tror också att man genom att skriva in meddelarfrihet på det här sättet utvecklar kvaliteten inom hälso- och sjukvården.

I Malmö kommun har man haft detta inskrivet i sin upphandlingspolicy i över tio år. Under de drygt tio åren är det ingen som har haft synpunkter på detta, förutom förra året, när man gjorde en tolkupphandling. Det ena tolkföretaget överklagade just inskrivningen av meddelarfrihet i upphandlingsunderlaget. Först gick man förvaltningsrätten, som gav kommunen rätt. Sedan fortsatte man till kammarrätten, som gav kommunen rätt. Men man gav sig inte utan gick till Högsta förvaltningsdomstolen, som avvisade ärendet och inte beviljade prövningstillstånd, det vill säga den tidigare domen stod fast om att kommunen hade rätt att skriva in detta i sin upphandlingspolicy.

Alliansen har givit ett kort svar på denna faktiskt korta motion – har ni inte läst den så gör det gärna! Man säger att motionen är besvarad. Det är lite trist, för den borde bifallas, tycker vi. Man hänvisar till att det pågår en utredning i Justitiedepartementet och att man är inne i en så kallad lagstiftningsfas när det gäller rättigheter och skyldigheter. Men det är väldigt oklart vad den lagstiftningsfas som man är inne i innehåller, och vi vet inte heller när det är klart. Man säger också att detta kan stå i strid med EU:s rättsliga principer. Man säger alltså inte att det gör det utan att det eventuellt kan göra det.

Då undrar vi i Vänsterpartiet: Hur kommer det sig då att Malmö kommun i över tio år har haft detta inskrivet i sin upphandlingspolicy utan att det har varit några problem över huvud taget?

Dig, Torbjörn, skulle jag vilja fråga: Tycker du – eller tycker du inte – att meddelarfrihet bör gälla alla medarbetare i skattefinansierad verksamhet? Det är en fråga till dig personligen: Vad tycker du? Sedan är det en annan sak om man kan göra detta eller inte. Anser du att det är viktigt att alla medarbetare i skattefinansierad verksamhet i landstinget ska ha rätt till meddelarfrihet? Du kan ha en åsikt om detta oavsett vad EU-rätten säger i frågan.

Med detta yrkar jag bifall till Vänsterpartiets motion.

Anförande nr 163
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Herr ordförande! Tack, Birgitta, för motionen! Som du sade har vi lämnat ett kort svar, och du läste egentligen upp allt det jag tänkte säga. Då blir det lite tjatigt för er att höra precis samma sak igen.

Jag yrkar naturligtvis att motionen ska anses besvarad. Man ska notera att alliansregeringen 2012 gav en särskild utredare i uppdrag att utreda hur man ska kunna stärka meddelarskyddet för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet. Utredaren ska särskilt titta på vård, skola och omsorg.

Våra 44 000 medarbetare har meddelarfrihet. Det vi nu pratar om är när vi gör upphandlingar. I upphandlingar av annan verksamhet ska krav på meddelarfrihet ställas i så stor utsträckning som möjligt. Sedan är den lilla bit kvar som Birgitta vill att vi ska skriva in.

Jag anser att man inte ska föregripa utredaren. Precis som Birgitta sade gör förvaltningen den juridiska bedömningen att det inte går att införa generella krav på meddelarfrihet då detta kan stå i strid med EU-rättsliga principer om icke-diskriminering och proportionalitet. Jag tycker att man ska invänta lagstiftningsarbetet.

Du säger att Malmö har haft detta i tio år. Ja, fullmäktige kan ju fatta olagliga beslut om ingen överklagar – den friheten har vi. Det har man tydligen inte gjort i Malmö, och då har det fungerat. Men jag tycker att vi ska ha ordning och reda.

Du ställde en rak fråga till mig om vad jag tycker. Det är svårt att svara rakt av rent juridiskt, och det kan vara en fälla som du lägger ut. Men jag tror att du är en god människa, så jag säger att man självklart – vi lever i ett öppet samhälle – ska kunna ha meddelarfrihet när man anställd, oavsett vilken arbetsgivare man har.

Anförande nr 164
B i r g i t t a S e v e f j o r d (V): Torbjörn! Du sade att landstingsfullmäktige kan fatta olagliga beslut, om jag uppfattade dig rätt. Men varför säger du att det är ett olagligt beslut? Det vet vi ju inte. Du hänvisar till något mycket diffust, att EU-rätten eventuellt kan ha synpunkter på detta och att det pågår en utredning.

Det finns inget som säger att detta är ett olagligt beslut, och det är väl därför som Malmö kommun i tio år har kunnat driva den här frågan utan några som helst juridiska problem.

Anförande nr 165
Landstingsrådet R o s d a h l (M): När riksdagen har fattat sitt beslut vet vi om det är lagligt eller ej, och jag tycker att vi ska ha tålamod och vänta in detta. Jag tror att det ganska snart kommer en lag som troligtvis säger det du önskar. Men vi kan inte spekulera.

Utredningen har hållit på i tre år, och jag bedömer att den snart ska vara klar. Jag anser att vi ska invänta den. Det är kanske olovligt, kanske lagligt – vi vet inte. Därför bör vi avvakta tills regeringen har fattat beslut om vad som gäller.

Anförande nr 166
Landstingsrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Först av allt vill jag tacka för en mycket bra motion. Dessutom tackar jag Birgitta för ett bra anförande. Jag tycker att hon har redogjort för detta på ett tydligt sätt.

Vi stöder motionen, och jag yrkar bifall till den. Motionen är ett viljeuttryck, att vara tydlig med vad landstingsfullmäktige här inne ser att vi bör ha som riktlinjer och krav. Det märkliga är att vi alltid kommer i samma diskussion så fort det handlar om upphandlad verksamhet.

Jag vet inte riktigt vad det är som gör att inte minst moderata företrädare alltid kommer till ett stort och svårt avgörande, som Torbjörn ibland brukar uttrycka det, när det gäller vad man egentligen vill och hur man tolkar juridiken.

Birgitta har helt rätt. Vi har inte haft någon rättspraxis som gör att man kan säga vad som är rätt och vad som är fel. Det är väl viktigt att Stockholms läns landstingsfullmäktige, som det näst största parlamentet i landet, tydligt markerar hur man ser på möjligheten att ha meddelarfrihet i all skattefinansierad verksamhet.

Jag vill också påminna om att vi inte alltid har haft samma regler i vår egen verksamhet. För ungefär ett år sedan diskuterade vi här i talarstolen ett antal rykten som gick men faktiskt också ett antal bevis, med filmer och annat, som cirkulerade om hur personal på ett av våra stora akutsjukhus blev uppmanad av ledningspersoner och ledningsfunktioner att inte inför valrörelsen gå ut med information om det ekonomiska utfallet.

Det är alltså tydligt och viktigt att ge signaler om detta i vår egen verksamhet – både för den skattefinansierade upphandlade verksamheten och för vår egen verksamhet.

Det är en mycket bra motion som dessutom, vill jag säga, i sin att-sats ger utrymme för att man utformar och skriver texten så som man juridiskt skulle vilja göra – med den inriktning som föreslås i motionen.

Anförande nr 167
Malin Fijen Pacsay (MP): Först vill jag tacka för en bra och angelägen motion. Allmänheten måste kunna veta vad våra skattepengar går till och att de används effektivt. Jag hade mitt anförande på datorplattan här, men det försvann, så nu får ni ta det som det blir.

Poängen är i alla fall att medarbetarna i de olika verksamheterna oavsett regi och form, även i skattefinansierad verksamhet, måste ha möjlighet att anmäla oegentligheter. Vi har till exempel sett att Uppsala kommun i sin upphandlingspolicy har infört meddelarskydd, liksom man har gjort i Malmö.

Vi i vårt parti menar att vi i landstinget måste kunna föregå lagstiftningen. Det finns ingen anledning att invänta den. Jag yrkar därför bifall till motionen.

Anförande nr 168
Kerstin Burman (V): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Detta är en viktig motion för oss, som Birgitta redan har sagt. Att hänvisa till detta lagstiftningsärende, som vi inte vet vad det kommer att resultera i, tycker jag är lite tråkigt, för vi vet vad det *inte* kommer att resultera i. Det innefattar nämligen inte kollektivtrafik, och det är ingen liten del av vår verksamhet. Naturligtvis ska meddelarfrihet gälla även anställda som jobbar inom kollektivtrafiken. Det är glädjande att Torbjörn Rosdahl också har den grundinställningen.

När man tittar på vår hemsida på den upphandlingspolicy som finns ser man att det finns en social uppförandekod som kan inkluderas vid upphandling. Det har förvaltningen valt att lösa genom att det vid varje enskild upphandling ska göras ett ställningstagande om det vid upphandlingen ska ställas krav på att leverantören antar den av landstinget antagna ”Uppförandekod för leverantörer”, alltså en aktiv prövning vid varje upphandling. Birgitta har också skrivit motionen så att det finns utrymme för förvaltningen att införa meddelarfrihet på liknande sätt.

Om det nu finns en samstämmighet kring att vi tycker att meddelarfrihet är bra för anställda i vår skattefinansierade verksamhet finns det inget juridiskt hinder mot att införa en liknande lösning som vi har gjort när det gäller den sociala uppförandekoden.

Som sagt: Att vänta på det här lagstiftningsärendet löser inte situationen för anställda inom våra verksamheter, eftersom kollektivtrafiken inte omfattas av det.

Anförande nr 169
P i a O r t i z V e n e g a s (V): Innan vi går till beslut tänkte jag historiskt blicka tillbaka lite grann på hur det har sett ut med våra upphandlingar och vår meddelarfrihet.

För ganska precis tio år sedan avskedades Per Johansson från Connex, tunnelbanan. Han var skyddsombud och ordförande och hade gått ut och kritiserat säkerheten i tunnelbanan. Jag har för mig att det var dörrarna på tunnelbanan som inte fungerade som de skulle.

I år har det hänt igen. Ytterligare ett skyddsombud har sparkats. Han heter Reza Forghani. Han var huvudskyddsombud och sparkades från Råstagaraget i Sundbyberg. Detta händer alltså lite då och då i våra skattefinansierade verksamheter. Då är det viktigare än någonsin att vi i upphandlingspolicyn skyddar oss mot just detta.

§ 203 Motion 2014:13 av Tara Twana (S) om användandet av begreppet andra-generationsinvandrare inom Stockholms läns landsting

Anförande nr 170
T a r a T w a n a (S): Ordförande, ledamöter! Denna motion var uppe för några månader sedan. Efter en lång debatt från båda sidorna, höger och vänster sida, återremitterades den.

Begreppet ”andragenerationsinvandrare” är missvisande för personer som är födda i Sverige och som därför inte bör kallas invandrare. Att kalla de människor som liksom jag har invandrat för invandrare är förstås en korrekt juridisk beskrivning. Men man bör undvika att överföra den beteckningen på invandrares barn som är födda i Sverige.

Ordet har en missvisande laddning och förstärker dessutom vi-och-de-tänkandet. Majoriteten av dem som kallas andragenerationsinvandrare är svenska medborgare med fulla rättigheter. Eftersom de är födda i Sverige bör de givetvis behandlas som svenskarna eller majoriteten i Sverige. Det sociala arvet och det genetiska är inte det viktiga för vem jag är och vad jag förväntas göra.

Begreppet används sällan som vi-term. Så fort vi hör begreppet vet vi att det kommer från en person som har möjlighet och makt att beskriva en annan grupp. De är fortfarande ”de andra” i våra huvuden. Om de i generation efter generation fortsätter att vara ”de andra” har vi ett problem. Då är det en fråga om demokrati och mänskliga rättigheter.

Kanada är ett bra exempel. Det är ett intressant land som man kan jämföra med Sverige. Där används i stället det mer neutrala ordet ”andragenerationskanadensare”, som är mer inkluderande och jämlikt. Det är kanske också en orsak till den lyckade integrationspolitiken i Kanada. Den fungerar bättre än i Sverige.

Dessutom kan begreppet ”andragenerationsinvandrare” leda till ojämlikhet och diskriminering. Det skulle förstås vara mycket bättre om man kunde använda ”andragenerationssvenskar” i stället för ”andragenerationsinvandrare”, eftersom det är mer inkluderande och man är svensk samhällsmedborgare när man bor i Sverige. Det stämmer mycket bättre med det begreppet.

I svaret står det att begreppet ”andragenerationsinvandrare” inte används i Stockholms läns landstings officiella dokument. Det är glädjande och bra. Men motionen handlar inte om hur många gånger landstinget använder begreppet ”andragenerationsinvandrare” utan om mycket mer, om vilka riktlinjer vi ska ha och att vi ska markera att vi inte använder begreppet ”andragenerationsinvandrare” i landstingets officiella dokument. Problemet är att vi i samhället i större utsträckning använder ”andragenerationsinvandrare”. Frågan är vad

som händer om Stockholms läns landsting nästa gång använder begreppet ”andragenerationsinvandrare”.

Vi politiker i Stockholms läns landsting måste föregå med gott exempel och sträva efter en politik som minskar klyftor och inte kategoriserar människor. Vi måste ha ett begrepp som påvisar att tidigare generationer, som har sina rötter i ett annat land, är meningsfulla precis som alla andra. Integrationspolitiken ska utgå från och spegla den etniska och kulturella mångfald som finns i det svenska samhället.

Om vi går över från ”andragenerationsinvandrare” till ”andragenerationssvenskar” signalerar vi att det handlar om människor som har rättigheter i det här landet.

Bifall till motionen!

Anförande nr 171
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Herr ordförande! Tack, Tara, för din motion! Det är andra gången jag tackar för den. Motionen var ju uppe till behandling i september men återremitterades eftersom faktafel hade hittats i utlåtandet. Jag är faktiskt glad över att vi tillsammans har ett debattklimat där en återremittering inte utgör ett hinder från vår sida eller innebär en slagpåse från oppositionen.

Språk är levande och inte statiskt. Det utvecklas över tid och ska vara följsamt för de förändringar som sker på andra områden och arenor. Vi har sedan tidigare, kanske framför allt inom vården, valt att lägga vissa begrepp på hyllan, begrepp som kan anses vara stämplande eller kan tolkas negativt och nedsättande. Semantik är viktigt, och vi måste vara noga med hur vi förhåller oss till de begrepp som används inom vårt verksamhetsområde.

Men efter att tjänstemännen noga har gått igenom de dokument som har författats centralt i landstinget har inga dokument hittats där begreppet faktiskt använts.

Jag vill avslutningsvis nämna att jag har förståelse för att begreppet kan kännas gammalmodigt och det för vissa kan tolkas som ett begrepp med en negativ laddning. Landstinget ska vara en del av den språkliga utveckling som samhället genomgår. Dock bör även påpekas att även om jag till en del kan förstå motionärens avsikt är landstinget inte arenan för ett skifte av språkbruk. Landstinget ska förhålla sig till de riktlinjer för språk som finns och inte ställa krav på att gamla begrepp byts ut mot nya.

Med detta anser jag motionen besvarad.

Anförande nr 172
T h o m a s B e n g t s s o n (MP): Ärade presidium, ärade fullmäktige, åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till motionen, för jag instämmer å Miljöpartiets vägnar till fullo i det som Tara har tagit upp i motionen och i sitt inlägg.

Jag har läst Torbjörns svar och undrar då om du kanske har läst motionen lite för snabbt. Du skriver: ”Motionären föreslår att Stockholms läns landsting slutar att använda begreppet”, men så står det faktiskt inte i motionen. I motionen föreslås att landstinget uppställer krav på att begreppet inte ska användas.

Om det har gått lite för hastigt för finanslandstingsrådet förstår jag att slutsatsen kan bli fel. Det står i slutet av svaret att motionen med den angivna bakgrunden ”måste” anses besvarad, men så är det förstås inte. Det är ett fullt rimligt och möjligt ställningstagande att vi inte tycker att det här begreppet ska användas och inte heller kan förutse att begreppet inom överskådlig framtid kommer att vara användbart igen.

Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 173
R i c k a r d W e s s m a n (M): Herr ordförande, kära ledamöter, åhörare! Jag ska börja med ett erkännande till motionären. Jag måste säga att jag delar intentionerna i motionen och tycker att vi har all anledning att vara varsamma med orden och visa varsamhet mot varandra. Precis som framfördes av motionären: Oavsett om man är född här eller inte ska man såklart behandlas med respekt, och det finns inget egenvärde i att behålla begrepp som är kränkande.

Därför är det glädjande att vi, när vi har tittat på frågan, har sett att det inte är ett begrepp som används i landstinget. Genomgången har varit ganska ordentlig. Det har också konstaterats att det inte är ett begrepp som används särskilt mycket i det offentliga Sverige över huvud taget. På det viset är vi ganska nära målet när det gäller det här begreppet.

Men jag ska också erkänna en annan sak: När jag först läste motionen tyckte jag att den blev alldeles för vänligt bemött och tyckte nog att den skulle förtjäna ett avslag. Den här församlingen är nämligen inte rätt forum för att göra språkliga bedömningar eller språkliga värderingar. Vi är inte invalda i Svenska Akademien någon av oss, åtminstone inte här.

Jag tycker inte att vi ska fatta beslut om vilka ord som är lämpliga och inte lämpliga, bland annat därför att det inte är effektivt. Det finns fullt av uttryck i svenska språket som är bortrangerade och inte används av exakt de skäl som motionären nu anför mot det här begreppet. Det har skett utan att vi har tagit beslut här. Jag tycker inte att det är en politisk fråga att lösa utan något som man med varm hand kan lämna över till professionen och våra tjänstemän. Öppnar man dörren för politiska beslut om vilka ord som ska användas och inte användas öppnar man dörren till ett system som är mycket farligare än det vi har i dag.

Jag tänker inte stå här och försvara andragenerationsbegreppet. Men det finns livsberättelser som faktiskt täcks av det. Som alla benämningar på kollektiv blir de aldrig riktigt bra. Jag känner mig inte alltid hemma med att bli kallad ”svensk” när jag går här som smålänning i Stockholm. Det finns alltid inexaktheter i ord, och jag tycker inte att man ska tro att man kan hitta ett begrepp som fångar alla individuella livsöden.

Det finns definitivt en historisk bakgrund till det här begreppet. Vi har de invandrare som kom till oss på 70-talet och växte upp med Språka och som har gått till posten med sina föräldrar, som har hjälpt dem med kassaärenden. Det finns livsberättelser som vi inte får osynliggöra, och någon gång kommer de här begreppen till användning. Jag tycker att det vore fel att stigmatisera användandet av det här begreppet så till den grad att vi förbjuder det. Jag tycker att vi ska låta språkutvecklingen ha sin gång.

Avslutningsvis vill jag bara säga: Jag tyckte först att man kanske borde avslå en sådan här motion, just därför att detta är fel forum. Men sedan har jag kommit fram till att om ett avslag möjligtvis skulle leda fram till att vi säger att det här ordet är okej – det är jag inte heller bekväm med som en politisk fråga – tycker jag nog att ett besvarande är exakt rätt bemötande av den här motionen, det vill säga att vi lämnar frågan helt utan eget ställningstagande och låter den språkliga utvecklingen ha sin gång utan att vi lägger oss i.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 174
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Grundbulten i resonemangen kring varför man ska anse motionen besvarad är det man säger: Det här begreppet används inte över huvud taget inom landstinget. Det fanns ett undantag, någon SOU från 2009 där det tydligen dök upp. Men i övrigt används det inte, och då blir frågan irrelevant i vår argumentation.

Men då började jag gräva i minnet. Hur är det egentligen med den saken? Jag kom på hur det var första gången, tror jag, då jag var på ett seminarium eller en konferens i egenskap av nyvald landstingsledamot. Det handlade om befolkning och annat med Jan Amcoff. Jag kände igen det, och när man kommer till s. 7 i hans powerpointpresentation hittar man begreppet. Han presenterade detta inför massor av människor, och det var ingen som protesterade.

Dessutom delade man under det seminariet ut publikationer och utredningar. Där kan vi se att Stockholms läns landsting, TMR, står bakom publikationen *Segregation i Stockholmsregionen*. Om vi vänder på bladet, vad hittar vi då där? Jo, där har vi ”andra generationens invandrare”.

I landstingets publikationer används alltså begreppet ”andra generationens invandrare”. Det betyder att vi måste backa tillbaka bandet till början och föra en diskussion utifrån det faktum att det här begreppet används.

Inte nog med det: Om ni har lust kan ni göra Googlesökningar på ”Jan Amcoff SLL”. Då visar det sig att han har varit anlitad av landstinget i åratal. Ungefär vartannat år kommer han med en publikation och är framme – det är någon docent vid Uppsala universitet – och tjatar med sitt begrepp ”andra generationens invandrare”. Om ni inte stoppar honom kommer han att fortsätta med det. Här har vi alltså ett jobb att göra. Debatten är inte slut.

Personligen brukar jag när jag skriver och pratar bara säga ”andra generationens”, punkt slut, för i sammanhanget vet alla vad jag avser, och så får den enskilde lägga in vad den vill. Jag säger ”andra generationens”. Det är bara ett tips.

Möjligen kan jag avsluta med: Samtliga mina tre gossar, som nu är vuxna karlar, är andra generationens. I varje fall de struntar fullständigt i vilken beteckning ni sätter på dem i er statistik.

Anförande nr 175
I f r a h - D e g m o M o h a m e d (V): Jag yrkar också bifall till motionen. Vi tycker att det är en viktig motion som berör många individer i samhället. Begreppet delar faktiskt folk i ”vi” och ”de”, och det stöder vi inte. Bifall till motionen!

Anförande nr 176
N i n o s M a r a h a (FP): Ordförande! Jag tycker inte att detta är en enkel fråga på något sätt. Men jag vill börja med att yrka bifall till vårt svar att motionen ska anses besvarad.

Detta är en identitetsfråga, en integrationsfråga. Den beskriver ett fenomen: migration, invandring. Det är en värderingsfråga hur man i Sverige förhåller sig till de här frågorna. Vi har hört exempel på hur det är på andra sidan Atlanten, där man bedöms som amerikan i första hand och inte som invandrare när man har invandrat.

Jag tycker att det är en mycket större fråga som förtjänar en stor och respektfull debatt, inte minst på det nationella planet, så jag hoppas att Tara Twana och hennes kamrater fortsätter diskussionen uppåt till Rosenbad och riksdagen.

Däremot instämmer jag i att vi i landstinget inte använder det här begreppet. Det är bra. Vi signalerar här i salen i den här debatten vad vi tycker och tänker om just det här begreppet. Jag tycker att det är positivt och att vi ska ta med oss det från debatten.

Anförande nr 177
Aviva Barczewska (MP): Kära ledamöter! Vi hade en jätteintressant diskussion här i landstingssalen när motionen kom upp förra gången. Vi pratade om begreppet ”invandrare”, om språkets makt, om vårt ansvar som politiker, om att ha ett inkluderande språk. Vi pratade om vithet och svenskhet.

I landstingsstyrelsens svar hänvisar man plötsligt till SAOL. Förra gången hänvisade man till SCB. Själv använder jag SAOL mest för att kolla stavningen, inte som något slags riktlinje för mitt språkbruk.

Vi politiker och de i förvaltningarna har visst ett behov av riktlinjer för språkbruket. Det är därför att vårt språkbruk har ett symbolvärde. Vi har sett exempel på att begreppet ”andragenerationsinvandrare” används. Och förra gången dök det upp en motion där man använde begreppet ”utlänning”. Det kändes som en *time warp*.

Vi i Miljöpartiet anser inte alls att motionen är besvarad. Det finns mycket kvar att svara på. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 178
Galina Monsalves Leal (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Begreppet ”andra generationens invandrare” är inte precis ett slag i luften. Detta forskar man om. I dag står det i Sydsvenskan om detta. Det är professor Russell King som skriver. Han forskar om migration, mångfald och välfärd. Han beskriver lite om just det här ordet.

FN:s statistik visar att det finns 214 miljoner invånare i världen som har sin hemvist i ett annat land än där de är födda. Det är dessa människors barn som utgör den så kallade andra generationen, som ofta får etiketten ”andra generationens invandrare”. Detta är såklart en motsägelse, eftersom de flesta av dem är födda i det land där deras – eller våra – föräldrar en gång fick asyl eller slog sig ned.

Begreppet är inte ett slag i luften, utan det finns, det används. Att begreppet inte finns inom landstingets verksamheter – vilket det visade sig att det ändå gör – betyder inte att begreppet inte finns i övriga samhället, i övriga beslutsorgan eller verksamheter eller hos olika arbetsgivare. Vi i Stockholms läns landsting är ändå en arbetsgivare.

Därför tycker jag att det är viktigt att sända de här signalerna och ge en fingervisning till hela samhället om att detta inte är okej, eftersom de här orden delar oss.

När vi åker till jobbet varje dag åker vi kollektivtrafik, tunnelbana eller pendeltåg. Då är vi resenärer, pendlare. När vi blir inlagda på sjukhus är vi patienter eller också ”han som ligger i sal 13 A” eller i 13:1 eller ”hon som ligger i sal 6 A”.

Någon sade att detta inte är en politisk fråga här i landstinget. Det är det visst! Vi lever ju mitt i det och kommer att leva mitt i det framöver också.

För inte så länge sedan pratade vi om visioner. Vi är där. Vi lever mitt i det. Vi har fått 80 000 människor som flyr för sina liv. Vi lever mitt i det!

Bifall till motionen!

Anförande nr 179
Pia Ortiz Venegas (V): Det börjar nästan bli lite jobbigt, Torbjörn. Förra gången blev det återremiss eftersom det var lite fel i fakta i svaret. Nu är det fel i fakta i svaret igen. Jag hoppas att vi slipper återremittera den här gången också, för jag tycker nog att vi kan gå till ett avgörande.

Jag yrkar självklart bifall till motionen.

Jag tänkte be Ninos Maraha att spetsa öronen lite extra nu. Det lät som om du egentligen tyckte att detta var en viktig fråga, och du ville också att den skulle lyftas till riksplanet. Då ska jag berätta för dig att Regeringskansliet för lite drygt 15 år sedan, i juni 2000, gav ut riktlinjer vad gäller begreppet ”invandrare”. Om man bläddrar till s. 9 hittar man slutsatserna. Jag tänkte läsa upp vad som står just under begreppet invandrare och liknande begrepp:

”I fråga om invandrarbegreppets och andra liknande begrepps användning anser arbetsgruppen att följande bör gälla:

- Indelning av personer på grund av invandrarskap eller liknande bör inte ske utan att detta noga har övervägts.
- När förutsättningarna för en åtgärd skall beskrivas, bör utgångspunkten normalt vara behovet av åtgärden och inte invandrarskapet i sig.
- När en indelning av personer är nödvändig, bör indelningen göras efter vad som är relevant i sammanhanget. Om det avgörande t.ex. är att de aktuella personerna har ett annat språk än svenska som modersmål, bör detta tas som utgångspunkt.”

Och så står det sist men inte minst:

- ”Begreppet invandrare bör endast användas när det gäller personer som själva faktiskt har invandrat, dvs. flyttat till Sverige från ett annat land och folkbokförts här. Personer som är födda i Sverige bör inte kallas invandrare.”

Det var år 2000 i juni i Regeringskansliet. Ska det vara så vansinnigt svårt att följa detta även här?

Anförande nr 180
N i n o s M a r a h a (FP): Det har tagit lite skruv i debatten. Vad är det vi debatterar egentligen? Det handlar om vilka signaler vi skickar ut. Jag tror inte att någon vill kalla mig invandrare. Däremot handlar det om att vi inte vill överföra invandraridentiteten på våra barn, så att säga, som tar svenskheten som en självklarhet. Det är det vi också signalerar i debatten. Vi ska inte använda begreppet ”andra generationens invandrare”, och det används inte i landstinget.

Jag tycker att vi bör vara lite mer sakliga i debatten och inte ta till överord, som det gärna blir.

Anförande nr 181
P i a O r t i z V e n e g a s (V): Ninos! Det är en definitionsfråga vad som är överord. Jag tyckte att vi fick det ganska väl visat för oss alldeles nyligen. Jag trodde sällan att det skulle komma den dag då jag skulle tacka Rickard Wall, men det är nästan så att jag känner att jag bör göra det i dag. Vi fick visat alldeles nyss att begreppet faktiskt förekommer i dokument som vi själva delar ut och som vi själva är med och beställer.

Det är precis som du säger: Det vi pratar om i dag är vilka signaler vi skickar ut. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 182
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Herr ordförande! Jag har full förståelse för önskemålen om att byta begrepp. Semantik och ord väger tungt, särskilt i de fall de kan upplevas som nedsättande.

Någon efterlyste språkliga riktlinjer. I Stockholms läns landstings språkliga riktlinjer, som fastställs av den här församlingen, framgår vikten av att använda ett språkbruk som underlättar kommunikation och lägger grund för lättbegripliga texter för att undvika missförstånd.

Utöver dessa riktlinjer följs också de skrivregler för myndigheter som finns. Landstinget använder sig även av Svenska Akademiens ordlista som stöd i detta arbete. I Svenska Akademiens ordlista saknas begreppet ”andragenerationsinvandrare”.

Med detta yrkar jag ånyo att motionen anses besvarad.

Anförande nr 183
Shadi Larsson (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag vill inte upprepa samma sak som jag sade förra gången då den här motionen debatterades. Jag känner ändå att det är nu som vi har chansen att debattera den här frågan.

Jag såg nyligen ett nyhetsinslag från Kanada där flyktingar och nyanlända som kom till Kanada möttes av premiärministerns ord ”Welcome home!” Kanada var direkt deras hem.

I dag har jag har bott 38 år i Sverige och har haft svenskt pass hur länge som helst. Fortfarande frågar människor om jag längtar hem till Iran. Jag måste hela tiden förklara att jag har mitt hem här.

Jag pratar med min syster som säger att jag inte behöver oroa mig, för om den ena föräldern är svensk så räknas man som svensk. Men vad menar du med svensk? Är mina barn svenska, deras pappa är inte riktig svensk utan hade svenskt pass.

Vi har alltså fortfarande dessa problem. Vem är svensk? Fortfarande har vi det här problemet. Det räcker inte med svenskt pass, det räcker inte att vi har bott här hur länge som helst, det räcker inte att vi är förtroendevalda och så vidare, och så vidare.

Någonstans måste vi fortfarande börja. Jag tycker att det är bra att Torbjörn Rosdahl nu erkänner att det första svaret innehöll faktafel. Det verkar som om det fortfarande finns faktafel i det. Jag menar att det hela är en politisk fråga. Den här frågan är en politisk fråga, och Stockholms läns landsting ska ha riktlinjer och markera vilka begrepp som ska användas. Bifall till motionen!

Anförande nr 184
Rickard Wessman (M): Herr ordförande! Som tjugoandra generationens invandrare kanske jag inte skulle förlänga den här debatten. Jag måste ändå säga att jag blir lite fascinerad när jag ser vänstern och Rickard Wall falla varandra i armarna.

Jag blir inte lugnare av att höra socialdemokratins sätt att resonera i de här frågorna. Det här är ju en typisk identitetsfråga som är direktimporterad från USA och Kanada i det här fallet, där man hittar begrepp som möjligtvis träder någon för när.

Även om Rickard Wall hittade ett exempel så är det ju inte ett begrepp som är speciellt använt i det officiella Sverige, och det på goda skäl.

Jag vänder mig ändå emot att ni på er sida väljer att definiera begreppet som kränkande. Jag lever själv i en familj och i en miljö som präglas av just andra generationens invandrare, invandrare som kom hit på 1970-talet. Det är inget nedsättande i den miljön att vara andra generationens invandrare. Snarare beskriver detta det livsöde och de livsbetingelser som de växte upp under i Sverige.

Ska vi hålla på och osynliggöra människor och hindra människor att använda ett begrepp som de kanske är bekväma med genom ett beslut här i salen? Jag känner mig inte bekväm med den diskussionen, måste jag säga.

Jag hörde någon från talarstolen säga att det finns, oavsett om vi använder begreppet här inne eller inte, människor där ute som använder det, och då skulle vi genom ett beslut här i salen stampa ut det här begreppet. Det är inte så vi har gjort med några andra begrepp i vårt land. Det finns massor med fula, kränkande ord som inte används, som inte anses acceptabla men de har inte försvunnit genom beslut här i salen. De försvinner genom att vi har vårt språk gemensamt och genom att vi använder det tillsammans.

Jag vidhåller uppfattningen att motionen ska anses besvarad!

Anförande nr 185
Landstingsrådet U l l b e r g (S): För det första tycker jag att vi som tillhör den vita heteronormen i samhället ska vara lite försiktiga när vi ifrågasätter förslag som handlar om att bredda begreppen och inte stigmatisera andra med ord.

För det andra blir jag förvirrad över hur Moderaterna tänker. Å ena sidan säger de att detta inte är något problem eftersom ordet inte används. Ni blev överbevisade på den punkten. Då får vi höra Rickard Wessman säga att vi borde använda ordet ännu mer i ännu fler officiella sammanhang. Jag tror att ni också får rensa lite i argumentationen.

I yrkandet i motionen står det att vi inte ska använda begreppet. Det är det vi tycker. I samarbetsandans namn om inte annat: om ni inte kan släppa prestigen ens i en sådan här fråga, i vilken fråga är ni då beredda att göra det?

Anförande nr 186
R i c k a r d W e s s m a n (M): Herr ordförande! Här finns ingen prestige, det kan jag lova dig, Ulrika Ullberg!

Nu flyger de kollektiva begreppen i luften. Nu är jag inmutad i ett nytt identitetsbegrepp som jag inte kände till tidigare och som jag inte känner mig hemma i heller. Det går snabbt nu i utvecklingen av vad vi ska kalla varandra!

Landstingsstyrelsen föreslår att den här motionen ska anses vara besvarad eftersom det inte finns något riktigt problem i det forum som vi råder över, nämligen landstinget. Vi har inte det begreppet i våra handlingar, förutom att det har hittats i någon form av rapport.

Jag vänder mig emot de argument som framförts i anföranden från socialdemokratiska partiföreträdare här i dag, nämligen att man ska jaga ut det här begreppet från samhället utifrån ett beslut som vi ska fatta här. Det gör vi inte här i landstinget. Så har vi aldrig gjort i Sverige när vi utvecklat vårt språk eller i något annat språk. Det sker automatiskt.

Jag lever som sagt själv i en miljö där detta inte är något nedsättande begrepp. Jag tänker inte riktigt acceptera den utgångspunkt som motionen bygger på.

Anförande nr 187
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Det enkla svaret på frågan vad vi ska kalla varandra är väl precis det som Galina sade. Vi ska kalla varandra medmänniskor, medborgare, invånare, patienter, medarbetare, resenärer, skattebetalare och så vidare. Det är precis detta motionen handlar om. Vi ska inte utifrån bakgrund, utifrån var våra föräldrar är födda eller någonting annat hitta nya begrepp som leder tankarna fel. Vi ska i stället acceptera varandra på lika villkor.

Därför har jag en vädjan. Om detta inte är ett begrepp som vi bör använda och som vi inte brukar använda i landstinget så skulle vi ju kunna bifalla den här motionen. Det var sakfel när den återremitterades, det är sakfel i dag, och yrkandet om bifall kvarstår!

Anförande nr 188
Pia Ortiz Venegas (V): För det första undanber jag mig alla antydningar om att Vänsterpartiet skulle ha gått ihop med Sverigedemokraterna i den här frågan! Jag tror inte att någon här i salen egentligen tror det heller.

Rickard, jag tror att du ska vara lite försiktig med att säga att du minsann i din familj känner människor som känner sig hemma i det här begreppet. Det är fullt rimligt om det är så i din familj, men det finns många andra familjer där raka motsatsen gäller – bland annat min egen.

Under 1990-talet var det här ett mycket vedertaget begrepp som användes av myndigheter. Det användes på många olika sätt, framför allt i statistiska sammanhang.

Sedan ville man lämna detta begrepp. Därför har man fattat beslut, bland annat i regeringskansliet och på andra håll, om att detta begrepp inte ska och inte bör användas. Att vi ligger femton år efter är något som jag inte riktigt förstår att du vill försvara. Det är nämligen det som du gör nu.

Det krävs beslut, och det krävs principbeslut och policyer för att sådant här äntligen ska börja gälla. Vi har ju sett här i dag att begreppet faktiskt fortfarande förekommer i våra dokument.

Anförande nr 189
Rickard Wessman (M): Herr ordförande! Jag har inte försvarat begreppet som sådant. Jag har försökt framhålla att vi här inne kan fatta beslut och att vi kan vara överens tillsammans om att vi inte ska använda det i det här rummet. Jag håller helt med Erika som sade att vi ska behandla varandra med respekt, och vi behöver inte sätta etiketter på varandra. Jag upplever att jag blev påtryckt en etikett av dig.

Det jag säger är att det är en farlig väg att gå att börja fatta den här typen av beslut här inne i salen. Vi kan inte votera om olika begrepp som vi ska tillåta utanför salen. Det var de signaler som jag hörde i vissa inlägg tidigare här i debatten.

Det här begreppet, om vi ska vara ärliga, hör vi fortfarande. Att fatta principbeslut här i fullmäktige påverkar möjligtvis våra tjänstemän, men vi kommer inte att kunna utrota det på det viset. Jag tycker att det är fel metod att vårda vårt språk. Vi är inte Svenska Akademien och inte ens Svenska Akademien kan fatta beslut om vilka ord som ska användas och hur de ska användas. Det är en totalitär syn, tycker jag, på språkutvecklingen i Sverige.

Anförande nr 190
Pia Ortiz Venegas (V): Att kalla det för totalitär syn är väl kanske lite att ta i. Nu handlar det om att följa riktlinjerna. Jag ska läsa upp dem igen.

Begreppet invandrare bör endast användas när det gäller personer som själva faktiskt har invandrat, det vill säga flyttat till Sverige från ett annat land och folkbokförts här. Personer som är födda i Sverige bör inte kallas invandrare.

Svårare än så är det inte.

Det här var ett vedertaget begrepp. Om vi ska få bort begreppet behöver vi också fatta principbeslut om det. Tråkigt nog gör vi det femton år för sent. Jag yrkar fortfarande bifall till motionen! Det är så man gör för att få bort den här typen av begrepp inom till exempel myndigheter eller politiska församlingar som den här. Om det inte fungerar på annat sätt så måste man fatta ett principbeslut. Och det har uppenbarligen inte fungerat på annat sätt.

Anförande nr 191
R i c k a r d W e s s m a n (M): Om jag förstår dig korrekt så är det ordet invandrare som är bekymret. I riktlinjerna som lästes upp här så är det ordet invandrare som man inte ska använda. Det är ytterligare ett steg i språkvården här från landstingsfullmäktiges sida.

Om vi fortsätter i det här tempot har vi snart börjat jaga så många ord att vi helt har glömt bort de bekymmer som vi är satta här för att lösa och som vi i majoriteten vill arbeta med.

Är det så att ordet invandrare också ska strykas från landstingsvokabulären så får vi väl invänta den motionen.

Anförande nr 192
A d r i a n a H a x h i m u s t a f a (S): Jag har egentligen bara en kort fråga. Jag känner mig nämligen lite förvirrad när vi pratar om begreppet och huruvida vi ska förbjuda det i den här församlingen.

Det var inte så länge sedan vi använde oss av N-ordet. Det var vanligt. Det ingick i det dagliga mantrat. Jag tror inte att det ordet förbjöds i en sådan här församling heller.

Kort sagt handlar det om att föregå med gott exempel. Det här kan vara rätt sätt att gå till väga och markera att det här begreppet faktiskt är något som väldigt många inte känner är okej. Bifall till motionen!

Anförande nr 193
T h o m a s B e n g t s s o n (MP): Erika Ullberg frågade hur svårt det kan vara om man vill uttrycka en vilja. Jag har full respekt för om något parti eller någon grupp här i salen känner att man behöver ta en kort ajournering för att ändra ståndpunkt.

Jag tycker också att det är lite tråkigt med den här debatten, vi kan nog vara trötta mot slutet av en lång dag och en lång höst. Det är lite tråkigt när vi i debatten hör saker som inte har sagts och, för all del, när också en del av det skriftliga svaret är en vantolkning av vad som faktiskt står i motionen.

Om vi tänker tillbaka på förmiddagen så minns vi att vi hade en diskussion det. Vi hade bred enighet om att integrationen är en utmaning och att den tar tid. Vi skulle gärna se att den tiden minskar. Men det här är en pusselbit. Att tydligt visa var vi står, att vi menar att våra medmänniskor är välkomna in i samhället som svenskar när man väl har blivit svensk snarare än att påföra en annan människa, en senare generation, ett begrepp som de inte själva är.

Så om ni inte redan har kommit fram till det, så begär ajournering och fatta ett korrekt beslut!

Anförande nr 194
Landstingsrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Först av allt yrkar jag ett varmt bifall till motionen! Sedan har jag en fråga som jag tänker låta hänga i rummet. Är Alliansen verkligen överens om detta? Ni behöver inte svar nu, det kan ni göra sedan.

En del av de få uppdrag som jag har kvar i mitt kommunalpolitiska värv är som ordförande för en nationell organisation, ett nationellt UNESCO-center. I det centret jobbar vi väldigt mycket med vardagsmakten, vi jobbar med olika främlingsprocesser för att minska främlingsfientlighet, rasism och för att öka förståelse, öka tolerans. Vi jobbar väldigt mycket med stereotypa föreställningar och spridande av falska bilder av varandra som människor.

Rickard Wessman, jag måste få säga att jag tycker att du är ute på väldigt hal is. Ord är verkligen makt. Ord är makt i varenda sin beståndsdel, hur den uttrycks, vem man apostroferar, i vilket sammanhang det sker.

Det offentliga samhällets ställningstagande spelar också alltid en väldigt viktig roll. Det som det offentliga samhället vidimerar eller inte vidimerar talar också om vilken legitimitet som du har ute i samhället att använda ord, begrepp, attityder som visar hur vi är mot varandra.

Den diskrimineringslagstiftning som gäller i vårt land är lite speciell. Den är den enda lagstiftning som bygger på att den som känner sig diskriminerad har rätten att kräva att den som man påstår diskriminerar ska visa att han inte har diskriminerat. Då gäller omvänd bevisbörda. Varför har man konstruerat det här på detta sätt? Jo, i de internationella konventioner som Sverige har skrivit under finns det inte bara sådant som är applicerbart i själva lagtexten utan en del av konventionerna är svåra att skriva som lagtext. Det är nämligen strävan efter.

Nästan varenda konvention innehåller också ett krav på oss som medborgare och som offentligt samhälle att vi ska sträva efter en viljeinriktning och en samhällsförändring.

Strukturer skapar faktiskt människor precis som människor skapar strukturer. Det var något som Paul Lappalainen skrev om för ett antal år sedan i sin utredning Det blågula glashuset. Den handlar just om hur majoritetssamhällets rättigheter att definiera var du äger din plats i samhället ska vara eller inte vara. Detta fokus på majoritetssamhället är det som inte minst Europarådet har ett jättestort arbete med i dag. Det handlar alltså om hurdan rätten är för minoriteten att inte bli skrivna på näsan av majoritetssamhället. Minoriteter får alltid sträva i en hierarkisk kamp efter gunsten hos majoritetssamhället för att bli accepterad, för att få resurser, för att komma in, för att bli sedd, och för att få den politiska, ekonomiska och sociala makt som man också talar om väldigt tydligt i flera av konventionerna.

På tal om att det inte skulle finnas offentliga exempel, Rickard Wessman, vill jag nämna en kommun, min hemkommun. Botkyrka är en av de kommuner som nu systematiskt arbetar med att arbeta bort just stereotypa föreställningar och stereotypa inslag. För bara ett år sedan var jag själv apostroferad i en stor debatt som handlade om hur just biblioteken utrangerar böcker som ger stereotypa bilder av människor.

Den debatten får man ta. Den är tuff, men den får man ta för den är viktig. Det som barn läser i barnböcker ska inte skriva dem på näsan hur de ska se på sig själva i förhållande till sin omgivning resten av livet.

Ett starkt bifall till motionen! Frågan hänger fortfarande i luften: Är Alliansen verkligen enig om detta?

Anförande nr 195
R i c k a r d W e s s m a n (M): Jag kan bara hålla med dig, Jens, om att ord är makt. I det här fallet är vi ju alla här överens om att detta begrepp inte är något som vi ska använda i de sammanhang som vi är verksamma i nu.

Den viktiga poängen i det här – och det gäller även de riktlinjer som tidigare har lästs upp här inne – är ju att det inte har fattats politiska beslut om ord tidigare. Det är det principgenombrottet som ni nu föreslår med den här motionen, och det är det som jag vänder mig emot.

Som liberal bär det mig emot att faktiskt fatta beslut som påverkar människors egen användning av språket.

Att ord är makt kan vara helt eniga om, men ska vi verkligen använda den här politiska makten över orden där ute? Det är tveksamt.

Anförande nr 196
Landstingsrådet Sjöström (S): Helt kortfattat, Rickard Wessman, kom också ihåg att även de beslut som du väljer att inte fatta här inne påverkar människor för resten av livet.

Anförande nr 197
Ninos Maraha (L): Jag har ju välkomnat den här debatten för jag tycker att det är en viktig fråga för oss liberaler men också för Sveriges framtid i ett alltmer mångkulturellt land. Vad är svenskt? När blir man svensk? Hur länge är man invandrare? Ja, den typen av frågor finns.

Jag tror att vi alla här ändå tycker att det är gynnsamt om fler och fler vill bli integrerade och ser sig själva som svenskar. Därmed klistrar vi inte på någon en svenskhet eller en annan identitet eller beteckning. Min liberala utgångspunkt är att jag själv ska få välja vad jag ska få kalla mig och hur jag vill bli identifierad.

Jag tycker att vi, när vi har återremitterat ärendet, har signalerat att det här måste bearbetas på ett bättre sätt. I det svar som kom tillbaka framgår ju väldigt tydligt att Stockholms läns landsting inte ska använda ett språkbruk som befäster fördomar eller skapar grogrund för diskriminering, just det som Jens Sjöström talar så väl om.

Vidare framgår att förvaltningen har kontrollerat att landstinget inte har använt sig av detta begrepp i sin kommunikation till allmänhet och vårdgivare. Det är detta som är det viktiga i debatten: att blicka framåt och i det fortsatta arbetet faktiskt se till att vi inte använder begrepp som inte behöver användas.

Anförande nr 198
Rickard Wall (–): Ordförande, ledamöter! Jag ska inte göra någon stor sak av det hela. Jag har ju själv stått här det första halvåret och kallat mig socialdemokrat, har jag för mig, när jag inte var van att säga s-ordet.

Men ändå måste jag påpeka att det var någon som sade att Rickard Wall har gått ihop med vänstern, och då gick Pia upp och sade att de inte alls har gått ihop med Sverigedemokraterna. Ändå vill jag påminna om, för tydlighetens skull: jag tillhör inte längre Sverigedemokraterna. Jag är inte sverigedemokrat. Jag tillhör partiet Vi socialkonservativa. Vi är jätte-jättesnälla. Till exempel är vårt partiemblem en svensk flagga med ett stort hjärta på. Och så vidare, och så vidare.

Dessutom kan ni fråga min före detta grupp ledare. Jag är ju Sveriges Nelson Mandela! Mig kan man behandla hur illa som helst och så kommer jag bara att säga ”*Very nice to meet you, very nice to meet you!*”

Det var bara en liten randanmärkning.

Anförande nr 199
Anna Sehlin (V): Herr ordförande, ledamöter! Det här har varit en lång och intressant debatt. Jag hade egentligen inte tänkt delta i den, men jag tänker så här.

I andra sammanhang är vi i Stockholms läns landsting stolta över att vara föregångare. Vi vill vara föregångare på miljöområdet, vi vill ha god kollektivtrafik, en fantastisk vård. Vi vill gå före, vi vill gå i bräschen. Men i det här sammanhanget vill vi inte göra det, för vi upplever att det inte är vår roll eller att det inte är i sådana här församlingar som sådana här beslut ska fattas.

Men varför kan vi inte bara bestämma här i dag att vi inte använder det här begreppet? Då blir vi föregångare i den här frågan och kan se tillbaka sedan och se att det var den 15 december som vi bestämde det, och sedan dess har vi inte använt det ordet i vår kommunikation.

Om vi vill i statistik särskilja barn till utrikes födda till exempel, så kan vi göra det. Om vi har ett behov i statistiska undersökningar att särskilja att en person har en förälder eller två föräldrar som kommer från ett annat land, så kan vi använda andra begrepp.

Begreppet andra generationens invandrare har som vi har sett och hört, ofta en negativ betydelse. Det får konsekvenser för de här barnen och ungdomarna som sedan blir vuxna. Vi kan sluta använda det, helt enkelt.

Bifall motionen! Vi kan göra skillnad.

Anförande nr 200
Monzer Dia (S): Ordförande, ledamöter! Den här motionen handlar inte bara om ett begrepp. Den handlar om människor som har flytt från sina hemländer efter krig och liknande.

Jag ska nämna ett exempel. Jag flydde från kriget i Libanon för trettio år sedan. Jag har tre barn. Det spelar ingen roll om jag blir kallad invandrare. Jag har invandrat, det stämmer, men mina barn är födda här i Sverige och har bott hela sina liv här. De vill inte bli kallade invandrare, för de känner sig inte som invandrare bara för att jag har invandrat. Jag blev tvungen att utvandra, och tack och lov kunde jag komma hit till Sverige.

Vill vi kategorisera den här gruppen. Det är detta som det handlar om egentligen. Varför kan man inte ta ett annat begrepp och kalla dem nya svenskar eller vad som helst, bara för att inte peka ut dem.

När mina barn går i skolan ska man föra statistik över andra generationens invandrare. Varför ska man kalla dem så? De är elever som alla andra. Bifall till motionen!

Anförande nr 201
Michel Silvestri (MP): Ordförande! Min pappa föddes för ganska exakt hundra år sedan i Neapel i Italien. Han var med i ett par krig, spanska inbördeskriget och andra världskriget. Han flydde skottskadad från andra världskriget och så småningom invandrade han till Skandinavien och till Sverige. Så blev jag till. På något sätt kan man väl sätta den där etiketten på mig till exempel.

Jag läste någonting klokt, vi är väl alla skyldiga till att ha skrivit saker i sociala medier. Jag vet inte om man ibland ångrar det, men så här har en klok person skrivit.

På andra sidan Atlanten räknar man första generationens amerikan och andra generationens amerikan, inte första generationens invandrare och andra generationens invandrare som vi gör. Det är två diametralt skilda sätt att definiera sina medborgare, och här spelar historien en viktig roll. Medan USA har skapats av nybyggare har Sverige fram till andra världskriget haft en relativt homogen befolkning. Men mot bakgrund av Sverige stora inflöde av invandrare de senaste femtio åren borde definitionen av invandrare ändras. Man

invandrar trots allt bara en gång. Eller som en spelare i Assyriska uttryckte saken på 1990-talet: Hur länge ska vi vandra? Invandrarskapet ska vara något övergående, inte bestående.

Vem har skrivit det här? Jo, det är faktiskt folkpartisten Ninos Maraha som har skrivit det på sin blogg. Förlåt, Ninos, ni vill ju inte heta folkpartister längre. Ni ska ju kallas liberaler, och det respekterar vi er för, och det kallar vi er för. Det var alltså liberalen Nino Maraha som skrev så.

Jag tror att ni har förstått min ståndpunkt. Bifall till motionen!

Anförande nr 202
Ahmed Ali Salad (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Som sagt, ordet invandrare handlar om människor som har invandrat, men deras barn som har bott i landet är inte invandrare, de har ju inte invandrat.

Men vi vet att under 1990-talet hatade lasermannen flera personer som hade utländsk bakgrund. Av dessa fanns det några adopterade människor som inte ens visste att de hade utländsk bakgrund. De blev skjutna på grund av sin hudfärg och sitt utseende. Jag vet att mina barn och barnbarns hudfärg och namn inte kommer att ändras den närmaste tiden.

Det här är ju samhällets beteende och det är inte lätt att hantera. När det är jättesvårt för politikerna här i salen att enkelt fatta beslut om den här motionen, så vad väntar vi oss då av människor ute i samhället?

Hur som helst yrkar jag bifall till motionen!

Anförande nr 203
Landstingsrådet Tamsons (M): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det här har ju varit en väldigt lång debatt och den är viktig på väldigt många sätt. Jag förstår att den engagerar. Den ska engagera och den ska beröra.

Låt mig ge ett citat för att beskriva svårigheten i det begrepp som vi nu använder oss av. Ibland försöker vi lite lättvindigt tillskriva varandra åsikter, eller för den delen kastar sten i glashus. En ledande minister i Sverige år 2013 uttryckte i en av den socialdemokratiska rörelsen närstående tidningar, ABF-tidningen, följande.

”Min mamma är första generationens akademiker, vilket har präglat henne. På det sättet vet jag vad det är att byta klass och vilken osäkerhet som kan komma med det. Jag tror att det förklarar att jag var intresserad av andra generationens invandrare när jag forskade. Det är lite samma miljöbyte.”

Så uttryckte sig Magdalena Andersson i ABF-tidningen för lite drygt två år sedan.

Jag tror att vi ska akta oss lite för att hävda att orden inte förekommer och lite lättsinnigt kasta ur oss detta på olika sätt och vis. Mig veterligen har Socialdemokraterna inte internt som parti tagit initiativ till att på partikongress eller i andra sammanhang säga vilka ord som ska användas eller inte användas av deras ledande företrädare. Jag har i alla fall inte kunnat se några beslut som rör begreppet andra generationens invandrare i det sammanhanget. Lite försiktighet, tror jag är bra i den typen av resonemang.

Jag tror att vi dessutom ska akta oss för att göra oss till tolkar för att på det sättet tillskriva oss möjligheten att uttala oss för ett kollektiv utan att ha frågat dem om lov eller ha fått äga deras mandat.

Jag står framför er här i dag, måhända blond och blåögd som sprungen ur den djupaste svenska graniten, men just som andra generationens invandrare, som exilbalt. Jag kommer alltid att vara stolt över att vara just detta, andra generationens invandrare och exilbalt. För mig är detta inte ett epitet som är förenat med skam eller skuld utan något som är förenat med väldigt stor stolthet över min släkt och dess historia, vad vi har stått för och vad vi har kämpat för.

Men en sak är vi väldigt tydliga med också, vi i min släkt. Det är att vi ogillar den typen av vilja att tillskriva sig rätten att uttala sig för ett kollektiv utan att ha frågat om lov, att hävda sig äga deras mandat utan att ha frågat om lov – för det var just detta som min släkt flydde från, den typen av värderingar, den typen av idéer.

Så jag betackar mig för detta. Jag skulle snarare vilja att vi i stället för att komma med en lång harang vill jag blicka tillbaka på tidningar där ledande företrädare för ett i den här församlingen närvarande parti. Partiet hade en tidning som hette Ny dag och den beskrev min släkt som var nyinvandrad till Sverige som baltfascister, svartabörshajar och pestråttor.

Ja, det var så ni uttryckte er om oss då. Men nu i dag står ni och uttrycker er och hävdar er på något sätt vara den goda rörelsens främsta företrädare.

Akta er för den typen av hög svansföring! Akta er för den typen av sten i glashus!

Snarare än att här medvetet försöka stå och missförstå varandra, tillskriva varandra epitet eller åsikter som vi inte har, så tycker jag att vi ska vara stolta över att här finns en bred uppslutning i det yttrande som landstingsstyrelsen också har ställt sig bakom och som går ut på att vi ska arbeta på ett sätt som inte är diskriminerande eller nedlåtande gentemot människor men göra detta och som utgångspunkt ha respekt för individen och inte genom att ägna oss åt den debatt som ni nu gjort i lite drygt en timme. För det kommer aldrig att gå att fatta politiska beslut i kollektivets namn som säger att den ena ska få uttrycka sig på ett sätt om den andra men inte den andre! Det kommer inte att vara möjligt!

Låt oss i stället vara tydliga med vilket sätt som vi vill att vi ska bemöta varandra på, vilket sätt som vi vill att vi ska arbeta tillsammans på och uttrycka oss i skrifter på och annat som har Stockholms läns landsting som avsändare. I det fallet tycker jag att vi är väldigt tydliga från Alliansens sida i det yttrande som finns antaget av landstingsstyrelsen.

Jag tycker att det finns något välkommet i viljan också att sluta upp bakom de principer som är motionärens ambitioner och intentioner.

Men låt oss inte hävda att detta skulle vara ett genomgående och stort problem i Stockholms läns landsting, för det är det inte. Och försök för guds skull inte att hävda att här står människor som har rätt att uttala sig om andra när ni inte har frågat dem om lov, för så gör vi inte i det här landet. Här bejakar vi individen och den individuella friheten – inte kollektivets rätt att förtrycka minoriteten!

Anförande nr 204
Carl Johan Schiller (KD): Jag vill börja med att instämma i det som Kristoffer Tamsons redogjorde för. Det var väldigt klokt sagt.

Till vardags är jag kommunpolitiker på Lidingö. I går hade vi kommunfullmäktigemöte, och då fick jag höra från en politisk motståndare: Du ska inte ha så mycket åsikter om ungdomsidrott eftersom du inte har barn. Nu får jag höra av Erika Ullberg att jag, eftersom jag är heterosexuell, vit man ska ligga lite lågt i den här frågan. Det tycker jag är en väldigt underlig syn på demokrati – minst sagt anmärkningsvärd!

Det här är första gången som jag står i talarstolen i den här församlingen. Det är väldigt kul att få vara här, vill jag börja med att säga.

Någon sade tidigare här att vi lever mitt i en flyktingkatastrof, och det håller jag verkligen med om. Vi lever i en flyktingkatastrof och vi lever i en tid av folkvandring. Det betyder ju att det som vi håller på med här inne – trafik, sjukvård, regional utveckling, även kultur som ganska ofta glöms bort – är otroligt viktiga faktorer för att alla människor som befinner sig i Stockholms län ska kunna bygga sig en bra framtid oavsett om vi har bott här i flera generationer eller om vi kom för några veckor sedan.

Därför tycker jag att det blir väldigt lustigt att vi lägger så här mycket tid på att prata terminologi – det är dessutom ett begrepp som uppenbarligen inte ens används. Men det är det som vi, mitt i denna kristid, väljer att lägga vår tid på.

Min uppmaning till alla här är snarare att byta fokus, att fokusera på kärnan i vårt uppdrag, det som vi måste göra för att bygga en bra framtid här. Ert fokus behövs i de frågorna.

Precis som Rickard Wessman sade tidigare: Använd makten till det i stället för att försöka ändra språket, för det finns det andra som gör.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 205
Landstingsrådet Ullberg (S): Hej, Carl Johan! Jag tror att vi aldrig har träffats, och jag har aldrig uttalat mig om huruvida du får delta i den här debatten eller inte.

Jag gjorde ett inlägg efter Rickard Wessmans anförande. Det handlade om att vi som passar in i samhällets norm ibland kanske måste ha respekt för att andra som blir mer drabbade av stigmatiserande begrepp faktiskt har en poäng i att landstinget kan vara en förebild genom att inte använda ord som leder tanken fel eller som leder till att människor inte känner sig lika inkluderade som andra. Jag tycker att man ska lyssna till det.

Du använde nu uttrycket ”någonting som vi inte använder”. Det är på den punkten som ni är lite otydliga. Om vi är överens om att inte använda begreppet så kan man ju bifalla motionen. Men att hävda att ni inte någonsin brukar använda det är ju ett påstående som i debatten har visats vara ett felaktigt påstående.

Jag är jätteglad att du deltar i den.

Anförande nr 206
Carl Johan Schiller (KD): Nu känner jag mig lite mer välkommen. Du sade faktiskt att vi som är vita heterosexuella ska ligga lite lågt i de här frågorna. Det tycker jag fortfarande är anmärkningsvärt.

Vi använder ju inte det ordet, och det tycker jag är jättebra. Jag tycker inte att vi ska fatta beslut om alla ord som vi inte ska använda, för då kommer vi att fatta en väldig massa beslut om enbart just ord i den här församlingen. Det är ju faktiskt så att bara för att något är bra så måste man inte fatta ett politiskt beslut om det, för allting är faktiskt inte politik. Det är något som jag tycker att vi ska vara rädda om.

Anförande nr 207
Alfonso Morales (S): Ordförande, ledamöter! Jag vill börja med att bifalla motionen! Det är en viktig motion som egentligen belyser ett problem som finns. Att säga till någon att det inte förekommer är faktiskt ett ganska missvisande uttalande.

Verkligheten ser ut som den gör. Om begreppet används för att stigmatisera, och om begreppet används för att markera att den andra inte är som jag, den andra inte är som vi så måste vi kunna göra någonting.

Semantiken är precis vad det ordet eller begreppet lägger till. Uttrycket andra generationens invandrare används för att på ett klart och tydligt sätt markera att du inte har samma rättigheter eller att du har ett beteende som skiljer sig från kollektivets beteende och det förklaras med att du har en annan bakgrund, att du är en andra generationens invandrare men personen är född här och har kanske inte varit någon annanstans än i det här landet.

Om någon kallar mig för invandrare så är det helt korrekt. Jag var tvungen att fly från mitt gamla hemland på grund av krig, på grund av min politiska uppfattning, och jag har verkligen invandrat. Men att kalla någon som inte har gjort det är väldigt stigmatiserande och det finns en laddning i det. Uttrycket används inom hälso- och sjukvården, det används inom kollektivtrafiken, och vi måste kunna markera att detta inte är okej. Stockholms läns landsting har makten att skicka sådana signaler.

Jag säger så här: Om Rickard Wessman säger att det är helt okej att i Rickard Wessmans miljö använda detta begrepp så säger det en hel del om dig, faktiskt. Det är många som reagerar väldigt starkt när de kallas andra generationens invandrare fast de har varit i det här landet hela sitt liv. Jag yrkar åter bifall till motionen!

Anförande nr 208
C e c i l i a E l v i n g (L): Världen står i brand. På bara två månader har 80 000 människor kommit hit. Hur vi tar emot dem är självklart helt avgörande.

Det här är en viktig debatt. Jag tycker att ni som sitter och småskrattar över hur lång tid det här har tagit kan sluta med det. Jag tror att det är otroligt viktigt att vi är väldigt lyhörda för varandra i en sådan här typ av debatt.

Det är så att mina barn som är invandrare men som är vita kommer att få en helt annan upplevelse av vad det innebär att vara andra generationens invandrare än vad de barn kommer att få som inte är vita. Det finns rasism i hur vi använder begreppen. Det är ju jätteviktigt att ha förståelse för det.

Men det viktigaste från den här debatten är inte hur vi röstar när vi fattar beslut om den här motionen. Det viktiga är ju det stora greppet: Hur ska vi arbeta inkluderande?

Självfallet ska vi inte använda begrepp som exkluderar men vi måste ju göra mycket mer än så. Det viktiga är hur vi nu tar med oss de kloka saker som har framförts i debatten in i det kommande budgetarbetet. Hur ska vi arbeta vi med detta i våra nämnder och styrelser och hur håller vi de här tankarna om inkludering, integration och att alla människor ska känna sig lika välkomna i vårt land levande i verkligheten. Det är det som vi måste jobba med. Det är det som är viktigt i allt detta.

Det här har blivit en jättestor prestigefråga, men det viktiga är faktiskt inte omröstningen här i salen utan hur vi alla gör. Vi har allihop ett jättestort ansvar. Hur arbetar vi på riktigt med dessa frågor i dag och i morgon och kommande mandatperiod?

Anförande nr 209
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Tack så smycket, Cecilia Elving, för ditt mycket kloka inlägg!

Jag håller med dig om att det är viktigt hur vi jobbar vidare med den här frågan, och när man hör den här debatten, som har pågått snart två timmar, blir vi än mer övertygade om att det är väldigt viktigt att bifalla den här motionen.

Jag skulle vilja fråga varför du, Cecilia, eftersom du gjorde detta mycket kloka inlägg, inte tycker att det är så viktigt att bifalla motionen. Det ligger ju en oerhörd symbolik i att Stockholms läns landsting, det största landstinget i Sverige, faktiskt bifaller den här motionen. Då få vi nämligen ett smörjmedel, ett verktyg att nå det som du vill.

Anförande nr 210
Cecilia Elving (L): Jag tycker att det är viktigt att Stockholms läns landsting går före i olika frågor. Jag tycker inte att motionen så som den är skriven är utmärkt.

Självfallet kan vi sluta att använda de här begreppen, men det väcker frågor om i vilka sammanhang man inte får använda begreppet, vem som inte får använda det och så vidare.

Det viktiga är att vi från officiellt håll alltid ser till att vi använder rätt begrepp och att vi tar ett större grepp kring frågan om hur vi är mer inkluderande och hur vi ska jobba med de här frågorna.

Anförande nr 211
Landstingsrådet Jörnehed (V): Du sade att en del här i salen sitter och fnissar lite och småler och tycker att den här debatten inte är så viktig. Jag har också hört detta. Är det då inte viktigt att bifalla den här motionen, Cecilia?

Anförande nr 212
Cecilia Elving (L): Att bifalla den här motionen tycker jag inte att det är det viktigaste med den här debatten.

Anförande nr 213
Ninos Maraha (L): Jag vet att när jag har varit engagerad i den här frågan och jag vet att jag skrev det som Michel Silvestri så fint citerade. Tack också för att du respekterade min nya partibeteckning. Liberal har jag alltid varit, även när jag skrev det där inlägget.

Då tittade jag mycket på hur SCB, Statistiska centralbyrån, använde den här typen av begrepp. Trots att regeringskanslidokumentet som Pia har hänvisat till har funnits i femton år så har ändå våra myndigheter och vår stat använt sig av det här begreppet.

Jag vill ändå hävda att detta i första hand inte är en fråga för landstinget. Den här frågan är mycket större än så.

Jag ser fram emot att vi tillsammans ska arbeta med den här frågan precis som Cecilia Elving och andra har nämnt.

Anförande nr 214
Michel Silvestri (MP): Om det inte var klart tidigare så vill jag klargöra att det var ett erkännande av det du skrivit. Jag tycker att det var fint skrivet, och det var klokt skrivet. Men det gör mig lite ledsen att du tycks ta avstånd från det nu.

Återigen. Ni är liberaler nu, det är ingen tvekan om det, även om det är flera andra som kallar sig för det också. Det kan leda till viss begreppsförvirring.

Jag tycker att flera ”äkta” liberaler har varit uppe i talarstolen och sagt kloka saker i det här sammanhanget. Andra kanske har skrivit det på sin blogg tidigare. Jag instämmer i det som Håkan Jörnehed sade. Varför inte på en gång yrka bifall till motionen?

Anförande nr 215
Ninos Maraha (L): Tack, Michel! Jag uppfattade att det var något väldigt vänligt och uppskattande och jag uppskattar att du citerade mig på det sättet. Det jag skrev var ett bra blogginlägg som jag står bakom fortfarande.

Som jag sade nyss är den här frågan mycket större än så. Vi måste gripa oss an den här frågan på det nationella planet. Hur vi förhåller oss i den här typen av frågor är ingenting som vi kan bestämma oss för här och nu. Det är något som måste vara skapat under längre tid. Men vi ska förändra det så att det blir mer likt det synsätt som man har på invandring och migration på andra sidan Atlanten.

Jag är glad över att du kommer med i den liberala gemenskapen i den här frågan. Välkommen, Michel!

Anförande nr 216
Martin Sahlin (MP): Ordförande, ledamöter! Både i dag och, som jag minns debatten förra gången den här motionen behandlades, så har det sagt mycket klokt från båda delar av salen. Däremot står jag här fortfarande efter den här långa debatten och funderar på vad Alliansen egentligen tycker.

Flera företrädare håller med motionären. Och som jag läser svaret håller det också med motionären om att det är ett begrepp som vi inte bör använda, men svaret hänvisar till att det inte används och att motionen därför kan anses besvarad.

Det är det första argument mot motionen som jag har hört. Jag har egentligen bara hört två argument mot ett bifall till motionen. Begreppet används inte. Men vi fick se exempel på att det användes så sent som förra året. Det var i en text utgiven av landstinget.

Det andra argumentet är att vi inte fattar beslut om språket. Det gör vi ju visst. Vi fattar ju beslut här inne om riktlinjer för det skriftliga språket. Varför lägger vi inte bara till det här ordet till de reglerna?

Som miljöpartist vill jag gärna ge ett exempel som handlar om miljöpolitik. Vi i Stockholms läns landsting är ofta stolta över den miljöpolitik som bedrivs. Miljöpartiet skulle gärna se att landstinget gör ännu mer.

Vi fattar ju beslut om det som vi har rådighet över. Vi fattar beslut om att sänka våra utsläpp. Det påverkar väldigt lite Kinas utsläpp. Det påverkar inte ens Sveriges utsläpp speciellt mycket. Men det är ju att göra någonting i alla fall. Det är att göra det vi kan, att sända en signal.

Här inne fattar vi beslut, som någon klok människa sade, om det som vi kan råda över. Antingen är vi för att använda det här ordet eller så är vi inte det. Antingen röstar vi bifall till motionen eller så gör vi inte det. Jag tycker att våra beslut sänder en signal till resten av världen om vad tycker, hur vi vill att andra ska göra. Ta nu den chansen och sänd den signalen! Bifall till motionen!

Anförande nr 217
Rickard Wall (–): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa yrkar återremittering, om man kan göra det!

Orsaken är denna. Jag sitter själv och funderar på hur jag ska rösta. Att rösta bifall till motionen är svårt, för den är allt för kategorisk, alltför hårdför. Men svaret som Alliansen har givit på motionen är faktiskt dåligt. Det är felaktigt och det är dåligt. Dessutom är väl detta en fråga då det är viktigt med enighet i landstinget. Det här ska inte vara en partiskiljande fråga, alltså hur vi ska gå framåt i det här avseendet.

Så småningom borde slutresultatet bli en skarp, en ordentligt skarp skrivning från landstingsstyrelsens sida så att vi kan känna oss nöjda. Så kan vi anse den besvarad. Då vet vi alla nu hur vi ska gå vidare.

Alltså: återremiss är mitt förslag!

Anförande nr 218
Gunilla Roxby Cromvall (V): Jag begärde ordet för jag vill upplysa fullmäktige om att vi är Sveriges näst största parlamentariska församling. Det är inte lite det. Därför kan vi verkligen gå i bräschen. Vi har ju hört många andra exempel på att vi har gått i bräschen. Jag kan också nämna HBTQ-policyn. Vi behöver gå i bräschen.

Jag tolkar den här diskussionen precis som för några år sedan då vi hade den här diskussionen. Just nu har ni på allianssidan målat in er i ett hörn, så jag tror inte att det hjälper i dag att ha en ajournering.

Nu har den här motionen väckts av Miljöpartiet, och den har väckts av Socialdemokraterna. Därför kan jag lova er att Vänsterpartiet kommer att väcka den vid nästa fullmäktigesammanträde. Vi kommer att analysera vad ni har sagt här så att vi allihop kan ställa oss bakom att vi inte längre ska använda ordet andragenerationsinvandrare därför att det är ett begrepp som ingen över huvud taget behöver. Vi är människor.

§ 204 Motion 2015:8 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare

Anförande nr 219
Landstingsrådet Jörnehed (V): Tack ordförande, fullmäktigeledamöter! Då ska vi behandla en motion om att införa avgiftsfri HPV-vaccinering för pojkar, män som har sex med män, så kallade MSM, och hiv-bärare. Som jag förstår det är det egentligen två alternativ som står mot varandra. Man får väl säga att det ena är relativt positivt mottaget från Alliansen. Vårt förslag är att införa det och bifalla motionen. Mot det står lite olika alternativ: att vänta, utreda ytterligare och hoppas att någon annan tar beslutet åt en.

Humant papillomvirus, HPV, infekterar huden och kroppens slemhinnor. Viruset kan drabba halsen och munnen men också ändtarmen och området kring könsorganen. HPV kan också orsaka cancer i dessa delar av kroppen. Av dessa anledningar ger man flickor HPV-vaccin som skyddar mot bland annat livmoderhalscancer och kondylom, men HPV-vaccinet ger också skydd mot anal-, penis- och tonsillcancer och dessutom har det positiv effekt för personer som bär på hiv.

Debatten om att utvidga HPV-vaccineringen har intensifierats, särskilt som allt mer forskning både i Sverige och internationellt påvisar vaccinets fördelar. HPV-vaccinering av pojkar har införts i Österrike, Australien, USA och delar av Kanada, Israel planerar ett införande och i Schweiz rekommenderar man denna vaccination. Storbritanniens expertgrupp för vaccination har tagit fram ett förslag om införande av HPV-vaccinering för män som har sex med män, och det är nu ute en remiss om att utöka programmet i Norge och även Irland diskuterar detta.

Vissa menar, mot att vi skulle gå före här i Stockholms läns landsting, att vi skulle invänta Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Men nu är det så att Folkhälsomyndighetens rekommendationer prioriterar HPV-vaccination först på plats nummer fyra. Först har de vaccination mot kikhosta, tidigareläggning av första dosen MPR-vaccin och vaccination mot rotavirus infektion – på plats nummer fyra kommer HPV-vaccination av pojkar och på plats fem vaccination mot vattkoppor och bältros.

När man läser den här rapporten under just HPV-vaccin så är de överens om att man bör titta på detta och utreda vaccination av pojkar eftersom det har visat sig förebyggande av bland annat analcancer. Men de menar också att man först måste utreda dem som står ovanför på den här listan under 2016, så det betyder att om man ska invänta det så kommer det att dröja några år innan HPV-vaccin införs nationellt. Det tycker jag är problematiskt.

Jag tänker så här: Vad mer behöver utredas och vad mer behöver inväntas? Stockholms läns landsting har ju möjlighet, som det största landstinget, att faktiskt gå i täten. Och då vårt motionsförslag även innehåller vaccin för MSM-gruppen, alltså män som har sex med män, och det även har påvisats att HPV-vaccin kan vara förebyggande för personer som bär på hiv, så tycker jag det är än viktigare att vi går före här i Stockholms läns landsting. Vi vet att vi har väldigt bra verksamheter som absolut skulle kunna ge det här vaccinet, exempelvis Venhälsan, så vi har bra kanaler för att få ut vaccinet till de grupperna. I någon tidigare version tyckte man att vi inte kan ge det här vaccinet till pojkar, för det skulle vara så besvärligt, hur skulle vi nå elevhälsan och allt vad det var – men just när det gäller MSM-gruppen är det väl ingen som har tänkt att just de ska få det här vaccinet inom elevhälsan? Det tycker jag var ett orimligt argument.

Varför jag argumenterar för att vi ska gå före är för att vi gjorde det när det gällde att införa HPV-vaccin för flickor – då gick Stockholms läns landsting före, då inväntade vi inte nationella rekommendationer. Vi gjorde det även när det gällde att införa rotavaccin för barn.

Jag kan ändå välvilligt säga att Alliansen absolut tar frågan på allvar, men ni verkar vilja utreda mer. Jag undrar varför. Den här motionen har faktiskt legat i lite över ett år – varför har ni inte utrett det som ni nu vill utreda? Vad har ni gjort under det här året?

Och jag ska säga att den första motionen i ämnet lade Vänsterpartiet redan 2012, och då hade vi fokus på att även män kan vara smittöverförare för flickor.

Jag tycker att ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv ska vi bifalla motionen.

Anförande nr 220
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack det, ordförande, fullmäktige! Ja, HPV är ett farligt och smittsamt virus som förorsakar infektioner som är förknippade med många fall av cancer. I vårt landsting erbjuds i dag alla kvinnor upp till 27 år möjlighet till avgiftsfri vaccinering mot HPV. Det är viktigt och bra. Att bredda vaccinationsprogrammet så att även pojkar och män omfattas är ett naturligt steg för att stärka hälsan hos länets befolkning.

För att säkerställa ett gott skydd mot livmoderhalscancer är det viktigt att många vaccinerar sig. Det går, precis som Håkan var inne på, att på goda grunder argumentera för att pojkar i årskurs 5–6 också skulle ha stor nytta av vaccinationen, för att skydda sig själva mot kondylom men också för att minska risken att smitta framtida, ovaccinerade partner. Bäst effekt får vaccinet om personen vaccineras innan sin sexuella debut. Men, som Håkan också var inne på, även män som har sex med män och män som bär på hiv skulle ha stor nytta av den här vaccinationen.

Den nya vaccinationslagen från 2013 föreskriver en standardiserad process för att införa nya vaccinationer i vaccinationsprogrammen, och jag tycker att det är viktigt att vi nationellt ser till att gå i takt och att vi kan få ett gemensamt förhållningssätt till våra vaccinationsprogram. Det är Folkhälsomyndigheten som ansvarar för den processen.

Jag kan dela Håkans frustration över att det tar tid. Det är angeläget att processen går mycket snabbare än vad den ser ut att göra i dag. Därför tycker jag att vårt landsting ska påpeka för Folkhälsomyndigheten hur viktig vi menar att den här vaccinationen är. En sådan dialog tycker jag att vi ska ta ansvar för från Stockholms läns landstings sida.

Men jag är angelägen om ett ordnat införande i hela landet. Att gå före kan ibland vara lockande, naturligtvis, men det väcker också nya frågor om hur vi ska hantera olika situationer förknippat med vaccination, till exempel hur vi ska hantera de yngre pojkarna – genom skolhälsovården, som ju är de som bistår med vaccination i det övriga vaccinationsprogrammet för barn i skolåldern? Frågor väcks också kring den nya patientlagen och hur vi ska förhålla oss till patienter från olika delar av landet, som ju har möjlighet att välja öppenvård i andra delar.

Det här är inte alls oöverstigliga problem på något sätt, men de hanteras ju bäst om vi gör det i ett samlat grepp på nationell nivå – och det är också därför som Folkhälsomyndigheten har det ansvaret.

Men för att ligga i startgroparna och vara redo när beslutet på nationell nivå kommer är det viktigt att vi från Stockholms läns landstings sida tar fram en konkret plan för hur vaccinationen mot HPV-virus ska kunna införas på ett bra sätt även för pojkar i mellanstadieåldern, män som har sex med män och hiv-bärare.

Jag ser förebyggande insatser som ett mycket effektivt sätt att bidra till god hälsa och att undvika allvarliga sjukdomar hos befolkningen. Det är en god investering att satsa på utvecklade vaccinationsprogram. Min förhoppning är därför att staten vinnlägger sig om att skyndsamt utveckla formerna för implementering av just denna vaccination mot HPV och att vi kan samarbeta med skolan så småningom om ett brett införande av detta nya inslag som jag hoppas ska bli en del av det kommande vaccinationsprogrammet.

Jag yrkar därmed bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 221
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Jo, men precis som jag sade, Anna, har Folkhälsomyndigheten satt detta på plats fyra. Om vi då verkligen vill göra slag i saken och trycka på så skulle vi kunna gå före här. Det skulle bli en påtryckning för Folkhälsomyndigheten som utreder detta mycket tidigare.

Sedan vill jag bara säga en sak. Ni har i en att-sats – jag hittar den inte i mina papper nu – och du sade också: män som bär på hiv. Men glöm inte kvinnorna! Det har ni nog bara tappat bort i er att-sats. Vi pratar om *personer* som är hiv-bärare. Jag tror inte man behöver könsbestämma detta. Det handlar bara om förebyggande. Ni skulle nog bara behöva ändra lite i er att-sats – ett litet tips från mig är att lägga till kvinnor där.

Anförande nr 222
Landstingsrådet S t a r b r i n k (L): Tack för det, ordförande! Jag menar att bästa sättet att påverka myndigheterna är att vi för en dialog med dem och påtalar hur viktigt det är.

När det gäller formuleringen om hiv-bärare har du alldeles säkert rätt. Nu erbjuds kvinnor upp till 27 år detta i dag, men det är klart att vi inte ska bortse från den lite äldre gruppen där också.

Anförande nr 223
Landstingsrådet L a r s s o n (S): För vår del tillhör vi socialdemokrater dem som har varit pådrivande för att vi skulle få till stånd en HPV-vaccinering för kvinnor över huvud taget. Vi tyckte att det var ganska självklart att vara pådrivande i det fallet, dels därför att vi såg att kvinnor drabbades av livmoderhalscancer, dels därför att vi tyckte att det fanns tillräckligt mycket vetenskapliga fakta framme. Vi kände också stor frustration över hur Socialstyrelsen hade hanterat de här frågorna vid det tillfället. Vi tyckte det gick långsamt och att man aldrig kom fram till skott. Därför ställde vi oss upp för att driva på för att få en HPV-vaccinering för flickor.

Sedan dess har det skett en del. Det har blivit en ny myndighet, Folkhälsomyndigheten, som har fått ta över ansvaret för de här områdena, och vi har stora förhoppningar om att de ska arbeta bättre med vaccinationsfrågorna framöver.

Mina medarbetare har haft kontakt med Folkhälsomyndigheten och jag har fått besked om att de faktiskt ska påbörja sitt arbete med att utvärdera det här nu kring årsskiftet och titta på hur det ska vara med HPV-vaccinering för pojkar. Då tycker jag det finns skäl att avvakta, i det läget där Folkhälsomyndigheten nu påbörjar detta arbete.

Jag tycker också det finns skäl att önska att vi ska ha ett fungerande nationellt system, med en snabbfotad myndighet som ser till så att vi har ett fungerande vaccinationsprogram för hela landet som vilar på vetenskaplig grund. Visserligen är jag ganska övertygad om att det är som så att det är en god idé att HPV-vaccinera pojkar, men jag tror att det är väldigt bra att få ett fungerande nationellt system när det handlar om vaccinationsprogram. Ett av skälen till att jag tycker det är de lärdomar som jag drog av svininfluensan, när vi väldigt snabbt tryckte på knappen och sade åt folk att de skulle vaccinera sig. Vi vet allihopa att tyvärr, eftersom det fanns brister i det vaccinet, en del människor drabbades av allvarliga problem därefter. Det tror jag har skadat tilltron till de nationella vaccinationsprogrammen. En av de saker som vi kan se är att hos delar av befolkningen, geografiskt men också bland vissa etniska grupper exempelvis, är täckningsgraden är mycket lägre.

Vi socialdemokrater har lagt ett eget förslag, som utgår från våra kontakter med Folkhälsomyndigheten som handlar om att det här är på väg, men som också handlar om att vi borde göra någonting åt den dåliga täckningsgraden. Jag yrkar bifall till det.

Anförande nr 224
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Tack, Dag, för ditt inlägg. Men det är väldigt svårt att bygga på någonting som ni eventuellt har haft kontakt med Folkhälsomyndigheten om och fått ett besked. Jag ser ju vad de själva skriver: vaccin mot kikhosta ska prioriteras under 2016, och tidigareläggning av första dosen MPR-vaccin beräknar Folkhälsomyndigheten kunna inleda under 2016, vaccination mot rotavirusinfektion ska vara under 2015 och 2016. Under HPV-vaccin för pojkar skriver de att detta arbete kommer att påbörjas i samband med att nyss nämnda projekt är avslutade.

Det här är alltså nedprioriterat – det går att läsa ur deras egna dokument.

Jag hoppas ju att de har ändrat sig, men det är lite svårt att veta på bara hörsägen från dig. Jag litar förstås alltid på Dag Larsson så jag hoppas att det är sant, men fortfarande argumenterar jag för att vi ska bifalla motionen och sätta tryck på Folkhälsomyndigheten.

Anförande nr 225
Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag har mycket stor respekt för den hållningen. Jag tror att vi allihopa är angelägna om att se till så att HPV-viruset utrotas i hela befolkningen, och troligtvis är det rimligt och rätt att vaccinera även pojkarna. Men den kontakt som mitt folk har haft med Folkhälsomyndigheten säger just att de har prioriterat upp denna fråga. Jag kommer också tillsammans med kamraterna som sitter i SKL:s sjukvårdsdelegation att bevaka frågan.

Bakgrunden till det socialdemokratiska ställningstagandet är att vi vill ge myndigheten en chans att sköta sitt jobb bättre än vad Socialstyrelsen tyckte. Det rimligaste och det bästa är att se till så att vi har ett fungerande nationellt vaccinationsprogram för hela riket och att man har lite snabbare fötter än vad man hade tidigare.

Anförande nr 226
J e s s i c a E r i c s s o n (L): Jag vill börja med att tacka för en väldigt viktig motion. För mig är den lite grann som en julklapp: ett vackert paket inslaget i klarrött papper med guldskimrande band – helt underbart, Håkan! Landstingsstyrelsens förslag till beslut fyller paketet med innehåll.

HPV är världens vanligaste sexuellt överförbara infektion – så vanlig att de flesta av oss antingen bär på viruset eller har varit smittade någon gång. I några fall leder viruset vidare till kondylom eller någon av de många olika cancerformer som viruset kan orsaka. Ungefär 500 kvinnor drabbas varje år av livmoderhalscancer, ett par hundra kvinnor och män av tonsill- eller tungbascancer och cirka 150, framför allt kvinnor, drabbas av analcancer. Det är bara några av de olika cancerformer som viruset kan leda till.

Flickor har sedan 2012 möjlighet att kostnadsfritt skydda sig själva och dem de väljer att ha sex med. Vem som drev det här beror lite grann på var man kommer ifrån, tänkte jag när jag lyssnade på dig, Dag. Som jag uppfattar det var det Liberalerna som låg bakom det i ganska hög utsträckning – jag tycker vi tar gemensam ära där! Pojkar och män har i praktiken samma möjlighet – i den mån de känner till att vaccinet över huvud taget existerar – men de får pynta upp mellan 3 000 och 4 000 kronor för att kunna vaccinera sig och får då göra det privat. Det är en rätt saftig slant för de flesta av oss, och det gör att väldigt många låter bli att ta det här vaccinet, som skulle kunna skydda både dem själva och deras partner från lidande.

Jag tycker det är helt självklart att pojkar, män som har sex med män och hiv-positiva – både kvinnor och män – som är extra känsliga för risken att utveckla cancer – borde ha samma möjlighet till vaccinering som kvinnor upp till 27 år. Det är inte bara en fråga om rättvisa och jämställdhet, utan det är också en fråga om att använda vårdens resurser på ett så klokt sätt som möjligt. Genom att begränsa smittspridning innan den leder till svår och kostnadskrävande sjukdom sparar vi både pengar och lidande. Det är jättedyrt att behandla de här cancerformerna, som är väldigt ovanliga, och de orsakar en himla massa lidande.

Det är för anskrämligt att Socialstyrelsen har dragit ut på tiden så här länge. Det är lika anskrämligt att Folkhälsomyndigheten inte har kommit i gång ännu. Sist jag hörde om hur långt man hade kommit låg det i planerna att man skulle påbörja att se över HPV-vaccination för män och pojkar efter det att man var klar med rotaviruset. Så vi får nog kolla upp den uppgift som du lämnar, Håkan!

Det är verkligen hög tid att man kommer fram till ett beslut nu. Att vi, som största landsting i Sverige, kontaktar Folkhälsomyndigheten för att skynda på kan bidra till ett snabbare beslut, något som gynnar hela Sverige – alla flickor, alla pojkar, alla män och kvinnor. Det skulle vara bra. Det gynnar inte minst vårt eget landsting, för det kommer att göra det möjligt för oss att faktiskt komma ut till skolorna och se till att vi faktiskt kan få den här vaccinationen på gång.

Genom landstingsstyrelsens förslag till beslut bidrar vi till att undanröja de hinder som fortfarande finns för att komma i gång med vaccineringen av pojkar och män. Därmed fyller vi paketet med innehåll och motionen med förutsättningar. Jag yrkar med glädje bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 227
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Tack ordförande, presidium, ledamöter och åhörare! Det finns en historik bakom hur Stockholms län har arbetat med HPV-vaccinet för flickor. Utan den insats som vi gjorde med vårt register och med biobanker hade HPV-vaccinet fördröjts med många år. I den frågan tog vi på oss ledarskapet, och när det blev trassel med upphandlingen lyckades vi förhandla fram en bra lösning. Det är ofta så med Stockholms län – vi ligger ofta i framkant, och vi kommer att fortsätta göra det. Därför kommer vi att vara ledande när det gäller att införa HPV-vaccin för pojkar och även män som har sex med män.

Det här måste dock ske i rätt ordning och på rätt sätt. Folkhälsomyndigheten är den som ansvarar för processen nationellt, och det är viktigt att inte springa iväg med olika standarder och egna lösningar.

Jag hoppas att socialdemokrater och miljöpartister i den här salen kan, i sina kontakter med regeringen, utöva ett tryck så att det inte tar för lång tid. Det har vi ju också hört Dag Larsson lova, och det gör han också.

Här i landstinget har vi precis antagit en cancerplan som är väldigt omfattande och väldigt bra – jag rekommenderar alla att läsa den. Den grundar för en ännu bättre cancervård i hela vårt län. I cancerplanen finns ett tydligt uppdrag att utreda hur vi ska gå till väga för att genomföra HPV-vaccination även för pojkar. Jag hoppas att det inte ska ta alltför lång tid, för jag tror att vi har många vinster med att vi redan har infört HPV-vaccin för flickor, som vi kan utnyttja i nästa process – vi behöver inte börja om från början. När vi får klartecken från Folkhälsomyndigheten så tror jag att vi kan komma i gång relativt snabbt.

Med det vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 228
F r e d r i k S a w e s t å h l (M): Tack så mycket, herr ordförande! För en riktig liberal kan det vara lite hemskt att behöva hänvisa till någonting som heter Folkhälsomyndigheten, för det är ju någonting som egentligen borde läggas ned. Men jag tror att det vi kan göra i den här frågan är att vårt landsting, som är en så kraftfull organisation, sätter press på denna folkhälsomyndighet så att det faktiskt händer någonting – och det nu!

Den motion som Håkan har lämnat in är naturligtvis viktig. Den lyfter en viktig fråga – nämligen jämlik hälsa. Det handlar då inte bara om vaccinera unga pojkar, utan också om gruppen män som har sex med män. Från olika undersökningar vet vi att detta är en grupp som har större hälsoproblem än andra. Det handlar också om personer som bär på hiv. Det är naturligtvis oerhört viktigt att göra allt vi kan för att underlätta för och stärka hälsan i den gruppen, och här har vi en ganska enkel åtgärd, som är träffsäker och som har en bra effekt, så det tycker jag att vi ska ge oss på.

Men jag tycker också att det är rimligt att vi sätter press på denna myndighet så att det faktiskt händer någonting. Om enbart vårt landsting gör det kommer vi ändå inte att få den täckningsgrad som vi skulle behöva få för att nå den riktiga effekten. Jag är övertygad om att det här inte är långt borta – vi kommer att komma dit.

Så låt oss ta varandra i hand och gå och knacka på deras dörr – så länge nu den myndigheten finns kvar – och säga: Nu gör vi det här!

Anförande nr 229
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Tack ordförande! Man kan ändå säga att vi är väldigt överens i själva frågeställningen – sedan verkar det mer handla om vilken metod, hur får vi tryck på Folkhälsomyndigheten? Vi från Vänsterpartiet tycker att det är bra att säga att vi inför det här nu, så händer någonting. Det är alltså en fråga om metoder.

Ella Bohlin säger att vi tog på oss ledartröjan och ofta ligger i framkant när det gäller flickor – men vi ska tydligen inte göra det när det gäller pojkar.

Jag kan också berätta att både RFSU och RFSL driver den här frågan. Jag har hur många tidningsartiklar som helst där olika forskare säger att nu måste vi göra detta.

Återigen, Jessica: Läs det här från Folkhälsomyndigheten. Där står det ju att man ska utreda de tre första vaccinationerna, sedan ska man gå in på detta – och det ska man inte göra 2016. Jag är glad om de kanske har ändrat sig sedan lägesrapporten för 2015 skrevs, men jag tvivlar på det, tyvärr.

Jag skulle vilja peka på en annan sak. Det kan inte direkt handla om ekonomi för vårt landsting. Ni vet att dels har vaccinet blivit billigare, dels visar den senaste forskningen att det räcker med två doser. Jag tror att du gav rätt uppgift, 3 000–4 000, men då var det tre doser. I och med att det blir större volymer kan man pressa priserna och numera räcker det med två doser. De uppgifter som fanns i underlaget till HSN:s utredning var att för alla de grupper som vi pratar om skulle det kosta ungefär 10 miljoner – i en sjukvårdsbudget på 53 miljarder! Och för MSN-gruppen och hiv-bärarna skulle det vara 3 miljoner. Det tycker jag att man redan i dag skulle kunna ge till Venhälsan, så skulle de kunna påbörja det.

Det är alltså rätt obetydliga kostnader för landstinget, men förebyggande innebär det antagligen en väldigt stor ekonomisk vinst, som Jessica Ericsson visade tidigare.

För vissa familjer tror jag att det kan göra stor skillnad om vaccinet blir avgiftsfritt. Säg att man kan pressa priset med 800, då blir det en kostnad på 1 600 för att få det här skyddet. Som vi känner till tar en del människor i dag med sina pojkar och ger dem vaccin – men det är ju inte jämlikt! Det är därför vi motionerar om detta. Skulle man nu införa det här så tror jag att det blir en vinst för landstinget i slutändan. De flesta partier pratar om en jämlik sjukvård, och jag tycker att en avgiftsfri HPV-vaccinering verkligen tar ett steg närmare en jämlik sjukvård på riktigt. I dag kan de som känner till vaccinet och har den ekonomin ge det till sina pojkar, och det känns inte riktigt bra.

Därför yrkar jag bifall till motionen – då tror jag någonting händer och sker. Det är väl en härlig julklapp?

Anförande nr 230
Michel Silvestri (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag lägger på en bild. Det ni ser är ett debattinlägg från Svenska Dagbladet i augusti, där ett stort antal läkare och medicinska experter uttalar sig för den här typen av vaccination för pojkar – också flera företrädare för patientorganisationer.

Det är lite motsägelsefullt när man hör argumenten från den styrande minoritetens sida, att det här kanske i grund och botten är en bra motion, den syftar till en mer jämlik hälso- och sjukvård, och det är frustrerande att Folkhälsomyndigheten inte kommer fram till ett tydligt ställningstagande för att införa den här typen av vaccination också för pojkar – inklusive män som har sex med män som en ytterligare kategori.

Som sagt, det är lite märkliga argument. Tittar man på att-satserna i motionen så står det faktiskt att man ska ge uppdrag till hälso- och sjukvårdsnämnden att *utreda* ett införande. Det innebär naturligtvis att det skulle vara ytterligare ett sätt att just sätta press på Folkhälsomyndigheten för att skynda på det här – och det ligger precis i linje med det som ni efterlyser. I och med det borde det egentligen inte vara så radikalt eller negativt att bifalla motionen, utan det skulle helt enkelt vara att skynda på det som flera, oavsett block- eller partitillhörighet, har sett är på gång förr eller senare. Det ser vi ju alla. Varför inte förr, i så fall?

Bifall motionen!

Anförande nr 231
Kerstin Burman (V): Det är glädjande att det finns så stor enighet om att vi verkligen vill se det här som en del av de nationella programmen, för att få en bra täckningsgrad. Däremot förstår inte jag motsägelsen i att vi i Stockholms läns landsting redan nu inför

HPV-vaccin för även de här grupperna och samtidigt kan sätta press på Folkhälsomyndigheten och senare välkomna ett beslut med öppna armar.

Ella Bohlin tog dessutom upp att vi har flera tankar och rutiner som vi skulle kunna använda för att införa det här vaccinet även för dessa grupper.

Argumentet kring svininfluensan vet jag inte riktigt om det har bäring i den här debatten. Här har vi ju vetenskaplig evidens och tillräcklig forskning som säger att det här är den effektivaste vägen att gå – här sitter vi med svar på hur vi kan stoppa smittspridningen av flera olika cancerformer, som är dyra att behandla, men också till exempel kondylom, som också kostar att behandla. Det förhindrar alltså inte bara mänskligt lidande utan det är också kostnadseffektivt för landstinget. Det svar som vi har på smittspridningen är ju relativt billigt.

Och, som också Moderaterna lyfte, det är en fråga om jämlik hälsa.

Allt det här ligger ju verkligen i vårt intresse. Det är bara dumt att vänta flera år på Folkhälsomyndighetens utredning – även om jag hoppas på det Dag Larsson säger, att det skulle gå snabbare än så. Varje individ som vi hinner vaccinera är en vinst. Även om vi inte uppnår en nationell täckning här i Stockholms läns landsting så uppnår vi en stor täckningsgrad och ett bättre skydd mot smittspridningen.

Om sedan Folkhälsomyndigheten kommer fram till att det ska ingå i det nationella vaccinationsprogrammet efter våra ihärdiga påtryckningar, så är det bara en bonus för oss. Men det ska ju inte hindra oss från att ta det här viktiga steget.

Anförande nr 232
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Jag vill yrka bifall till motionen, och jag tycker det är ett bra första steg.

Jag lyfte frågan i samband med att man samlade kvinnoförbunden och patientorganisationerna för att diskutera en eventuell nationell vaccination på det här området. Då lyfte man upp att man ville vända sig till tjejer och kvinnor. Det som störde mig var att man inte lyfte in pojkarna från första stund. Vaccinationen breddinfördes i Finland, och där har man haft god framgång för både pojkar och flickor. Där finns ett gott grundskydd genom breddinförandet i det nationella programmet. Så jag hoppas verkligen att vi också kommer att samlas kring ett nationellt program så småningom.

Detta är alltså både en jämlikhetsfråga och en jämställdhetsfråga, och det finns en chans att verkligen utrota denna spridning. Det vore en väldigt bra samhällsbesparing, både i lidande men också i ekonomi.

Mot bakgrund av det yrkar jag bifall till motionen. Samtidigt vill jag säga: Ja, vi misslyckades i en upphandling och det blev väldigt mycket turbulens runt den – men SKL hjälpte oss ur den fällan och det problemet.

Anförande nr 233
K e r s t i n M a n n e r q v i s t (S): Presidium och åhörare! Jag håller med om allt som är sagt – det är bra för jämställdheten, och det är säkert ett bra vaccin. Men jag tror att man, i det läge som är nu efter svininfluensan, måste vara försiktig med den allmänna känslan för vaccinationer. Vi har liksom inte råd att en gång till bomma, så att säga, och minsta lilla fel kan ha förödande konsekvenser för följsamheten när det gäller vaccinationer.

Därför stödjer jag vårt förslag, från Socialdemokraterna.

Anförande nr 234
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Jag skulle vilja säga så här. Det finns ju två att-satser. Alla pratar om det allmänna HPV-vaccinet för pojkar, men om ni tittar på att-sats 2: ”hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att utreda införandet av HPV-vaccination för riskgrupper som hiv-bärare och män som har sex med män”. Jag undrar om det kommer att ingå i det nationella vaccinationsprogrammet? Nej, det gör det ju inte, för där handlar det om pojkar som går på mellanstadiet.

Den här gruppen måste vi ta ett ansvar för! Vi har ju dem och vi har bra kliniker, vi vet hur vi skulle kunna få ut det. Därför förstår jag inte varför man inte åtminstone kan bifalla att-sats 2. Men vi vill ju bifalla både att-sats 1 och att-sats 2.

Sedan tänker jag på dem som nu pratar om att det blev problem med svininfluensan. Men i så fall skulle ju ingen alls få ta det här vaccinet! Nu tar man det, men man betalar själv. Så är det ju, de som har råd kan ge det till sina pojkar – men det är väl inte riktigt rättvist? Det tycker inte vi. Vi vill ha en jämlik och jämställd vård.

§ 205 Motion 2015:2 av Jonas Lindberg m.fl. (V) om införande av akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor

Anförande nr 235
J o n a s L i n d b e r g (V): Åhörare, ordförande, ledamöter! ”Utbildningssystemet för sjuksköterskor ska så långt möjligt likna det som kommer att gälla för läkarnas grund- och specialistutbildning. Detta för att höja kompetensnivån generellt, men framförallt för att göra det mer attraktivt att utbilda sig till specialistsjuksköterska.” Detta är direkta citat ur Liberalernas eget sjukvårdsprogram.

”Precis som de blivande specialistläkarna ska de blivande specialistsjuksköterskorna ha en anställning hos en arbetsgivare, och arbeta parallellt med studierna. En sjuksköterska som vill vidareutbilda sig ska kunna göra det inom ramen för sin anställning. Hen ska få lön och ha arbetsuppgifter under studietiden – och inte behöva leva på studiemedel. För sjuksköterskor med några års yrkeserfarenhet som kanske hunnit bilda familj kan detta vara avgörande för att ta steget och vidareutbilda sig.” Detta är alla ord som Anna Starbrink har skrivit i Dagens Medicin 2014 – det var innan valet.

Västra Götaland var en av de första regionerna som fullt ut betalar specialistutbildningar för sjuksköterskor. Strax före sommaren blev 62 specialistsjuksköterskor klara med sin utbildning, och de närmaste två åren beräknas minst 300 specialister tillkomma. ”Vi såg att det fanns en stor brist på specialistsjuksköterskor och då gör vi det här för att höja kvaliteten i vården” – det sade Moderaternas Johnny Magnusson.

På Centerpartiets hemsida kan vi läsa: ”Sjuksköterskornas specialistutbildning borde utformas på samma sätt som läkarnas AT-utbildning. Då skulle du som är sjuksköterska kunna jobba och få lön under tiden du utbildar dig.”

2013-11-22 skrev Ella Bohlin från Kristdemokraterna: Vi föreslår akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor. Utbildningen ska ske vid universitet och högskola och vara verksamhetsinriktad. Det måste löna sig att vidareutbilda sig. Därför menar vi att sjuksköterskor som vill studera ska ges möjlighet till utbildningsanställning.

Detta är alltså inte en partipolitisk fråga – vi tycks eniga om att tillsammans införa AST.

I motionssvaret står det dock, häpnadsväckande nog, att det blir problematiskt att erbjuda en grupp ur vården betald specialistutbildning på högskola med lön. Är detta Alliansens ståndpunkt? Ska vi då, här och nu, inom Stockholms läns landsting riva upp avtalen för ST-läkare och tvinga dem att leva på studielån eller studielön i stället för att vara i sin reglerade utbildningsform, som de är i dag?

Det som nu hänvisas till i motionssvaret är tvååriga specialistutbildningar på halvfart, där sjuksköterskor får mer kliniskt arbete. Ja, de har börjat förekomma. De är ett litet steg på vägen men når tyvärr inte alls fram när det handlar om vilka villkor sjuksköterskorna ska ha när de väljer att avancera i kunskap och ansvar.

Det står i förvaltningens svar till motionen att det är rimligt att kräva att de sjuksköterskor som fått studielön ska avkrävas minst två års tjänst i landstinget, just eftersom de har fått studielön. Men varför ska en sjuksköterska och inte en läkare kontrakteras och hotas med återbetalning om man inte vill jobba kvar på den klinik där man gör sin specialistutbildning? En läkare under ST-tjänst har dessutom betydligt högre lön och borde då rimligtvis kontrakteras fast i minst fem år.

Ni hör: Resonemangen slår knut på sig själva. Det finns ingen logik i dem – mer än att sjuksköterskor tydligen ska ha det tuffare att utbilda sig än doktorer. Och jag som trodde att landstinget ville rasera destruktiva, gammelmossiga hierarkier, inte befästa dem!

Någonstans måste det finnas en gräns för hur mycket valfläsk man kan steka innan det blir vidbränt. Stå för det ni har lovat och rösta bifall till motionen! Då kan Stockholms läns landsting äntligen ansluta sig till alla andra landsting som har gått före i denna fråga.

Anförande nr 236
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande, ledamöter! Vi aldrig i Stockholms landsting haft så många läkare och sjuksköterskor anställda inom landstingets hägn. Trots det upplever vi en brist på specialistsjuksköterskor inom många områden, särskilt på våra akutsjukhus. Det diskuteras då till exempel den här AST för att lösa problemet med bristen på specialistsjuksköterskor.

Vad gör vi då? Motionssvaret går ut på att vi ska se över frågan, det vill säga utreda hur Stockholms läns landsting ska gå vidare. Jag tycker vi ska göra på ett annat sätt. Ja, vi ska utreda frågan – men hur ska vi då lösa problemet med specialistsjuksköterskor? Titta på läkarna, hur går deras vidareutbildning till? Jo, du har en tydlig utbildnings- och lönekarriär genom att du först blir grund utbildad läkare och sedan går in i de olika stegen, nämligen AT- och ST-läkare. Gör på samma sätt med sjuksköterskorna!

Det innebär som jag ser det att vi ska se över möjligheterna att ta kontakt med statsmakterna, myndigheter och regeringen för att ändra sjuksköterskeutbildningen till att i stället göra på samma sätt: du går in och arbetar i en verksamhetsförlagd och praktisk utbildning som sjuksköterska. Det innebär att du har en anställning, och sedan går du på samma sätt som läkarna har i dag in i ett vidareutbildningssteg för specialistutbildning. Det innebär att du har betalt under din tjänstgöring. Du tjänstgör och arbetar under utbildningen, på samma sätt som läkarna gör i dag, och det innebär att du får sin specialistutbildning och har lön under arbetet. Det är helt naturligt, eftersom du på samma sätt som läkarna arbetar i vården under tiden som du får din utbildning.

Det innebär också att man i så fall skulle frångå den akademiska varianten av sjuksköterskeutbildningen. Vad händer i så fall med dem som skulle bli akademiker? Ja, man kan ha ett särskilt spår för dem som till exempel vill ägna sig åt forskning eller ta en magisterexamen eller en master. Det kan man lösa genom KI:s program som finns i dag.

Men det viktiga är att vi i så fall har en verksamhetsförlagd utbildning, vi har sjuksköterskor som ser det som attraktivt att specialistutbilda sig och du överbryggar en hel del av de hinder som finns i dag. Vi har erfarna och välutbildade sjuksköterskor på det sätt som jag nu beskriver. Vi kommer att få en ökad flexibilitet i vården – det vill säga vi kan som arbetsgivare styra vilken specialitet som vi bäst behöver inom Stockholms läns landsting, eller andra landsting, för närvarande. Det gör att vi möter behoven i vården på ett bättre och

mer flexibelt sätt, om man går över till den varianten – på samma sätt som läkarna har i dag. Det fungerar för läkarna – då borde det rimligen också fungera på sjuksköterskesidan.

Vi har problem i dag att attrahera tillräckligt många som ska in på en specialistutbildning. Genomför man AST så finns det också stora rättviseproblem i den bilden. Varför ska vi betala vidareutbildning bara för sjuksköterskor, varför inte för undersköterskor, arbetsterapeuter eller sjukgymnaster som vill gå vidare? Vi möter alltså en rad problem med rättviseaspekten om vi säger att just AST ska vara förbehållen sjuksköterskor.

Således löser vi en hel del problem om vi går in i den nya varianten som jag beskriver – titta på läkarna, verksamhetsförlagd praktisk verksamhet. Vi får en tydlig karriär- och löneutvecklingsstege för sjuksköterskor, som de så väl behöver. Det kan vi lösa med detta.

Men det är givetvis inte lätt. Detta innebär att vi i så fall uppvaktar staten och myndigheterna och säger att vi som landsting vill ta över utbildningsansvaret för specialistutbildade sjuksköterskor från staten. Staten har i dag grundutbildningen. Vi tar över, på samma sätt som för läkarna, utbildningen för specialistsjuksköterskorna. Då löser vi de här problemen och gör det attraktivt att gå vidare i karriären för sjuksköterskorna.

Om vi i landstinget kan ställa oss bakom det här så kommer vi att med kraft kunna uppvakta statsmakterna om att vi vill ta över detta.

Är detta en utopi? Självklart inte. Landstingen har fram till 2002 varit ansvariga för sjuksköterskeutbildningen, så det är egentligen bara en återgång till den gamla ordningen, nämligen att Stockholms läns landsting ansvarar för specialistsjuksköterskornas utbildning, och då blir det väsentligt mycket bättre. Det är också mitt förslag.

Men i dag yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag att anse motionen besvarad.

Anförande nr 237
Landstingsrådet S j ö s t r ö m (S): Tack, ordförande, ledamöter och åhörare! Och tack, Jonas Lindberg, för en bra och viktig motion om införande av specialisttjänstgöring för sjuksköterskor.

AST är en variant som vi också från vår sida har lyft fram i budgetsammanhang och dessutom i särskilda skrivningar under hela föregående år och detta år. Det vi dock menar är viktigt – och noterbart är att vi inte heller har yrkat bifall till själva motionen – är att vi tycker att vi i första hand ska rikta oss till de bristyrkesgrupper som finns. Vi har många sådana bristyrkesgrupper på specialistdelen av sjuksköterskesidan, och där behöver vi göra de främsta insatserna.

Det är klart att själva systematiken med AST ändå är viktig, och den kritik som hittilldags har riktats mot utbildningarna är det viktigt att ta på allvar. Vid utvärderingar har bland annat den akademiska nivån i den nuvarande utbildningsformen fått kritik. Det finns också en diskussion om att tydligare kunna koppla arbete och praktik, vilket också har funnits underförstått i en del av kritiken.

Jag vänder mig dock emot och har vissa synpunkter på motionen – det är skälet till att vi inte vill bifalla den i dag. Lönebildningen, som också föreslås som ett inslag i motionens brödtext, kan man väl säga, Jonas, är ju ett lite annorlunda sätt att bedriva lönebildningspolitik på, när man för fram det på ett så skarpt sätt i en motion. Vi har många gånger talat om här i talarstolen att vi behöver ha en tydlig lönebildning och en tydlig löneutveckling för alla våra personalkategorier, så även specialistinriktningar när det gäller sjuksköterskor.

Sedan är det väl så, mot bakgrund av Peters inlägg, att vi får se vad det står för som du precis har stått här och presenterat. Jag kan bara konstatera att från vår sida stänger vi inga dörrar. Vi tycker det är viktigt att presentera olika varianter på nya lösningar. Däremot ska man vara nogsam med att säga att detta att göra egna varianter på utbildningar, till exempel att lyfta bort den akademiska delen, skapar problem för dem som är yrkesverksamma därför att du inte blir anställningsbar på samma sätt, beroende på vad respektive landsting kräver för olika typer av nivåer och kompetenser. Det där har vi bland annat sett en del avarter av när det gäller undersköterskeutbildningarna, där någon kommun utbildar med ett lägre antal poäng och då blir man inte anställningsbar på andra ställen. Det tycker jag ändå att man måste notera i sammanhanget.

Apropå andra yrkeskategorier, Peter, har vi också från socialdemokratiskt håll föreslagit att man inriktar sig på att göra en specialiserad utbildning för undersköterskor, vilket vi också tror är viktigt. Det är nödvändigt att det tillkommer eftersom också den professionen behöver utvecklas, och redan i dag i praktiken är utvecklad, men där man även behöver få in utbildningar på ett bra sätt.

Därmed vill vi lägga samma SU som vi lade i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 238
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Vi yrkar bifall till motionen, men vi har valt att lägga ett eget SU med en egen brödtext till den, så det är främst att-satserna som vi bifaller.

Det är viktigt att landstinget utvecklar sin finansiering av specialistsjuksköterskornas utbildning i riktning mot den AST som Vårdförbundet har tagit fram och använder den som modell. Så som systemet ser ut i dag är det väldigt många sjuksköterskor som undviker att vidareutbilda sig för att det är kostsamt, och de kostnaderna får de inte tillbaka senare genom löneförhöjning på sina arbetsplatser. Det beror bland annat på att de är tvungna att gå ned i lön under utbildningen eller ta helt tjänstledigt under tiden och att man sedan inte är garanterad mer avancerade arbetsuppgifter eller en tydlig löneförhöjning.

Detta mot bakgrund av att vi nu har ett sjunkande antal specialistsjuksköterskor i hela landet – det här är alltså inte bara ett fenomen hos oss, men vi måste ta tag i det för vårt landstings skull. Givetvis ska man också göra det på nationell nivå. Det finns statliga utredningar som visar på problematiken när det gäller bristen på specialistsjuksköterskor, bland annat en från 2012, med lösningar på nationell nivå. Men vi, Stockholms läns landsting, måste göra vår insats.

Miljöpartiet väljer i sin budget att lyfta en satsning på personalfrågorna, och en stor del av den, 60 miljoner, är just för vidareutbildning för bland annat specialistsjuksköterskor. Vi vill att det ska vara mer än 100 platser – vi vill att det ska vara 200. Då säger någon: Eftersom man inte utnyttjar alla 100, hur ska ni då få till 200? Jo, vi måste se till att de har bättre förutsättningar och bättre arbetsmiljö på sina arbetsplatser för att det ska kunna bli verklighet. Detta lyfter vi också upp i vår budget. Visst, vi är en attraktiv arbetsgivare för vi ger många olika möjligheter att variera sina arbetsuppgifter och söka sig in på nya arbetsområden. Men vi har inte en god arbetsmiljö, och det gör att många, trots att vill ha oss som arbetsgivare, bränner ut sig, är tvungna att gå ned i tid och på andra sätt kompenserar för att mäkta med den arbetsmiljö vi har. Och det är en bidragande faktor till att vi trots allt inte är en attraktiv arbetsgivare. Här behöver vi verkligen göra insatser för att få till en förändring.

Vi behöver den här specialistkompetensen, och vi behöver hjälpa till för att det ska kunna bli en möjlighet.

Bifall till motionens att-satser och Miljöpartiets särskilda uttalande!

Anförande nr 239
Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Ordförande, fullmäktigeledamöter! När det gäller AST, akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor, har redan Jonas Lindberg från vårt parti argumenterat för varför detta är ett utmärkt och nödvändigt förslag. Och det är just nödvändigt – jag tror inte längre vi har något val.

Peter Carpelan sade i sin inledning att vi aldrig har haft så många läkare och specialistsjuksköterskor i landstinget. Å andra sidan har vi heller inte haft så många stängda vårdplatser – jag tror att det vecka 49 var minus 374 vårdplatser, alltså stängda. Mycket beror de stängda vårdplatserna på att det råder brist på specialistsjuksköterskor och sjuksköterskor. Jag tror att AST kan vara ett verktyg som man kan använda för att åtminstone få fler specialistsjuksköterskor.

Peter Carpelan sade också att det skulle kunna bli orättvist om vi skulle betala den här högskoleutbildningen. Ja, men vi gör ju redan det i dag! Vi har uppdragsutbildningar. Jag förstår inte varför det ska kopplas på det här sättet. Även här tror jag att vi inte har något val, om man vill ha de här specialistsjuksköterskorna. Det har ju gått väldigt långt med bristen på specialistsjuksköterskor. Hur många gånger har vi inte diskuterat barnonkologin på Astrid Lindgrens barnsjukhus? I tre fyra år har hälften av platserna varit stängda. Det är bara ett tydligt exempel.

Jag är faktiskt övertygad om att vi kommer att införa AST även här i detta landsting. Det kommer inte att ske i dag, eftersom ni väljer att inte bifalla vårt motionsförslag, men jag är säker på att det kommer att bli en realitet framöver.

Och jag tror att vi kommer att titta på hur andra landsting gör – och det är precis vad den här kartan visar. Som ni ser är det lite olika färger. Man har infört AST i olika delar av Sverige. Rött betyder inte jul eller Vänsterpartiet, utan det betyder att där har man inte visat något intresse alls. Sedan går kartan vidare över orange, gult och ljusgrönt till mörkgrönt, som innebär att landstinget har tecknat kollektivavtal med Vårdförbundet om att införa utbildningsanställningar för sjuksköterskor enligt den modell som Vårdförbundet önskar. Man kan se att landstingen i Kalmar, Blekinge och Västerbotten har tecknat kollektivavtal med Vårdförbundet om att införa AST. Överenskommelse om att teckna kollektivavtal och införa AST har även slutits med landstinget i Örebro, Västra Götaland, Skåne och Värmland. Nu senast har landstinget i Östergötland infört utbildningsanställningar som liknar AST, men där har man dock inte tecknat kollektivavtal med Vårdförbundet. I ytterligare nio landsting pågår samtal om att införa AST. Endast fyra landsting visar inget intresse för AST: Stockholm, Dalarna, Gotland och Gävleborg. Det kan man utläsa av den här färgglada kartan.

Stockholms läns landsting är alltså rätt ensamt om att inte visa något som helst intresse för AST. Man kan se att många landsting faktiskt har infört AST oavsett politisk färg, så det kan ju inte handla om ideologi. I detta landsting handlar det väl om ointresse eller ovilja att lära av andra – eller en ovilja att se de problem som det medför att inte erbjuda AST i vårt landsting.

Fullmäktige! I dag har ni möjlighet att välja att införa AST även i Stockholms läns landsting, så den röda pluppen förändras till grön, eller att avstå – och då tror jag att vi kommer att bli tvingade att införa det om några år, med ännu mer problem i vården och till ökade kostnader. Ja, valet är ert i dag.

Jag vet vad jag väljer – bifall motionen!

Anförande nr 240
L i s e L i d b ä c k (L): Mycket bra har sagts här i dag. Jag är ganska övertygad om att vi är överens i rätt mycket. Specialistsjuksköterskebristen är som sagt väldigt bekymmersam, och det speciellt inom områdena anestesi, operation och intensivvård. Vi kan även konstatera

brister inom andra områden, som exempelvis biomedicinanalytiker. Vi är också överens om att utan våra engagerade och kompetenta specialistsjuksköterskor skulle vi inte kunna bedriva någon verksamhet, så visst måste någonting göras åt bristen.

Vi är helt eniga om att det krävs en samsyn och en övergripande strategi i den här frågan. Detta arbete pågår faktiskt just nu, för fullt, i den övergripande strategi som vi håller på att ta fram och som senare ska offentliggöras. Till det kommer det uppdrag som har givits till landstingsstyrelsen i budgeten för 2016 att se över situationen och behovet av specialistutbildade sjuksköterskor.

Motionen föreslår att man ska uppdra till landstingsstyrelsen att utreda och utveckla AST utifrån Vårdförbundets modell. Det föreslås också att det inte ska ställas några krav för den nyutbildade att fortsätta arbeta inom landstinget och att sköterskan ska erbjudas minst 5 000 kronor i påslag på sin befintliga lön efter avslutad utbildning.

Vi har redan infört möjligheten för sjuksköterskor att genomgå en AST-liknande specialistutbildning med en studielön på 18 000 kronor i månaden, och detta är ett system som enligt förvaltningen fungerar bra. Att kontraktera en sjuksköterska som haft lön under utbildningstiden i två år är ingenting märkligt, med tanke på den investering man har gjort, och så sker faktiskt i många branscher i dag.

Vi Liberaler är inte negativa till AST, men det finns brister i den modellen som kan leda till att vi står för investeringskostnader som vi sedan riskerar att inte få något utbyte av, då det inte finns något krav att den nyutbildade ska stanna kvar hos oss. Detta är inte, tycker vi, en ansvarsfull hantering av våra skattebetalares medel. Dessutom ger inte AST i sin föreslagna form heller någon garanti för en automatisk lönehöjning efter avslutad utbildning – det har vi redan konstaterat.

Lönesatsningar är självklart en viktig strategisk fråga, och där är vi helt överens. Därför ska vi inte stirra oss blinda på ingångslönerna, som redan har sagts här så många gånger, utan det är framför allt den svaga löneutvecklingen som är ett stort problem.

Därför var det också mer än välkommet med den rejäla lönesatsning för specialistsjuksköterskor som vi Liberaler initierade 2014 och 2015, då cirka 2 000 specialistsjuksköterskors, barnmorskors och biomedicinanalytikers löner höjdes med upp till 5 000 kronor per månad. Den satsningen var också viktig inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv, eftersom 91 procent av dem som fick ta del av den höjningen var kvinnor. Kompetens måste löna sig, och vi Liberaler vill gärna se en fördubbling av den satsningen när tillfälle ges.

Vi Liberaler arbetar också för att på nationell nivå införa karriärstjänster för sjuksköterskor med statlig finansiering. Jag antar att det var det som avsågs när man nämnde vårt sjukvårdspolitiska program för 2004.

Arbetet med en övergripande strategi för kompetensförsörjning har som sagt påbörjats och har högsta prioritet i landstingets roll som en ansvarsfull arbetsgivare. Vi vill alla att vårt landsting ska vara en ansvarsfull arbetsgivare, där vår viktigaste resurs, våra medarbetare, utvecklas och trivs och där ambitioner och utbildning ska synas såväl i lönekuvertet som i en bra och säker arbetsmiljö.

Självfallet ska vi satsa på våra specialistsjuksköterskor – men det finns också många andra former än just AST att göra detta, och det arbetet är redan påbörjat. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag att anse motionen besvarad.

Anförande nr 241
J o n a s L i n d b e r g (V): Peter sade förut att vi har fler specialistsjuksköterskor och läkare än någonsin. Det har blivit ett sätt att säga det när man insinuerar att läget inte är så allvarligt som vi vill ge sken av. Men tittar man i Socialstyrelsens statistik ser vi att Stockholm är sämst i klassen. Vi har 429 vidareutbildade sjuksköterskor på 100 000 invånare. Högst är siffran i den norra delen av landet, i Umeå. Där har man 608 specialistsjuksköterskor på 100 000 invånare. Det är väldigt uppenbart att de brandkårsutryckningar som landstinget i Stockholm har ägnat sig åt – som man nu beskriver som välfungerande – inte har hjälpt för att öka andelen specialistsjuksköterskor.

Den satsning som Karolinska nu gör för sjuksköterskor inom neonatalogi är en åtgärd som sjukhuset tvingas ta till på egen hand eftersom landstinget inte har tagit ett övergripande ansvar. Den gemensamma synen på sjukhusen är ändå att man vill införa AST, och man har uppvaktat landstingsledningen om detta för att man vet att de egna projekten inte räcker till.

Det behöver inte vara så svårt. Vi behöver inte utreda vidare eller prova någon halvvariant på en ny form av uppdragsutbildning. Det har vi redan haft, och det har inte löst våra problem, Vi vet varför det ser ut som det gör. Så länge sjuksköterskor inte erbjuds samma villkor för sin viktiga specialistutbildning som läkarna kommer heller inte andelen att öka. Det behöver man inte vara Einstein för att begripa.

Vi vet att löneutvecklingen för den sjuksköterska som genomgår en specialistutbildning och sedan får ansvara för de sjukaste patienterna i detta landsting är för låg. Ni har alla stått på rad i valrörelsen och bockat och bugat och sagt att det ska löna sig att utbilda sig och bli specialist. Fortsätt då den utveckling ni redan har inlett med dessa extrapengar till en del specialistsjuksköterskor genom att utreda hur lönebilden faktiskt kan se ut för hela yrkeskåren.

Denna motion tar ansvar både för att säkra villkoren för dem som ska bli specialister och för den lön de sedan får. Dessa saker ska inte stå emot varandra. Det gör de inte för läkarna. Sjuksköterskor ska inte tvingas vara kvar i landstinget när de är klara med sin utbildning. De ska välja att vara kvar för att de trivs och utvecklas.

Till Alliansen vill jag ge tre tips om hur ni kan göra här i dag. Ni kan rösta för förslaget och ta åt er äran. Det har ni gjort förut med förslag om mobil röntgen eller mottagning för våldtagna. Det andra tipset är att ni kan rösta för och våga stå för att ni i denna fråga kan se förbi ideologiska skygglappar och hedervärt säga att Vänsterpartiet har ett bra förslag som ni vill stödja. Det tredje tipset är att ni kan rösta för ett avslag och sedan stå för det. Hänvisa inte till att ni besvarar motionen, för det gör ni inte. Ni avslår den och röstar mot det ni själva har sagt att ni går till val på.

Anförande nr 242
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Ledamöter! Vi bifaller inte motionen, för den är helt enkelt inte tillräckligt bra skriven.

Den modell som jag förespråkar innebär att vi ska titta på hur läkarna gör för att vidareutbilda sig. Man gör på samma sätt på sjuksköterskesidan. Men det måste i så fall innefatta hela landet och samtliga landsting, om vi ska ta över den modellen för att få en bättre styrning, på samma sätt som vi hanterar läkarnas vidareutbildning. Det är också den väg som vi ska gå. Sedan ska vi titta på möjligheten att införa den modellen. Den är prövad på läkarsidan, och då borde den rimligen fungera på sjuksköterskesidan också.

Detta innebär också att vi inte stänger dörrarna för någon annan variant. Jag kommer att förespråka att vi ska titta vidare på det som jag har redogjort för, alltså att vi omvandlar sjuksköterskeutbildningen till en praktisk, verksamhetsförlagd utbildning likt läkarnas. Man får en löneutveckling på sjuksköterskesidan som är betydande. Det finns en tydlig karriär på

samma sätt som på läkarsidan. Men det innebär också att statsmakterna måste ändra specialistutbildningen sådan den är i dag.

Fram till dess har vi ett antal åtgärder. Flera har nämnt vad vi gör med uppdragsutbildningar och annat för att försöka möta de behov vi har i vården. Det som vi inte har tittat på är om vi ska genomföra AST. AST är, efter vad jag har sett, inte fullt genomförd någonstans. Det finns varianter på AST, men ingen har genomfört det helt. I till exempel Sörmland är det fem platser man inför, varav tre inte är besatta, för det är lågt söktryck. Frågan är alltså komplicerad.

Kostar det något då, om vi skulle införa AST? Vi räknade kort på detta. Det blir ungefär 430 000 per utbildningsplats, det vill säga kostnaden för en sjuksköterska och en vikarie. Om vi ska ha någon utväxling på AST handlar det alltså om hundratals miljoner om Stockholms läns landsting ska genomföra detta rakt av. Då måste man också göra en ordentlig kostnadsberäkning.

Vi kommer att titta vidare på denna fråga och också utreda den variant som jag har beskrivit här, för jag tror att det är en framkomlig väg, men den är inte helt enkel, för statsmakten måste vara inblandad.

Anförande nr 243
J o n a s L i n d b e r g (V): Peter Carpelan, du säger att vi ska lära av ST-läkarnas villkor. Precis, det är ju detta som den här motionen handlar om. Man ska efterlikna villkoren för ST-läkarna när det gäller specialistsjuksköterskor. Tycker du att de modeller som landstinget har i dag – med återbetalningskrav för den som inte fullgör sin utbildning, med en studielön på mellan 15 000 och 18 000, och där man svävar i ingenmanslandet när det gäller vilket kollektivavtal man ska vara anställd under – är mer lika ST-läkarnas modell? Varför vill du fortsätta med den?

Om du tycker att den här motionen är dåligt skriven, som du säger, lägg då fram en egen AST-motion! Föreslå något! Ta initiativet! Sitt inte och vänta och skyll på staten!

Anförande nr 244
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Jonas Lindberg har ett högt tonläge.

ST-utbildningen är ingen akademisk utbildning. Det är en praktisk, verksamhetsförlagd utbildning. Det är en väldigt viktig skillnad. Skulle man gå på det förslag som jag nu lanserar innebär det att man frångår den akademiska delen. Läkarna kan vidareutbilda sig utan att det är en akademisk utbildning. Varför går det inte på sjuksköterskesidan?

Givetvis skulle det fungera på precis samma utmärkta sätt som för läkarna. Det innebär också att man vrider om utbildningssystemet. Då får också sjuksköterskorna samma löne- och karriärutveckling som läkarna har i dag. Det finns bara vinnande personal inom vården på detta sätt.

Anförande nr 245
J o n a s L i n d b e r g (V): Du säger att ST-läkarnas form av vidareutbildning inte har någon form av akademi i sig. Det stämmer. Läkarna har ju i sin anställning en möjlighet att forska och skaffa sig akademiska meriter. Det kan sjuksköterskor också göra. Det är alltså en annan typ av fråga.

Specialistutbildning med full lön kan man skaffa sig genom AST. Sedan kan vi skapa utrymme i tjänster att skaffa sig en master eller en magister eller att forska i tjänsten. Det görs inte i dag, utan det måste man göra på egen tid.

Anförande nr 246
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Det förekommer en vidareutbildningsvariant vid några sjukhus i dag, närmare bestämt på Karolinska i Solna och på Danderyd, där man har egna kompetensstegar. Det fungerar utmärkt och innebär att man vidareutbildar sig internt utan att gå vare sig AST eller en formell specialistsjuksköterske-utbildning. Genom en intern, verksamhetsförlagd och teoretisk utbildning klättrar man på karriärstegen, och utbildningskompetensen höjs genom detta. Det finns alltså många varianter förutom AST. AST är också väldigt kostsam för landstinget om vi rakt av skulle införa den.

§ 206 Motion 2015:6 av Jonas Lindberg (V) om arbetsmiljö på akutsjukhusen

Anförande nr 247
J o n a s L i n d b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Att kombinera akutsjukvård dygnet runt med schemaläggning för personal som inte orsakar ohälsa eller stress är inte en omöjlighet. Men jag antar att vi i dag kommer att få höra att det redan görs väldigt stora satsningar på arbetsmiljön i detta landsting. Det är så det brukar låta. Låt mig dock försöka nyansera bilden lite grann.

I Vårdförbundets undersökning 2015, där nästan 2 500 specialistsjuksköterskor har svarat, uppger 41 procent att de inte orkar jobba heltid. Emanuel är sjuksköterska på ett av våra akutsjukhus i Stockholm, och han berättar att vården har blivit otroligt slimmad: ”Alla kämpar hårt och blir trötta. Jag kan inte se hur jag skulle kunna orka att jobba heltid. Jag måste göra så här om jag ska kunna göra ett professionellt, patientsäkert jobb.” För att få tid för återhämtning i vardagen har han beslutat att jobba deltid. I stället för 100 procent jobbar han numera 85 procent.

Av dem som svarat i undersökningen tycker även 45 procent att det inte finns tillräckligt med sjuksköterskor på arbetsplatsen. 40 procent tycker att de ofta får prioritera bort viktiga arbetsuppgifter på grund av tidsbrist. 24 procent känner att de inte har stöd från sin närmaste chef. 50 procent känner att de inte har stöd från högsta ledningen.

Den slitsamma arbetsmiljön drabbar inte bara personalen. Den drabbar patienter. Inställda operationer och platsbrist är ett resultat som vi dagligen kan läsa om.

När motionssvaret hänvisar till att ”medarbetarenkäter visar att många trivs” är det en del av sanningen. Men bilden är också väldigt komplex. Enkäterna ställer inte alltid de relevanta frågorna. I den nuvarande enkäten får man till exempel inte ta ställning till om man har behövt gå ned i arbetstid eftersom arbetet är slitsamt. Man får däremot svara på om man upplever stress. Det ställs inga frågor om hur man upplever treskiftsanställningar och skiftarbete. Därför måste vi nyansera enkäterna genom att titta på andra parametrar. En sådan är att långtidssjukskrivningarna på våra akutsjukhus ökar i vissa personalgrupper på ett oroande sätt.

En annan parameter är personalomsättningen. Jag tror att Alliansens ord om att arbetsmiljön tas på stort allvar ekar ganska tomt på de akutavdelningar som har haft en 30–40-procentig personalomsättning bara i år. Peter Carpelan sade tidigare att den här julen ser bättre ut än tidigare jular, eller åtminstone än förra årets jul. Nu har jag varit i kontakt med en verksamhetschef på Karolinska som berättar att i år går man in i en julhelg och har mellan 100 och 130 vårdplatser färre än förra julen. Det är inte att gå in i en bättre jul, och det har med arbetsmiljön att göra.

Pia är chefssjuksköterska på en onkologavdelning. Hon berättar för mig att mer än fem av hennes medarbetare har slagit i taket för hur mycket övertid man får ha på ett år. Det handlar om 300 timmars övertid var. För närvarande saknar hennes avdelning sju sjuksköterskor.

Hon berättar för mig att treskiftsarbetet har drivit många därifrån. Man orkar inte offra sin egen hälsa för patienternas väl längre. Då tvingas hon beordra den ordinarie personalen att stanna kvar och jobba över. Hon säger: Först gråter de och blir förtvivlade, och sedan får man trösta dem. Det är inte ett roligt uppdrag som chef. Det viktigaste av allt, säger hon, är: Hur ska vi kunna planera för framtiden och nya arbetssätt när vi aldrig får näsan över vattenytan utan hela tiden dränks av akuta bemanningsproblem? Hon bad mig hälsa till alla här i dag att vi måste stoppa besparingarna på våra akutsjukhus med en gång.

Ge cheferna förutsättningar att komma åt skiftarbetets slitsamma effekter genom övergripande beslut om arbetstidsförändringar och arbetstidsförkortningar. Låt de försök som just nu pågår i Huddinge bli normbildande i landstinget. En fond för arbetsmiljölyft i all ära, men vad vi verkligen behöver är satsningar där man på riktigt kommer år de här problemen. Bifall till motionen!

Anförande nr 248
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Ledamöter! Arbetsmiljön är viktig för Stockholms läns landsting, och vi bedriver givetvis ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Kompetensförsörjningsfrågorna är en del av detta.

Sedan jag blev ansvarig för forsknings- och personalfrågor har jag varit ute i verksamheten en hel del. Jag har bland annat besökt akutmottagningarna vid Solna och Huddinge för att känna in, i auskultation, som vi säger, och praoa och göra studiebesök. Hur ser det då ut? Det är en verksamhet som ibland ser lättsam ut och ibland är väldigt ansträngd, beroende på patientinflödet på akutmottagningarna.

Från Alliansens och Moderaternas sida tar vi fram en kompetensförsörjningsstrategi för att på kort och lång sikt få grepp om hur vi försörjer med personal till våra olika enheter inom Stockholms läns landsting. Arbetsbelastningen är självklart understundom hög. Ibland varierar den. Det är samma sak för både läkarna och sjuksköterskorna.

Det pågår ett arbete. Vi har tillställt verksamheten olika personal-, bemannings- och schemaläggningssystem för att underlätta detta. Schemaläggningen är givetvis central för att man ska ha medarbetare på plats vid rätt tillfälle. Vi jobbar också med sådant som vi tog upp under den förra punkten, nämligen uppdragsutbildningar. Vi har AT-tjänster och ST-läkartjänster, som vi utökar för att möta de behov som finns.

Det förekommer en hel del arbete ute i verksamheterna för att möta de arbetsmiljöutmaningar som finns. Från Moderaternas och Alliansens sida har vi tillsatt det så kallade Arbetsmiljölyftet. Det handlar om 150 miljoner på fyra år. Vad har då hänt med dessa pengar, som vi satsar för att verksamheterna själva ska kunna avgöra hur de kan arbeta bättre och också attrahera och behålla medarbetare? Låt mig ge några exempel.

På SÖS jobbar man i interprofessionella team, i moduler, vid akutmottagningen. Det är läkare, sjuksköterskor och undersköterskor som arbetar tillsammans. Det verkar vara väldigt lyckosamt och fungera väl. Det är attraktivt att arbeta där. På Huddinges akutmottagningar inför man nu en pilotverksamhet med arbetstidsförkortning under ett år för sjuksköterskor och undersköterskor – med bibehållen lön. Detta gör man alltså inom budgetramen. Hur löser man då det? Jo, man ändrar sina arbetstider när det gäller exempelvis helger.

Ett annat exempel är Södertälje sjukhus, där man nu öppnar en ny avdelning, där man har en personalmix. Man ändrar personalsammansättningen så att man inte bara har sjuksköterskor och läkare utan även administrativ personal, bespisningspersonal och undersköterskor i ett team. Där har man rätt person på rätt plats vid rätt tillfälle för att avlasta sjuksköterskornas arbete.

Detta är ett antal exempel på hur vi inom Alliansen arbetar för att möta de arbetsmiljöansträngningar, som jag vill kalla det, som ändå förekommer. Vi ska ha största respekt för att det understundom är jäkligt körigt på akuterna, och det råder inget tvivel om att personalen har det ansträngt. Men vi har tagit ett antal mått och steg. Framför allt handlar det om tillräcklig kompetensförsörjning på lång sikt.

Å andra sidan måste vi – detta är jag den förste att säga – bli duktigare som arbetsgivare och se till att medarbetarna vill stanna, framför allt på akutsjukhusen. Vi har hög personalomsättning på vissa avdelningar. Det måste vi också komma till rätta med. Det ligger ytterst ett ansvar hos sjukhusdirektörerna att anpassa verksamheterna, till exempel vad gäller schemaläggningen, så att personalmixen och schemaläggningen blir bättre, och det därmed blir trevligare och mer attraktivt att arbeta inom Stockholms läns landsting.

Anförande nr 249
R o b e r t J o h a n s s o n (S): Tack, Jonas, för en viktig och intressant motion! Jag tror tyvärr inte att den kommer att lösa alla de arbetsmiljöproblem som finns på akutsjukhusen, men den innehåller några extremt viktiga pusselbitar. Därför är det så tråkigt att läsa svaret, både den del som kommer från landstingsrådsberedningen och tjänstemannasvaret, där det i princip inte finns några pusselbitar alls. Svaret skjuter i mycket förbi målet. Ansvaret skjuts i svaret över på personalen själv och på något dataprogram. Förutom några rader om att man minsann köper AT-platser på KI ger man faktiskt inget svar på motionen.

För 109 år sedan nu i december slöt Svenska Arbetsgivareföreningen, numera Svenskt Näringsliv, och LO något som kallades för decemberkompromissen. Till skillnad från decemberöverenskommelsen gäller den fortfarande, och Alliansen kan inte bryta den. Vad innebär då decemberkompromissen? Jo, den innebär att vi som arbetsgivare – det är ju faktiskt det vi är – har rätten att leda och fördela arbetet. Men med det kommer också skyldigheten och ansvaret för att leda och fördela arbetet. Att skjuta över det till arbetstagarna kan låta lite fint, särskilt om man som jag står på den vänstra sidan i politiken, men det är nästan lite för idealistiskt. Det låter nästan som Alliansen har gått och blivit syndikalister eller KPML(r):are, för det är de som brukar ifrågasätta rätten att fördela arbete. Det är de som brukar ifrågasätta det som sedan kom att kallas 29-principen, alltså den dom från Arbetsdomstolen 1929 som bekräftade detta. § 32 i Svenskt Näringslivs stadga säger i princip samma sak.

Själv är jag dock övertygad om att vi har skyldigheter och ansvar. Vi måste också ta oss den rätten för att ge personalen dräglighet. Det känns lite som om ni kapitulerar inför detta. Ni har inte insett hur illa personalen mår och att styrningen av akutsjukvården brister. När någon väl börjar producera och får styrningen att fungera – läs Danderyds sjukhus – ja, då skälls de ut! När någon börjar styra åt fel håll är det tyst.

Jag hann tyvärr inte ställa min fråga om SLSO och norra Stockholms psykiatri i dag. Där fortsätter konverteringen av mentalskötartjänster till sjuksköterskeljänster. Det är ytterligare ett exempel på en brist i styrningen. Fel personer gör fel saker. Proffs får inte vara proffs, vilket gör att människor jobbar sig trötta eller flyttar till Norge. I stället går sjuksköterskor under i administrativa rutiner – de får inte ägna sig åt det som de är utbildade för, det vill säga medicin och omvårdnad.

Vi har alltså rätten, ansvaret och skyldigheten att leda och fördela arbetet. Vi har skyldigheten att se till att vår personal får en dräglig arbetsmiljö. Där är arbetstidsfrågan, framför allt rätten att slippa treskift, central. Ta ansvar eller byt ideologi! Bifall till motionen.

Anförande nr 250
N i n o s M a r a h a (L): Ordförande, fullmäktige! När man lyssnar på Robert Johansson kan man få uppfattningen att det handlar om good guys mot bad guys. Jag håller med om att proffs ska få vara proffs. Vi politiker ska inte spela proffs. Därför är det viktigt att

verksamheterna själva får styra över de frågor som de känner bäst, medan vi politiker skapar bästa möjliga förutsättningar och ger dem rätt verktyg att styra upp arbetet.

Det är likafullt viktigt att vi ser över schemaläggningen, så att vi skapar en så effektiv organisation som möjligt. Vi gör det för att ge en så bra vård som möjligt för patienterna och en så bra arbetsmiljö som möjligt för personalen. I detta arbete är det också viktigt att se över nattskiftsfrågan, som tas upp i motionen. I stora delar är det en bra och ambitiös motion. Även läkarnas schemaläggning är en återkommande fråga som vi måste ta tag i.

I svaret säger vi att vi har ett stort genomgripande arbete där vi ser över denna typ av frågor i kompetensförsörjningsstrategin, som är under utveckling. Där är alla partier inkluderade i det arbete som eter Carpelan leder.

Det är viktigt att ta denna typ av helhetsgrepp också när det gäller det administrativa arbetet. Som motionären skriver ställs det ibland orimliga krav på vårdpersonals förmåga att arbeta effektivt i ett ibland föråldrat journal- och it-system. Vi ska vara ödmjuka här. Jag kan dock lugna motionären med att vi har ett ambitiöst program med att fasa ut och ersätta dessa föråldrade it-system till förmån för framtidsinriktade vårdinformationssystem och it-miljöer. Det tror jag att också Jonas Lindberg känner till. Jag kan dock förstå frustrationen när det går sakta.

Vi måste också bli bättre på att använda medicinska sekreterare och andra funktioner. Vi måste bli bättre på att sprida best practice inom vår koncern. Det finns många bra exempel. Jag ska nämna ett, nämligen Södersjukhuset. Där ger man medarbetarna möjlighet att välja mellan olika arbetstidsmodeller. Det är bra att vi premierar sådant. På Södertälje sjukhus ska man också öppna en helt ny avdelning där man jobbar med en ny och intressant personalmix.

Avslutningsvis vill jag säga att vi måste bli bättre på att införa och premiera nya arbetssätt. Vi måste ha bra och drivna förändringsledare. Vi måste satsa på ledarskap och på att utveckla ledarskapet ute i våra verksamheter. Detta ingår också i kompetensförsörjnings-strategiarbetet, där vi bland annat ska se över ett ledarskapsprogram på central nivå för första linjens verksamhetschefer.

Jag tycker att vi har all anledning att följa upp det här arbetet och styra upp det, både i ägarutskottet och personalutskottet.

Anförande nr 251
Rickard Wessman (M): Fru ordförande! Det är inte utan att man som fritidspolitiker kliar sig i huvudet när det gäller var skiljelinjerna går. Detta är en motion där vi på många punkter är överens. Vi ser ungefär samma problem och har stor respekt för den ansträngda situation som uppstår ute i verksamheterna.

De långsiktiga förslag när det gäller kompetensförsörjning och ledarskap som Peter har redogjort för här är en del i lösningen som det ankommer på oss här att ta ansvar för. Mycket av detta tror jag att vi är eniga om.

Många av de lokala exempel som har lyfts fram här visar precis hur vi bör arbeta. Det är ofta där ute som det går att hitta lösningar och metoder som gör att vi på bästa sätt kan skapa en arbetsmiljö och en möjlighet för arbetstagarna att påverka sin situation. Det är så de flesta arbetsgivare i vår region jobbar för att förbättra sina processer och sin arbetsmiljö, och jag tycker inte att vi ska vara sämre än de vi konkurrerar med.

Det svåra är att lösa bristfrågorna. Det finns en brist på personal i vissa yrken. Där är den långsiktiga kompetensstrategin, som Peter Carpelan tagit initiativ till, själva nyckeln.

Bilden är komplex. Det är svårt att få en rättvisande bild eftersom situationen varierar så mycket från plats till plats, från sjukhus till sjukhus, och över tid. Ibland är det oerhört ansträngt, ibland mindre. Det varierar också från individ till individ hur man påverkas av schemaläggning och arbetsmiljö.

Frågan är hur man ska möta detta. Där kanske vi kan hitta den politiska skiljelinjen. Jag tror att vi är inne på rätt väg när vi sorterar upp besluten, så att vi här inne tar de strategiskt långsiktiga besluten, där vi tar ansvar för kompetensförsörjningen till de olika yrkena, men också lägger ett ansvar på sjukhusledningarna. Vi låter avdelningarna och personalen själva jobba fram de lösningar som till slut blir de goda exempel som vi nämner i våra anföranden här. Det är också på detta sätt man jobbar med de här frågorna på de flesta moderna arbetsplatser.

Jag tror att det snarare är ditåt vi ska blicka och inte till en överenskommelse som slöts för 109 år sedan. Det är nutiden vi ska basera våra lösningar på. Som Robert sade: Låt proffsen vara proffs. Jag är helt enig där. Jag tror dock att det är proffsen ute på sjukhusen – de ledande befattningshavarna och personalen på avdelningarna – som bör få råda över detta. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 252
Landstingsrådet N o r d l i n g (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Det är många år sedan bemanningsföretagen gjorde entré i vården. Det är länge sedan våra sjuksköterskor och undersköterskor började söka sig till Norge. Trots detta tycks det som om landstinget först nu börjar förstå att man har konkurrens och måste arbeta för att skapa attraktiva arbetsplatser.

Det saknas inte spännande arbetsuppgifter för de sjuksköterskor som stannar i vårt landsting och arbetar här. Tvärtom finns det många sjuksköterskestudenter som vill jobba för landstinget för att vi erbjuder goda utvecklingsmöjligheter.

Miljöpartiet vill att Stockholms läns landsting nu tar arbetet med att bli en attraktiv arbetsgivare på allvar. Dit ska vi nå till 2020, men redan nästa år måste personalflykten minska och arbetsmiljön uppfattas vara tydligt förbättrad. Det behövs snabba och konkreta åtgärder. Eran med en stor andel inhyrd personal och bemanningsföretag måste bli historia. Vårdförbundet har länge påtalat bristerna i vården och har också presenterat olika lösningar för en bättre personalpolitik, bland annat en snabbare löneutveckling, goda och trygga arbetsvillkor, delaktighet i schemaläggningar och i utvecklingen av nya arbetssätt, till exempel personcentrerad vård. Detta är punkter som vi i Miljöpartiet också skriver under på.

Att vänta på regeringen och att den nationella specialistsjuksköterskeutbildningen ska utvecklas för att tillgodose alla dem som behövs runt om i vårt land är att ytterligare undergräva den förändring vi håller på med – framtidens hälso- och sjukvård. Dit hoppas jag verkligen att vi inte är på väg.

Rickard Wessman tar upp att vi är väldigt överens. Det ifrågasätter jag inte. Problemet är att det är ett yrvaket uppvaknande från Alliansen, som inte har haft ett tydligt personalutskott som har jobbat med centrala lösningar för att stötta våra verksamheter. Det är något som vi behöver börja göra.

När våra akutsjukhus inte är attraktiva och jobbar med föråldrade arbetstider, som Jonas Lindberg skriver i motionen, bidrar det till osäker patientsäkerhet. Det betyder också att de som jobbar i hälso- och sjukvården har svårt med återhämtning. Man vill inte svara i sin mobil. Som jag fick höra av en medarbetare i vården i går: Man stänger av sin mobil eller svarar bara om man vet vem det är som ringer, så att man inte blir inkallad när det inte finns personal. Man får ingen återhämtning själv, utan man förväntas stanna kvar eller komma in snabbare mellan passen.

Detta är en ohållbar situation som gör att folk blir sjuka. Så kan vi inte ha det. Då slår vi undan benen för vår egen personal.

Som systemen med så kallade uppdragsutbildningar är uppbyggda i dag duger de inte. Det är många som inte klarar av att gå ned i lön på det sättet. Det är också många som inte ens hinner gå på utbildningarna eftersom det inte finns vikarier att kalla in. De måste prioritera bort vidareutbildningar för att det inte finns tid.

Vi behöver få mindre administration och mindre detaljstyrning av våra sjukhus. Ni lyfter upp detta med interprofessionella team. Det är alldeles utmärkt och något vi behöver se mer av. Där kan man också motverka det hierarkiska synsättet. Det är alldeles utmärkt att man jobbar över stuprören och går på bredden i stället för att gå rakt.

Att minska onödig administration och undvika dubbelarbetet är viktigt. Vi måste verkligen jobba med taskshifting. En grupp som borde få en renässans är medicinska sekreterare. Vi behöver dem för att sjuksköterskor inte ska behöva ägna sig åt administration i stället för vård och omsorg.

E-hälsa och it-system kräver en kraftsamling från Stockholms läns landsting. Vi måste få ett bättre fungerande it-system, som inte laggar och som innehåller alla moduler som krävs. Vi har inte infört alla moduler än, utan mycket måste göras separat och utanför systemen. E-hälsan måste också komma på plats för att vi ska kunna få den avlastning som behövs. Bifall till motionen!

Anförande nr 253
J o n a s L i n d b e r g (V): Förra året anmälde barnmorskan Astrid Bjerkås i Sundsvall sin bröstcancer som arbetsskada. Hon hade jobbat treskift i över 15 år. Ytterligare sex av hennes nattarbetande kolleger har också fått bröstcancer. Enligt forskare på Stressforskningsinstitutet är sambandet mellan nattarbete och bröstcancer i princip fastställt, likaså risken för hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes och depressioner. Andelen vårdpersonal som är långtidssjukskriven för stressrelaterade sjukdomar i Stockholm ökar ordentligt.

Frågan är då: Vad tänker vi om detta? Ska de människor, som räddar, vårdar behandlar, torkar spyor, opererar, söver, tröstar och bäddar ned oss när vi är sjuka själva riskera att bli sjuka och utslitna av sina arbetstider?

Alla här inne talar om att vårdpersonal pressas av för mycket administration och registreringar. Det är viktigt att detta uppmärksammas. Men är det vårdpersonalens och verksamheternas fel att det har blivit så? Efter en kort rundringning till olika sjukhus och verksamheter framträder en bild där alla de dokument och värden som slukar en stor del av personalens tid är effekter av det som beställarna, det vill säga vi och förvaltningen, efterfrågar av vården. Det är vi som avkräver dem registreringar, mätvärden, DRG-poäng och journalgranskningar för att vi har byggt ett system för finansiering på detta. Om vi menar allvar med att vårdpersonal ska slippa byråkrati räcker det inte bara med modernare it-system och fler sekreterare. Vi måste fråga oss själva om det inte är dags att sluta med denna detaljstyrning i vården och faktiskt lita till professionerna.

Peter, du har ordet efter mig. Jag tänkte fråga dig vad du har tänkt att vi ska göra för att kunna ha akutsjukhus öppna dygnet runt och få personal att arbeta kvar där? Räcker verkligen en fond för lokala arbetsmiljölyft? Vad tänker du om att den anställningsform, treskift, som tycks vara normbildande inom vården i dag döms ut av forskning och berättelser från medarbetare? Och vad tänker du om vilka åtgärder vi behöver för att få fler ungdomar att söka sig till vårdyrkena?

Landstinget ska vara en attraktiv arbetsgivare, men det blir vi inte genom att bara prata om det. Vi vill gärna ha lite förslag.

Anförande nr 254
R o b e r t J o h a n s s o n (S): Proffs ska vara proffs. Men att ta strategiska beslut är något som vi kan göra här. Detaljstyrning hade det varit om Peter Carpelan, jag och de andra i personalutskottet hade bestämt vilken läkare som skulle vara chef på en viss klinik. Men att säga att vi ser på arbetstidens mått och förläggning på ett visst sätt är inte att detaljstyra. Det är att visa en intention med att vi vill ha en arbetsmiljö och arbetstider som inte sliter ut folk.

Om det gör saken lättare fr er kan ni se det som när ni valde mellan Odenplan ytlig och Odenplan djup. Där var det ingen i den här salen som sade att vi tog beslut som skulle tas av proffs.

Bifall till motionen!

Anförande nr 255
B i r g i t t a S e v e f j o r d (V): Ordförande! Vi verkar här i salen vara överens om att arbetsmiljön vid framför allt akutsjukhusen är långt ifrån vad vi skulle önska. Vi har en arbetsmiljö med treskift som kör sönder personalen. Det gör att personalen självmant går ned i arbetstid, för man orkar inte jobba heltid, eller helt enkelt gör att personalen lämnar våra verksamheter.

Peter nämnde Södersjukhusets akutmottagning och sade att den är attraktiv. Där är personalomsättningen väldigt hög – 25 procent på ett år – och vi ser att de erfarna sjuksköterskorna lämnar och ersätts av nyutexaminerade sjuksköterskor. Det är inte en bra utveckling. Det försämrar kvaliteten i vården på ett mycket utsatt ställe, en akutmottagning, där man möter människor som är svårt skadade, desperata, sjuka på många olika sätt, sönderslagna, våldtagna och så vidare. Där ersätts de erfarna sjuksköterskorna av nyutexaminerade. Det är en dålig utveckling som vi måste göra något åt.

Susanne nämnde detta med mobiltelefonsamtal. Jag tänkte läsa upp ett sådant som jag har fått från en sjuksköterska. Hon säger så här:

Jag är ledig två dagar denna vecka. Den första lediga dagen väcks jag kl. 08.46: *Hej, kan du jobba i natt?* När jag inte svarar får jag ett nytt samtal knappt en och en halv timme senare, alltså på min lediga dag: *Hej, kan du jobba nattpass i natt?* I dag, min andra lediga dag: *Hej, kan du jobba hela dagen i morgon?* Att jobba hela dagen innebär i det här fallet att börja kl. 07 på morgonen och jobba till kl. 21.30. Att man inte ens får vara ledig på sina lediga dagar sliter sönder personalen. Ni måste göra något åt detta.

Anförande nr 256
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Den verksamhet som Stockholms läns landsting bedriver när det gäller akutsjukhus är en så kallad 24/7-verksamhet. Det ligger i sakens natur att det innebär att man måste jobba, morgon, kväll och natt, och det gäller att tajma och få till en schemaläggning som är bra för personalen, och det är inte alltid det lättaste. Det har vi full förståelse för.

Från landstingets sida arbetar vi aktivt med arbetsmiljöfrågorna och stöder verksamheterna, men det finns givetvis områden där vi har en förbättringspotential. Jag nämnde till exempel just verksamheten inom akutsjukhusen och schemaläggningen där.

Det vi gör centralt från landstingets sida och från Alliansens sida är att driva frågan om kompetensförsörjning. Kompetensförsörjningsstrategin är en nyckel till att ha en bemanningssituation som är väsentligt mycket bättre än vad vi då och då stöter på.

De medarbetarundersökningar som görs ger ändå en signal om att vi är på rätt väg i diskussionerna. Sedan finns det massor av problem, men vi tar ändå ett antal rätta steg. Annars skulle inte medarbetarundersökningarna och enkätsvaren peka på att riktningen är den rätta.

Administrativa uppgifter tror jag att vi alla vill avveckla i möjligaste mån. Vore det enkelt så vore det löst. Vi har egna uppgifter, som Jonas Lindberg nämnde. Vi samlar in information. Våra kvalitetsregister och journalsystem är omfattande, och vi kan säkert göra en hel del för att förenkla de administrativa rutinerna. Inspektionen för vård och omsorg – vi skyller på statsmakterna – granskar våra verksamheter. Alla i personalen är livrädda för att göra fel, för då kommer IVO och smiskar dem på fingrarna. Det är alltså en komplex situation.

Sammantaget har vi en kompetensförsörjningsstrategi från landstingsfullmäktiges sida. Vi arbetar inom de förbättringsområden som vi har pekat på. Och vi har en försörjning av vår personal så till vida att vi har tillräckligt med sjuksköterskor och läkare. Därför tror jag att vi ändå är på rätt väg, men det är stora utmaningar. Det är jag den förste att erkänna. Vi måste ha en kompetensförsörjningsstrategi som ser till att vi har rätt person på rätt plats vid rätt tillfälle.

Anförande nr 257
J o n a s L i n d b e r g (V): Peter, du säger att du gillar lokala initiativ. Du nämnde bland annat arbetstidsförkortningsprojektet i Huddinge, som ska utvärderas om ett år. Då är min fråga till dig: Om nu detta faller väl ut, vilket det har gjort på andra håll i Sverige, kommer du då att verka för en arbetstidsförkortning på fler akutsjukhus i Stockholms läns landsting?

Anförande nr 258
Landstingsrådet C a r p e l a n (M): Fru ordförande! Självklart följer vi det prov med arbetstidsförkortning som man nu genomför på sjukhuset. Det är givetvis mycket intressant. Men vi har delegerat detta till enheterna. Vi i landstingsfullmäktige lägger inte scheman. Vi har tidigare nämnt att vi vill låta proffsen vara proffs. Det innebär även att det är de som sköter schemaläggningen. Men detta är ett mycket exempel på arbetstidsförkortning, och man klarar även budgetramen. Jag ska med största intresse följa detta.

§ 207 Motion 2015:9 av Per Carlberg m.fl. (SD) om införskaffande av så kallade jumbolanser

Anförande nr 259
P e r C a r l b e r g (SD): Fru ordförande! Vår motion om så kallade jumbolanser har ansetts besvarad. Vi har i Hälso- och sjukvårdsnämnden yrkat på bifall, men vi kommer att nöja oss med att den anses besvarad. Vi har inte lagt någon jätteprestige i att just Sverigedemokraterna ska vara de som får äran för detta.

Jag tolkar det nämligen som att vi inom en ganska snar framtid ändå kommer att få igenom vår önskan om jumbolanser, ambuss eller vad man vill kalla dessa transporter mellan sjukhusen. Det viktigaste är i vår uppfattning att ambulanserna i Stockholms läns landsting, eller region Stockholm, eller vad vi nu kommer att heta i framtiden, frigörs från rena transportuppdrag och i stället åker på sådant som de är avsedda för. Vi ser också möjligheter i att samarbeta med andra regioner och landsting. Man kan ha en tur till Gävle via Uppsala och Norrtälje eller via Sörmland och Linköping. Man kan också ha ambuss eller jumbolanser som går inåt landet. Samarbetsmöjligheterna är många och ekonomiskt viktiga.

Med detta sagt yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag om att anse vår motion för besvarad.

Anförande nr 260
Landstingsrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Fru ordförande! Tack, Per, för motionen!

Vi står inför stora förändringar och förbättringar i sjukvården, en resa mot en modernare vård. Jag tänker på framtidens hälso- och sjukvård, Nya Karolinska och på de förändringar som detta kommer att medföra i patientflöden och när det gäller transporter. Jag tror att våra framtida behov kommer att se helt annorlunda ut när det gäller den prehospitala vården, förflyttningar av patienter till vårdinrättningar, mellan vårdinrättningar och också förflyttningar av patienter hem.

Därför har vi i vår budget för 2016 uppdragit åt Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning att se över hela den prehospitala vården när det gäller ambulanser och andra typer av transporter mellan sjukhus. Vi tyckte att det var ganska bra att lägga in den här motionen i den utredningen.

Med detta yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

§ 208 Valärenden

O r d f ö r a n d e n : Vi ska nu fatta beslut om antalet ledamöter i trafiknämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden och sedan vilka ledamöter som ska sitta där. Jag föreslår att vi börjar med den diskussion som Erika Ullberg inledde förut och som ytterligare några ville delta i.

Anförande nr 261
T o m a s E r i k s s o n (MP): Fru ordförande! Från Miljöpartiets sida tänker jag egentligen haka på där Erika slutade i sitt inlägg. Det var i och för sig ett tag sedan. Det handlade om mycket av bakgrunden när det gäller form och så vidare till att den överenskommelse som Moderaterna nu har valt att bryta eller svika över huvud taget kom till.

Från Miljöpartiets sida är vi i första hand fokuserade på politiken bakom den här överenskommelsen. Anledningen till att vi är och var motståndare mot att inrätta nämnder bestående av 20 ledamöter är först och främst rent principiellt. 20 ledamöter där ordföranden får utslagsröst ger de borgerliga partierna en majoritet i nämnderna och i landstingsstyrelsen som väljarna de facto inte har gett er. Det är ett tungt vägande demokratiskt argument som jag tycker att ni, om ni vill hålla något slags demokratisk anständighet, faktiskt borde ta till er av.

Sedan handlar det om hur och på vilket sätt man tar politiskt ansvar för att styra Stockholms läns landsting. Här väljer ni aktivt att i stället för att söka överenskommelser – hitta en politik som kan ha brett stöd i fullmäktige eller till och med säkerställa att ni får igenom en er budget – försöka ändra i den politiska organisationen och till och med i vissa sammanhang yttra sådant som att ändra i formalia kring hur vi fattar beslut, för att den vägen genom olika fixande och trixande få igenom beslut som om valet 2014 inte hade ägt rum.

Från Miljöpartiets sida tycker vi att det är dags att Alliansen vaknar till liv, tittar på den politiska kartan, tar ansvar för att styra Stockholms läns landsting, söker breda överenskommelser och skrotar modellen med tjugomannanämnder.

Anförande nr 262
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Fru ordförande! Stockholms läns landsting står under den här mandatperioden inför historiskt stora beslut – det känner ni alla till. Vi har NKS och den stora tunnelbaneutbyggnaden, och det är viktigt att verksamheter som ska förverkligas verkligen kan förverkligas, så att det går att fatta beslut i rätt tid och att vi inte blir handlingsförlamade.

Det parlamentariska läget efter förra valet är inte enkelt. Såväl i Stockholms läns landsting som på många andra ställen, inte minst i riksdagen, uppstod oklara majoritetsförhållanden. Det gick inte så bra för oss moderater och Alliansen som vi hade önskat. Vi fick visserligen över 46 procent av rösterna och 49 procent av mandaten, men det är ingen majoritet, och ingen annan konstellation blev större. Ett landsting måste kunna styras även i oklara situationer.

Vår lösning var att föreslå att de centrala nämnderna skulle vara tjugomannanämnder och att platserna precis som brukligt skulle fördelas utifrån valresultatet. Vi hade också en överenskommelse med Socialdemokraterna om att omröstningen skulle ske vid *ett* tillfälle och sedan gälla för alla nämnder under resten av mandatperioden.

Vi vet att det har funnits olika tolkningar av vår överenskommelse och att det har funnits praktiska hinder i vägen. Men grundfrågan kvarstår: Hur ska ett landsting med oklar majoritet styras?

Vi tror på ett brett samarbete och har också i ett flertal viktiga frågor gjort breda överenskommelser. Av de över 500 beslut som har fattats i tjugomannanämnder det senaste året har fem avgjorts med utslagsröst, ingen i landstingsstyrelsen.

Vi vill att landstinget ska kunna styras effektivt i en viktig tid för att ge invånarna god sjukvård och trafik i rätt tid. Därför yrkar jag att storleken på landstingets centrala nämnder ska vara oförändrad.

Socialdemokraterna pratar gärna om att respektera valresultatet. Men hur har ni det själva med respekten? Landstingsfullmäktige är valt av landstingets invånare och är den högsta beslutande församlingen i landstinget. Det är fullmäktige som har fattat de beslut som ni nu vill riva upp.

Låt oss också vara tydliga med att endast fullmäktige får besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för landstinget. Det innebär att det i de stora frågorna är landstingsfullmäktige som avgör – landstingsfullmäktige som invånarna i Stockholms län har valt.

Samtidigt insinuerar Socialdemokraterna att andra partier skulle ha oärliga motiv eller spela bakom kulisserna inför denna omröstning. Det är alltså det partiet som talar om breda uppgörelser och samarbetsklimat.

För ett år sedan trodde jag att vi var överens om att storleken på nämnderna skulle beslutas vid ett enda tillfälle och sedan gälla. Vi hade också ett förslag om att nämndernas ledamöter skulle väljas på ett år, men där satte kommunallagen stopp när det gäller landstingsstyrelsen. Då försökte vi hitta andra vägar för att se till att även oppositionen skulle bli nöjd med besluten.

Nu har fullmäktiges presidium med juridisk expertis kommit fram till att det fortfarande finns hinder mot att ta upp frågan om landstingsstyrelsens storlek. Då får vi böja oss för det. Precis som för ett år sedan är det lagen som gäller.

Vi vill se breda överenskommelser inom politiken och gör gärna upp om både form och politiskt innehåll. Vi har förändrat flera delar av hur landstinget styrs för att ge oppositionen mer insyn och möjlighet att påverka. Vi har till exempel träffat politiska överenskommelser i bred enighet inom såväl sjukvården som trafiken.

Det kommer att gå att leda ett landsting även med nittonmannanämnder. Men risken är att situationer med beslutsförlamning och onödiga förseningar uppstår. Därför tror vi att landstinget faktiskt leds bättre med tjugomannanämnder i de centrala organen. Politik bygger på problemlösning för att åstadkomma det bästa för Stockholm och dem som bor

här. Vi försöker skapa så breda politiska överenskommelser som möjligt. Detta sker genom samtal med oppositionens företrädare och i det praktiska arbetet i styrelser och nämnder.

Vi har i flera stora frågor kommit överens för att vi alla egentligen tycker att stora beslut bör vara brett förankrade för att ha lång hållbarhet. Låt oss fortsätta det arbetet och diskutera sakfrågor i stället för att gång på gång dra upp käbbel om formaliafrågor.

Anförande nr 263
Tomas Eriksson (MP): Fru ordförande! Jag vill bara markera ett par saker, Torbjörn Rosdahl. I ditt anförande säger du att det skulle finnas stora risker med att övergå från tjugo- till nittonmannanämnder. De enda risker som jag kan se med ett sådant förfarande är att ni från Alliansens sida på riktigt tvingas söka majoritet för era politiska förslag och se till att de kan gå igenom här i salen.

Det du argumenterar utifrån är ett utgångsläge där blockpolitiken skulle vara något av gud givet som vi inte kan ändra på. Men alla här inne förstår att så inte är fallet

Anförande nr 264
Landstingsrådet Starbrink (FP): Ordförande, fullmäktige! Det har gått ett år sedan vi samlades för att välja senast och också besluta om nämndernas storlek. Jag tror att vi alla kan dra oss till minnes hur turbulent det kändes här i salen då. Men vi kom fram till ett beslut, och det finns också en överenskommelse som är undertecknad av Torbjörn Rosdahl och Erika Ullberg. Den är inte undertecknad av oss andra, men jag känner ändå att det är ett ansvar för mitt parti och andra partier att förhålla sig till den överenskommelsen.

Överenskommelser mellan partier är viktiga. Men ännu viktigare – och något som står över överenskommelser – är naturligtvis lagstiftningen. Jag tycker att landstingets chefsjurist har visat för oss att det inte finns utrymme för att ompröva storleken av landstingsstyrelsen. Med den kunskapen känner jag att vi behöver förhålla oss till överenskommelsen i detta ljus.

Då menar jag att det är rimligt att lyfta ut nämnderna och frikoppla dem från överenskommelsens första punkt, som jag tror att det är, där det står att styrelsen och nämnderna ska vara lika stora. Jag tycker att det är rimligt att vi prövar nämndernas storlek här i dag. Själv förordar jag fortsatt tjugomannanämnder när det gäller trafiknämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Det är landstingsfullmäktige som ska fatta det beslutet. Och det beslut som vi fattar i dag speglar valresultatet – det är ett demokratiskt beslut. Jag vänder mig mot beskrivningen att det skulle vara något odemokratiskt med det beslut som landstingsfullmäktige har fattat tidigare år. Tvärtom är det så att det beslut som vi fattar här är demokratiskt, och det beslutet ska vi följa. Oavsett om den här dagen slutar med att vi ska ha nitton- eller tjugomannanämnder är det ett demokratiskt beslut som vi har att leva upp till.

Jag ser gärna samarbeten och överenskommelser över parti- och blockgränserna. Jag tycker att det är en styrka de gånger som vi lyckas med det, och jag tycker att jag själv under det här året i handling har visat att jag menar allvar. Vi behöver ha långsiktiga lösningar, i mitt fall för sjukvårdens långsiktiga utveckling. Jag har också haft ett konstruktivt och gott samarbete med flera av er i de rödgröna partierna, och vi har kunnat enas. Jag hoppas att vi ska kunna fortsätta arbeta i en konstruktiv anda också framöver, oavsett hur dagens omröstning slutar.

Anförande nr 265
Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Torbjörn Rosdahl talar om käbbel om formaliafrågor, men det handlar ytterst om demokrati, om det valresultat som vi fick.

För drygt ett år sedan kom vi överens – eller kom Moderaterna överens med Socialdemokraterna – om att vi skulle ta debatten då om landstingsstyrelsens storlek och att vi då skulle lämna debatten om hälso- och sjukvårdsnämndens storlek och trafiknämndens storlek. Så var det. Vi fick ett löfte om en kontrollstation, något som Erika Ullberg har lyft upp tidigare. Vi kan nu se att det var ett tomt löfte.

Vänsterpartiets absoluta övertygelse är att det är demokrati som gäller. Naturligtvis, Anna, är det demokrati vad den här fullmäktigeförsamlingen beslutar – något annat kan man inte säga. Men antalet ledamöter i en nämnd ska vara ojämnt, eftersom man inte ska lämna en extra röst till en ordförande.

Därför är det för oss i Vänsterpartiet fullständig självklart att vi ska ha nittonmannanämnder, och det är det som nu kommer att ställas under proposition.

Vad händer? Vi har två stora minoriteter i den här salen, och vi har sverigedemokrater som är vågmästare men som uppenbarligen inte vill vara det utan för det mesta lägger ned sina röster och ibland aktivt röstar med alliansspartierna.

En styrelse med jämnt antal ledamöter innebär att man i praktiken ger ordföranden två röster – så kan man uppfatta det. Men det är inte så vi är valda. Var och en av oss är vald som en enda person. Med det här dribblet med tjugomannanämnder har man sett till att det blir röster för den som sitter ordförande, som väl är från Moderaterna eller Liberalerna.

Det här dribblet med nämnderna tycker jag är fult. Jag skämtade och frågade: Ska vi inte ha tjugotvåmannanämnder? Då skulle vi i Vänsterpartiet få två platser i alla de nämnderna. Jag tror också att Tomas frågade, när vi gruppledare diskuterade detta: Varför inte fyrtioåttamannanämnder? Vi kan hålla på att räkna om som sjutton, men det är inte demokrati. Vi måste ta medborgarna på allvar, vad de har röstat på. De har inte röstat på er i majoritet.

Jag vill också påminna fullmäktige om att utslagsrösten, som har använts bara fem gånger, har gällt oerhört tunga politiska ärenden som man i vart fall inte har diskuterat med Vänsterpartiet för att hitta en kompromiss. Det har handlat om bussneddragningar för 128 linjer, privatisering av ytterligare ett sjukhus och revision av NKS. Det har varit mycket tunga ärenden som har avgjorts med ordföranderöst, och det tycker jag är ofin politik.

Bifall till att samtliga dessa nämnder ska vara nittonmannanämnder!

Anförande nr 266
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tänker så här: Vi är 149 personer här inne. Vi har inte bara utsett oss själva eller satts upp på listor av våra partier, utan vi har faktiskt fått ett mandat av väljarna. Vi hade ett val förra hösten, och det var med utgångspunkt från det valresultatet som vi hade ett fullmäktigemöte den 21 oktober 2014, då ni valde att klubba igenom den här oortodoxa modellen med en extra ledamot som tillfaller Moderaterna och som ger ordföranden utslagsröst i de stora organen i landstinget.

Att säga att något är odemokratiskt eller demokratiskt kan vara helt rätt båda sakerna. Vi kan ju fatta demokratiska beslut här inne som får odemokratiska följder. Principiellt får man väl ändå se det så att vi bör ha en nämndorganisation som speglar fullmäktiges sammansättning, eftersom vi har hamnat här på grund av vad väljarna önskade. Det är den enkla princip som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet just har redogjort för: Valresultat ska respekteras.

Jag visar nu på skärmen här inne den överenskommelse som vi hade. Nu hörde vi Torbjörn Rosdahl felaktigt påstå vad som står i den. Det står väldigt tydligt att val av ledamöter och ersättare i samtliga nämnder och styrelser ska gälla ett år i taget.

Den överenskommelsen var ditt svar, Torbjörn Rosdahl, efter ajournering här i fullmäktigeförsamlingen, för att svara upp mot ett eventuellt oklart juridiskt läge. Att det är oklart redogjorde jag för för ett antal timmar sedan, och det är vi helt överens om. Men din tolkning är inte juridiskt mer hållbar än min. Att du skrev under denna överenskommelse var, som du själv sade, ett sätt att ge oss rödgröna den kontrollstation som vi efterfrågade. Du såg inget problem med att lova att du till och med skulle avsäga dig din egen plats för att vi skulle få den här kontrollstationen även för landstingsstyrelsen.

Nu har vi lämnat in en protokollsanteckning där vi säger att det är tråkigt att du det här första året inte vill infria ditt löfte. Vi återkommer förstås till detta nästa år.

Vi är överens om att vi nu ska få rösta om 19 eller 20 ledamöter i trafiknämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden. Då tar du, Torbjörn Rosdahl, återigen upp detta med att vara handlingsförlamad. Av alla diagnoser som hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting håller på med dagligdags är just handlingsförlamning ingen utbredd sjuka, vad jag känner till. Men den verkar vara fruktad inom den moderata landstingsgruppen och kanske framför allt hos dig personligen. Att behöva en snuttefilt i form av ordförandens utslagsröst i de stora organen är inget som vi fruktar, utan vi tror mer på samarbetet, på den utsträckta handen.

Jag kan förstås ta upp den handske som Anna Starbrink kastar och säga: Ja, jag tycker också att du har gjort det bra. Jag tycker också att de överenskommelser där vi har samsyn är starka, och de är starkare än de exempel som bland annat Gunilla redogjorde för, där ni i Alliansen inte samarbetar utan tränger in er i Alliansen och använder ordförandens utslagsröst, som väljarna inte har gett er.

Jag tror att det här landstinget skulle må bra av väldigt mycket mer blocköverskridande samarbete, och jag är helt säker på att alla som verkar i vår verksamhet skulle tycka att det blev ännu mer långsiktiga och bra beslut om vi kunde få till stånd det.

Det är klart att vän av ordning undrar: Vad främjar samarbete? Vad skapar incitament för samarbete? Är det ordförandens utslagsröst och en konstruerad majoritet i de större organen, eller är det något som just skapar incitament till samarbete?

Jag tycker att den här frågan är av principiell art. Vi ska förstås besluta om en organisation som avspeglar väljarnas vilja – inget annat.

Det blir också klargörande på vilka ni stöder ert alliansstyre. Vilka har ni till grund för att kunna fortsätta ha en konstruerad majoritet, om utfallet i dag blir 20 ledamöter i hälso- och sjukvårdsnämnden och trafiknämnden? Den frågan tror jag att ni måste börja reflektera lite över. Hur styr ni, och på vems mandat? Är det fyra partier som skapar grund för Alliansens styre i Stockholms läns landsting, eller är det fem partier som skapar grund för styret i Stockholms läns landsting?

Här inne i fullmäktige behöver vi definitivt kompromissa och samarbeta. Jag hoppas att ni under 2016 åtminstone kommer att söka majoritet för ert eget budgetalternativ, som ni misslyckades göra i juni i år.

Anförande nr 267
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Jag ska försöka mig på en liten tolkning från Alliansen. Vi bestämde i fullmäktige för ett antal år sedan att vi årligen skulle se över nämndernas ledamöter, ifall vi hade någon som skulle bytas ut, för annars fick man ju vänta i fyra år. Det är också det som står här: Val av ledamöter och ersättare i samtliga nämnder och styrelser – det är det som tillkom, eftersom Dag Larsson hade en egen tolkning av kommunallagen och chefsjuristen försökte få ordning på oss gruppledare och det var polsk riksdag inför tv-kameror.

Då valde vi att ändå ha en kontrollstation, som vi sade. Det har vi också haft. Vi har presenterat den: över 500 beslut och fem ordföranderöster. Det har i sin tur prövats i den här församlingen i något fall, och i några fall har det ändrats så att ordförandens röst så att säga har upphört.

Viktigt är att kommunallagen gäller. Oavsett om jag svamlade på i stridens hetta är det kommunallagen som gäller.

Anförande nr 268
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Förlåt, Torbjörn, men jag förstod verkligen inte vad du sade. Du säger att kommunallagen gäller. Det är alla överens om. Men tolkningen av kommunallagen på den här punkten är ju oklar. Det finns olika tolkningar.

Du skrev under den här överenskommelsen, så att du skulle försäkra mig om att den kontrollstation som vi nu är mitt uppe i skulle äga rum även för landstingsstyrelsen. Men nu har du backat från det och brutit den överenskommelsen. Din kanslichef har till och med rivit överenskommelsen framför mina ögon. Det är så du samarbetar.

Jag undrar återigen: Varför tycker du att det är bättre att ha en utslagsröst i de större nämnderna som väljarna inte har gett er än att söka breda, långsiktiga lösningar för hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken för två miljoner invånare?

Anförande nr 269
Landstingsrådet R o s d a h l (M): Det är inte jag enbart som säger det, utan fullmäktige har beslutat det i demokratisk anda.

Det är riktigt att frågan prövas i Högsta förvaltningsdomstolen. I och med att det inte har kommit något utslag där gäller svensk lag som den är utformad och som vi känner igen den – kommunallagen gäller. Jag tycker inte att den tolkningen är besvärlig.

Ordföranden har utslagsröst i varenda nämnd om någon är frånvarande eller lägger ned sin röst. Då har ordföranden utslagsröst. Alla ni erfarna politiker har nog några gånger varit med om att ordföranden har haft utslagsröst. Det är inte ett dugg konstigt. Det står också i lagen.

Jag tycker att det är tråkigt att du står i fullmäktige och berättar från våra interna diskussioner. Eftersom du vill ha överenskommelser har vi det också. Och så berättar du vad som sker på våra interna möten. Det är oprofessionellt, Erika.

Anförande nr 270
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Kära Torbjörn! Den som skriver under en överenskommelse som man sedan inte håller kanske inte ska vara den som pratar om att vara professionell. Att den överenskommelsen revs var viktigt. Jag berättade om det även på landstingsrådsberedningen, och jag berättar om det här inne. Det är klart att den som lyssnar kan fundera lite på vad vi gör på våra gemensamma träffar, om vi umgås på det sättet.

Jag skulle vilja säga, precis som Anna sade tidigare: Det finns exempel på när vi har samarbetat, faktiskt också före valet förra hösten. Och jag vill gärna samarbeta igen. Men ni är faktiskt svaret skyldiga på frågan varför ni behöver en utslagsröst.

Det är inte så, Torbjörn, att en ordförande alltid har utslagsröst per se som leder till en majoritet för en minoritet här inne. Väljarna gav er inte stöd för en alliansmajoritet. Det krävs ett annat ledarskap för att få igenom sina beslut, om man inte vill trixa och fixa och

stödja sig på andra metoder. Det är det som vi just nu kontrollerar. Är ni bekväma med det sätt som ni styr Stockholms läns landsting på?

Jag yrkar bifall till förslaget om nitton nämndledamöter.

Anförande nr 271
Landstingsrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! Det är naturligtvis ett olyckligt läge som vi befinner oss i när vi står med olika uppfattningar om hur vi ska tolka den överenskommelse som vi har slutit i ett läge när kommunallagen synes indikera att delar av den överenskommelsen inte är laglig.

En överenskommelse som inte är i enlighet med lagen äger inte kraft – den kan inte anses bindande. Det är olyckligt och innebär från allianspartiernas sida att vi naturligtvis måste se de rödgröna partierna som lösta från sin del av avtalet, det vill säga att binda storleken på landstingsstyrelsen till de övriga nämndernas storlek.

Precis som Anna Starbrink har sagt: För Centerpartiets del bejakar vi naturligtvis att frågan om storleken väcks vid landstingsfullmäktiges val av dessa nämnder.

Jag tycker dock att det är lite märkligt att man uttrycker de beslut som landstingsfullmäktige väljer att fatta som odemokratiska. Landstingsfullmäktige kan inte fatta odemokratiska beslut. Här sitter 149 valda ledamöter med full möjlighet både som individer och som partier att fatta de beslut som man önskar.

Som centerpartist är jag oerhört angelägen om att vi ska ha ett gott samarbetsklimat i landstingsfullmäktige. Jag tror att politiken många gånger skulle vinna på det. Men det bygger också på att vi bygger upp ett förtroende för varandras partier, att vi verkligen tror att vi genom ett samarbete över blockgränsen klarar av att fatta tuffa beslut även när det är mycket skriverier i tidningarna som kanske inte alltid kan ses som en tillräcklig grund och ett tillräckligt beslutsunderlag för hållbara och starka beslut.

Därför tycker jag inte att det är konstigt att jag som centerpartist och alliansföreträdare går fram till landstingsfullmäktige med ett önskemål om att vi ska göra nämnder som tål stressen att de håller även om det förtroendet ännu inte är fullt utvecklat att landstingsfullmäktige klarar av att skapa breda majoriteter även när tidningarna skriver.

Däremot har naturligtvis landstingsfullmäktiges alla ledamöter rätten, möjligheten och skyldigheten att ta ställning till huruvida man tycker att det är bättre med tjugomannanämnder eller nittonmannanämnder. Det ställningstagandet bejakar Centerpartiet att landstingsfullmäktige gör.

Jag tycker egentligen inte att situationen är så komplicerad i det avseendet. Däremot tycker jag naturligtvis att det är beklagligt att vi inte hade tillräcklig kunskap om kommunallagens förutsättningar förra hösten, när vi stod här i landstingsfullmäktige. Det var olyckligt, och jag beklagar det, i den del som jag bidrog till den otydligheten.

Anförande nr 272
Landstingsrådet B o h l i n (KD): Ordförande, presidium, ledamöter! Blockpolitik kan vara trist och till och med fördummande ibland, tror jag. Samarbete och samverkan är något som vi eftersträvar. Jag kan konstatera, från den tid som jag har varit landstingsråd och i de frågor där jag är ansvarig, att vi har nått många uppgörelser, breda överenskommelser. Jag kan ta några exempel: cancerplanen och organisationen av den nya cancervården. Det finns också exempel från fullmäktige angående en motion från Vänsterpartiet om rullande röntgen. Jag tycker alltså att det finns många goda exempel.

Om det nu är samarbete som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill uppnå med detta är vi absolut inte främmande för det. Men bråk i formaliafrågor är trist, och jag oroas över att de centrala nämnderna med förändrad storlek kan bli trögrodda och att vi inte kommer att kunna fatta viktiga beslut som tar Stockholms läns landsting framåt mot en ännu bättre framtid för både patienter och resenärer.

Låt oss påminna oss om att vi alla verkar i en förtroendebransch. Det är lätt att förtroendet rycks undan. Jag kan också konstatera att det inte fanns underlag för ett annat styre. Ni samlade inte heller en majoritet. Därför fortsätter Alliansen att ta ansvar för landstinget.

Jag yrkar bifall till förslaget om tjugomannanämnder.

Anförande nr 273
R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa har ingen uppfattning när det gäller de principiella ställningstagandena i fråga om nämndstorlek och så vidare. Däremot har vi kanske ett och annat att säga om den turbulens som trots allt har förekommit under året. Vi vet till exempel att Torbjörn Rosdahl lovade att utslagsrösten skulle användas helt undantagsvis. Det har varit i fem fall av 500. Gunilla gör ett stort nummer av att utslagsrösten tvingats användas i trafiknämnden i viktiga frågor. Jag avslöjar väl inga hemligheter om jag säger att jag som enskild person bär ett ganska stort ansvar för den turbulens som har förekommit.

Då vill jag rikta mig till Kristoffer Tamsons. Två gånger har jag personligen på eget initiativ sett till att du har fått använda utslagsrösten. Det tycker jag var tråkigt. Jag ber om ursäkt. Men situationen var sådan. Det har inte med någon annan att göra. Situationen var sådan att jag var tvungen att agera på det sättet.

Då är det bara att titta på namnförslaget till trafiknämnden till nästa år. Där är jag inte med. För att prata svenska: Ett problem mindre. Så är det. Många problem kommer att upphöra nästa år. Erika pratade nu om farhågorna inför budgeten. Hur ska det gå med budgeten?

Jag kan titta i min kristallkula. Det gjorde jag den 19 oktober, då jag talade om vad jag trodde om framtiden. Tittar jag i kristallkulan för nästa år, när budgeten ska diskuteras, ska jag inte säga att Sverigedemokraterna kommer att bli ett stödparti åt Alliansen, men jag tror att situationen inte kommer att se ut som den gjorde i våras, utan att det kommer att vara en annan situation. Det är bara att titta på namnuppsättningen bland sverigedemokrater: Jag är inte med där.

Nu tycker många förstås att jag står här och överdriver min egen person. Sanningen är förstås den motsatta: Man kan inte nog överdriva min person, för vad som har hänt under året.

Som sagt: Det kommer att bli en helt annan situation under året som kommer, såvida inte någon i Alliansen tar över min fallna mantel. Men i så fall blir det ert fel.

Några här grymtade när jag begärde omröstning om motionen från Jonas Lindberg. Kommer ni ihåg det? Vad säger du, Vivianne? Är det mig du pratar med?

(O r d f ö r a n d e n : Vi kanske ska hålla oss till det ämne som vi har att hantera, nämligen nämndernas storlek.)

Ja, nämndernas storlek. Orsaken till att jag begärde omröstning var att jag ville visa er … Håkan var sur i somras och pratade om att vi sverigedemokrater aldrig tar ställning utan röstar gult hela tiden. Titta på hur Sverigedemokraterna har röstat i dag! Varje gång har man röstat med Alliansen. Man har röstat grönt, grönt, grönt. Därför begärde jag omröstning för

att än en gång visa att Sverigedemokraterna röstar med Alliansen. Det har liksom blivit en förändring, helt enkelt, och jag försökte kommunicera ut den förändringen.

Situationen är helt enkelt annorlunda. Jag har tittat i kristallkulan, Dag Larsson.

Anförande nr 274
Gunilla Roxby Cromvall (V): Jag ska vara kortfattad. Det handlar inte om att det ska vara trögrott om det blir en politisk förankring. Det handlar om ett valresultat som ska respekteras. Man kan förankra olika frågor politiskt mer. Man kan ha dialog med de olika partierna.

Jag undrar, Torbjörn Rosdahl: Är du beredd att ändra beslutet om ett år, om det kommer ett utslag från Högsta förvaltningsdomstolen som visar att fullmäktige själv äger fatta beslut om nämnders storlek och att de besluten får vara ettåriga och att nämnderna får vara ojämna i storlek?

Det är precis som Rickard Wall säger: Tack vare Sverigedemokraternas tidigare passiva stöd fick ni igenom detta med tjugomannanämnder. I dag kanske det blir ett aktivt stöd. Vi har hört från deras gruppledare att de för det mesta röstar med Alliansen, och det gör de ju också.

Jag sade i gruppledaröverläggningen något som jag också skulle vilja säga till hela fullmäktige i dag. Det handlar inte bara om den här mandatperioden, utan det handlar också om kommande mandatperioder. Ska vi få respekt för varandra och för valresultatet måste vi ha ett nytt sätt att förhålla oss. Vi i Vänsterpartiet är djupt för att det är demokrati här, det vill säga att valresultatet ska respekteras.

Jag vill sluta med att säga att vi i Vänsterpartiet kommer att lämna in en protokollsanteckning.

Anförande nr 275
Tomas Melin (MP): Fru ordförande, ledamöter! Erika Ullberg visade en bild med citat från Torbjörn Rosdahl. Men jag tyckte att det blev lite tvådimensionellt, så jag kände ett behov av att tydliggöra vad som faktiskt sades den gången i landstinget. Då sade Torbjörn Rosdahl så här:

”Vi i landstingsstyrelsen väljs alltså på fyra år. Men – och nu ska jag hålla tungan rätt i munnen, så att Erika Ullberg inte blir orolig – vi kommer att komplettera den överenskommelse som vi har mellan Alliansen och de rödgröna med att vi helt enkelt en gång om året avsäger oss våra uppdrag och förhoppningsvis återuppstår omedelbart genom ett klubbslag vid fullmäktigemötet, för då blir det den kontrollstation som de rödgröna så gärna vill ha.”

Torbjörn Rosdahl stod då i den talarstol som jag står i nu och raljerade över att vi i de rödgröna tvivlade på att det löftet skulle kunna hållas. Han sade så här:

”Ni har hört att de inte litar på oss i Alliansen. Men de ska veta att de har fel. Därför vågar vi ställa upp på detta. Vi har sträckt fram handen, och ni är beredda att ta den. Detta är ett exempel på att vi ska kunna samarbeta bra i framtiden.”

Det blev inte mycket till exempel, Torbjörn Rosdahl. Du säger nu att vi inte skulle ha litat på detta. Detta var – med dina egna ord – svammel.

Den dagen, den 21 oktober 2014, kände jag för min del: Det här samarbetet kan fungera. Det finns en förståelse från Alliansen för att vilja möta oss rödgröna. Du visade – trots den oerhört raljanta tonen mot Erika Ullberg specifikt och mot oss rödgröna generellt – att du ändå kunde ta det ansvaret.

Nu kallar du det ansvar som du tog då svammel. Det tycker jag är talande.

Anförande nr 276
Rickard Wall (-): Ordförande, ledamöter! Helt blixtsnabbt: Jag glömde säga något. Situationen var sådan. Djupaste ursäkt för att du blev av med tjänstebilen! Det var bara situationen som tvingade fram det.

§ 211 Valärenden

Anförande nr 277
Tomas Eriksson (MP): När det gäller LISAB och ägarutskottet röstade vi på avslag till utnämningen, och vi står fast vid att vi inte stöder utnämnandet av Toivo Heinsoo till ordförande för styrelsen för Danderyds sjukhus. Men vi har inget annat förslag, eftersom vi inte gärna kan tvinga någon person att åta sig det uppdraget.

Anförande nr 278
Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande, fullmäktige! När det gäller LISAB har jag ingen rösträtt. Jag är ju ersättare i ägarutskottet i LISAB.

Vi i Vänsterpartiet delar Miljöpartiets åsikt att det blir komplext och att det blir en jävssituation om vi sätter vår högsta tjänsteman i styrelsen för Danderyds sjukhus och han därefter också ska sitta i ägarutskottet etcetera. Vi tycker att det är en mycket dålig lösning.

Vi håller alltså med dem i Miljöpartiet i deras bedömning. Men vi har inget annat förslag på vem vi ska välja i stället. Det normala är att man väljer någon från styrelsen. Men det verkar minst sagt vara en soppa kring hela Danderyds sjukhus och vad som har hänt där.

Anförande nr 279
Landstingsrådet Ullberg (S): Fru ordföranden känner nog igen diskussionerna om ägarstyrning. I ägarutskottet lade vi ett särskilt uttalande, och på den här punkten vill vi gärna lägga det även i fullmäktige.

Avslutning

Anförande nr 280
Landstingsrådet Rosdahl (M): Fru ordförande! Vi har alla längtat efter mat. Enligt tradition brukar åtta gruppledare hålla på och prata minst fem minuter. Men nu har vi kommit överens om att vara lite effektivare. Jag får nu representera hela Alliansen, och det är jag väldigt stolt över.

Jag vill tacka presidiet för ett väl genomfört arbete och tacka våra tjänstemän, våra förvaltningschefer, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, landstingsstyrelsens förvaltning och inte minst alla våra duktiga vaktmästare som hela året ser till att allt bara fungerar. Ett stort tack till er!

Jag vill verkligen önska er alla en riktigt god jul och ett gott nytt år. Jag tycker att det är skönt att vi kan ha högt i tak när fullmäktiges sammanträde pågår och att vi, när det är klubbat, faktiskt kan känna att vi respekterar varandra.

Jag har också glädjen att ha en medarbetare som man skulle kunna tro är hovpoet, men han är nu partipoet: Tobias Sjö. Han har skrivit en dikt som jag nu ska läsa för er. Tycker ni att den är bra, hedra honom! Tycker ni att den är dålig får ni väl skälla på mig.

En afton i vårt landstingshus när nästan allt är släckt
ses någon vid ett enkelt ljus arbeta oförskräckt.
Han arbetar så väldigt hårt i vinterns sena natt,
hans arbete är mycket svårt, han börjar nu bli matt.

Han vill få fram ett ekipage som klarar stora lass,
som rivstartar från sitt garage, som fixar långa pass.
Men framför allt så måste det dra jämnt och visa vett,
när uppdraget ska fullgöras får inte nån dra snett.

Men om den ena sidan som ska dra är bara nio
då ställs emot en längre rad, vars numerär är tio,
då kan ju resan hamna fel, och glida vänsterut.
Så väldigt mycket står på spel, så svårt är hans beslut.

Då får han så en god idé som löser hans problem.
Om summan ökas ut med en – med Alliansemblem –
då går nog färden mera rätt och hamnar där den ska.
Då glider allt så fint och slätt, man styr stabilt och bra!

Ska klapparna nå ända fram då krävs det jämna par.
Ett lättstyrt 20-ekipage, det önskar tomtefar!

God jul, allihop, och ett gott nytt år!

Anförande nr 281
Landstingsrådet U l l b e r g (S): Jag tror att ni är lika hungriga som jag. Men det är en viktig del av formerna för hur vi umgås här inne att önska varandra en riktigt god jul och verkligen tacka våra stenografer, vårt it-folk, presidiet för sitt utmärkta sätt att leda vårt arbete, vaktmästeriet och särskilt restaurangen – ett extra tack till dem om en liten stund.

Jag representerar ödmjukt bara Socialdemokraterna, men jag samarbetar gärna med alla partier, och känner sig fler företrädda av den här lilla avslutningen blir jag bara glad.

Andragenerationsinvandrare, Tiohundra, HPV-vaccination
Efter viktiga debatter har vi ändå en rimtradition

Demokrati måste ju få ta tid
Men nu kan glimt i ögat och nålstick ta vid

Vi har nu avslutat årets sista fullmäktigedebatt
Och i den har vi fått klart för oss att

Den som ena året lovar runt
Och andra året håller tunt

Kan inte dölja brister i politik
Med att skylla på oklar juridik

Att oroa sig för att behöva samarbeta med andra
Gör de som har fullt upp att komma överens med varandra

Men för mig och mitt parti är det inte alls komplicerat
Och för detta har vi konsekvent argumenterat

Stockholms län förtjänar långt bättre än i dag
Och skulle kunna ha ett styre av ett helt annat slag

Men till vårt och mångas förtret
Vill moderaterna hellre styra i minoritet
Med stöd från dem som räds en minaret

Men, kära ledamöter, oavsett var i politiken ni står
God Jul och Gott Nytt År!

O r d f ö r a n d e n : För ett år sedan var vi ganska utmattade efter två valrörelser och en del turbulens i riksdagen. Föga anade vi kanske att det här året skulle vara ännu mer turbulent, kaosartat och kanske katastrofartat – kanske inte just här, utan jag tänker mer på världen omkring oss. Att det kan gå så fort att förändra och förändras!

Jag tänker på två av mina favoritpolitiker. En hette Winston. Han sade så här, apropå kriser: *Never ever let a good crisis go wasted*. Man får alltså ta itu med och göra något bra av det svåra också, och det går, med vilja och klokskap.

En annan av mina favoritpolitiker heter Carl Bildt. Han gjorde något som jag tyckte var enastående klokt och begåvat, tillsammans med en annan person som jag respekterar mycket, Ingvar Carlsson, år 1992, när vi stod inför en annan typ av kris.

Man kan göra ganska mycket. Men det behöver kanske vara lite obehagligt omkring.

Nu ska vi njuta och vila. Ibland tycker vi i presidiet att ni är lite besvärliga – det ska erkännas. Och ni läser lite mycket innantill. Men vi tycker ändå att det finns goda förutsättningar i år. Det finns på något sätt alltid hopp, och jag tycker att även det här året inger det. Det bådar gott även för nästa år.

Från *all of us* till *all of you*: God Jul, god vila och på återseende nästa år!

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Landstingsrådet Sjöström (S) 8:1, 11, 14, 99, 101, 103, 166, 194, 196, 237
Landstingsrådet Carpelan (M) 8:2, 12, 17, 100, 102, 104, 144, 151, 153, 160, 236, 242, 244, 246, 248, 256, 258
Swapna Sharma (S) 8:3,
Aram El Khoury (KD) 8:4
Landstingsrådet Nordling (MP) 8:5, 16, 59, 61, 63, 128, 136, 232, 238, 252
Ninos Maraha (L) 8:6, 176, 180, 197, 213, 215, 250
Stefan Bergström (C) 8:7
Shadi Larsson (MP) 8:8, 13, 183
Pia Helleday (M) 8:9
Landstingsrådet Jörnehed (V) 8:10, 15, 30, 33, 36, 64, 66, 68, 127, 131, 133, 209, 211, 219, 221, 224, 229, 234, 239
Tomas Eriksson (MP) 8:18, 25, 29, 32, 49, 82, 84, 86, 108, 121, 261, 263, 277
Landstingsrådet Rosdahl (M) 8:19, 26, 54, 56, 58, 110, 112, 114, 117, 122, 124, 125, 130, 132, 141, 142, 143, 163, 165, 171, 182, 262, 267, 269, 280
Landstingsrådet Hemming (C) 8:20, 27, 271
Mattias Lönqquist (L) 8:21,
Fredrik Saweståhl (M) 8:22, 228
Anna Sehlin (V) 8:23, 199
Rickard Wall (-) 8:24, 28, 40, 51, 70, 72, 74, 94, 96, 98, 159, 174, 198, 217, 273, 276
Landstingsrådet Starbrink (L) 8:31, 35, 60, 62, 65, 67, 69, 77, 79, 81, 89, 91, 93, 220, 222, 264
Landstingsrådet Larsson (S) 8:34, 37, 76, 78, 80, 223, 225
Per Carlberg (SD) 8:38, 259
Landstingsrådet Bohlin (KD) 8:39, 139, 227, 272
Cecilia Elving (L) 8:41, 208, 210, 212
Kerstin Burman (V) 8:42, 88, 90, 92, 168, 231
Robert Johansson (S) 8:43, 45, 47, 249, 254
Landstingsrådet Tamsons (M) 8:44, 46, 48, 95, 97, 203
Gunilla Roxby Cromvall (V) 8:50, 218, 265, 274, 278
Landstingsrådet Ullberg (S) 8:52, 53, 55, 57, 107, 129, 185, 187, 205, 266, 268, 270, 279, 281
Landstingsrådet Lindquist (M) 8:71, 73, 75, 83, 85, 87, 119
Maria Fälth (KD) 8:105
Christina Engström (-) 8: 106
Pia Ortiz Venegas (V) 8:109, 116, 120, 169, 179, 181, 188, 190
Michel Silvestri (MP) 8:111, 113, 115, 123, 147, 161, 201, 214, 230
Rickard Wessman (M) 8:118, 173, 184, 186, 189, 191, 195, 251
Dan Kareliusson (SD) 8:126
Kjell Jansson (M) 8:134
Hanna Stymne-Bratt (S) 8:135
Lars Tunberg (L) 8:137
Anders Olander (C) 8:138
Hans Andersson (L) 8:140
Anders Lönnberg (S) 8:145
Landstingsrådet Forslund (L) 8:146, 148
Karin Fälldin (C) 8:149
Thomas Magnusson (V) 8:150, 152
Thorbjörn Larsson (KD) 8:154
Solveig Holmgren (S) 8:155, 157
Susanne Sjöblom (M) 8:156
Vivanne Gunnarsson (MP) 8:158
Birgitta Sevefjord (V) 8:162, 164, 255
Malin Fijen Pacsay (MP) 8:167
Tara Twana (S) 8:170
Thomas Bengtsson (MP) 8:172, 193

Ifrah-Degmo Mohamed (V) 8:175
Aviva Barczewska (MP) 8:177
Galina Monsalves Leal (S) 8:178
Adriana Haximustafa (S) 8:192
Monzer Dia (S) 8:200
Ahmed Ali Salad (S) 8:202
Carl-Johan Schiller (KD) 8:204, 206
Alfonso Morales (S) 8:207
Martin Sahlin (MP) 8:216
Jessica Ericsson (L) 8:226
Kerstin Mannerqvist (S) 8:233
Jonas Lindberg (V) 8:235, 241, 243, 245, 247, 253, 257
Lise Lidbäck (L) 8:240
Landstingsrådet Ljungberg Schött (M) 8:260
Tomas Melin (MP) 8:275